

**Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının
İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi
Ortak Programı**

Kadın Dostu Kentler

2010

**Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının
İnsan Haklarının Korunması ve
Geliştirilmesi Ortak Programı**

Kadın Dostu Kentler

2010

Editörler : Nevin Şenol, Ayşe Sargın, Nilgün Salmaner,
Özen Karaca, Burçin Haydaş

Tasarım : Aslı Tanrıkulu / Damla Matbaacılık Ltd. Şti.

Baskı : Damla Matbaacılık Ltd. Şti.
Kuyuyazısı Cad. 24 Etlik - ANKARA
T. 321 7516 F. 325 6042
www.damlayayin.com.tr
damla@damlayayin.com.tr

Ocak 2010, Ankara

Bu yayın Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının
İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak
Programı kapsamında hazırlanmış ve basılmıştır.

www.icisleri.gov.tr
www.un.org.tr
www.unfpa.org.tr
www.sabancivakfi.org

**BİRLEŞMİŞ MİLLETLER
KADIN VE KIZ ÇOCUKLARININ
İNSAN HAKLARININ KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ
ORTAK PROGRAMI**

KADIN DOSTU KENTLER

Hazırlayanlar

Nevin Şenol
BMOP Program Yöneticisi

Ayşe Sargın
BMOP Van İl Koordinatörü

Nilgün Salmaner
BMOP Nevşehir İl Koordinatörü

Özen Karaca
BMOP Kars İl Koordinatörü

Sinem Mısırlıoğlu
BMOP Trabzon İl Koordinatörü

Semra Ulusoy
BMOP İzmir İl Koordinatörü

Tülay Yılmaz
BMOP Şanlıurfa İl Koordinatörü

Semra İnceler Aktan
BMOP Mali ve İdari İşler Sorumlusu

Ocak 2010, Ankara

İnsanlara en yakın yönetim katmanı olan yerel ve bölgesel yönetimler, eşitsizliklerin sürmesi ve artmasına karşı mücadelede ve gerçek manada eşitlikçi bir toplumun geliştirilmesinde en uygun noktayı temsil etmektedirler. Bu yönetim yapıları, sahip oldukları yetkinlikler ve farklı aktörlerle kuracakları işbirliğiyle, kadın erkek eşitliği lehine somut eylemler gerçekleştirebilirler.

Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi Yerel Yaşamda Avrupa Kadın-Erkek Eşitliği Şartı

Başlarken...

ABDÜLKADİR AKSU

İçişleri Bakanı

5 Aralık 2006

“Anayasa'nın 10. maddesi başta olmak üzere, Belediye Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu, İl Özel İdaresi Kanunu ve mevzuatta yer alan daha bir çok düzenleme, kadınların yerel hizmetlerden daha fazla yararlanmalarını ve bu hizmetlerin belirlenme sürecinde daha etkin rol oynamalarını öngörmektedir. Çalışmalarımız, kanunların en kısa sürede, etkin ve kalıcı olarak hayata geçirilmesi amacını taşımaktadır.”

“Birleşmiş Milletler ile birlikte yürüttüğümüz Ortak Program, öncelikli olarak altı ilde uygulamaya konulmuştur. Bu çalışmalar sayesinde ülkemiz, kadın hakları konusunda örnek bir uygulamaya da önderlik edecektir.”

“Bu çalışmaların, halkımıza en yakın kamusal alanlar olan ve kadın-erkek eşitsizliği sorununun çözümünde önemli bir rol taşıyan yerel yönetimlerde, kadınların yerel karar alma mekanizmalarında daha fazla temsil edilmeleri için uygun ortamı oluşturacağı muhakkaktır. Bu açıdan, Ortak Program kapsamında yapılan çalışmaları, yerel idarelerde kadınların kararlara katılımındaki eşitsizliği giderecek önemli bir adım olarak görmekteyim.”

Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı Yıllık Değerlendirme Toplantısı Konuşmasından, 5 Aralık 2006

Bitirirken...

BEŞİR ATALAY

İçişleri Bakanı

20 Ocak 2010

“Hükümet olarak kadın hakları konusuna özel bir vurgu yapıyoruz. Eğitimli kadın özgür kadındır görüşünden hareketle kız çocuklarının okullaşma oranını artıran projeler üretiyoruz. Okula göndermeleri şartıyla çocuk başına ailelere para yardımı yapılması anlamına gelen şartlı nakit transferi bunlardan biri. Devlet Bakanlığım sırasında yaptığım uygulama ile kız çocuklarına erkek çocuklardan daha fazla destek verdik, bu uygulamalardan bir milyonu aşkın çocuk yararlandı.”

“Özel sektör, kamu ve Birleşmiş Milletlerin işbirliğiyle altı ilde uygulanan Programı son derece başarılı buluyorum. Bakanlığım, kadın dostu kentlere her türlü desteği vermeye devam edecek. Ortak Programı destekleyen tüm kuruluşlara ve Sabancı Vakfına teşekkür ediyorum. Sabancı Vakfı Mütevelli Başkanı Güler Hanımın dirayetli bir kadın yönetici olarak kadınlara yönelik bir projede yer alması çok önemli ve güzel bir örnektir.”

“Ayrımcılıkla mücadele yasa tasarısı kapsamında, ayrımcılıkla mücadele kurumu oluşturuyoruz. Bu güçlü ve bağımsız bir kurum olacak. Ayrımcılıkla ilgili tüm şikayetleri inceleyecek. Gerektiğinde ceza verecek ve bu kurumun kararları ve raporları mahkemelerde bilirkişi raporu olarak değerlendirilecek...Kurulun cinsiyet ayrımcılığı konusunda da fonksiyonel olacağına inanıyorum.”

*Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı Kapanış Toplantısı Konuşmasından,
2 Ocak 2010*

Başlarken...

KEMALDERVİŞ

Birleşmiş Milletler Kalkınma Fonu Direktörü ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Grubu Başkanı

7 Mart 2006

“Kadın ve erkeklerin karar verme mekanizmalarına katılımları, her türlü demokratik yapı için vazgeçilmezdir. Dolayısıyla demokrasinin cinsiyet körü olmaya hakkı yoktur. Demokrasi; eşitliğin, kadın ve erkeklerin karar verme süreçlerine katılımının sağlanmasına çalışmalıdır.”...“Türkiye'deki kadınların yüz yüze olduğu sorunlar Türkiye tarafından çözülmelidir, ama küresel deneyimler ve standartlar özellikle BM tarafından insanların sömürü, istismar ve çatışmalardan korunması için geliştirilen küresel standartlar bu çabaları hızlandırabilir.”

“Dünyanın çeşitli yerlerinden kadınların politika, üst düzey yönetim ve iş yaşamındaki rollerinin artırılmasına yönelik deneyimleri ülkeler paylaşmalıdır.”...“Kota koymak her ülke için çözüm olmayabilir ama kadınların temsil oranlarını başarıyla artıran her ülkede çözümün bir parçası olduğu da gerçektir.”

*Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı Açılış Toplantısı
Konuşmasından, 7 Mart 2006*

“Kentleri eşitlikçi, kadın dostu kent haline getirmenin tek yolu, siyasi irade ve kararlılığa yeterli kaynak, insan kaynağı ve mali kaynak tahsisinin eşlik etmesidir. Ayrıca, iyi işleyen bir izleme mekanizmasının kurulması da gereklidir. Taraflar arasındaki diyalogun geliştirilip güçlendirilmesi, kadın dostu kente ulaşma sürecine katkı sağlayacak önemli unsurlardandır.”

Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı Yıllık Değerlendirme Toplantısı Konuşmasından, 13 Kasım 2007

Bitirirken...

PEER SIEBEN

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu Temsilcisi

20 Ocak 2010

“...BM Ortak Programı hakkında, fazla söz söylemeye gerek yok. Bu yenilikçi projenin başarısı açık bir biçimde ortada... Ancak, alınan dersleri de bir kaç cümleyle sizlerle paylaşmak isterim;

- Sonuçlar kadar süreci doğru yönetmek önemlidir.
- Tabandan tavana bir yaklaşımın benimsenmesi ilerlemeyi kolaylaştırmakta ve hızlandırmaktır.
- İlgili tüm kesimlerin tam ve eşit katılımını öngören ortak çalışmalar daha iyi sonuçlar üretmektedir.
- Eğer bir kez yerel sahiplenme ortaya konulmuşsa, sürdürülebilirlik konusunda kolayca adım atılabilir.”

“İçişleri Bakanlığının varlığı, rehberliği ve desteği olmasa BM Ortak Programı gerçekleşmezdi. Benzer şekilde, Ortak Program, Sabancı Vakfı ve Üniversitesinin güçlü ve yenilikçi desteğinden yararlandı. KA-DER Ankara'nın başlangıç aşamasındaki desteğini de unutmamak gerekir. Almanya, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İngiltere, İsveç, İsviçre, Kanada ve Norveç Büyükelçilikleri Programa cömert mali destek sağladılar. Tüm BM Kuruluşları ve yürütücü kuruluş olan BM Nüfus Fonu Ortak Programın hayata geçmesi için yoğun çaba sarf etti. İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon ve Van Valilikleri, İl Özel İdarelerinin, Belediyelerinin, kadın kuruluşlarının üniversitelerinin kendi aralarında ve bizimle sürdürdükleri işbirliği Ortak Programın gücüydü. Ortaklarımızın Programın ilke ve hedeflerini ileriye taşıyacaklarına eminim.”

*Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı Kapanış Toplantısı
Konuşmasından,
20 Ocak 2010*

Başlarken...

GÜLERSABANCI

Sabancı Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı

5 Aralık 2006

“Biz kadının sosyal, siyasal, kültürel ve ekonomik alanlardaki konumunu güçlendirmeye yönelik olan bu projeyi Türkiye'nin kalkınması yolunda önemli bir adım olarak gördük. Bu nedenle projede yer almaktan gurur ve mutluluk duyuyoruz...Sabancı Vakfının sağlayacağı maddi imkanlarla Ortak Program kapsamında yürütülen projelerden en başarılı olanlarının hayata geçirilmesi için destek olunması ve yeni yaratılacak projelere de destek verilmesine fırsat tanınacak olması, katılım kararımızda önemli bir belirleyici unsur oldu”

Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı Birinci Yıllık Değerlendirme Toplantısı Konuşmasından, 5 Aralık 2006

Bitirirken...

GÜLER SABANCI

Sabancı Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı

20 Ocak 2010

“Dört yıl önce İçişleri Bakanlığı ve Birleşmiş Milletlerle çok önemli bir ortaklığa imza attık, sivil toplum örgütleriyle birlikte sorunları tanımladık, İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon ve Van'da Yerel Eşitlik Eylem Planları hazırladık..Programın somut sonuçları 2007 yılında Sabancı Vakfı Hibe Programıyla ortaya çıkmaya başladı. Şanlıurfa'nın köy ve mahallelerindeki 80 muhtar ve bu vesileyle 35 bin kişi toplumsal cinsiyet konusunda daha fazla bilgi sahibi. Nevşehir'de yaşayan bin 200'den fazla kadın artık meme kanseri ve kadın sağlığı konusunda daha bilinçli, Trabzon'da görme engelli çocuğu olan annelere destek amacıyla yürütülen proje sayesinde 65 bin kişi bu konuda daha duyarlı. Şanlıurfa'da mevsimlik tarım işçisi kadınlar ve çocuklar için yürütülen sağlık projesiyle 200 bin kişiye ulaşılmış durumda.”

“Program kapsamında önemli adımlar atıldı, ancak bunların yaygınlaştırılması gerekir. Sabancı Vakfı olarak yeni hibe programları geliştirmeyi planlıyoruz, başka illerde de projelerin hayata geçirilmesini istiyoruz.”

“Program kapsamında Sabancı Üniversitesi'nin katkısıyla bin 313 lise öğretmenine toplumsal cinsiyet eşitliği semineri verdik. 153 lise öğretmeni Mor Sertifikalarını aldı. Eğitimde kartopu etkisini göremeye başladık. Mor Sertifika Programını devam ettireceğiz.”

“Proje ortaklarımız olan İçişleri Bakanlığına, BM'ye ve Sabancı Üniversitesi'ne, Programa katkıda bulunan Almanya, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İngiltere, İsveç, İsviçre, Kanada ve Norveç Büyükelçiliklerine teşekkür ediyorum. Ama esas bu dört yılda gönülden çalışan kadınlarımızla sonsuz teşekkürlerimiz var. Kadınlarımız ve kız çocuklarımızın toplumda hak ettikleri yere ulaşabilmeleri için onlara destek veren herkese, basın mensuplarına, onları teşvik eden diğer sivil toplum örgütlerine ve yerel yönetimlere bir kez daha huzurunuzda teşekkür ediyor; desteklerinizde devam etmenizi diliyorum.”

*Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı Kapanış Toplantısı Konuşmasından,
20 Ocak 2010*

***Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının
Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı***

- İçişleri Bakanlığı
- İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon ve Van Valilikleri
- İzmir Büyükşehir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon Belediyeleri
- İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon ve Van İl Özel İdareleri
- İzmir Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon ve Van'da Yerleşik Kadın Kuruluşları ve Sivil Toplum Örgütleri
- BM Nüfus Fonu (UNFPA)
- BM Kalkınma Fonu (UNDP)
- BM Çocuk Fonu (UNICEF)
- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)
- BM Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR)
- Uluslararası Göç Örgütü (IOM)
- BM Kadın Fonu (UNIFEM)
- Sabancı Vakfı
- Sabancı Üniversitesi
- KADER Ankara Şubesi
- Almanya Büyükelçiliği
- Danimarka Büyükelçiliği
- Finlandiya Büyükelçiliği
- Fransa Büyükelçiliği
- Hollanda Büyükelçiliği
- İngiltere Büyükelçiliği
- İsveç Büyükelçiliği
- İsviçre Büyükelçiliği
- Kanada Büyükelçiliği
- Norveç Büyükelçiliği
- TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi
- Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi
- Bilkent Üniversitesi Peyzaj Mimarisi ve Kentsel Tasarım Bölümü
- Ege Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi
- Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı
- İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi
- Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Bölümü, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
- Kafkas Üniversitesi Kadın Sorunlarını Araştırma ve Uygulama Merkezi
- Karadeniz Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü ve İletişim Fakültesi
- Nevşehir Üniversitesi ve Semra ve Vefa Küçük Sağlık Meslek Yüksekokulu
- Yüzüncü Yıl Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırmaları ve Uygulama Merkezine

ve çalışmalarına katılan tüm akademisyen ve uzmanlara destekleri için teşekkür eder.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN VE KIZ ÇOCUKLARININ İNSAN HAKLARININ KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ ORTAK PROGRAMI

KADIN DOSTU KENT ÇALIŞMALARININ YAYGINLAŞTIRILMASINA YÖNELİK ÇAĞRI

Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı

KADIN DOSTU KENT ÇALIŞMALARININ YAYGINLAŞTIRILMASINA YÖNELİK ÇAĞRI

Bizler İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon Valiliği, Belediyesi ve İl Özel İdaresi, Van Valiliği ve İl Özel İdaresi olarak, kadın kuruluşları ve üniversitelerle birlikte BM Ortak Programı kapsamında kentlerimizi kadın dostu kentlere dönüştürme hedefine yönelik çalışmalar yaptık; mevcut çalışmalarımızı geliştirdik, çoğalttık ve çeşitlendirdik.

Kadın kuruluşları başta olmak üzere tüm tarafların tam ve eşit katılımı ile kentlerimizin eşitlik yol haritaları olan Yerel Eşitlik Eylem Planlarını hazırladık; bunları Belediye ve İl Genel Meclislerinden geçirecek kadın-erkek eşitliği konusundaki duyarlılığımızı ortaya koyduk; siyasi irade beyanında bulunduk.

Yerel Eşitlik Eylem Planlarında yer alan çözümleri adım adım yaşama geçiriyoruz. Bu kapsamda;

Kadınların ve kız çocuklarının kentsel yaşamlarını iyileştirmeye yönelik faaliyetleri koordine etmek için ilgili tüm tarafların temsil edildiği İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurullarını oluşturduk.

Kadınların ve kız çocuklarının ihtiyaçlarına yönelik yerel hizmet sunumunu sağlamak için Belediye ve İl Genel Meclislerinde Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonları kurduk.

Kadınların başvurularını almak, kentsel eşitlik politikaları geliştirmek ve karar organlarına sunmak, karar organlarının kabul edilen politikaların uygulamasını koordine etmek üzere Eşitlik Birimleri oluşturup gerekli görevlendirmeleri yaptık.

Kadınların ve kız çocuklarının insan haklarını tam olarak kullanabilmelerini sağlamak üzere kadın danışma merkezleri kurduk; topluluk merkezlerinin sayısını artırdık; yeni kız yurtları inşa ettik; ara istasyonlar ve sığınma evleri açtık; okul öncesi eğitim olanaklarını artırdık. Kadınların çalışma hayatına katılımını kolaylaştırmak için mesleki eğitim kursları açtık.

Olanaklarımız ölçüsünde sokakları, caddeleri daha iyi ışıklandırdık; yeni parklar yaptık; mevcut parkları kadınların ve kız çocuklarının kullanımını sağlamak üzere yeniden düzenledik; caddelerimize kentin gelişmesi için çaba sarf etmiş olan önder kadınların isimlerini verdik.

Toplum tarafından atfedilen roller nedeniyle kadınların ve kız çocuklarının (çocuk, hasta ve yaşlı bakımı vb.) özel kentsel ihtiyaçları olduğunu kabul ederek, bu ihtiyaçları giderecek yerel hizmet sunumunu gerçekleştirmek için hazırladığımız Yerel Eşitlik Eylem Planlarını İl Özel İdaresi ve Belediye Stratejik Planlarına yerleştirdik.

Kadınların ve kız çocuklarının insan haklarının korunması ve geliştirilmesini çalışmalarımızın merkezine aldık ve ortaklıkları teşvik eden, kaynakları birleştiren eşgüdümlü bir çalışma ile etkili sonuçlar elde ettik.

Bizler kentlerimizi kadın dostu kentlere dönüştürme çabalarımızda kadınların güçlendirilmesinin ön şartının iyi yerel yönetim olduğunu bilerek çalışmalarımıza devam edeceğimizi beyan eder, tüm Valilik ve Belediyeleri benzer çalışmalar yapmaya davet ederiz.

Ocak 2010

Mustafa Cahit KIRAZ
İzmir Valisi

Aziz KOCAOĞLU
İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı

Ahmet KARA
Kars Valisi

Nevzat BOZKUŞ
Kars Belediye Başkanı

Osman AYDIN
Nevşehir Valisi

Hasan ÜNVER
Nevşehir Belediye Başkanı

Nuri OKUTAN
Şanlıurfa Valisi

Dr. Ahmet Esref FAKİBABA
Şanlıurfa Belediye Başkanı

Dr. Recep KIZILCIK
Trabzon Valisi

Dr. Orhan Fevzi GÜMRÜKÇÜOĞLU
Trabzon Belediye Başkanı

Münir KARALOĞLU
Van Valisi

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı B.05.0.MAH.0.65.000/7725-21800

12.9/2006

Konu Kadınların ve Kız
Çocuklarının Hakları

Genelge 2006/67
VALİLİĞİNE

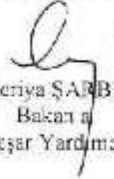
Ülkemizde kadınların ve kız çocuklarının haklarının korunması ve geliştirilmesi için özel çabalar gösterilmekte ve Bakanlığımız ile Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) Türkiye Temsilciliği tarafından, "Kadınların ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı" yürütülmektedir.

Bu çerçevede mahalli idareler tarafından yapılacak çeşitli etkinliklerde kadınlarımızı temsil edildiği veya münhasıran kadınlara yönelik sivil toplum kuruluşlarının yer alması ve bu kuruluşların görüş, tavsiye ve katılımına önem verilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda yapılacak çalışmalarda,

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için kadınlara cömür olarak çeşitli seviyelerde eğitim imkanları sunulması, aile içi şiddet, ihmal ve istismara maruz bırakılan her yaşta çocuk, genç, yaşlı, engelli ve kadınlara yönelik sosyal hizmetlere öncelik verilmesi, kadın ve çocukların yaşam kalitesini yükseltecek sosyal destek mekanizmalarını geliştirecek veya var olan sosyal destek mekanizmalarını güçlendirecek uygulamaların yapılmasına özen gösterilmesi ve özellikle kent konseylerinin yapacağı çalışmalarında bu hususların göz önünde bulundurulması uygun olacaktır.

Aynı şekilde kadınların sosyal hayattaki etkinliğinin artırılması, kadın ve çocukların yasal haklarının korunarak Türk toplumunun temeli olan aile kurumunun güçlendirilmesi ile kadınların gündelik hayat içerisinde güvenliğinin ve yaşam serbestisinin sağlanmasına da özen gösterilecektir.

Yukarıdaki belirtilen ilke ve esaslar çerçevesinde konunun iliniz özel idaresi ve il dahilindeki belediyeelere duyurulmasını ve yapılan çalışmaların takibini önemle rica ederim.

Zekeriya ŞARBAX
Bakan
Müsteşar Yardımcısı V.

DAĞITIM
81 il Valiliğine

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.05.0.DAB.0.00.00.00/720/2010
Konu : Kadınların ve Kız Çocuklarının İnsan Hakları

S/02/2010

GENELGE 2010/10

Katımcı demokrasi, hukukun üstünlüğü ve insan haklarının korunması, Bakanlığımızın önceliği konuların başında gelmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınların güçlendirilmesini sağlamaya yönelik Bakanlığımızca örnek seviyede birçok çalışma yapılmaktadır.

Bu kapsamda, Bakanlığımız ile Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu Türkiye Temsilciliği tarafından "Kadınların ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı" 2006-2009 yılları arasında altı pilot ilde -İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon ve Van'da uygulanmıştır.

Ortak Program çerçevesinde, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve kadınların ve kız çocuklarının insan haklarının korunması ve geliştirilmesi konularında örnek seviyede çalışmalar gerçekleştirilmiştir:

I. Ortak Programın uygulandığı altı ilde, kadın ve kız çocuklarının hayat kalitesinin yükseltilmesine yönelik çalışmalara öncelik verileceğine dair bir taahhüt belgesi olan Yerel Eşitlik Eylem Planları katılımcı bir süreç izlenilerek, yerel yönetimler ve kadın kuruluşları başta olmak üzere sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği içinde hazırlanmış ve İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisleri tarafından onaylanarak uygulama aşamasına geçirilmiştir.

Yerel Eşitlik Eylem Planları, yerel seviyede kadın erkek eşitliğini gerçekleştirmeyi, bunun için de toplumsal cinsiyet yaklaşımını yerel yönetim anlayışına yerleştirmeyi ve uygulamaların sürdürülebilirliğini amaçlamaktadır. Yerel Eşitlik Eylem Planları, İl Özel İdareleri ve Belediye Stratejik Planlarına da yerleştirilmiştir. Pilot illerde stratejik planların hazırlanmasında kadın kuruluşlarının görüşlerine başvurulmuş, kadın ve kız çocuklarına yönelik çalışmalar stratejik hedefler arasına yerleştirilmiştir.

II. Yerel Eşitlik Eylem Planlarının uygulanması sürecinde yerel eşitlik politikalarının kurumsal çerçevesi de oluşmuştur. Bu bağlamda, pilot illerde kadın erkek eşitliğine yönelik çalışmalarını eğbüdümlü ve izlenmesini sağlamak üzere **İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulları** kurulmuştur.

III. Bu Kurulun sekreteryasını yürütmek ve kadın ve kız çocuklarının başvuru ve şikâyetlerini almak üzere Valilik ve Belediyelerde eşitlik birimleri oluşturulmuştur.

IV. İl Genel Meclisi ve Belediye Meclislerinde, kadın erkek eşitliği komisyonları kurulmuştur. Ayrıca, illerdeki ilgili kurullara kadın kuruluşlarının katılımına yönelik uygulamalar başlatılmıştır.

V. Bu çalışmaların yanı sıra **kentsel hizmetler** kapsamında; yeni kadın danışma merkezleri, toplum merkezleri, kız yurtları, ara istasyonlar ve sığınma evleri, kreş, bebek bakım ve emzirme odaları kurulmuş, ayrıca kız çocuklarına yönelik okul öncesi eğitim imkânları artırılmıştır. Sokak ve caddelerin daha iyi ışıklandırılması ve yeni oyun parkları inşaatlarına, mevcut parkların kadınlar ve kız çocukları tarafından kullanımını sağlamak üzere yeniden düzenlenmesine önem verilmiştir. Kadınların iş hayatına katılımını desteklemek üzere mesleki eğitim imkânları artırılmıştır. Yerel karar alıcılar ile kamu personelinin toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalığını artırmak için eğitimler düzenlenmiştir. Mevsimlik tarım işçileri dâhil özel ilgiye muhtaç grupları hedefleyen sağlık hizmet modelleri geliştirilmiştir.

Yukarıda örnekleri verilen çalışmalar, kadınların ve kız çocuklarının günlük hayatta daha mutlu ve huzurlu olmalarını temin edecek ve ayrıca ülkemizin Avrupa Birliği tam üyelik müzakeresi sürecine de olumlu yönde katkıda bulunacaktır.

Bahse konu çalışmalar, Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen, ülkemizin de taraf olduğu ve kadınlar ve gençler konusunda yerel yönetimler için özel bir görev alanı çizen Yerel Gündem 21'de yer alan; yerel yönetimlerin, karar alma, planlama ve uygulama süreçlerine kadınların ve gençlerin etkin olarak katılımını sağlayacak programlar geliştirmeleri ve uygulamaları hedefine de ulaştıracaktır.

Aynı şekilde; ülkemizin de taraf olduğu ve 2015 yılına kadar erişilmesi hedeflenen, Birleşmiş Milletler Binyıl Kalkınma Hedefleri arasında sayılan; kız çocuklarının eğitimi ve toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınların güçlendirilmesini sağlamaya yönelik çalışmalar ile kadın ve anne sağlığının iyileştirilmesi, gebelik ve doğum sırasında anne ölümlerinin azaltılması konularında yapılacak çalışmalar, Binyıl Kalkınma Hedeflerinin gerçekleştirilmesine önemli katkı sağlayacaktır.

Ortak Program çerçevesinde, yukarıda örnekleri ile bahsedilen çalışmaların ülkemiz genelinde yaygınlaştırılması önem taşımaktadır.

Yukarıda sözü edilen pilot illerin çalışmalarından yararlanması, kadın ve kız çocuklarının insan haklarının korunması ve geliştirilmesine yönelik uygulamaların yaygınlaştırılması, bu doğrultuda konunun İl Özel İdaresi ve il dâhilindeki Kaymakamlıklar ve Belediye Başkanlıklarına duyurularak uygulanmasının sağlanması ve yapılan çalışmaların takibini önemle rica ederim.

Zekeriya ŞARBAK
Bakan a.
Müsteşar Yardımcısı

DAĞITIM:

Gereği

81 İl Valiliğine

Bilgi:

Dışişleri Bakanlığı
Avrupa Birliği Genel Sekreterliği
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
Bağlı Kuruluşlar
Merkez Birimleri
BM Nitelik Fonu

İçindekiler

I. BÖLÜM

Faaliyetler ve Sonuçlar	21
1. Giriş ve Özet.	22
2. BM Ortak Programının Beklenen Hedefleri	30
3. Sonuç 1	31
4. Sonuç 2	54
5. Sonuç 3	60
6. Sonuç 4	64
7. BMOP Bağımsız Uzman Değerlendirme Raporları	69
8. BMOP Hedeflerine İlişkin Toplu Değerlendirme ve Öneriler	76

II. BÖLÜM

En İyi Örnekler	83
1. Yerel Eşitlik Eylem Planlarının (YEEP) Hazırlık ve Yerel Meclislerden Geçiş Süreçleri	86
2. İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulları	94
3. Valilik ve Belediyelerde Eşitlik Birimleri.	99
4. Yerel Meclisleri İzleme Grupları	105
5. Yerel Meclislerde Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonları	108
6. Stratejik Planlar	114
7. Kadın Çalışmaları İçin Bütçe Tahsisi	117
8. Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele	119
9. Eşitlik İçin Farkındalık Artırıcı Çalışmalar ve Eğitimler	123
10. Kadın Platformları, Kadın Dayanışması ve İşbirlikleri	129
11. Yerel Seçim Sürecinde Kadın Kuruluşlarının Çalışmaları	133
12. Kadın Kuruluşları-Yerel Yönetimler İşbirliği	136
13. Kadın ve Kent	139
14. Sağlık Alanındaki Çalışmalar	143
15. Yerel Ortaklarımızın Gözünden BM Ortak Programı	145

III. BÖLÜM

BM Ortak Program İllerinde Kadının Durumu	149
1. Nüfus	150
2. Karar Verme Mekanizmalarında Kadınlar	153
3. Eğitim	161
4. Ekonomik Güçlenme ve Çalışma Yaşamı	166
5. Sağlık.	170
6. Kadına Yönelik Şiddet	173
7. Kurumsal Hizmetler	176
8. Kadın Örgütlenmesi	181

IV. BÖLÜM

Ekler	185
--------------------	------------

1

BÖLÜM

Faaliyetler ve Sonuçlar

1. GİRİŞ ve ÖZET

Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı (BMOP), Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Çalışma Grubunun girişimi ile başlatılmıştır ve 21 Kasım 2005'te Birleşmiş Milletler (BM) kuruluşları arasında imzalanan bir anlaşma müzakeresi çerçevesinde uygulamaya konulmuştur.

Birleşmiş Milletler adına Ortak Programın uygulayıcı kuruluşu olan Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA), Şubat 2006'da İçişleri Bakanlığı ile bir çalışma protokolü imzalamış ve Programın resmi açılışı 7 Mart 2006 tarihinde dönemin Birleşmiş Milletler Kalkınma Fonu Direktörü ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Grubu Başkanı Sayın Kemal Derviş ve İçişleri Bakanlığı Müsteşarı Sayın Şahabettin Harput tarafından yapılmıştır.

19 Haziran 2006 tarihinde imzalanan bir anlaşma müzakeresi çerçevesinde, Sabancı Vakfı ile Sabancı Üniversitesinin Ortak Programa katılımı gerçekleşmiş, anılan kuruluşlar BMOP'un ulusal ortakları arasında yerini almıştır. Sabancı Vakfı ve Üniversitesinin katılımı, 21 Haziranda Ankara'da yapılan Genişletilmiş Ortaklar Toplantısında Vakıf Mütevelli Heyet Başkanı Sayın Güler Sabancı tarafından kamuoyuna duyurulmuştur.

24 Nisan 2006 tarihinde, BM Nüfus Fonu ve Kadın Adayları Destekleme Eğitim Derneği (KA-DER) Ankara Şubesi arasında imzalanan bir anlaşma mektubu ile de söz konusu Dernek, bir yıllık süre içinde, yerel kadın kuruluşlarının kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik faaliyetleri üstlenmiştir.

Başlangıçta iki yıllık bir proje olarak tasarlanan BMOP yerel ve ulusal ortakların talebi ve İçişleri Bakanlığı'nın uygun görüşü ile 31 Aralık 2009'a kadar iki defa uzatılmıştır.

Birleşmiş Milletler Kadınların ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı, Birleşmiş Milletler, hükümet, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve halk arasında bir ortaklıktır ve tüm ortaklar tarafından desteklenmiştir.

2000'li yıllarına başında, Parlamento tarafından kabul edilen Yerel Yönetimler Reform Paketinin toplum kesimlerinin yerel kararlara katılımını öngörmesi, kadın-erkek eşitliğine ilişkin belli düzenlemeler içermesi, buna karşın, yerel yönetimlerde kadın-erkek eşitliğine yönelik bütüncül planların ve bunlara karşılık gelen kurumsal yapılanmaların bulunmayışı BMOP'un çıkış noktası olmuştur.

Kavramsal açıdan BMOP, Kahire Eylem Planı ve Pekin Eylem Platformunu da kapsayan bir dizi BM Dünya Konferansı sonuç belgelerinde ifadesini bulan insan hakları ilkeleri doğrultusunda tanımlanmıştır. Böylece, yerelden ulusal düzeye, tüm politika ve karar alma süreçlerine kadınların katılımını öngören bir güçlendirme modelini oluşturabilmiştir.

İnsan hakları ilkelerinin doğrudan, açık bir şekilde süreç ve sonuçlarına rehberlik ettiği BMOP bir güçlendirme modelidir. Bu nedenle de BMOP, BM Nüfus Fonu tarafından seçilen insan hakları temelli en iyi altı proje arasına girmiştir. En iyi altı projenin yer aldığı kitap, İnsan Hakları Bildirgesinin kabulünün 60. yılında, 2008'de New York'da kamuoyuna tanıtılmıştır.

BM Ortak Programının hedef kitlesi, ulusal düzeydeki karar alıcıların yanı sıra İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon ve Van Valiliği, Belediyesi, İl Özel İdaresi, kadın kuruluşları başta olmak üzere sivil toplum kuruluşları ve kent halkıdır. Program illeri, yerel yönetimlerin istekliliği, kapasitesi ve hazırlık ziyaretlerinde dile getirilen ihtiyaçlara göre belirlenmiştir. Bu şehirler, katılımcı, eşgüdümlü ve sektörler arası işbirliğine öncelik veren bir yaklaşımın benimsenmesi ile hizmetlerin nasıl geliştirilip çeşitlendirebileceğini, kaynakların nasıl çoğaltılabileceğini ve kadınların ve kız çocuklarının yaşamlarının nasıl iyileştirilebileceğini göstermek üzere seçilmiştir.

BMOP, Türkiye'de yerel düzeyde hayata geçirilen ve ilgili tüm ortakların içinde yer aldığı ilk projedir. BMOP'un dört yıllık uygulama sürecinde, İstanbul, Ankara ve altı ilde 35'i eğitim ve atölye çalışması olmak üzere, 77 toplantı gerçekleştirilmiştir. Tutulan kayıtlara göre, bu toplantılara 3420 kişi katılmıştır. İllerde yerel ortaklar tarafından yapılan dörder toplantı hariç, diğer toplantılar bu hesaplamanın dışındadır. BMOP'un günlük uygulamalarında doğrudan veya dolaylı yer alan yerel ortak sayısı 250'nin üzerindedir. Ortak Program kapsamında uygulanan Sabancı Vakfı Hibe Programı ile desteklenen 34 proje aracılığı ile doğrudan ya da dolaylı yaklaşık 300 bin kişiye ulaşıldığı tahmin edilmektedir. Mor Sertifika Programı aracılığıyla ise 1313 lise öğretmene ulaşılmıştır.

BMOP'un üstünde yükseldiği temel, kadın-erkek eşitliğinin hayata geçirilip izlenmesi gibi özel bir amacı olan Yerel Eşitlik Eylem Planlarının (YEPP) hazırlanması ve uygulanmasıdır. YEPP'ler kadın erkek eşitliğini sağlamayı amaçlayan tematik planlardır. Tematik planlar, tek bir kamu kurumunun planı olarak şekillendirilemezler, üniversite, sivil toplum ve özel sektör gibi diğer paydaşların sorumluluk almaları gereken alanları da kapsarlar. Bu nedenle, İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon ve Van'da YEPP'lerin hazırlanma sürecinde ilk adım tarafların/katılımcıların belirlenmesi olmuştur. Çünkü, YEPP hazırlık sürecinin etkin katılımcıları aynı zamanda, YEPP'leri hayata geçirmeye muktedir temel aktörler olacaktır. Dolayısıyla,

YEPP hazırlık sürecinin etkin katılımcıları valilikler ve belediyeler, kadın kuruluşları ve diğer sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, meslek kuruluşları ve özel sektördür.

Türkiye'de yerel düzeyde ilk çalışma olması, birbirinden çok farklı konuları ve beklentileri olan kesimlerin bir araya gelerek, her kesimin görüşlerinin ifade edilip çalışmalara yansıtıldığı ortak çalışma pratiğini öngörmesi nedeniyle, BMOP'un ihtiyaç duyduğu ilk çalışma, tarafların kapasitelerinin güçlendirilmesi olmuştur. Bu ihtiyacı karşılamak üzere yerel yöneticiler ve kadın kuruluşlarına yönelik eğitim ve atölye çalışmaları yapılmıştır. Bu kapsamda, KA-DER Ankara Şubesi yerel kadın kuruluşlarıyla, BMOP ekibi ve danışmanları yerel yöneticilerle, toplumsal cinsiyet eşitliği ve yerel kadın sorunlarına ilişkin bir yerel perspektif geliştirilmesini hedefleyen eğitim ve atölye çalışmaları gerçekleştirmiş, her iki gruba ortaklaşa üç seri proje döngüsü yönetimi eğitimi verilmiştir. Daha sonra yine her iki gruba uluslararası uzmanların katılımıyla toplumsal cinsiyet duyarlı bütçe eğitimi verilmiştir. Söz konusu eğitim ve atölyeler ile stratejik planlara YEPP'leri yerleştirmeyi hedefleyen il çalışmalarında 1040 yerel ortak katılmıştır. Eğitim çalışmalarında mevcut ve üretilen materyaller yanında, il özelinde kadınların durumuna ve kadınların yerel hizmetlere bakışına ilişkin bilgi veren kamuoyu araştırması da kullanılmıştır.

Kapasite artırma çalışmaları bağlamında, yerel kadın kuruluşlarına ayrıca ekipman (bilgisayar, internet bağlantısı) desteği verilerek aralarındaki iletişimi kolaylaştırmak üzere bir iletişim ağı kurulmuştur. Söz konusu destekten, kadın kuruluşlarının kendi aralarından belirlediği 16 kadın kuruluşu yararlanmışır.

Yukarıda söz edilen eğitim çalışmalarının çıktıları, YEPP'lerin altyapısını oluşturmuş, 20-22 Aralık 2006 tarihleri arasında Ankara'da başlatılan YEPP hazırlık süreci, illerde bir yılı aşkın sürede bir dizi çalışmayla olgunlaştırılmıştır. Daha sonra yapılan il ziyaretlerinde, Vali ve Belediye Başkanlarına bu çalışmalar sunulmuş ve onayları alınmıştır. YEPP'ler, Ocak 2008'den itibaren tüm illerde Belediye ve İl Genel Meclislerinin onayına sunulmuş ve kabul edilmişlerdir.

BMOP'un temel aracı olan YEPP'lerin amacı, toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısını yerel yönetim ve yerel siyasete yerleştirmektir. Bunu gerçekleştirmek için YEPP'ler, kadınların yerel karar mekanizmalarına katılımını artırıcı, kadınların gündelik yaşamlarını kolaylaştırıcı ilkeler, bu ilkelelerin hayata geçirilmesini sağlayacak hizmet modelleri ve bu çalışmaları koordine edecek kurumsal öğeler içermek zorundadır. Bu bağlamda, YEPP'ler; yerel karar mekanizmalarına katılım, kentsel hizmetler, kadına yönelik şiddet, ekonomik güçlenme ve çalışma hayatı, eğitim ve sağlık

hizmetleri, göç ve yoksulluk ve zihniyet değişikliği ve farkındalık yaratma başlıkları altında hazırlanmıştır. Her ilde kurulan YEER koordinasyon/izleme komiteleri (YEERKOM) de uygulamanın koordinasyonunu sağlamıştır. Uygulama sürecinde bu komiteler, il koordinasyon kurullarına daha sonra da il kadın hakları koordinasyon kurullarına dönüştürülmüştür.

YEER'lerin yerel eşitlik politikaları olarak tanımlanmasını sağlayan iki özelliğinden biri, kadınların güçlenmesini ve kentin kültürel, sosyal, ekonomik ve siyasi hayatına katılımının önündeki engelleri kaldırmayı hedeflemesidir. Diğer ise, kamu ve sivil toplum işbirliği ile çalışan, toplumsal cinsiyet eşitliği ilkesine yer veren yerel hizmet modeli ve yerel kaynak tahsisini öngörmesidir. Bu noktadan hareketle, üç Program kentinde il özel idaresi ve belediye stratejik planlarına, bir ilde de il özel idaresi stratejik planına YEER'lerin ilke ve hedefleri yerleştirilmiştir. Stratejik planını 2010 veya 2011'de yenileyecek diğer iki il de bu konudaki taahhütlerine sadık kalacaklarını beyan etmiştir.

BMOP kapsamında, YEER'lerin uygulanmasını desteklemek üzere Sabancı Vakfı Hibe Programı başlatılmıştır. 2007-2009 döneminde uygulanan Hibe Programı yerel yönetimler, kadın kuruluşları ortaklığını önceleyen ve YEER ilke ve hedefleri ile örtüşen beşi üniversite olmak üzere 18 kamu ve 16 sivil toplum projesini desteklemiştir. Hibe Programından, kadın istihdamını artırmayı hedefleyen projeden kadınların yerel siyasete katılımını artırmayı hedefleyen projeye kadar toplumsal cinsiyet eşitliğini farklı boyutlarıyla irdeleyen projeler yararlanmıştır. 2007 ve 2008 yılında, Trabzon ve Nevşehir'de yapılan Hibe Programı Deneyim Paylaşım toplantıları proje uygulayıcısı yerel ortaklar için güçlendirici bir platform olmuştur. Hibe Programı yoluyla doğrudan ve dolaylı olarak altı ilde 300 bin kişiye ulaşıldığı tahmin edilmektedir. Diğer taraftan Hibe Programı, yerel ortakların BMOP'a ilgisini canlı tutmaya önemli oranda katkı sağlamıştır.

BMOP, altı ilde kamu görevlilerinin toplumsal cinsiyet konusundaki farkındalıkları kadar, belde halkının farkındalığını artırmaya yönelik olarak da çaba sarf etmiştir. Sabancı Üniversitesi tarafından 2007'den başlayarak uygulanan Mor Sertifika Programı lise öğretmenlerinin toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığını artırmaya odaklanmış, Program kanalıyla 1313 lise öğretmenine ulaşılmış ve 153 öğretmen Mor Sertifika almaya hak kazanmıştır.

Altı ildeki lise öğrencilerine yönelik Kadın Dostu Kent Kompozisyon Yarışması ve ulusal düzeyde üniversitelerin ilgili bölümlerinde okuyan öğrencilere yönelik Kadın Dostu Mekanlar Kentsel Tasarım Öğrenci Yarışması konu hakkında farkındalığın artırılmasına yönelik çalışmalardır.

BMOP'a ilişkin haberler, oluşturulan İngilizce ve Türkçe web sayfası (www.bmkadinhaklari.org ve www.protectingwomen.org) aracılığı ile duyurulmuştur. 2007-2009 tarihleri arasında Ortak Programın Türkçe web sayfası www.bmkadinhaklari.org.tr 57.500 kere tıklanmıştır. Aynı dönemde İngilizce sayfa www.protectingwomen.org.tr 4500 kere tıklanmıştır.

BMOP'a ilişkin ulusal düzeyde 150 gazete haberi çıkmıştır. Yerel gazete ve internet gazetelerinde çıkan haberlerin sayısı ise yaklaşık 700'dür.

Ortak Program kapsamında, KA-DER Ankara tarafından yayımlanmış dört kitap dahil 18 kitap ve kitapçık; 15 poster; 6 il broşürü; sürekli yenilenen iki dilde bilgi notu, biri özel sayı olmak üzere, 13 Bülten yayımlanmıştır.

Ortak Programın uygulayıcı kuruluşu Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'dur. BMOP'un örgütsel yapısı İçişleri Bakanlığı tarafından atanan bir ulusal koordinatör, Ankara'da bir program yöneticisi ile idari ve mali işlerden sorumlu asistan ve Program illerindeki 6 yerel koordinatörden oluşmaktadır. Uygulamalarda, Sabancı Vakfı ve Sabancı Üniversitesinin proje ekipleri de yer almıştır.

BMOP başlangıçta iki yıllık bir proje (Aralık 2005-Aralık 2007) olarak tasarlanmış; daha sonra ulusal ve yerel ortaklardan gelen talepler doğrultusunda bir yıl (2008) uzatılmış, Yerel Seçimler nedeniyle ikinci kez bir yıllık süreyle uzatılarak 31 Aralık 2009'da sona ermiştir.

Birleşmiş Milletler Ortak Programının dört yıllık toplam bütçesi 2.334.062 ABD Dolarıdır. Ortak Programa en büyük finansal katkıyı sağlayan ulusal ortak Sabancı Vakfıdır. Vakfın Programa ayırdığı kaynak, toplam bütçenin yüzde 51,1'dir. Bu kaynağın yüzde 25,6'sı Sabancı Vakfı Hibe Programına, yüzde 22,4'ü Sabancı Üniversitesi Mor Sertifika Programına harcanmıştır.

2010 yılında da yürütülmekte olan Sabancı Vakfı Hibe Programı ve Sabancı Üniversitesi Mor Sertifika Programına ayrılan kaynaklar hesaba dahil edildiğinde, Sabancı Vakfının katkısı 1.664.590 ABD Dolarına çıkmaktadır. Bu kaynağın yüzde 39'u Sabancı Vakfı Hibe Programına, yüzde 23'ü Sabancı Üniversitesi Mor Sertifika Programına harcanmıştır.

Ortak Programa, BM Kalkınma Fonu (UNDP), BM Nüfus Fonu (UNFPA), BM Çocuk Fonu (UNICEF), BM Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Uluslararası Göç Örgütü (IOM) uzmanlık desteği vermiş ve finansal katkıda bulunmuştur. Türkiye'de ofisi bulunmayan Birleşmiş Milletler Kadın Fonu da (UNIFEM) BMOP'a destek vermiştir. Birleşmiş Milletler kuruluşların Ortak Programa mali katkı payı yüzde 27,3 tür. BM'nin toplam katkısının yarısı, Programın yürütücü kuruluşu BM Nüfus Fonu tarafından sağlanmıştır.

Almanya, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İngiltere, İsveç, İsviçre, Kanada ve Norveç Büyükelçilikleri de Programa mali destek sağlamışlardır. Başlangıçta altı Büyükelçiliğin (Danimarka, Finlandiya, İngiltere, İsveç, İsviçre ve Norveç) destek verdiği Programa, daha sonra Kanada, Almanya, Fransa ve Hollanda Büyükelçilikleri de destek vermiştir. Toplam 10 Büyükelçiliğin katkısının toplam bütçe içindeki payı yüzde 21,6'dır. Ortak Programın son uygulama yılı olan 2009'da, Hollanda ve Finlandiya Büyükelçilikleri desteğiyle kapanış toplantısı dahil bir çok faaliyet gerçekleştirilmiştir.

BMOP uygulamaları, fon sağlayan büyükelçilikleri de kapsayan ve tüm ortaklardan oluşan Genişletilmiş İzleme Komitesi tarafından izlenmiştir. Genişletilmiş İzleme Komitesi yılda iki kere toplanmıştır. Program uygulaması sırasında oluşturulan Daraltılmış İzleme Komitesi üç ayda bir toplanarak gelişmeleri değerlendirmiştir. Anılan ikinci Komite İçişleri Bakanlığı, BM Nüfus Fonu (UNFPA), BM Kalkınma Fonu (UNDP) ve Sabancı Vakfı temsilcilerinden oluşmuştur. Dört yıl içinde Genişletilmiş İzleme Değerlendirme Komitesi toplantıları Ankara (2006), İstanbul (2006), Şanlıurfa (2007), İstanbul (2007) ve Kars'ta (2008) gerçekleştirilmiştir. Diğer Komitenin toplantıları ise Ankara'da yapılmıştır.

BM Ortak Programı Kapanış Toplantısı 20 Ocak 2010 tarihinde İçişleri Bakanı Sayın Beşir Atalay, BM Ülke Koordinatörü Sayın Shahid Najam, BM Nüfus Fonu, ILO ve IOM'in sayın temsilcileri ile Sabancı Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Sayın Güler Sabancı'nın katılımıyla Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Medyada büyük ilgi uyandıran toplantıda, altı ilin Vali ve Belediye Başkanları Kadın Dostu Kent Çalışmalarının Yaygınlaştırılmasına Yönelik Çağrıyla imzalararak diğer illeri Yerel Eşitlik Eylem Planlarını hazırlamaya ve uygulamaya çağırmışlardır. Kapanış toplantısından sonra İçişleri Bakanlığı konuya verdiği öneme uygun olarak, 19 Şubat 2010 tarih ve 2010/10 sayılı Genelgeyi yayımlamış, bütün illeri İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon ve Van illeri örneğinden yararlanarak "kadın dostu kent" uygulamasını hayata geçirmeye çağırmıştır.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ORTAK PROGRAMI İNSAN HAKLARI TEMELLİ EN İYİ ALTI PROJE ARASINDA...

İNSAN HAKLARI TEMELLİ PROGRAM VE PROJELER HANGİ İLKELERİ GÖZETİR?

Evrensellik ve Devredilemezlik

Program ya da proje hiç bir toplumsal kesimin ya da grubun insan haklarını yadsıyamaz, kaynak azlığı nedeniyle herhangi bir gruba öncelik veremez ve kaynak azlığını gerekçe olarak ileri süremez. Toplumun dışlanmış ve marjinal kesimlerinin (yoksulların ve en yoksulların, dezavantajlı ergen ve gençlerin, şiddet mağduru veya istismara uğramış kadınların, eğitim dışında kalan çocukların, HIV ile yaşayan kadınların, seks işçisi kadınların, engelli kadınların, mülteci ve yerinden olmuş kişilerin, işgal altındaki ülkelerdeki kadınların ve yaşlıların) insan haklarını gerçekleştirmek için bilinçli çözümler önerir.

Bölünemezlik

Program ya da proje bir insan hakkını gerçekleştirmeyi hedeflerken, diğer insan hakkının kullanımında herhangi bir soruna neden olamaz. Örneğin bir sağlık projesi, sağlıklı yaşam hakkının yanında yaşama hakkı, temiz suya erişim hakkı, eğitim hakkı, bilgi edinme hakkı gibi hakları da korumayı ve geliştirmeyi hedeflemelidir. Bu nedenle de farklı insan haklarının gerçekleştirilmesinden sorumlu tüm kuruluşlar çalışmada yer almalıdır.

Karşılıklı Bağımlılık ve İlgililik

Program ya da proje sektörler ve kurumlar arası işbirliğini gözetmelidir. Herhangi bir üreme sağlığı projesi, sadece Sağlık Bakanlığı ile ortaklık yapmakla yetinemez, Eğitim Bakanlığı, Konut Bakanlığı ve Kadın Bakanlığı ile ortaklığı teşvik ederse daha başarılı sonuçlar alır. İnsan hakları temelli projeler, sorunların çözümü ve kalkınma için çok sektörlü yaklaşımı destekler.

Eşitlik ve Ayrımcılık Yapmama

Program ve projeler sadece hizmetlere erişimi kolay olan kesimleri hedeflemez. Kent nüfusu yanında kırsal nüfusa yönelik projeler de geliştirir. Aksi takdirde eşitsizliği artırmış olur. Program ya da projenin istem dışı ayrımcılıktan da kaçınması gerekir. Program ve projeler, öncelikli olarak ayrımcılık mağdurlarını veya herhangi bir bağlamda dezavantajlı grupları hedef kitlesi olarak almalıdır. Program ve projeler, veri toplama kapasitesini güçlendirmeyi, verilerin

cinsiyet, ırk, coğrafi yerleşim vb. ayrımlı toplanmasını teşvik etmelidir. Program ve projeler, olumlu ayrımcılık, katılımı artıracak özel forumlar vb. geçici özel önlemleri teşvik etmelidir.

Katılım ve İçerme

Program veya proje döngüsünün tüm aşamalarında, ortakların kararları etkileme gücüne sahip olması güvence altına alınmış olmalıdır. Tüm ortakların aktif, özgür ve anlamlı katılımının güvence altına alınması herkesin programa/projeye girdi sağlamasının ötesinde bir anlam taşımalıdır, eleştirel bilinç ve karar alma gibi nitelikleri artırıcı önlemleri içermelidir. Bu süreç, kapasite inşası için bütçe ayrılması, şeffaflığın artırılması, proje hakkında herkesin anlayabileceği formatta bilgilendirme sağlanması, en yoksullar ile marjinal grupların katılabilecekleri özel kanalların yaratılması, sivil toplumla ittifakın güçlendirilmesi ve dışlanmışların ve marjinallerin içerilmesi gibi özel önlemleri kapsamalıdır.

Hesap Verebilirlik ve Hukukun Üstünlüğü

Hesap verebilirlik, açıkça tanımlanmış rol ve sorumluluklar, şeffaf karar alma kriter ve süreçleri, bilgiye erişim ve güçlü bir talep mekanizmasının var olmasına bağlıdır. Programın veya projenin farklı evrelerinde uygulama ve çözüm üretme mekanizmaları ile birlikte kurgulanır. Bunun için, sorumlu kuruluşun kapasitesinin güçlendirilmesi gerekir. Bir diğer önkoşul da programı veya projeyi tasarlayan ve/veya uygulamasına destek veren “kalkınma kuruluşunun” hedef kitle ve resmi makamlar karşısında hesap verebilirliğidir.

Kaynak: “UNFPA at Work; Six Human Rights Case Studies”, 2008, UNFPA and Harvard School of Public Health Program on International Health and Human Rights.

2. BM ORTAK PROGRAMININ BEKLENEN HEDEFLERİ

1. Yerel ve ulusal düzeyde siyasi ve mali taahhütler aracılığı ile uygun ortamın (planlar, programlar, politikalar ve yasalar) yaratılarak kadın ve kız çocuklarının insan haklarının korunması ve geliştirilmesi.
2. Yerel yönetimlerin kadın ve kız çocukları için kaliteli hizmetler tasarlama ve sunma kapasitelerinin geliştirilmesi.
3. Kadın-erkek eşitliği alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarının ve derneklerin eşitliği savunma, bununla ilgili kurum ve kuruluşlarla başarılı etkileşim sağlama ve kadın ve kız çocuklarının konumlarını güçlendirme kapasitelerinin geliştirilmesi.
4. Halkın, kadın ve kız çocuklarının insan hakları konusundaki farkındalık düzeyinin artırılması.

Proje dokümanında belirlenmiş dört hedef doğrultusunda yapılan çalışmalar sonucunda Birleşmiş Milletler Ortak Programı kapsamında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

3. SONUÇ 1

Yerel ve ulusal düzeyde, siyasi ve mali taahhütler aracılığı ile uygun ortamın (planlar, programlar, politikalar ve yasalar) yaratılarak kadın ve kız çocuklarının insan haklarının korunması ve geliştirilmesi.

İçişleri Bakanlığı Genelgesi

18 Ağustos 2006 tarih ve 2006/17 sayılı Genelge

Birleşmiş Milletler Ortak Programının ulusal ortağı İçişleri Bakanlığı tarafından Ortak Programının uygulanmasını sağlamak, desteklemek ve yaygınlaştırmak üzere 18 Ağustos 2006 tarihinde 2006/67 sayılı Genelge yayınlamıştır. Genelge ile 81 İl Valiliği ve Belediyelerinden, kadın-erkek eşitliğini sağlamaya yönelik çalışmalarda, kadın kuruluşları ile işbirliği yapmaları ve kadınların ve kız çocuklarının yaşam kalitesini yükseltecek hizmet tasarımı ve sunumuna ilişkin önlemler alınması istenilmiştir.

Genelge, altı ilde Valiliklerin ve Belediyelerin Birleşmiş Milletler Ortak Programında resmi olarak yer alması, Programı sahiplenmesi ve uygulamayı hızlandırmaları açısından itici bir güç olmuştur. Genelge, tüm valiliklere ve belediyelere gönderildiği için, Programın hedef ve ilkelerinin diğer illere yaygınlaşması açısından da etkili olmuştur. Program uygulamaları ilerledikçe, gerek Genelgenin etkisi, gerekse diğer faaliyetlerin duyurulması yoluyla İğdir Valiliği, Sinop Belediyesi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbul İl Özel İdaresi, Adalar ve Esenyurt Belediyesi, Bursa Belediyesi, Mersin ve Bingöl İl Özel İdaresi, BMOP benzeri programları illerinde uygulamak istediklerini belirtmişler ve BMOP'a ilişkin bilgiler ilgililerle paylaşılmıştır.

19 Şubat 2010 tarih ve 2010/10 sayılı Genelge

81 İl Valiliğine gönderilen Genelgenin ilk bölümünde, Ortak Program çerçevesinde altı Program ilinde kadın ve kız çocuklarının hayat kalitesinin yükseltilmesine yönelik çalışmalara öncelik verileceğine dair bir taahhüt belgesi olan Yerel Eşitlik Eylem Planları ve planların uygulanmasını sağlayan il kadın hakları koordinasyon kurulları, eşitlik birimleri, yerel meclislerdeki kadın erkek eşitliği komisyonları gibi yapılanmalara ilişkin bir özet verilmektedir. Buradan hareketle, BM Ortak Programı sonuçlarından yararlanılmasını, kadın ve kız çocuklarının insan haklarının korunması ve geliştirilmesine yönelik uygulamaların yaygınlaştırılmasını, bu doğrul-

tuda konunun İl Özel İdaresi ve il dahilindeki Kaymakamlıklar ve Belediye Başkanlıklarına duyurularak uygulanmasının sağlanması ve yapılan çalışmaların takibini öngörmektedir. Genelge ayrıca, Ortak Program sonuçlarının daha büyük bir halkaya yayılması ve edinilen deneyimden yararlanılması amacıyla İçişleri Bakanlığı ilgili birimlerine ve bağlı kuruluşlarına ve Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü gibi konuyla ilgili Kurumlara bilgi için gönderilmiştir.

BMOP uygulaması sona ermiş olmasına rağmen, İçişleri Bakanlığının söz konusu Genelge ile yerelde kadın-erkek eşitliğinin sağlanması konusundaki taahhüdünü yenilemiştir. Bunun, altı pilot ilde uygulamaların derinleştirilmesi ve diğer illere yaygınlaştırılması açısından çok bir adım olduğu açıktır.

Kamuoyu Araştırması ve Raporu

Ortak Program kapsamında bir araştırma şirketi tarafından yapılan kamuoyu araştırması ile pilot illerin profili belli bir oranda ortaya konulmuş, araştırma sonuçları Prof. Dr. Ayşe Ayata, Yrd.Doç. Dr. Aykan Aydemir, Yrd.Doç. Dr. Ayça Ergun Özbolat tarafından değerlendirilerek Kamuoyu Araştırma Raporu başlıklı kitap haline getirilmiştir. Kitap, Türkçe ve İngilizce olarak Haziran 2006'da basılmış, kadın kuruluşları dahil tüm ulusal ve yerel ortaklara gönderilmiştir.

Kamuoyu araştırmasıyla kısmi de olsa Yerel Eşitlik Eylem Planlarının geliştirilmesine temel teşkil edecek kadın-erkek ayrımlı veri elde edilmiş, illerde cinsiyet ilişkilerinin dinamikleriyle dönüşüm potansiyellerine ilişkin bilgi edinilmiş ve cinsiyete dayalı temel sorunlarla, çözüm perspektifinin tanımlanması mümkün olmuştur. Diğer bir deyişle kamuoyu araştırması, yerel yöneticilerin illerinde yaşayan kadınların durum ve beklentileri konusunda bilgilenmelerini, kadınların ve kadın kuruluşlarının yerel sorunlara ilişkin farkındalıklarını artırmalarını sağlamış, dolayısıyla kadın sorunlarına ilişkin yerel bir perspektif geliştirilmesine zemin hazırlamıştır. Ayrıca, yerel düzeyde kadınların durumu ve beklentilerine yönelik özgün bilgi kaynaklarının sınırlı olduğu Türkiye'de, Kamuoyu Araştırması Raporu çok sayıda alıntı yapılan yayınlardan biri haline gelmiştir.

İl Toplantıları, 2006

2006 yılının Mayıs ayında, İçişleri Bakanlığı ve Birleşmiş Milletler Program ekibi tüm program illerini ziyaret ederek, yerel yönetim ve kadın kuruluşları temsilcileriyle BMOP'un hedeflerini ve bu hedefleri gerçekleştirmek için planlanan çalışmaları paylaşmıştır. Altı ilde yapılan toplantılarda kamuoyu araştırmasının sonuçları da ayrıca paylaşılmıştır. Bu toplantıla-

rı takiben yapılan değerlendirmede üç ilde bir kez daha toplantı yapılması kararına varılarak, karar doğrultusunda Haziran-Temmuz aylarında Van, Şanlıurfa ve Nevşehir'de ikinci kez toplantı yapılmıştır. Dokuz il toplantısına, yaklaşık 350 yerel yönetim ve kadın kuruluşları temsilcisi katılmıştır.

Toplantılarda, yerel yönetimlerin üst ve orta düzey yöneticileri, ilgili birim personeli, kadınların kendilerine toplum tarafından yüklenen görevler (çocuk, hasta ve yaşlı bakımı vb.) nedeniyle spesifik yerel hizmetlere ihtiyaç duyabilecekleri ve bu ihtiyaçların karşılanmasının yerel yönetimlerin görevi olduğuna dair bilgilenselmişlerdir. Diğer taraftan il toplantıları, yerel yönetimlerle kadın kuruluşları arasında, eşitler arası diyalog zeminini oluşturmaya yönelik bir adım olmuştur. Kamuoyu araştırması sonuçları da bu toplantılarda ele alınmış, kapsamlı bir şekilde tartışılmıştır. Yerel yöneticiler kamuoyu araştırmasına ilişkin eleştirilerini saklı tutmakla birlikte, tartışmaların ufuk açıcı olduğunu ifade etmişlerdir.

Yerel Yöneticilerle Yapılacak Eğitim ve Atölye Çalışmaları İçin Eğitim Materyali Hazırlığı ve Eğitim ve Atölye Çalışmaları

KA-DER Ankara Şubesi ile varılan mutabakat çerçevesinde, Derneğin Yerel Siyasette Kadın Çalışma Grubu tarafından hazırlanan “Yerel Yönetimlere İlişkin Yasal Düzenlemeler Çerçevesinde Kadınlara Yer Açmak”; “Belediye Kadınlara da Hizmet Eder-Kadın Dostu Belediye Hizmetleri”; “Düğüm Bilgisi”; “Bir de Buradan Bak: Cinsiyet Eşitsizliği Bir Kadın Sorunu Değil, Toplum Sorunudur” başlıklı kitapları, yerel yöneticilerle yapılacak atölye çalışmasında kullanılmak üzere biner adet çoğaltılmıştır. Bunun yanı sıra, BMOP uzmanları ve ekibi tarafından “Kentli Hakları El Kitabı (Avrupa Kentsel Şartı)”; “Nasıl Bir Kentte Yaşamalıyız?”; “Yerel Yönetimlerde Kadınlara Yer Açmak”; “Kadın Dostu Kentler: Avrupa'dan Örnekler” başlıklı kitapçıklar hazırlanmış ve biner adet bastırılmıştır. Dört poster hazırlanarak eğitim ve atölye çalışmalarında kullanılmıştır. Posterler, valilik, belediye ve diğer kurumların panolarında ve halka açık mekanlarda sergilenerek, Programın kent halkına duyurulması amacıyla da kullanılmıştır.

Yerel yönetici eğitim ve atölye çalışmaları, BMOP danışmanları, üniversite öğretim üyeleri, uygulamacılar ve BMOP ekibinden oluşan bir grupla 4 Eylül 2006- 24 Kasım 2006 tarihleri arasında altı ilde gerçekleştirilmiştir. Altı ilde toplam 183 yerel yöneticiyle yapılan çalışmaların amacı, yerel yöneticileri toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda bilgilendirmek; yerel yönetimlerin yerel kadın sorunlarına ilişkin farkındalıklarını artırmak; kadın sorunlarına ilişkin yerel bir perspektif geliştirilmesine zemin hazırlamak; yeni yasal düzenlemeler çerçevesinde verilebilecek kadın dostu yerel hiz-

metler hakkında yerel yönetimleri bilgilendirmek; yerel hizmet sunum raporu ve eylem planının hazırlanmasına ve kadın kuruluşlarıyla işbirliğine ilişkin bir model çalışmasına temel oluşturmaktır.

Eğitim çalışmaları ve atölyeler sonucunda, seçilmiş ve atanmış yerel yöneticilerin toplumsal cinsiyet eşitliği ve yerel kadın sorunlarına ilişkin farkındalıkları artmış; yerel yönetimlerde, yerel hizmet sunumunda kadın erkek eşitliğini gözetmeye yönelik bir perspektif oluşturulması doğrultusunda bir adım atılmış; yerel yönetimlerin, yerel kadın kuruluşlarıyla işbirliği yapmaya yönelik motivasyonları artmış; her kent için Yerel Eşitlik Eylem Planının altyapısını oluşturacak olan yerel kadın sorunlarının ve kamusal çözüm önerilerinin bir listesi hazırlanmıştır. Atölyeler sonucunda her kentte, Yerel Eşitlik Eylem Planında ilk iki yıllık uygulamanın önceliklerinin belirlenmesine yardımcı olacak, olan üç yerel kadın sorununa ilişkin proje önerisi hazırlanmıştır.

Yerel Yöneticiler ve Yerel Kadın Kuruluşlarına Yönelik Proje Döngüsü Eğitimleri

Temmuz-Ağustos 2006 tarihleri arasındaki dönemde, yerel yönetim ve kadın kuruluşlarına yönelik proje döngüsü yönetimi eğitimi (PDYE) için program ve başvuru materyali hazırlanmıştır. BMOP danışmanı Ağustos-Kasım 2006 tarihleri arasından yerel yönetim ve kadın kuruluşları temsilcisi ortalama 20 kişiden oluşan karma gruplara PDYE eğitimi vermiştir. PDYE eğitiminin amacı, kadınların ve kız çocuklarının ihtiyaçlarına yönelik projeler geliştirerek sürdürülebilir kaynak oluşturmaktır.

Proje döngüsü yönetimi eğitimi daha sonra verilecek eğitimler için temel oluşturmuş, eğitimler sonunda 95 yerel yönetici ve kadın kuruluşu temsilcisi sertifikalarını almışlardır. PDYE eğitiminin en az yukarıdaki kadar önemli bir diğer çıktısı, yerel yönetim ve kadın kuruluşu temsilcilerini bir araya getirerek ileriye yönelik işbirliği zeminini güçlendirmesidir. BMOP danışmanı tarafından hazırlanan eğitim materyali www.bmkadinhaklari.org adresinde kullanıma açılmıştır. BMOP danışmanı daha sonra da proje hazırlamak isteyen yerel ortaklara elektronik ortamda danışmanlık hizmeti vermiştir. Bu kapsamda, Trabzon Belediyesinin Almanya'daki bir kent belediyesiyle ortaklaşa yürütmek üzere proje hazırlamasına destek olmuştur.

Hibe Programı yararlanıcısı yerel yönetim ve kadın kuruluşlarının projelerini daha etkin bir biçimde hayata geçirebilmelerine destek olmak amacıyla Sabancı Vakfı Hibe Programı kapsamında Ankara (6-7 Eylül 2008), Trabzon (23 Ekim 2008) ve Nevşehir (26-27 Ekim 2009) PDY atölye çalışmaları yapılmıştır. Atölye çalışmalarına, 34 proje sorumlusu yerel yönetici ve kadın kuruluşu temsilcisi katılmıştır. Proje sorumlularına illerin

diğer yerel yöneticileri ve kadın kuruluşları temsilcileri de ilave edildiğinde, anılan çalışmalara katılanların sayısı 111'e ulaşmaktadır. Atölye çalışmaları, hem altı ilde proje uygulayan kamu ve sivil toplum kuruluşlarını güçlendirmiş, hem de iller arasında iletişimi ve dayanışmayı artırmıştır.

Proje döngüsü eğitimleri ile güçlenen yerel ortaklar, Sabancı Vakfı Hibe Programına üç yıl içinde 223 proje ile başvurmuşlar, bunlardan 34'ü hibe almıştır. Yerel ortaklar ayrıca, İŞKUR, Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Destek Programı, Sabancı Vakfının Toplumsal Gelişme Hibe Programı, Kalkınma Ajansları fonları ile uluslararası fon kaynağına başvurmuşlardır.

Yerel Eşitlik Eylem Planları (YEPP) Hazırlık Çalışması

Birleşmiş Milletler Kadınların ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı kapsamında, yerel yöneticiler ve yerel kadın kuruluşlarının kapasitelerinin artırılmasına yönelik çalışmaların ardından, 20-22 Aralık 2006 tarihlerinde Ankara'da yapılan atölye çalışmalarıyla Yerel Eşitlik Eylem Planları hazırlıkları başlatılmıştır. Atölye çalışmalarına Program illerinden Valilik, Belediye ve sivil toplum kuruluşlarından 75 temsilci katılmıştır.

Ankara'daki atölye çalışmasında, daha önceki kapasite artırımı çalışmalarından edinilen bilgi ve deneyim ışığında, kent sorunlarına kadın bakış açısı ön plana çıkarılarak çözümler getirecek projeler hazırlanmıştır. Atölye, daha sonra illerde oluşturulan Yerel Eşitlik Eylem Planı çalışma grupları (kamu ve sivil toplum ortak katılımıyla) için bir temel oluşturmuştur. YEPP hazırlık çalışmalarının bir diğer önemli çıktısı ise valilik, belediye ve sivil toplum temsilcilerinin işbirliği ve koordinasyon içerisinde çalışmaya olan istekliliklerinin artmış olmasıdır. Diğer bir deyişle, Ankara'da yapılan atölye çalışmasıyla, Ortak Programın kurucu unsurlarından olan kamu-sivil toplum ortaklığı için kalıcı bir temel atılmış, illerdeki YEPP hazırlık grubu çalışmaları ile bu temel güçlendirilmiştir. Atölye çalışmalarına katılan temsilciler, yaptıkları ortak çalışma sonucu, güçlerini birleştirmeleri ve sorunlar üzerinde yoğunlaşmaları halinde, aşılması güç görülen engellerin ortadan kaldırılabileceğini, yerel sorunlara yerel çözümler üretilebileceğini ve bu çözümlerin yerel olanaklarla hayata geçirilebileceğini görmüşlerdir.

Yerel Eşitlik Eylem Planları, yerel düzeyde kadın erkek eşitliğini gerçekleştirmeyi, eşitlikçi politikaları sürdürülebilir kılmak için toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımını yerel yönetim anlayışına yerleştirmeyi amaçlamaktadır. Yerel ortaklarla kapasite artırma çalışmaları ile başlayan ve 20-22 Aralık 2006 toplantısı ile devam eden, illerde yapılan çalışmalarla derinleşen hazırlık süreci sonucunda, taslak planlar yedi başlık altında düzenlenmiştir. Bu başlıklar şunlardır; Yerel Karar Mekanizmalarına Katılım, Kent-

sel Hizmetler, Kadına Yönelik Şiddet, Ekonomik Güçlenme ve Çalışma Hayatı, Eğitim ve Sağlık Hizmetleri, Göç ve Yoksulluk ve Zihniyet Değişikliği ve Farkındalık Yaratma.

İl Ziyaretleri, 2007

Yerel eşitlik eylem plan taslakları, Nisan 2007'de altı ilin Vali ve Belediye Başkanlarının bilgilerine sunulmuştur. Bu amaçla, 9 Nisan'da Kars'ta başlatılan il ziyaretleri 30 Nisan'da İzmir'de tamamlanmıştır. İçişleri Bakanlığı, Birleşmiş Milletler Ortak Programı ve Sabancı Vakfı temsilcilerinden oluşan ekip, Vali ve Belediye Başkanlarına yerel ortaklar tarafından hazırlanan Yerel Eşitlik Eylem Planlarını ana hatları ile sunmuş, katkı ve onaylarını istemişlerdir.

Altı ilin Vali ve Belediye Başkanlarına sunulan YEEP taslakları genel hatları ile olumlu ve uygulanabilir bulunmuştur.

Yerel Eşitlik Eylem Planlarının Uygulamasının Desteklenmesi

Sabancı Vakfı ile Birleşmiş Milletler Ortak Programı Yürütücü Kuruluşu olan BM Nüfus Fonu arasında imzalanan anlaşma müzakeresinde, Birleşmiş Milletler "Kadınların ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı (BMOP)" kapsamında 2007-2009 yılları arasında İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon ve Van'da, Yerel Eşitlik Eylem Planlarının (YEPP) özünü oluşturan ilkelerin hayata geçirilmesine yönelik olarak Sabancı Vakfı Hibe Programı başlatılması öngörülmüştür. Müzekkere uyarınca, Hibe Programının ilk uygulaması 2007 yılında yapılmıştır. Hibe Programına başvuru yapılabilecek projelerin başlıkları, Yerel Eşitlik Eylem Planlarının başlıkları ile örtüşmek zorundadır. Ayrıca, Hibe Programında kamu-sivil toplum ortaklığını öngören projelere öncelik verilmiştir. Üç yıllık uygulamada, kar amacı gütmeyen sivil toplum kuruluşu ve tüzel kişiler, valilik, belediye, il özel idareleri ve bunlara bağlı birimler, ticaret odaları, sanayi odaları, meslek örgütleri, üniversiteler, üniversitelere bağlı fakülteler, enstitüler veya yüksek okullar, araştırma merkezlerinden toplam 223 başvuru yapılmıştır. Hibe almaya hak kazanan 34 proje içinde, beş üniversite projesi ve 13 yerel yönetim projesi yer almaktadır.

Sabancı Vakfı Hibe Programı, özel sektör sosyal sorumluluk projeleri kapsamında önceliği olmayan bir alana, kadın erkek eşitliği alanına yönelik ulusal bir kaynağın harekete geçirilmesi anlamında son derece önemli bir adımdır. Hibe desteğinin hedef kitleler üzerindeki etkisi kadar önemli bir diğer etkisi yerel yönetimlerin toplumsal cinsiyet duyarlılığının artırılması-

na ve onların proje hazırlama ve uygulama kapasitelerinin geliştirmesine katkıda bulunmasıdır. Hibe Programının bir diğer önemli çıktısı, hem yerel yönetimlerin hem de kadın kuruluşlarının Ortak Programın ilke ve hedeflerine ilgisini canlı tutmasıdır. Hibe Programı ayrıca, özellikle yerel yöneticiler arasında yaygın olan “projelerden etkili sonuçlar elde edilmesi için büyük kaynaklara gereksinim duyulacağı” konusundaki önyargının yıkılmasına neden olmuş, küçük kaynakların yapılacak doğru planlama ve işbirliği ile büyüyeceği ve toplumsal yaşamı dönüştürme gücünü kazanacağı bir çok örnekle ispatlanmıştır. Hibe Programı uygulamaları sonuçları Sabancı Vakfının kadınlar, gençler ve engellileri hedef alan daha büyük ölçekli bir hibe programı başlatmasına da katkıda bulunmuştur. 2007-2008 yılı hibe uygulamaları kitap haline getirilmiştir.

YEREL EŞİTLİK EYLEM PLANLARINDA YER ALAN BAŞLIKLAR ...

1. Yerel Karar Mekanizmalarına Katılım

- Yerel kadın örgütlerinin, yerel meclislerin çalışmalarını izlemesi ve yerel ihtisas komisyonlarına katılımlarının sağlanması.
- Kent konseylerine kadınların katılımının artırılması ve kadın meclislerinin oluşturulması.
- Stratejik planların hazırlık ve uygulama süreçlerine kadın kuruluşlarının katılımının sağlanması.
- Yerel yönetim ve kadın kuruluşlarının işbirliğine açık bir yönetim anlayışıyla gönüllü katılımın sağlanması.
- Valilik ve Belediyelerde kadın-erkek eşitliği birimlerinin oluşturulması.
- Yerel siyasete kadın katılımının arttırılmasına yönelik olarak kadınların güçlendirilmesi.
- Yerel yönetimlerde çalışan kadınların kariyerlerinde yükselmelerine olanak tanıyacak hizmet içi eğitim vs. olanaklarının artırılması.

2. Kentsel Hizmetler

- Kentin kayıt sisteminin, cinsiyet ayrımlı verilerin toplanmasına olanak tanıyacak şekilde iyileştirilmesi.

- Kadınların, kentsel hizmetlere yönelik gereksinmelerini ve taleplerini ortaya çıkaracak çalışmaların yapılması.
- Sağlanan kentsel hizmetler hakkında, kentlilerin düzenli olarak bilgilendirilmesi.
- Kadınların kent ve çalışma yaşamına daha fazla katılabilmesi için kreş, gündüz bakımevi, yaşlı bakımevi olanaklarının sağlanması var olanların iyileştirilmesi.
- Kentlerde kadınların bir araya gelebilecekleri kadın merkezlerinin sayılarının artırılması.
- Kadınların kent içi mobilitelerini artırmak üzere toplum taşıma araçlarında özel indirimler yapılması.
- Kadın-doğum, çocuk ve diğer hastanelere giden toplu taşıma araçlarının bilet ücretlerinin düşürülmesi.
- Geceleri karanlıkta toplu taşıma araçlarının sürücülerinin durak dışında durmasının sağlanması.
- Toplu taşıma duraklarında kadınların 155 acil yardım hattını arayabilecekleri düğmelerin konulması.
- Toplu taşıma araçlarının sürücülerinin insan hakları ve kadının insan hakları konusunda eğitilmesi.
- Yol gösteren levhaların herkes tarafından okunabilir ve anlaşılabilir hale getirilmesi.
- Yol, park, otobüs durağı vb. alanların daha iyi aydınlatılması.
- Engelli, yaşlı kadınlara ve engelli bakımını üstlenen kadınlara yönelik kentsel hizmet düzenlemelerinin yapılması.
- Kentsel planlama, toplu konut alanı ve kentsel dönüşüm projelerinin yapımında cinsiyete duyarlı bir plan ve proje yaklaşımının benimsenmesi, kadınların görüşlerinin alınması ve kararlara yansıtılması.
- Toplumsal cinsiyet duyarlı yerel bütçe hazırlanması.
- Kentsel hizmetlerin mahalle ölçeğinde verilmesi ve yaygınlaştırılması.
- Kentsel hizmet sunucularının kadın-erkek eşitliği konusunda farkındalıklarının artırılması.

3. Kadına yönelik şiddet

- Şiddet konusunda farkındalık artırma çalışmaları yapılması.
- Şiddet mağduru kadınlar için 7 gün 24 saat hizmet verebilecek acil telefon hattı kurulması.
- Şiddet mağduru kadının acilen korunmaya alınması için bir acil eylem biriminin oluşturulması.
- Şiddete uğrayan kadınlara hizmet sunacak kamu görevlilerinin eğitilmesi.
- Karakollarda kadın bürolarının kurulması.
- Kadın danışma merkezleri, ara istasyon ve sığınma evleri açılması.
- Şiddeti önlemeye ve şiddet mağdurlarını korumaya yönelik faaliyetleri izleyecek, denetleyecek bir koordinasyon birimi veya kurulunun oluşturulması.
- Fuhuşla mücadeleye ilişkin tüm ilgili kamu kurumlarını içine alan bir çalışma başlatılması.

4. Ekonomik Güçlenme ve Çalışma Hayatı

- Yerel yönetimlerin kreş, yaşlı ve hasta bakımevleri vb. gibi olanaklar sunarak, kadınların çalışma hayatına katılımını desteklemesi.
- İş olanakları yaratılmasında kadın erkek eşitliği ilkesinin gözetilmesi.
- İstihdam garantili meslek eğitimi, beceri ve kapasite geliştirme programlarının artırılması, bu programların kadınların ve piyasanın talebi doğrultusunda yeniden yapılandırılması ve bunlardan kadınların yararlanmasının sağlanması.
- Mikro kredi uygulamalarının kadınları güçlendirici biçimlerinin benimsenip uygulanması.
- Kadınların el emeği ürünlerini değerlendirmeye yönelik çalışmalar yapılması.
- Kadınların sosyal güvenlik sisteminden yararlanmalarının sağlanması.

5. Eğitim ve Sağlık Hizmetleri

- Kent kayıt sistemini güçlendirerek, kaydı olmayan kadınların ve kız çocuklarının nüfus kayıtlarının çıkartılması.
- Kız çocuklarının zorunlu eğitimi tamamlamalarının sağlanması.
- Kız öğrencilerin eğitim imkânlarının ve barınma olanaklarının artırılması.
- Kamu kurumları arasındaki işbirliğini artırarak halkın zorla ve erken evlilik ile akraba evliliğinin zararları konusunda bilgilendirilmesi.
- Üreme sağlığı ve aile planlaması hizmetlerinin yeniden yapılandırılması ve etkisinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılması.
- Kadınlara hizmet sunan personelin kadın hakları konusunda eğitilmesi.
- Kadınlara yönelik olarak hizmet veren personel sayısının (sosyal hizmet uzmanı, psikolog vb) artırılması.
- Ergenlik eğitim merkezi, menopoz klinikleri, evlilik danışma merkezleri kurulması.
- Özürlü kadın ve çocuklara ücretsiz sağlık hizmeti verilmesi.
- Önleyici sağlık hizmetlerinin niceliğini ve niteliğinin iyileştirilmesi.

6. Göç ve Yoksulluk

- Göç etmiş kadın ve kız çocuklarına, dil bilmeyenler de dikkate alınarak, kenti ve kentsel kurumlan tanıtma amaçlı eğitim ve gezi çalışmaları yapılması.
- Sığınmacı kadın ve kız çocuklarına yönelik II Emniyet Müdürlüğü, Yabancılar Şube Dairesi, UNHCR ve SYDV'nin yürüttüğü çalışmaların daha koordine hale getirilerek güçlendirilmesi,
- Bu kadınlara yönelik eğitim ve istihdam programları düzenlenmesi, kız çocuklarının liselere , açık liselere devamının ve Yaşam Boyu Eğitim Merkezleri ve halk eğitim kurslarından özellikle bu kadın ve kız çocuklarının yararlanmasının sağlanması.
- Bu bölgelerde yaşayan kadınlara, tek ebeveyn ve/veya özürlü, yalnız yaşayan, yaşlı, evden atılan ya da aile içi şiddet nedeniyle

evinden kendi isteğiyle ayrılan kadınlara öncelik vermek üzere, TOKİ veya da belediye konutlarından kota ayrılması.

- Kentin göç almış yoksul kesimlerinde yaşanan sorunlara ilişkin alan tarama çalışmasının yapılması, bu çalışmada kadınların sorunlarının ayrıca ele alınması ve buna dayanarak özel çözümler geliştirilmesi.
- Göç eden kadın ve kız çocuklarına yönelik olarak kenti tanıma, hizmet almak için hangi kurumlara başvuracaklarına ilişkin bilgilendirici eğitim çalışmaları yapılması.

7. Zihniyet Değişikliği ve Farkındalık Yaratma

- Halk Eğitim Merkezleri, Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri ve kadın örgütleri işbirliğiyle kadın ve erkeklere yönelik eğitim çalışmaları düzenlenmesi.
- Kamu kurumu ve kadın örgütlerinin ortaklığıyla kadınlara yönelik meslek edindirme kurslarında kadının insan hakları eğitimlerine yer verilmesi.
- Kurumların, çalışanlarına ve ailelerine, aile içi iletişim, kadına yönelik şiddet, v.b. konularda eğitim seminerleri uygulaması, çocuk gelişimine yönelik ve kadın haklarını da içeren baba eğitimleri verilmesi.
- Okullarda kadın hakları dersinin verilmesi, müfredatta gerekli değişiklik yapılan kadar kadın hakları eğitiminin insan hakları dersi içinde uzman kişilerce verilmesinin sağlanması.
- Okul aile birlikleri desteğiyle okullarda aile içi iletişim, çocuk gelişimi ve anne-baba eğitimleri verilmesi; basit dilde broşürler basıp kadın kuruluşları, muhtarlıklar, semt merkezleri, sağlık ocakları vb kanalıyla dağıtımının sağlanması, afişler hazırlanıp kentin belli yerlerine asılması gibi kadın-erkek yetişkinlerin ve çocukların cinsler arası eşitlik perspektifi verilmesi.
- Başta belediyeler olmak üzere yerel yönetimler ve Valilik personeline cinsler arası eşitlik perspektifi ve politikaları, yerel yönetimler mevzuatından kadınlar lehine nasıl yararlanılabileceği gibi konularda eğitim verilmesi.
- Belediye Kadın Araştırma ya da Kadın Erkek Eşitlik Birimi'nce, yerel ve ulusal medyanın izlenerek, kadın kuruluşlarının da des-

teğiyle belli periyotlarla RTÜK'e yazılı olarak iletilmesi, kadın kuruluşları arasında bir medya izleme grubu oluşturulması.

- Belediyelerin tüm kadın kuruluşlarını periyodik olarak toplantıya çağırması yoluyla karşılıklı bilgilendirme ve öneri alışverişinin sağlanması.
- Belediye ve Valiliklerin web sitelerinde kadın kuruluşlarının listesi ve etkinliklerine yer verilmesi, bağlantı sağlanması gibi mekanizmalarla, yerel yöneticiler ile kadın örgütleri ve kadınlar arasında iletişimi artıran uygulamalarla ve süreçlerin başlatılması, sürdürülmesi ve güçlendirilmesi.

Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı kapsamında hazırlanan YEEP'lere ilişkin ayrıntılı bir değerlendirme için, bakınız: Kadın Dostu Yerleşimlere Doğru: Yerel Planlama ve Hizmet Sunum Modeli, BMOP Yayını, 2009.

İçişleri Bakanlığı Kadın Hakları ve Yerel Yönetimler Kitabı

BM Ortak Programının ulusal koordinasyonundan sorumlu İçişleri Bakanlığı Araştırma ve Etütler Merkezi (AREM) tarafından hazırlanan “Kadın Hakları ve Yerel Yönetimler: Kadın Dostu Kentlere Doğru” başlıklı rehber kitap, Şubat 2008'de yayınlanmıştır. Baskısı 5000 adet olan kitap, 81 il Valilik ve Belediyelerine, İlçe Kaymakamlıkları ve Belediye Başkanlıklarına ve ilgili sivil toplum kuruluşlarına dağıtılmıştır.

Ortak Programla edinilen bilgi ve tecrübeyi ülke geneli ile paylaşmak için İçişleri Bakanlığı tarafından mahalli idarelere yönelik bir rehber kitap hazırlanması, il özel idare ve belediyelerin yürüttükleri hizmet ve görevlere kadın bakış açısının yerleşmesine, idarecilerde konuya ilişkin farkındalığın artmasına önemli katkıda bulunmuştur. Ayrıca, kitap BMOP çalışmalarında da yaygın biçimde kullanılmıştır.

Yerel Eşitlik Eylem Planlarını Ulusal Gündeme Taşımak

Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı (BMOP) kapsamında altı pilot ilde hazırlanan “Yerel Eşitlik Eylem Planlarını Ulusal Gündeme Taşımak” başlıklı toplantı 26 Mayıs 2008 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Toplantıya, Parlamentoda grubu bulunan siyasi parti temsilcileri ile altı Program ilinden Vali ve Belediye Başkan Yardımcıları, kadın kuruluşları temsilcileri katılmıştır.

Toplantıda yerel ortaklar tarafından yapılan sunumlar, yerel eşitlik eylem planlarının içeriği, gerçekleştirilen uygulamalar ve eylem planı uygulamalarını güçlendirmek için milletvekillerinden yasal düzenleme/uygulama talepleri konularına odaklanmıştır. Talepler arasında, 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesinin uygulanmasını sağlamak için bir izleme ve denetleme sisteminin kurulması; belediye ve il özel idaresi stratejik planlarında “Kadın” başlığı açılması ve valiliklerde kurulacak “Kadın-Erkek Eşitliği Birimlerinin” kadro, bütçe ve işleyişlerinin yasal bir zemine oturtulması; Yerel Eşitlik Eylem Planı İl Koordinasyon Kurullarına/Komitelerine (bu yapılar daha sonra İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurullarına dönüştürülmüştür) yasal statü kazandırılması; tüm kamu kurum ve kuruluşlarında ve yerel meclislerde toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimleri verilmesi; ilköğretim ve orta öğretim kurumlarında ders programlarına toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadının insan hakları konularının alınması; TÜİK’te kadın veritabanı oluşturması; kadın danışma merkezleri, sığınma evleri, toplum merkezleri, kreş ve gündüz bakımevleri kurulması; Belediye Yasasında kurulması öngörülen kadın ve çocuk koruma evlerini kurmayan Belediyelere yaptırım uygulanması; sosyal hizmet uzmanlarının sayılarının artırılması; tüm belediyelere sosyal hizmet uzmanı ve psikolog kadrosu verilmesi; 4320 Sayılı Yasanın adının “Aileiçi Şiddetle Mücadele Yasası” olarak değiştirilerek kapsamının genişletilmesi ve Yasa uygulamaları hakkında polislerin hizmet içi eğitim almasının sağlanması; 183 “Alo Şiddet” hattının yerelde işler hale getirilmesi; İl Emniyet Müdürlüklerinde “Kadın Birimleri” kurulması, sığınma evinden ayrılan kadınlara TOKİ konutlarından kota ayrılması; İl Sosyal Hizmetler Müdürlüklerine bağlı kadın sığınma evlerine kabul edilmeyen seks işçisi kadınlar, sığınmacı/mülteci kadınlar ile ruhsal rahatsızlığı olan kadınlar ve kız çocukları için özel sığınma evleri kurulması yer almaktadır.

Toplumsal Cinsiyet Duyarlı Bütçe Eğitim ve Atölye Çalışması

BM Kadın Fonunun (UNIFEM) desteğiyle, toplumsal cinsiyet duyarlı bütçe eğitim ve atölye çalışması 18-19 Aralık 2008 tarihleri arasında Ankara’da yapılmıştır. Eğitim, Güney Afrika’lı uzman Debbie Budlender, UNIFEM Makedonya’dan uzman Asya Varbanova’nın katkılarıyla gerçekleştirilmiştir. Toplumsal cinsiyet duyarlı bütçe eğitimine (TCDB), vali ve belediye başkan yardımcıları ile bütçe ve strateji planlama birimlerinin yetkililerinin yanı sıra kadın kuruluşları temsilcilerinden oluşan 70 kişi katılmıştır. Eğitimde toplumsal cinsiyete ilişkin kavramlardan başlanarak diğer ülke uygulamaları gözden geçirilmiş ve katılımcılardan 12 ay içinde TCDB konusunda üç faaliyet planlamaları istenilmiştir.

Toplumsal cinsiyet duyarlı bütçe eğitim ve atölye çalışması yerel yöneticiler kadar kadın kuruluşu temsilcilerinin de ilgisini çekmiştir. Daha önce hiç bütçe görmediğini ifade eden kadın kuruluşu temsilcileri ve yerel yöneticiler çalışmayı öğretici ve güçlendirici bulduklarını belirtmişlerdir. 2009 Yerel Seçimlerinden sonra stratejik planlarını yeniden hazırlayan belediye ve il özel idareleri, Yerel Eşitlik Eylem Planlarının stratejik planlara yerleştirilmesi çalışmasında, diğer BMOP çalışmaları yanında, toplumsal cinsiyet duyarlı bütçe eğitiminde edindikleri bilgileri de kullanmışlardır. Birbirini destekleyen ve besleyen toplantılar, eğitimler ve atölye çalışmalarının sonucunda, İzmir, Şanlıurfa, Trabzon Belediye ve İl Özel İdareleri ile Van İl Özel İdaresi Stratejik Planlarına Yerel Eşitlik Eylem Planlarının ya tümünü ya da ilke ve hedeflerini yerleştirmiştir. Nevşehir ve Kars İl Özel İdareleri stratejik planlarını henüz yenilemedikleri için bütçelerinden kadın çalışmalarına kaynak ayırmakla yetinmişlerdir.

BM Ortak Programı Değerlendirme Toplantıları

Birleşmiş Milletler Ortak Programının uygulanmasını değerlendirmek ve bir sonraki yılın iş planını hazırlamak üzere Ankara (2006), İstanbul (2006), Şanlıurfa (2007), İstanbul (2007) ve Kars'ta (2008) beş değerlendirme toplantısı yapılmıştır. Değerlendirme toplantıları, İçişleri Bakanlığı, BM, Sabancı Vakfı ve Üniversitesi üst düzey temsilcileri, bağışçı Büyükelçiliklerin temsilcileri ile altı Program ilinin Vali, Belediye Başkanları ve Yardımcıları, kadın kuruluşları, üniversite ve diğer sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımıyla gerçekleşmiştir.

Değerlendirme toplantılarına, ulusal ortaklardan İçişleri Bakanlığının Bakan ya da Müsteşar düzeyinde, BM Kuruluşlarının Temsilci düzeyinde ve Sabancı Vakfının Mütevelli Heyeti Başkanı düzeyinde düzenli katılımları ve tüm toplantılarda BMOP ilke ve hedeflerine yönelik taahhütlerini yinelemeleri, altı ildeki karar alıcıları YEOP'leri hazırlama ve uygulama konusunda cesaretlendirmiştir. Değerlendirme toplantılarına üst düzey katılımın sağlanması ayrıca, Programın medya aracılığı ile görünür ve bilindir kılınmasına da çok büyük katkıda bulunmuştur. Diğer taraftan, bu toplantıların öğleden sonraki oturumlarında, BMOP ekibi tarafından ortaklara faaliyet raporları ve finansal raporlar sunulmuş, gerçekleştirilen faaliyetler gözden geçirilmiş, uygulamada karşılaşılan problemlere çözümler üretilmiş, bir sonraki yılın çalışma planının ana hatları tüm ortaklarla birlikte kararlaştırılmıştır. Değerlendirme toplantılarında yerel yöneticiler diğer illerde yapılan BMOP faaliyetlerini meslektaşlarından öğrenme fırsatı bulmuşlardır. Toplantılar ayrıca, Program illerinde faaliyet gösteren kadın kuruluşlarının bilgi ve deneyim paylaşımına vesile olmuş, kuruluşlar ara-

sındaki işbirliğini güçlendirmiştir. Benzer şekilde, Program illerinde faaliyet gösteren üniversitelerin kadın araştırma ve uygulama bölümleri veya ilgili bölümleri arasında; üniversiteler, yerel yönetimler ve kadın kuruluşları arasındaki ilişkilerin de geliştiği ve güçlendiği gözlemlenmiştir. Son olarak, değerlendirme toplantılarına ve BMOP'un diğer faaliyetlerine katılım, özellikle küçük illerde faaliyet gösteren kadın kuruluşlarında görev yapan kadınların bireysel olarak güçlenmesine de katkıda bulunmuştur.

Yerel ve Ulusal Düzeyde Lobi Faaliyetleri

2009 Yerel Seçimleri öncesinde BMOP ekibi, altı Program ilinde, tüm siyasi partilerin belediye başkan adaylarını ziyaret etmiştir. Bu ziyaretlerde, her il için ayrı ayrı hazırlanan BMOP faaliyetleri ve hedeflerini içeren broşürler adaylarla paylaşılmıştır. Ziyaretlerde, parti yetkililerinden ve adaylardan il genel ve belediye meclislerine daha çok kadının aday gösterilmesi talep edilmiştir. Başkan adaylarından seçilmeleri halinde, Ortak Programın sürdürülmesi ve hazırlanacak stratejik planlara kadın çalışmalarına kaynak aktarılmasını sağlayacak düzenlemelerin yerleştirilmesi konularında sözlü taahhüt alınmıştır. BMOP ayrıca, kadın kuruluşlarının belediye başkan adaylarıyla programları üzerinden görüşmeler yapmasını desteklemiştir.

Yerel Seçim öncesinde ve sonuçlarının açıklanmasından sonra yerelde yapılan lobi faaliyetlerinin de katkısıyla, yenilenen üç belediye yönetiminden (Kars, Trabzon ve Van) ikisi Ortak Programı sürdürmüş, Trabzon Belediyesi stratejik plan hazırlıklarında kadın kuruluşlarının görüşünü almış ve plana YEEP ilke ve hedeflerini yerleştirmiştir. Yeni seçilen Trabzon İl Genel Meclisi de Trabzon İl Özel İdaresi Stratejik Planına benzer hedefler yerleştirmiştir. Dahası, Belediye ve İl Genel Meclislerinde “Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonları” tekrar oluşturulmuştur. Benzer şekilde, Kars Belediyesi ve İl Genel Meclislerinde “Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonları” tekrar oluşturulmuştur. Kars Belediyesi yeni yönetimi, imar müdürlüğü dahil beş önemli müdürlüğe kadın personel atamıştır. Ayrıca 2010 yılında hazırlayacakları stratejik plana YEEP ilke ve hedeflerini yerleştirme yolunda da taahhütte bulunmuşlardır. Van Belediyesinin yeni yönetimi ise YEEP'leri kıymetli bir çalışmanın ürünü olarak gördüklerini beyan etmelerine rağmen, BMOP çalışması içinde yer almama kararı almıştır.

BMOP ekibi sistematik olmamakla birlikte, Parlamento düzeyinde de çeşitli lobi faaliyetlerinde bulunmuştur. Bu kapsamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığına Ortak Programa ilişkin bilgi sunulmuştur. Benzer şekilde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu, İnsan Hakları Komisyonu ve İçişleri Komisyonu

Başkanlıkları çeşitli platformlarda BMOP hakkında bilgilendirilmişlerdir. TBMM ihtisas komisyonları başkan ve üyeleri, altı Program ili milletvekilleri ile kadın milletvekilleri ulusal düzeyde ve il düzeyindeki tüm BMOP faaliyetlerine davet edilmiş, hazırlanan tüm yayınlar Makamlarına gönderilmiştir.

BMOP ekibi, Programın sürdürülebilirliğine katkıda bulunmasını da amaçlayarak Türkiye Belediyeler Birliği ve TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi ile işbirliği yapmak doğrultusunda adım atmıştır. Türkiye Belediyeler Birliği ile işbirliği konusunda mesafe kaydedilememiş ancak Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi ile temas kurulabilmiş ve destekleri alınmıştır.

Birleşmiş Milletler Ortak Programı Arama Konferansı

Birleşmiş Milletler Ortak Programının geleceğine ilişkin “ortak akıl” oluşturmayı amaçlayan Arama Konferansı, 8 Eylül 2008’de Ankara’da gerçekleştirilmiştir. Sabancı Üniversitesinden bir akademisyenin kolaylaştırıcılığını yaptığı Konferansın ilk bölümünde katılımcılardan Türkiye’de toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik çalışmalarda gelişim, değişim ve dönüşümler konusunda görüşlerini dile getirmelerini istenmiş, bu kapsamda 33 konuşmacı söz almıştır. Konferansın ikinci bölümünde ise BMOP uygulamalarının olumlu ve olumsuz yanlarını ele alan sekiz grup çalışması ve sunumu yapılmıştır. Konuşmacılar, genel olarak sürdürülebilirlik konusundaki kaygılarını dile getirmişlerdir.

Grup çalışmaları sonucunda, BMOP’un olumlu yanları; süreç yönelimli olması; sivil toplum, yerel yönetimler ve merkez işbirliğini öngörmesi şeklinde sıralanmıştır. YEEP’lerin oluşturulması ve yerel meclislerde kabulü; cinsiyet eşitliği konusunda farkındalığın artması; kamuda kadın duyarlılığının artması yine olumlu gelişmeler arasında kaydedilmiştir. Diğer taraftan, kaynak ve devamlılık; kurumsallaşma, kamu ve sivil toplum iletişimi konularında endişeler dile getirilmiştir. Arama Konferansında, dile getirilen görüşler de dikkate alınarak BM Ortak Programı bir yıl daha uzatılmıştır.

Kentsel Hizmetlerin İyileştirilmesi ve Yeniden Tasarlanması: Pilot Atölye Van

Bilkent Üniversitesi Peyzaj Mimarisi ve Kentsel Tasarım Bölümü Öğretim Üyesinin liderliğinde öğrenciler, “Kadın Dostu Kent” için Van ölçeğinde

“Kentsel Hizmetlerin İyileştirilmesi ve Yeniden Tasarlanması Proje Çalışması”nı 2007’de Van’da gerçekleştirmiştir.

Bilkent Üniversitesi Peyzaj Mimarisi ve Kentsel Tasarım Bölümü üçüncü sınıf öğrencilerinin katkıları ile gerçekleştirilen: Pilot Atölye Van, farklı alanlardan katılımcıların varlığı ile interaktif bir süreç izlemiştir.

Belediyeden ve kadın kuruluşlarından katılımcıların yorum ve soruları ile zengin bir fikir alışverişine imkan veren uygulamada, üzerinde çalışılacak iki “proje alanı” belirlenmiştir. Bunlar; mahallelerdeki açık alan gereksinimini çözmeye yönelik bir “park alanı” (DDY lojmanları, mahalle parkı) ve kadının kent merkezini rahat ve kolay kullanımına yönelik sokak düzenlemesi (Sanat Sokağı) projeleridir.

Proje ekipleri iki proje alanı için farklı ölçeklerde dört proje üretmişlerdir. Öğrenciler yerel yöneticiler ve kadın kuruluşlarına projelerini sunmuşlardır. Hazırladıkları projeler uygulanabilir bulunmuştur.

Birleşmiş Milletler Ortak Programı YEEP hazırlık ve uygulama çalışmalarına destek veren akademisyen ve uzmanlar:

Akın Atauz, Şehir ve Bölge Planlama Uzmanı

Dr. Ayten Alkan, İstanbul Üniversitesi SBF

Dr. Deniz Altay Başkan, Bilkent Üniversitesi

İlknur Üstün ve KA-DER Ankara Yerel Siyaset Çalışma Grubu

Sedat Çetik, DPT Uzmanı

İlknur Urkun, Şehir ve Bölge Planlama Uzmanı

L. Yıldız Tokman, Şehir ve Bölge Planlama Uzmanı

Murat Çevik, Şehir ve Bölge Planlama Uzmanı

Nazik Işık, Kadın Çalışmaları Uzmanı

Dr. Nur Otaran, Eğitim Uzmanı

Doç.Dr. Oğuz Babüroğlu, Sabancı Üniveristesi

Rana Birden, Proje Uzmanı

Recep Demir, Mahalli İdareler Başkontrolörü

Sema Kendirci, Avukat Türk Kadınlar Birliği

Prof. Dr. Serpil Sancar, Ankara Üniversitesi SBF

Dr. Volkan Erkan, DPT Uzmanı

EĞLENCE-DİNLENCE ALANI DÜZENLEMESİNDE TOPLUMSAL CİNSİYET AÇISINDAN DİKKAT EDİLMESİ GEREKLİ KONULAR

Kadınların eğlence-dinlence olanaklarını kullanımında güvenlik, mahremiyet, kendine uygunluk ve erişilebilirlik (ekonomik ve mekansal) dikkat edilmesi gereken konulardır.

Güvenlik

İlgili konular ve detayları Tablo 1'de yer almaktadır.

Mahremiyet ile ilgili konular

Geleneksel toplumlarda çok önemli olan mahremiyet olgusu, mekan kullanımını önemli ölçüde etkiler. Örneğin, parklarda gruplar birbirine göre belli mesafede oturur ve birilerinin kendilerini görmesini istemez.

Kendine uygun donatılar

Eğlence-dinlence faaliyetleri arasında özellikle spor olanakları, ağırlıklı olarak erkek hakimiyetindedir. Çünkü spor denilince ilk akla gelen futbol-yeşil çim sahalardır. Planlar ve tasarım kararları da bunu destekler niteliktedir. Bu alanda farklı toplumsal cinsiyet gruplarının becerilerini ve taleplerini de dikkate alacak düzenlemeler yapılmalıdır.

Erişilebilirlik

Ekonomik açıdan erişilebilirlik;

Kadınlar arasında düşük ücretli ya da ücretsiz çalışma yaygındır. Bu nedenle, mekan kullanımındaki ücretlendirme ve mekanlara erişim (özel araç yerine toplu taşıma) konuları tekrar gözden geçirilmelidir.

Mekansal açıdan erişilebilirlik;

Kadınlar, konut yakın çevresini daha yoğun kullandıkları için buralarda eğlence-dinlence olanakları artırılmalıdır. Olanakların kısıtlı olduğu ya da olmadığı durumlarda güvenli, sık, düzenli ve

düşük ücretli (mümkün ise ücretsiz) toplu taşımayla, bireyler mekanlara ulaşabilmelidir.

Kadınlar, eve ve diğer aile fertlerine karşı bakım sorumluluklarından ötürü konuttan fazla uzaklaşmak istemez. Mümkünse kapı önünde ihtiyacını karşılamak ister. Bunun için gerekli düzenlemelerin yapılması gerekir.

Hangi toplumda ve kültürde olursa olsun ebeveynler özellikle okul öncesi yaş çocuğunun kapının önünden ayrılmasını istemezler. Konut yakın çevresi bu ihtiyaca mutlaka cevap verebilecek nitelikte düzenlenmelidir. Fakat bu mekanlar oluşturulurken konutların gürültüye karşı korunmasının gerekliliği de dikkate alınmalıdır.

Tablo 1: Güvenlik ile ilgili konular

		Yaşam kalitesini yükseltmek için dikkat edilecek noktalar	Detaylar
Güvenlik	Kamusal Mekan	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Gözden uzakta sokaklar, caddeler, yaya yolları, açık alanlar ve parklar ◆ Tek tip aktivitelerin yoğunluğu ◆ Telefon kabinlerini ve tuvaletleri kullanmak ◆ Kamusal alandaki düzensiz, dengesiz ve kaba davranışların delilleri (vandalizm, duvar yazıları) ◆ Kimsesiz hayvanlar 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Canlı ve uzun süre yaşayan mekanlar/aktiviteler ve sürdürülebilir aktiviteler ◆ Yaşayan sokaklar ve kafe kültürünün desteklenmesi gerekir. ◆ Duvar yazıları ve vandalizm önlenmelidir. ◆ Kamusal tuvaletlerin ve telefon kabinlerinin konumlarına dikkat edilmelidir (Bkz Tablo 2). ◆ Kimsesiz sokak hayvanları toplanıp bakım ünitelerinde barındırılmalıdır. ◆ Mekanların organizasyonu hareket kolaylığını yükseltecek şekilde tasarlanmalıdır. ◆ Mekanlar okunabilir ve algılanabilir olmalıdır (kadınlar bir mekanı ne kadar iyi bilir ve algılırsa kendini o kadar çok güvende hisseder). ◆ Çıkmaz sokak, kıvrımlı yollar ve sağır cepheler yapılmamalıdır.

Güvenlik	Kamusal Mekan		<ul style="list-style-type: none"> ◆ Keskin köşe oluşumundan kaçınılmalıdır. ◆ Peyzajda bitkilendirme görüş açısını daraltacak ve engelleyecek biçimde düzenlenmemelidir. ◆ Mekanların aydınlatmalarına dikkat edilmelidir (çok katlı otoparklarda, yaya yollarında, parklarda, kamusal mekanlarda vb.). ◆ Cadde ve sokaklardaki işaretler ve diğer bilgi veren tabelalar açık ve anlaşılır olmalıdır.
	Ulaşım	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Özel otomobil dışındaki diğer tüm ulaşım araçlarını kullanmak (özellikle akşam saatlerinde) ◆ Özellikle gece geç saatlerde otopark kullanmak ◆ Alt geçitlerin ıssız oluşu ◆ Hızlı trafik akışı 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Toplu taşımada ve duraklarda denetim ve gözetim artırılmalıdır. ◆ Toplu taşıma aktarma noktaları aydınlatılmalı, denetimi artırılmalı ve diğer donatılarla (otopark, konut vb.) ilişkisi dikkatli bir biçimde kurgulanmalıdır. ◆ Otoparklarda girişe yakın yerler sadece kadınların kullanımına sunulmalıdır. ◆ Alt geçitler aydınlatılmalı ve uygun yerlerde bu mekanlar farklı aktivitelerle desteklenmelidir (bilet satış yeri vb.). ◆ Yaya güvenliği sağlanmalıdır.
	Toplumsal Konular	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Toplumsal birlik eksikliği ◆ Düzensiz ve alkol alan erkek sayısının fazlalığı ◆ Gece dışarıya çıkmak 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Güvenlik elemanları vb. ile gözetim/denetim sağlanmalıdır, ◆ Bir mekanda acil bir durumda nasıl yardım isteneceğine dair olanakların yer alması güvenlik hissi sağlar.

Tablo 2: Kamusal mekanlardaki donatılar ile ilgili konular

Çöp sepetlerinin konumu	<ul style="list-style-type: none"> ◆ İki çöp sepeti arasındaki mesafe 50-100m olmalıdır. Bazı durumlarda 25m kadar inebilmektedir. ◆ Yaya yoğunluğunun fazla olduğu mekanlarda ve açık alanlarda, toplu taşıma araçları durakları çevresinde, yaya geçitleri yakınında bulunmalıdır.
Haberleşme araçlarının konumu	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Yerden yüksekliği en az 1m olmalıdır. Özürlüler için ayrı telefon kabinleri düzenlenmelidir. ◆ Açık kullanım alanlarında, yaya bölgelerinde, trafik gürültüsünden uzakta, güvenli biçimde erişilebilir yerlerde olmalıdır.
Kamusal tuvaletlerin konumu	<ul style="list-style-type: none"> ◆ İki yapı arasındaki mesafe 600-1000 m. olmalıdır. ◆ Rahat ve güvenli biçimde erişilebilir şekilde konumlanmalıdır. <p><i><u>Kamusal tuvaletlerin niteliği:</u></i></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Tüm kamusal tuvaletlerde kadınlar için ayrı kabinler düzenlenmelidir. ◆ Tuvaletler uniseks çocuk besleme, çocuk tuvaleti ve bez değiştirme mekanları içermelidir. ◆ Güvenli, rahat ve kolay erişilebilir olmalıdır.
Durakların konumu	<p><i><u>Durakların niteliği:</u></i></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Güvenli ve rahat biçimde oturma, dinlenme ve bekleme ihtiyacına cevap vermelidir. ◆ Aydınlatmasına dikkat edilmelidir. ◆ Kolay görülebilir olması için renklerine ve formuna dikkat edilmelidir. ◆ Haberleşme olanağı sağlamalıdır. ◆ Dış hava etmenlerine karşı korunaklı olmalıdır. ◆ Bilgilendirme tabelaları açık, anlaşılır olmalı (farklı dillerde kent haritaları, sefer saatleri vb.) ve görünebilir yerlere yerleştirilmelidir. ◆ Metrolara çocuk veya özürlü arabası ile kolay erişim için asansör veya rampa yapılmalıdır.
Köprüler ve üst geçitlerin niteliği	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Arabalı bireyler için uygun iniş-çıkış platformları veya asansörler düzenlenmelidir. ◆ Parapetler özellikle çocukların güvenliği için sık parmaklıklı veya cam, betonplak, çelik saç, vb. malzemelerle kaplanmalıdır. ◆ Yeterli aydınlatma sağlanmalıdır.

Tüneller ve alt geçitlerin niteliği	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Giriş/çıkış noktaları kolay algılanabilir olmalıdır. ◆ Gün ışığı niteliğinde aydınlatma sağlanmalıdır. ◆ Özellikle ana arterlerdeki mekanlarda ilave işlevlerle (alışveriş vb.) desteklenip, günün her saatinde kullanılabilirliği sağlanmalıdır. ◆ Arabalı bireyler için uygun iniş-çıkış platformları veya asansörler düzenlenmelidir.
Oturma yerlerinin konumu	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Trafik ve rahatsız edici etmenlerden uzak, emniyetli yerlerde düzenlenmelidir. ◆ İstenmeyen hava koşullarından korunaklı olmalıdır. ◆ Oturma birimleri yetişkin ve çocukların fiziksel özelliklerine göre düzenlenmelidir.
Su, çeşme, vb. elemanların niteliği	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Bu tür elemanlar kentsel alanın kalitesini yükseltir; hem görsel hem de işlevsel çeşitliliği artırır. ◆ Donatı tasarımında güvenliğe dikkat edilmelidir (çocukların rahat hareket etmesi için kenar korkuluklar kaplanmalı vb.)

Tablo 3: Yaya yolları, kaldırımlar ve geçitler ile ilgili konular

Yaya yollarının yapımında dikkat edilmesi gerekenler	<p><u>Kullanım açısından:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Dik ve keskin köşeli olmamalıdır (yüzde 7-8 eğim uygundur). ◆ Farklı yüzeyler arasında geçişlerde merdiven yerine rampa uygulanmalıdır. ◆ Zemin kaplama malzemesi olarak su tutmayan, sert, düz, oymasız, kaydırmaz bir malzeme seçilmelidir. Kaldırım kenar taşı traşlı ve dar açılı yapılmalıdır. ◆ Yol kaplaması çeşitlenerek insanları yönlendirici olmalıdır. <p><u>Konfor açısından:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Kötü hava koşullarından korunmak için yarı açık, kapalı vb. çarşılar yapılmalı ve konumlanışlarına dikkat edilmelidir. ◆ Yer yer dinlenme ve olumsuz hava koşullarından korunmak için saçaklar, oturma yerleri düzenlenmelidir. ◆ Yeterli aydınlatma sağlanmalıdır. ◆ Erişilmesi gereken yerlere en kısa yoldan erişim sağlanmalıdır. ◆ Yaya alanları ile toplu taşıma durakları arasında bağlantı iyi kurgulanmalı, erişim en yüksek düzeyde olmalıdır.
---	--

	<p><u>Güvenlik açısından:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Yaya ve taşıt birbirinden ayrılmalı ve mümkün oldukça birbirleriyle kesişmemelidir. ◆ Duran ve hareketli yaya güvenlik ve konfor açısından ayrılmalıdır.
<p>Yaya kaldırımlarının yapımında dikkat edilmesi gerekenler</p>	<p><u>Kullanım açısından:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Yaya yollarında ilgili maddeler kaldırımlar için de geçerlidir. ◆ Yaya kaldırımları en az 135 cm olmalıdır. Kadınlar açısından bu mesafe karşılıklı yürüyen iki kişinin geçebileceği mesafede - 200 cm - olmalıdır. <p><u>Yaya sağlığı bakımından:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Yayaların, özellikle bebek ve çocukların ve hamilelerin egzoz gazından etkilenmemesi için gerekli önlemler alınmalıdır (egzoz gazının denetlenmesi, yol-kaldırım arasında tampon bölgeler oluşturulması vb.) ◆ Yayalar rahatsız edici gürültüden kurtarılmalıdır. Özellikle yaşlılar ve hasta kişiler ani durumlarda farklı tepkiler verebilmektedir (araçların gereksiz yere klakson çalmasının önlenmesi, yol-kaldırım arasında tampon bölgeler oluşturulması vb.). <p><u>Diğer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Sürücü kurslarında dikkatsiz yayalar için daha dikkatli olunması vb. konular da eğitim programlarına dahil edilmelidir.
<p>Yaya geçitleri yapımında dikkat edilmesi gerekenler</p>	<p><u>Kullanım açısından:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Yayalar sık aralıklarla düzey değiştirmek zorunda bırakılamaz. Zemin kotu yayalara aittir. Eğer üst veya alt geçit kullanılacaksa yürüyen merdiven konulmalı, hemzeminde çocuk ve özürlü arabaları için basılınca yanan sinyalizasyon bulundurulmalıdır. ◆ Görme engelliler için sesli sinyalizasyon konması gerekmektedir. ◆ Sinyal süresi çocuklar, özürlüler vb. için gerekli yürüme zamanına göre hesaplanmalıdır. <p>Hazırlayan: Araştırma Görevlisi Zeynep Yılmaz Bayram – KTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü</p>

4. SONUÇ 2

Yerel yönetimlerin kadın ve kız çocukları için kaliteli hizmetler tasarlama ve sunma kapasitesinin geliştirilmesi.

Yerel Yöneticiler Eğitim ve Atölye Çalışmaları, Toplumsal Cinsiyet Duyarlı Hizmet Sunum Modeli

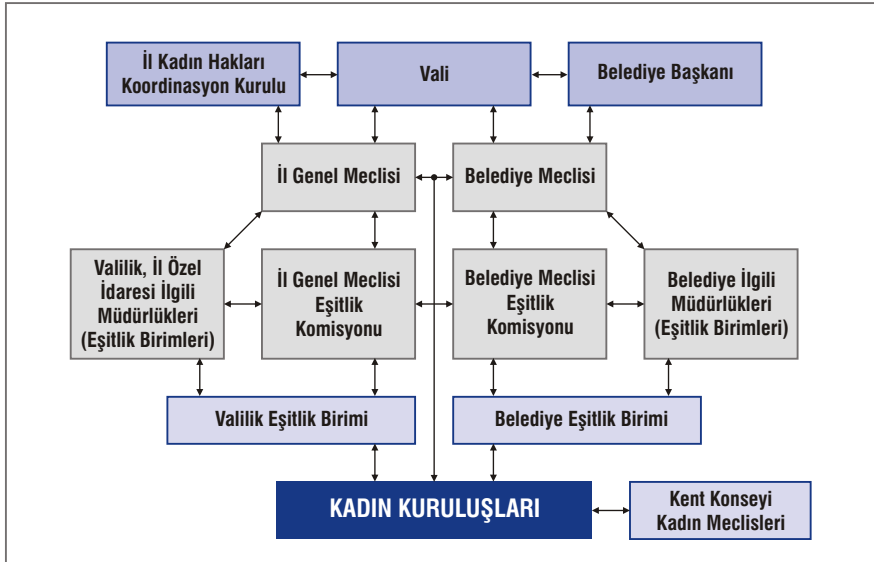
Sonuç 1'de açıklandığı üzere, BMOP başlangıcından altı ilde Yerel Eşitlik Eylem Planının hazırlanmasına kadar geçen sürede yerel yöneticilere eşitlikçi bakış açısı kazandırarak bu doğrultuda yerel hizmet tasarımı ve sunumu sağlamak üzere üç set temel eğitim ve atölye çalışması gerçekleştirilmiştir. Bunlardan ilki 4 Eylül 2006- 24 Kasım 2006 arasında altı ilde gerçekleştirilmiştir. Yerel yöneticileri, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda bilgilendirmek; yerel yönetimlerin yerel kadın sorunlara ilişkin farkındalıklarını artırmak; kadın sorunlarına ilişkin yerel bir perspektif geliştirilmesine zemin hazırlamak; yerel yönetimlerin yasal düzenlemeler çerçevesinde yapılabilecek kadın dostu yerel hizmetler hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamak amacıyla taşıyan bu eğitim ve atölye çalışmalarını, yerel yöneticilerle kadın kuruluşlarının birlikte katıldığı proje döngüsü yönetimi eğitimi takip etmiştir. Bu çalışmalarda ortaya çıkan fakat dağınık ya da iyi tanımlanmamış çözüm önerilerinin (projelerin) yerel özelliklere göre farklılaşan eylem planına dönüştürülebilmesi için 20-22 Aralık 2006 tarihinde Ankara'da bir atölye çalışması gerçekleştirilmiştir. Daha sonra her ilde çeşitli isimler altında oluşturulan hazırlık çalışma grupları (bu gruplar valilik, belediye ve yerel yönetim ilgili birim temsilcileri, kadın kuruluşları başta olmak üzere sivil toplum kuruluşu, üniversite ve meslek kuruluşları temsilcilerinden oluşmaktadır) YEOP hazırlık çalışmalarını sürdürmüşlerdir.

Yerel yöneticilerin, kadın kuruluşlarının ve ilgili tüm kesimlerin katılımıyla oluşturulan çalışma grupları bir yılı aşkın sürede Yerel Eşitlik Eylem Planlarını hazırlamıştır. Yerel Eşitlik Eylem Planları BMOP'un hedefini, kadın dostu kenti, gerçekleştirmeye yönelik en önemli araçlardan biridir. YEOP'ler, kadınların yerel karar alma süreçlerine katılımını artırmayı hedefleyen buna uygun çözümler geliştiren metinlerdir. Bunun yanı sıra, kadınların gündelik yaşam koşullarını iyileştirici yerel hizmet önerilerini içermektedir. YEOP'ler özde benzer olan ancak yerel koşullara göre farklılaşan sorunların çözülmesi süreçlerinin de farklı olabileceğini öngören metinlerdir. Ayrıca, gereksinimlerin karşılanması için önerilen çözümlerin hayata geçirilmesine yönelik mekanizmaları, sorumlu kurum ve

kuruluşları da tanımlamaktadır. Bu kapsamda illerde oluşturulan, kadın kuruluşları da dahil olmak üzere ilgili tüm tarafların temsil edildiği ve ilgili Vali Yardımcısının başkanlık ettiği YEEP Koordinasyon Komitelerinin (YEEPKOM) görevi YEEP'leri hayata geçirmeye yönelik uygulamaları başlatmak, koordine etmek, izlemek ve denetlemek olarak tanımlanmıştır. Uygulama sürecinde bu komiteler görev tanımlarını genişleterek İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurullarına dönüşmüşlerdir. Koordinasyon Kurulları YEEP'lerin uygulanmasında gereksinim duyulan kaynağı oluşturmakla da görevlidirler. Nitekim bu kurulların tavsiyesi üzerine Valilikten tarafından çıkarılan yazılar doğrultusunda, YEEP'ler ve/veya YEEP'lerin ilke ve hedefleri belediye ve il özel idaresi stratejik planlarına yerleştirilmiştir.

BMOP uygulama sürecinde, yerel yöneticilerin sorun hakkındaki farkındalıkları arttıkça, ihtiyaca cevap verecek kurumlar oluşturmaya yönelik tutumları farklılaşmış başlangıçta projenin koordinasyonu için oluşturulan YEEPKOM'lar misyonunu büyüterek İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurullarına dönüştürülmüştür. Benzer şekilde, eşitlik birimlerinin kurulmasına başlangıçta olumlu bakmayan yöneticiler, daha sonra anılan birimleri güçlendirecek ve kalıcılığını sağlayacak adımlar atarak, ilgili makamlar nezdinde girişimde bulunmuşlardır. Dahası, illerde yerel yönetim personelinin toplumsal cinsiyet duyarlı hizmet üretebilmesinin amacıyla eğitimler yapılmaktadır. İlgililer, bu eğitimler için uzman desteğini illerindeki üniversitelerden ve ulusal mekanizmadan talep etmektedirler.

Yerel Eşitlik Kurumları - BMOP KURUMSAL ŞEMA

Sürdürülebilirliği Sağlamak, Kadın Dostu Kent Kriterlerini Belirlemek

İl Toplantıları, 2009

Haziran 2009-Kasım 2009 tarihleri arasında gerçekleştirilen il toplantılarının amaçlarından biri, vali, belediye başkanları ve yardımcıları, belediye ve il genel meclisi üyeleri, yerel yönetim ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerine BMOP'un hedefleri ve kazanımlarını aktarmak ve/veya hatırlatmaktır. BMOP'un sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla Yerel Eşitlik Eylem Planlarının stratejik planlara yerleştirilmesine yönelik teknik bir çalışma yapmak, hem ilerlemeyi görmek hem de sürdürülebilirlik stratejileri belirlemek amacıyla taslak kadın dostu kent kriterlerinin yerele uyarlanarak olgunlaştırılması toplantıların amaçları arasındadır. İl toplantılarına 554 kamu ve kadın kuruluşu temsilcisi katılmıştır.

İl toplantılarında, BMOP'un sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla Yerel Eşitlik Eylem Planlarının stratejik planlara yerleştirilmesine yönelik teknik çalışma yapılmıştır. Toplantılarda ayrıca, hem ilerlemeyi görmek, hem de sürdürülebilirlik stratejileri belirlemek amacıyla taslak kadın dostu kent kriterlerinin yerele uyarlanarak olgunlaştırılmasına yönelik çalışmalar yapılmıştır. İzmir ve Trabzon toplantısından sonra Ankara'da BMOP ekibi, stratejik planlara yerleştirilmesi olası çözümler üzerinde çalışma yapmış ve bunu yerel koordinatörler aracılığı ile altı il ile paylaşmıştır. Bu çalışmaların da katkısıyla, önce Trabzon Belediyesi hazırladığı Stratejik Planında kadın sorunlarının çözümüne yer vermiş, Planda iki stratejik amaç ve altı stratejik hedef yer almıştır. Stratejik hedeflerden biri Trabzon Yerel Eşitlik Eylem Planının hayata geçirilmesi olmuştur. Trabzon Belediyesinden sonra, İzmir Belediyesi ve İl Özel İdaresi, Şanlıurfa Belediyesi ve İl Özel İdaresi Stratejik Planlarına Yerel Eşitlik Eylem Planlarını yerleştirmiştir. Van İl Özel İdaresi de paralel bir düzenleme yapmıştır. Nevşehir ve Kars da 2010 ve 2011'de yenileyecekleri stratejik planlarında benzer düzenlemeler yapma taahhüdünde bulunmuştur.

BMOP kapsamında, kadın dostu kent kriterlerini belirlemeye yönelik çalışmalar, 2007 yılında başlatılmıştır. BMOP ekibi tarafından hazırlanan ilk taslak yerel ortaklarla paylaşılmıştır. Taslak, yerel ortaklar tarafından çok genel bulunmuştur. Bunun üzerine, Kanada Yerel ve Bölgesel Yönetimler Birliği tarafından geliştirilen taslağın, Türkiye'nin siyasi ve idari örgütlenme modeline uyarlanmış şekli olarak tanımlanabilecek bir başka taslak hazırlanarak yerel ortakların görüşüne sunulmuştur. İl düzeyindeki tartışmalardan sonra taslak, il genel ve belediye meclisi üyeleri ile kadın erkek eşitliği komisyonu üyesi seçilmiş yerel siyasetçiler dahil tüm tarafların katıldığı 2009 il toplantılarında tekrar tartışmaya açılmıştır. İl

toplantıları, YEEP'lerin stratejik planlara yerleştirilmesi doğrultusunda hem kriterlerin son haline getirilmesini hem de yerel yöneticilerin mevcut durumu bir kez daha değerlendirerek eksikleri belirleyip giderme yolunda adımlarını hızlandırmasını, sürdürülebilirlik konusunda önlemler alınmasını veya alınan önlemlerin gözden geçirilmesini sağlamıştır. Örneğin bir Program ilinin Valiliğinde anılan çalışmalardan sonra kendi bütçesi ve personeli olan eşitlik birimi oluşturulmuştur. Özetle, kadın dostu kent kriterlerinin yerel ortaklarla son haline getirilmesi hem kamu hem de sivil toplum için hatırlatıcı, öğretici, güçlendirici ve geleceğe yönelik önlemlerin gözden geçirildiği bir süreç olmuştur.

İl toplantılarının sonuçlarının birlikte ele alındığı ve altı program illerinden tarafların katılımı ile 16 Kasım 2009 tarihinde Nevşehir'de bir toplantı düzenlenmiştir. Toplantının birbirine bağlı iki başlığından birincisi kadın dostu kent kriterleri, diğeri sürdürülebilirlik stratejileridir.

Nevşehir Toplantısı, 16 Kasım 2009

Altı Program ilinden vali ve belediye başkan yardımcıları, kadın kuruluşu temsilcileri, il genel ve belediye meclisi kadın erkek eşitliği komisyonları üyelerinin katılımı ile 16 Kasım 2009'da Nevşehir'de bir toplantı düzenlenerek sürdürülebilirlik stratejileri tekrar ele alınmıştır. Katılımcı sayısı 50 kişidir. Kadın dostu kent kriterlerinin tekrar ele alındığı toplantıda ayrıca, YEEP'ler ve uygulama sonucu ortaya çıkan kurumsallaşma, ulusal eşitlik politikaları ve kurumsal yapılanmadaki karşılıkları ele alınmış ve bunların sürdürülebilirliğinin tartışıldığı bir atölye çalışması yapılmıştır. Bunun yanı sıra, kapanış toplantısında vali ve belediye başkanları tarafından imzalanacak kadın dostu kent çalışmasının yaygınlaştırılmasına yönelik çağrının ilk taslağı görüşleri alınmak üzere yerel ortaklara sunulmuştur.

BMOP'un kapanışından önceki geniş katılımlı bu toplantıda kadın dostu kent kriterleri bir kez daha ele alınmış ve daha sonra illerde tüm paydaşlarla son kez gözden geçirilerek nihai halini almıştır. Kadın dostu kent kriterlerinin uzun bir süreçte çok sayıda toplantıda ele alınması, yerel ortakların bir taraftan illerde mevcut durumu kolayca görmesi, diğer taraftan illerin öncelik ve hedeflerinin kolayca hatırlanmasını sağlayarak uygulamaları hızlandırmıştır.

Nevşehir toplantısında yerel eşitlik politikalarının (YEEP'ler) ve bu politikaların kurumsallaşması ile sürdürülebilirliği konularında yerel ortakların planlarını ortaya koydukları bir atölye çalışması da yapılmıştır. Atölye çalışmalarında Yerel Eşitlik Eylem Planlarını Stratejik Planlarına yerleştirmemiş iller (Nevşehir, Kars) 2010-2011 yıllarında hazırlayacakları stratejik

planlara YEEP'lerin yerleştirilmesi konusunda herhangi bir sorun olmadığını, YEEP'leri İl Genel ve Belediye Meclislerinden geçirerek zaten bu taahhütü zımnen verdiklerini belirtmişlerdir. Atölye çalışması sonucunda iller, kadınların güçlenmesi, kadınların seyahat haklarından yararlanmalarının önündeki engelleri kaldırılması, kadına yönelik şiddetle mücadele, kadınların toplumsal ve siyasal hayata katılımı önündeki engellerin kaldırılması, daha fazla kentsel alanın kadınlar tarafından kullanılabilir hale getirilmesi stratejik hedefleri altında yapacakları uygulamaları özetlemişlerdir.

20 Ocak 2010 tarihinde Ankara'da yapılan kapanış toplantısında, kadın dostu kent kriterleri ve sürdürülebilirlik çalışmalarıyla olgunlaştırılıp hazırlanan bir sertifika verilmiştir. Sertifika, Valilik, Belediye Ve İl Özel İdarelerine, kadınların ve kız çocuklarının siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel fırsatlardan eşit bir biçimde yararlanmasını hedefleyen hizmet anlayışını geliştirdikleri için verilmiştir. Ayrıca, Ortak Programın uygulayıcı kuruluşu olan BM Nüfus Fonu Temsilci Yardımcısının imzasıyla, altı ilin valilik ve belediyelerine 3 Şubat 2010 tarihli yazı ekinde kentlerin durumunu ve hedeflerini gösterir kadın dostu kent kriterleri gönderilmiştir.

YEREL ORTAKLAR TARAFINDAN DEĞERLENDİRMEYE ALINAN KRİTERLER

SİYASİ YAPI, MEKANİZMALAR ve KAYNAKLAR KENTLER	EYEV	KİSMEN	HAYIR
<ul style="list-style-type: none"> • İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisinde kadınlar %50 oranında temsil ediliyorlar. • Toplumsal cinsiyet politikaları belgesi olarak yerel eşitlik eylem planları var • Kadın kuruluşlar dahil tüm tarafların katıldığı İl Kadın hakları Koordinasyonu kurulu var ve aktif • Kent Konseyi var ve aktif • Kadın kuruluşları Kent Konseyinde temsil ediyor ve kararları etkiliyebiliyor • Kadın Meclisi Kent Konseyinin kararlarını etkiliyebiliyor • Kadın Kuruluşlar İl İnsan Hakları Kurulunda temsil ediyor. • Kadınlara karşı şiddeti önlemeye yönelik siyasi taahhüt var • Stratejik planlar ve benzeri önemli kararlar alınırken kadın kuruluşlarının görüşleri soruluyor • Belediye ve İl Özel İdaresi Stratejik Planlarına toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifi yerleştirilmiş • Belediye ve İl Özel İdareleri bütçelerinden kadın çalışmalarına ödenek ayrılmış 			
İDARİ YAPI, MEKANİZMALAR ve KAYNAKLAR KENTLER	EYEV	KİSMEN	HAYIR
<ul style="list-style-type: none"> • Yeterli insan ve finansal kaynağı olan eşitlik birimi/ofisi/masası kurulmuş ve • Özel hedefleri olan ve takvime bağlı bir yerel eşitlik eylem planı var • Seçilmiş ve atanmış personele toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi verilmiş/veriliyor • Toplumsal cinsiyet ayrımlı veriler var ve erişilebilir • Kentsel politikalar, programlar ve hizmet sunumunun etki analizi yapılıyor • Yerel yönetimlere personel alımında kadınlara yönelik gönüllü olumlu ayrımcılık uygulamaları var • Kent bilgi sistemi var • Vatandaşların özellikle kadınların şikayetlerine yanıt veren bir mekanizma var 			
KATILIM VE ORTAKLIK MEKANİZMALARI KENTLER	EYEV	KİSMEN	HAYIR
<ul style="list-style-type: none"> • İl Genel ve Belediye Meclislerinde kadın-erkek eşitliği komisyonları var • En küçük yerel birimlerde mahallelerde kadın komiteleri, kadın danışma konseyleri var • Kentte vatandaşlık ve haklar konusunda eğitim gerçekleştiriliyor. • Kadınların hizmetlere ve kaynaklara erişimini kolaylaştıracak proje ve faaliyetler var • Kentlerde mekansal ve sosyal tüm politikaların tasarımı ve uygulanmasında kadın kuruluşlarının görüşü alınıyor ve bu görüşler kararlara yansıtılıyor 			

5. SONUÇ 3

Kadın-erkek eşitliği alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarının ve derneklerin eşitliği savunma, bununla ilgili kurum ve kuruluşlarla başarılı etkileşim sağlama ve kadın ve kız çocuklarının konumlarını güçlendirme kapasitelerinin geliştirilmesi.

Kadın Kuruluşlarına Ekipman Desteği

BMOP'un temel hedeflerden biri yerel kadın kuruluşlarının güçlendirilmesidir. Bu kavrayışla, ilk aşamada 16 kadın kuruluşuna bilgisayar ve internet bağlantısı desteği verilmiştir.

Kadın kuruluşlarının ihtiyaç sıralamasına göre kendi aralarında seçtikleri 16 kadın kuruluşu ekipman desteğinden yararlanmışlardır. Söz konusu altyapı desteğinin verilmesini takiben oluşturulan iletişim ağı yerelsiyasettekadınlar@yahogroups.com kadın kuruluşlarının kendi aralarında haberleşmelerini kolaylaştırmış, güçlendirici bir araç haline gelmiştir. İletişim ağından 130 üye yararlanmışlardır.

Kadın Kuruluşlarıyla Eğitim ve Atölye Çalışması

KA-DER Ankara yerel siyaset çalışma grubunun 2006 yılında altı ilin yerel kadın kuruluşlarıyla yaptığı atölye çalışmasının amacı, kadın kuruluşlarının yerel sorunlara ilişkin farkındalıklarını artırmak; kadın sorunlarına ilişkin yerel bir perspektif geliştirilmesine zemin hazırlamak; kadın kuruluşlarının güçlerini ve zaafalarını görmelerine yardımcı olmak; kadın kuruluşlarının yerel yönetimlere ilişkin yasal düzenlemeler hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamak; kadın kuruluşlarının yerel sorunların çözümünde aktif paydaşlar olarak nasıl yer alabileceklerine ilişkin bir model çalışmasının zeminini hazırlamaktır. Atölye çalışmalarını takiben KA-DER, beş ilde raporlama çalışması da gerçekleştirmiştir. Bu iki çalışmaya toplam 283 kadın kuruluşu temsilcisi katılmıştır.

İlaveten, kadın kuruluşları yerel yöneticilerle birlikte proje yönetimi döngüsü eğitimi almışlar; toplumsal cinsiyet duyarlı bütçeleme eğitim ve atölye çalışmasına yerel yöneticilerle birlikte katılmışlardır. Altı ilden Sabancı Vakfı Hibe Programı yararlanıcısı kadın kuruluşları (18) Ankara'da 6-7 Eylül 2008'de, Trabzon'da 23 Ekim 2008'de ve Nevşehir'de 26-27 Ekim 2009'da proje yönetimi ve uygulamasına yönelik üç set kısa eğitim almışlardır.

Ekipman desteği alan, eğitim ve atölye çalışmalarının yanı sıra YEEP hazırlık grupları çalışmalarında yerel yöneticilerle eşit bir biçimde yer alan kadın kuruluşları süreçten güçlenerek çıkmışlardır. Kadın kuruluşları, toplumsal cinsiyet duyarlı bütçe atölye çalışmalarına ve stratejik plan hazırlık çalışmalarına yerel yöneticilerle birlikte katılarak, kaynak dağılımına ilişkin karar süreçlerinde yer almaya yönelik bilgi ve deneyim elde etmişlerdir. BMOP uygulama süreci oluşturduğu kalıcı ortaklık platformları yoluyla gerek kadın kuruluşlarının birbirleriyle gerekse yerel yöneticilerle olan iletişimini güçlendirmiştir. Kadın kuruluşlarının illerinde faaliyet gösteren üniversitelerle ilişkileri de gelişmiştir. Yerel meclislerin çalışmalarını izlemek amacıyla oluşturdukları platform, komisyon ve benzeri yapılanmalar, yerel meclislerde oluşturulan Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonları kadın kuruluşlarının yerel siyasi karar alma süreçleri hakkında bilgi edinerek güçlenmelerini ve sürece müdahale edebilmelerini sağlamıştır.

Ulusal ve Yerel Kadın Kuruluşları Deneyim Paylaşım Toplantısı

14-15 Nisan 2008 tarihleri arasında BMOP ve KA-DER Ankara Şubesi işbirliği ile kadın kuruluşları deneyim paylaşım toplantısı yapılmıştır. Bu çalışmanın amacı, yerel yöneticilerin bulunmadığı bir ortamda kadın kuruluşlarının BMOP uygulamaları hakkında düşüncelerini ve beklentilerini almaktır.

16 ulusal kadın kuruluşu ve 28 yerel kadın kuruluşu, Birleşmiş Milletler (Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu, Uluslararası Çalışma Örgütü), İçişleri Bakanlığı, Sabancı Vakfı, Sabancı Üniversitesi, İsviçre Büyükelçiliği temsilcilerinden oluşan 66 kişinin katıldığı toplantının ilk oturumunda, BMOP, BMOP danışmanı ve yerel kolaylaştırıcılar BMOP çalışmaları ve çalışmaların yürütüldüğü kentlerde elde edilen kazanımları konu alan sunumlar yapmışlardır. Daha sonra, akademisyenler ve ulusal kadın kuruluşlarının temsilcileri (KASAUM, KAMER, KA-DER, KDV, KADAV, KiH, TKB, Filmmor, AMARGi, LA21) Türkiye'deki kadın kuruluşlarının gündemini özetle aktarmışlardır. Söz konusu bilgi paylaşımını üç saatlik görüş alış verişi bölümü izlemiştir. Toplantı üç çalıştayla devam etmiş. Çalıştaylarda, ulusal ve yerel kadın kuruluşlarından katılımcılar; “oluşturulmuş YEEP'leri, kadın kuruluşlarının gündemine nasıl uyarlayabilir ve uygulayabiliriz”, “yerel yönetimlerle olan ilişkilerde nasıl bir yol izleyebiliriz”, “YEEP'lerin sürdürülebilirliğini nasıl sağlayabiliriz”, “kadın dostu kent kriterleri neler olmalıdır” sorularının yanıtlarını aramışlardır.

Kadın kuruluşları, kadın dostu kent kriterleri gibi araçlar kullanarak BMOP'un toptan bir değerlendirmesini yapmışlardır. YEEP uygulamaları-

nın sürdürülebilirliği çerçevesinde kriterlere ilişkin öneriler şöyledir: yerel yönetimlerde kadın personel sayısı; cinsiyet ayrımlı istatistiklerin varlığı; hizmet sunan kamu kurum personelinin toplumsal cinsiyet eğitimi almış olması; il kadın hakları koordinasyon kurulunun oluşturulması ve kadın kuruluşlarının bu kurula üye olması; belediye ve il genel bütçesinden kadın kuruluşlarına ödenek ayrılması; belediyenin stratejik planlarında kadına yönelik düzenlemeler yapılması; uluslararası ve ulusal sözleşmelere uygun hareket edilmesi, sığınmaevi ve ara istasyonların denetlenme ve izlenme mekanizmalarının içinde yer alması; kadın dostu kent kriterlerinin uygulanıp uygulanmadığının kontrolü için yerelde bir izleme kurulunun oluşturulması; tüm okullarda toplumsal cinsiyet eğitimi verilmesi; programın sürdürülebilirliğini sağlamak amacı ile program ortakları ve yerel yönetimler arasında bir protokol yapılması; sertifikanın sürelendirilmesi ve/veya basamaklandırılması; kurumsallaşmış bir denetim yanında kadın kuruluşlarından izleme ve değerlendirme komitesi oluşturulması; bir kente kadın dostu kent sertifikası verilmesi için o kentteki kadın kuruluşlarının onayının alınması; sertifika verilen kentin düzenli olarak izlenmesi ve kadın kuruluşlarınca gerekli görülmesi durumunda sertifikanın geri alınması; YEEP'lerin tam olarak uygulanması; sertifikanın YEEP'in beş yıllık uygulama süresi bittikten sonra ve bu süreye ilişkin raporlamalardan sonra verilmesi; kadın kuruluşlarının İçişleri Bakanlığına YEEP uygulamalarına ilişkin olarak raporlama yapması; YEEP başlıkları altında kazanımlara ilişkin olarak sayısal indikatörler geliştirilmesi (Örneğin: yerel meclislerde kadın sayısının yüzde 30 artması vb.).

Kadın Kuruluşlarının Yerel Kararlara Katılım Yollarının Artması

YEEP'lerin uygulanması, hem yerel kadın kuruluşlarının topyekun güçlenmesi için uygun bir ortam sağlamış hem de öngördüğü kurumsal yapılanmalar nedeniyle kadınların ve kadın kuruluşlarının yerel karar alma süreçlerinde daha çok yer almalarını sağlamıştır. Örneğin, kadın kuruluşları, ilde toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik çalışmaların başlatılması ve koordinasyonundan sorumlu il kadın hakları koordinasyon kurullarının doğal üyeleridir. Kadın kuruluşları yerel meclisleri izleme platformları/grupları aracılığı ile de yerel kararları izleyip denetleyebilmektedir. Kadın kuruluşları ayrıca Belediye Ve İl Genel Meclislerinde Oluşturulan Kadın Erkek Eşitliği Komisyonları aracılığı ile kadın-erkek eşitliği konusunu kentin gündeminde tutabilmektedir. Bunun yanı sıra, kadınlar kent konseyi kadın meclisleri aracılığı ile de yerel kararlar hakkında söz söyleyebilmektedir. Hepsinden önemlisi, BMOP uygulama sürecinin, kadın kuruluşlarının kendi arasında, yerel yönetimler ile diğer sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerle iletişimi ve işbirliğini geliştirmesidir. İllerde oluşan uygun ortam

nedeniyle 17 yeni kadın kuruluşu faaliyete geçmiştir.

BMOP kapsamında uygulanan Sabancı Vakfı Hibe Programı da kadın kuruluşlarını güçlendirmiştir. Program kapsamında 18 kadın kuruluşu projesi uygulanmıştır. Kadın kuruluşları Programdan edindikleri deneyimlerle diğer fon kaynaklarına başvurma yolunu daha fazla kullanmaya başlamışlardır.

6. SONUÇ 4

Halkın kadın ve kız çocuklarının insan hakları konusundaki farkındalık düzeyinin artırılması.

Yarıyıl ve Yıllık Değerlendirme Toplantıları

Birleşmiş Milletler Ortak Programı uygulamasını değerlendirmek ve bir sonraki yılın iş planını hazırlamak üzere Ankara (2006), İstanbul (2006), Şanlıurfa (2007), İstanbul (2007) ve Kars'ta (2008) beş değerlendirme toplantısı yapılmıştır. Değerlendirme toplantıları İçişleri Bakanlığı, BM, Sabancı Vakfı ve Üniversitesi üst düzey temsilcileri, başışçı Büyükelçiliklerin temsilcileri ile altı Program ilinin vali, belediye başkanı ve yardımcıları, kadın kuruluşları, üniversite ve diğer sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımıyla gerçekleşmiştir.

Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı kapsamında Ankara, Şanlıurfa, İstanbul, Kars yapılan değerlendirme toplantıları ve bu toplantılara en üst düzey katılımın sağlanması, yerel yöneticilerde kadın erkek eşitliği ve soruna mekansal düzenlemelerin ve yerel hizmet sunumunun etkisine ilişkin farkındalığın artmasında işlevsel bir rol oynamıştır. Üst düzey katılım nedeniyle toplantılar medyada geniş biçimde yer almıştır.

Kamuoyu Araştırması

Ortak Program kapsamında bir araştırma şirketi tarafından yapılan kamuoyu araştırması ile pilot illerin profili ortaya konulmuş, araştırma sonuçları Prof. Dr. Ayşe Ayata, Yrd. Doç. Dr. Aykan Aydemir, Yrd. Doç. Dr. Ayça Ergun Özbolat tarafından değerlendirilerek kitap haline getirilmiştir. Kitap Türkçe ve İngilizce olarak Haziran 2006'da basılmış kadın kuruluşları dahil tüm ulusal ve yerel ortaklara gönderilmiştir.

Kamuoyu araştırması yerel düzeyde kadınların durumu ve beklentilerine yönelik özgün bilgi kaynaklarının sınırlı olduğu Türkiye'de çok önemli bir boşluğu kısmen de olsa kapatmış, bilinen bir başvuru kaynağı haline gelmiş, çok sayıda alıntı yapılan yayınlardan biri olmuştur.

Sabancı Vakfı Hibe Programı

Ortak Programın ana bileşenlerinden biri olan Sabancı Vakfı Hibe Progra-

mı, Yerel Eşitlik Eylem Planlarının hayata geçmesi, yerel yönetimler ve STK'lar arasında işbirliğinin güçlendirilmesi açısından önemli bir role sahiptir. Hibe Programı sayesinde birlikte çalışma pratiği de kazanan kuruluşlar kapasitelerini geliştirme fırsatı da bulmuşlardır.

2007 yılında Ortak Program kapsamında başlatılan Sabancı Vakfı Hibe Programı, üç yıllık uygulamada 6 ildeki yerel yönetim ve sivil toplum kuruluşlarına YEEP'lerin uygulanmasını kolaylaştıracak projeler için finansal destek sağlamıştır. Sabancı Vakfı Hibe Programı ile desteklenen 34 proje aracılığı ile doğrudan ya da dolaylı yaklaşık 300 bin kişiye ulaşıldığı tahmin edilmektedir.

Sabancı Vakfı Hibe Programı proje çağrısı ve başvuru (poster ve broşür) süreçleri bir taraftan konunun kamuya duyurulmasında etkili bir araç olmuş, diğer taraftan proje hazırlanması konusunda yerel yönetimleri ve kadın kuruluşlarını güçlendirme işlevi görmüştür.

Yerel düzeyde bu kapsamda gerçekleştirilen ilk hibe programı olan Sabancı Vakfı Hibe Programı, altı ilde desteklediği kuruluşlara başvuru ve proje yürütme sürecinde, alan ziyaretleri gerçekleştirerek projelere teknik destek ve danışmanlık hizmeti de sağlamıştır.

Sabancı Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Güler Sabancı, 20 Ocak 2010'da düzenlenen Ortak Programın kapanış toplantısında yaptığı konuşmada: “Kadın ve kız çocuklarının insan haklarını korumak için başlattığımız ortak çabaların sonuçları gurur verici. Bu konu Türkiye ve dünya için olmazsa olmazdır. Ortaklığın getirdiği güç ile elde edilen sonuç, kadın ve kız çocuklarının insan haklarının geliştirilmesi konusunda önemli bir fark yaratmamızı sağladı. Sabancı Vakfı olarak, ortak program kapsamında dört yıldır yapılan çalışmalar ve elde edilen başarıların sürdürülmesi ve yaygınlaştırılması için İçişleri Bakanlığı ve yerel yönetimlerin desteğini alarak çalışmalara devam etmek istiyoruz” sözleriyle Sabancı Vakfının Hibe Programına verdiği önemi dile getirmiştir.

Sabancı Vakfı Hibe Programı Deneyim Paylaşım Toplantıları

Hibe Programının üç yıllık uygulama sürecinde 23 Ekim 2008'de Trabzon'da, 26-27 Ekim 2009'da Nevşehir'de Sabancı Vakfı Hibe Programı Deneyim Paylaşım toplantıları düzenlenmiştir. Toplantılar, program ortaklarının, yerel yönetimlerin, kadın kuruluşlarının, Ortak Program kapsamında hibe alan kuruluşların ve basın mensuplarının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Trabzon ve Nevşehir'deki Deneyim Paylaşım Toplantılarına toplam 211 kişi katılmıştır.

Hibe Programından yararlanan proje yürütücülerinin projelerine yeni

başlayacak kuruluşlarla deneyimlerini ve başarı hikâyelerini paylaşımları amacıyla düzenlenen toplantılarda "PCM ve Etki Değerlendirmeye Giriş", "Etkili İletişim" gibi konularda kapasite geliştirici eğitimler verilmiştir.

Hibe Programı kapsamında yürütülen Projelerin sorumlularından projelerini hayata geçirirken karşılaştıkları zorluklar ve ilham veren başarı öykülerini kaleme almaları istenmiştir. Bu metinlerin derlenmesiyle Sabancı Vakfı Hibe Programı Öykü Kitapları ortaya çıkmıştır. 2007 – 2008 Öykülerinden oluşan 2 kitap toplam 3 bin 500 adet basılarak Deneyim Paylaşım Toplantılarında dağıtılmış ve ilgili kuruluşlara gönderimi yapılmıştır.

Deneyim Paylaşım Toplantılarına diğer ulusal ortaklar yanında Sabancı Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Sayın Güler Sabancı'nın katılması hem toplantıların yapıldığı kentlerin yöneticilerinin ve halkın hem de medyanın ilgisini çekmiş, çıkan haberlerle illerde konu ile ilgili farkındalık da artmıştır. Özellikle ulusal basından köşe yazarlarının Deneyim Paylaşım Toplantılarına katılmasıyla toplantılar basında geniş yer bulmuştur.

Sabancı Üniversitesi Mor Sertifika Programı

Ortak Programın ana faaliyetlerinden birini oluşturan Sabancı Üniversitesi'nin lise öğretmenleri arasında eleştirel toplumsal cinsiyet bakış açısını geliştirmek amacıyla tasarladığı Mor Sertifika Programının ilk uygulaması 2007 yılında yapılmıştır. Sabancı Üniversitesinden akademisyenler, BMOP'un yürütüldüğü illerde lise öğretmenleri, öğretim üyeleri, öğrenciler ve sivil toplum kuruluşları temsilcileri ile bir araya gelerek bilgi alışverişinde bulunmuşlardır. Bu toplantılarda, interaktif bir yaklaşımla "Toplumsal cinsiyete duyarlı eğitim nasıl olmalıdır?", "Mor Sertifika Programında hangi konuların ele alınmasını istiyorsunuz/gerekli görüyorsunuz?" sorularını yöneltmişler, aldıkları cevaplar uyarınca Mor Sertifika Programını düzenleyip her yıl İstanbul'da Sabancı Üniversitesi Tuzla Kampüsü'nde gerçekleştirmişlerdir.

Mor Sertifika Programının Hedefleri:

- Toplumsal cinsiyet çalışmalarının lise eğitimi içinde ana akımlaşmasını, bu konudaki duyarlılığın derslere ve okul içi etkinliklere yansımalarını sağlamak
- Lise öğretmenlerinin ve onlar aracılığıyla liseli gençlerin kadınların insan hakları konusundaki farkındalıklarını artırmak
- Katılımcılar arasında toplumsal cinsiyet üzerine ortak bir dil oluşturmak

- “Öğrenmeyi öğrenme” prensibine odaklanmak; lise öğretmenlerini toplumsal cinsiyet bilinciyle eğitim stratejileri geliştirme konusunda güçlendirmek ve desteklemek

Mor Sertifika Programı Eğitim İçeriği:

- Toplumsal Cinsiyet ve Feminizm
- Matematik - Doğa Bilimlerinde Toplumsal Cinsiyet
- Edebiyat ve Toplumsal Cinsiyet
- Kadın ve Medya
- Osmanlı Tarihi ve Toplumsal Cinsiyet
- Ders Kitaplarında Toplumsal Cinsiyet
- Şiddetten Ne Anlıyoruz?
- Cinsel Taciz Atölyesi
- Ergen Ruh Sağlığı - Kadın Ruh Sağlığı
- Toplumsal Cinsiyet Atölye Çalışması: "Kolaylaştırma", "Teoriden Pratiğe", "Değerlendirme Anketi"

Sabancı Üniversitesi'nin lise öğretmenlerine yönelik Mor Sertifika Programı üç yıl içinde 1313 öğretmene ulaşmış, 153 öğretmen de Mor Sertifikalarını almışlardır. Mor Sertifika Programının 2007 ve 2008 uygulamaları kitaplaştırılmış ve yaygın bir biçimde dağıtılmıştır. Diğer taraftan, Mor Sertifika Programına katılan öğretmenlerin pek çoğu mesleki pratiklerini toplumsal cinsiyete duyarlı bir yaklaşım ile yürütmeye başlamıştır. Mor Sertifika Programında bir biçimde yer almış öğretmenlerden gönüllü olanlar arasından seçilen 80 öğretmen, yerel yöneticilere toplumsal cinsiyet eğitimi verecek grubu oluşturmak üzere Ege Üniversitesi Kadın Araştırmaları ve Uygulama Merkezi katkısı ile hazırlanan ikinci bir eğitimden geçmiştir. Merkez bu çalışmayı ilerletmek üzere Sabancı Vakfı Hibe Programından proje desteği de almıştır.

Lise Öğrencilerine Yönelik Kompozisyon Yarışması

Ortak Programın yürütüldüğü altı ilde lise öğrencilerinin kadın-erkek eşitliği konusunda farkındalıklarını artırmaya yönelik olarak 8 Mart 2007'de “Kadın Dostu Kent Kompozisyon Yarışması” açılmıştır.

İllerin kendileri tarafından oluşturulan jüriler tarafından Yarışmaya katılan kompozisyonlar arasından seçim yapılmış, toplam 18 lise öğrencisi ödülleri almışlardır. Yarışmada ödül kazananların kompozisyonları bir kitapta toplanmış ve yaygın bir biçimde dağıtılmıştır.

Kadın Dostu Mekanlar Kentsel Tasarım Öğrenci Yarışması

2009 yılı Ekim ayında, Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki üniversitelerde Mimarlık, Şehir ve Bölge Planlama, Peyzaj Mimarlığı ve Kentsel Tasarım Bölümlerinde öğrenim gören lisans öğrencilerine yönelik “Kadın Dostu Mekanlar Kentsel Tasarım Öğrenci Yarışması” açılmıştır.

Üniversitelerin ilgili bölümlerinde eğitim gören öğrencilerin mekanların kadınların yaşamı üzerine etkisi konusundaki farkındalıklarının artırılmasını amaçlayan yarışmaya 22 proje katılmış, elemeyi geçen projelere üç ödül ve üç mansiyon verilmiştir. Bu yarışmanın posterleri 41 üniversitede ilgili bölümlerde sergilenmiştir. Yarışma sonuçları bir kitapçıkta toplanmış ve üniversitelerin ilgili bölümleri ve diğer ilgili kişi ve kurumlara yaygın bir biçimde dağıtılmıştır.

BM Ortak Programı Web Sayfası

2007-2009 tarihleri arasında Ortak Programın Türkçe web sayfası www.bmkadinhaklari.org.tr 57.500 kere tıklanmıştır. Aynı dönemde İngilizce sayfa www.protectingwomen.org.tr 4500 kere tıklanmıştır. İçişleri Bakanlığı, Valilikler, Belediyeler kendi sitelerinde BMOP'un web sayfasına link vermişlerdir. İçişleri Bakanlığı web sayfasında BM Ortak Programına ilişkin bilgileri içeren bölümler 705.200 kere tıklanmıştır.

BM Ortak Programı İle İlgili Haberler

BM Ortak programına ilişkin ulusal düzeyde 146 gazete haberi çıkmıştır. Yerel gazete ve internet gazetelerinde çıkan haberlerin sayısı ise yaklaşık 700'dür.

BM Ortak Programı Yayınları

Ortak Program kapsamında, KA-DER Ankara tarafından yayımlanmış 4 kitap dahil 18 kitap ve kitapçık; 15 poster; 6 il broşürü, sürekli yenilenen iki dilde bilgi notu, biri özel sayı olmak üzere 13 Bülten yayımlanmıştır.

Birleşmiş Milletler Ortak Programı; Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TUSİAD) ile Türkiye Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER) tarafından 2008 yılında yayımlanan, “Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği: Sorunlar, Öncelikler ve Çözüm Önerileri Raporunun Güncellenmesi” başlıklı kitapta, İçişleri Bakanlığı tarafından 2009 yılında yayımlanan “Kadınların İnsan Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” başlıklı kitapta ve Uçan Süpürge'nin Yerel Yönetimler 2009 Özel Sayısında yer almıştır.

7. BMOP BAĞIMSIZ UZMAN DEĞERLENDİRME RAPORLARI

BM Ortak Programı Kadın Kuruluşları Eğitim ve Atölye Çalışması Bağımsız Değerlendirme Raporu, 2006

Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesinden Doç. Dr. R. Nükhet Ç. Demirtaşlı ve Dr. Deniz Gülleroğlu “Kadın Kuruluşları Eğitimi Bağımsız Değerlendirme Raporu”nu Kasım 2006’da hazırlamışlardır. Uzmanlar raporda, verilen eğitimin kadın-kent ilişkisi kapsamında karşılaşılabilecek sorunların çözümünde proje yaklaşımli sorun çözme becerilerine bir alt yapı hazırladığı ancak bunun tam olarak beceriye dönüşmesi için ileride yapılacak eğitimlerde sorun çözme becerilerinin geliştirilmesi konusuna ağırlık verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

BM Ortak Programı Bağımsız Değerlendirme Raporu, 2007

15 Ağustos-26 Ekim 2007 tarihleri arasında altı Program ilini ziyaret eden bağımsız uzman Şeyda Türkmemetoğulları, kentlerde yapılan çalışmalarını yerinde inceleyerek ve ortakların Program hakkında görüş ve değerlendirmelerini alarak BMOP Değerlendirme Raporunu hazırlamıştır.

Uzman Raporunda, BMOP’u kurumsal açıdan ve ortaklıklar açısından başarılı bulduğunu belirtmiştir. Rapora göre, BMOP yaratıcı inisiyatif ile Program uygulamasına yönelik fon oluşturmak ve bunu başarmak konusunda çok dinamik bir adımın örneğidir. Şimdiye dek Türkiye’de özel sektörün Birleşmiş Milletler destekli inisiyatiflere katkısı ulusal çapta bir Program ortağı olmaktan ziyade belirli bir faaliyet çerçevesinde sponsorlukla tanımlı iken BMOP’la durum değişmiştir. Bu çerçevede BMOP tasarım aşamasından itibaren Birleşmiş Milletler, ulusal hükümet ve ulusal özel sektörün eşit bir ortaklık oluşturması anlamında bir ilk örnektir. BMOP kurumsal açıdan bakıldığında da kadının insan haklarının güçlendirilmesine dayalı Program oluşturmada çok ilginç ve yaratıcı bir örnek olarak başlı başına bir “En İyi Örnek” oluşturmaktadır.

Uzman, gelecek dönemde Programın başarılarını, yerel/kentsel düzeyde kadın ve erkeklerin günlük yaşamında kalıcı bir etki yaratmak üzere sürekliliği sağlanmış bir kurumsallaşmaya yöneltmesini, örneğin: yerel yönetimlerde daimi cinsiyet koordinatörlerinin atanmasını/bürolarının kurulmasını; kadına yönelik bütçe kalemlerinin sağlanmasını ve her yeni kurumsal inisiyatifte cinsiyet boyutunun değerlendirilmesini tavsiye etmiştir.

BM Ortak Programı Bağımsız Değerlendirme Raporu, 2009

BM Nüfus Fonu (UNFPA) 4. Ülke Programının toplumsal cinsiyet bileşeninin değerlendirmesi Prof. Dr. Ayşe Ayata - Dr. Ayşe İdil Aybars tarafından 2009 yılının Mayıs ve Haziran ayları arasında yapılmıştır. Yürütücü kuruluşunun BM Nüfus Fonu olması nedeniyle BMOP da bu değerlendirmenin konusu olmuştur. Masa başı çalışması, proje ekibi ve ulusal ortaklarla görüşmeler, seçilen iki il ziyaretinde yerel ortaklarla görüşmeler yoluyla hazırlanan Rapora göre;

BMOP, Türkiye'de toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için T.C Hükümetine, sivil toplum kuruluşlarına, özel sektöre ve diğer paydaşlara son derece önemli bir ortak çalışma platformu sağlamıştır. BMOP'un belki de en büyük katkılarından ve güçlü yönlerinden biri sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimler arasındaki ortaklıkları geliştirmesi olmuştur. Programın yarattığı bir diğer katma değer ise toplumsal cinsiyet eşitliği konusunun yerel düzeyde gündeme taşınması ve yerel çözüm arayışlarını başlatması olmuştur.

Altı Program ilinde hazırlanan ve iyi uygulamaların diğer illere de yaygınlaştırılmasına imkan vermek maksadıyla yerel hizmet sunum modellerinin geliştirilmesi, uygulanması ve izlenmesi için yapılacak sistematiğe çalışmalarına uygun zemin hazırlayan YEER'ler, BMOP'un ayırt edici özelliklerinden birini oluşturmaktadır. BMOP'un uygulanmakta olduğu altı il, program kapsamında resmileştirerek benimsedikleri YEER'ler vasıtasıyla, kadın konularını yerel politika yapım süreçlerinin gündemine entegre etme konusunda önemli deneyim kazanmıştır. Projenin diğer illeri de kapsayacak biçimde genişletilmesi ve daha kapsamlı karşılaştırmalar için ortam oluşturulması önemli olacaktır.

Rapora göre;

Tüm illerde ilerleme hızı birbirinden farklı olmakla birlikte eşitlik birimleri/odak noktalar atanmış ve yerel meclislerde eşitlik komisyonları oluşturulmuş durumdadır ve yerel yönetimler de YEER'leri kabul ederek yeni projeler için kaynak tahsisatı dahi sağlamıştır. Kadınların yerel karar alma süreçlerinde daha fazla yer almasını sağlayacak mekanizmalar yine BMOP uygulamaları sırasında oluşturulmuştur.

Toplumsal cinsiyet bileşeni altında uygulanan projelerin ve programların sürdürülebilirliğinin sağlanması bir sonraki program dönemi için üzerinde en çok düşünülmesi gereken konudur. Bu açıdan vurgulanması gereken bir diğer ilgili konu da ulusal paydaşların süreçleri sahiplenmesinin, çıktılarının sürdürülebilir olması ve kurumsal kapasite geliştirme çalışmalarının genel amaçlarının hayata geçirilmesi açısından, temel önem taşıdığı gerçeğidir.

Mülakat gerçekleştirilen ulusal paydaşların çoğu sahiplenme duygusunun artan derecede gelişmekte olduğunu vurgulamıştır. Ama yine de bazı paydaşlar tarafından ilgili devlet kurumlarındaki yöneticilerin, proje uygulaması esnasında çok sık değişmesinin ulusal sahiplenme duygusunu bir miktar yavaşlatan etmenlerden biri olduğu ifade edilmiştir. Bu doğrultuda paydaşlar arasındaki iletişimin güçlendirilmesi ve proje faydalanıcılarının proje uygulamasının her aşamasına-proje hazırlığından izleme ve değerlendirmeye kadar-dahil edilmeleri önerilebilir. Bu sayede hem sahiplenme duygusu gelişecek hem de faydalanıcıların tutarlı talepleri proje faaliyetlerine yansıtılacaktır.

Yine Raporla göre, BMOP çerçevesinde yerel kapasite geliştirme alanındaki kazanımların sürdürülebilirliğinin temini için altı program ilinde, belediye ve il genel meclislerinde kurulmuş olan eşitlik komisyonlarının kurumsallaştırılması ve daimi kılınması önem taşıyacaktır. Bu amaçla, konuya ilişkin bir Başbakanlık Genelgesinin yayınlanması için hükümete yönelik savunuculuk çalışmalarının yürütülmesi yerinde olacaktır. Ayrıca, tüm illerin valilerinin ve vali yardımcılarının bir araya gelecekleri bir toplantı düzenlemek suretiyle konuya dair halihazırda önemli deneyim kazanmış program illerindeki valilerin bilgi birikimlerini aktarmalarına imkan verilmelidir. Yaygınlaştırma çalışmalarının geliştirilmesi maksadıyla yerel yönetimlerde teknik yardım komisyonlarının kurulması da dikkate alınabilir. Kadın meclisleri ve kadın konseyleri gibi Yerel Gündem 21 uygulamalarıyla yaratılacak sinerji de bu bağlamda faydalı olacaktır. BMOP'un sürdürülebilirliğini yerel sahiplenmenin devamlı kılınması açısından da düşünmek gerekmektedir. Bu nedenden ötürü, şu an kuruluş aşamasında olan yerel eşitlik birimleri için daimi norm kadroların oluşturulması konusunda İçişleri Bakanlığı ile beraber çalışılması şiddetle tavsiye edilmektedir. Yerel yönetim mensubu bir personelin, yerel koordinatörün çalışmalarını devam ettirecek biçimde “Eşitlik Direktörü/Müdürü” olarak görevlendirilmesi ihtimali BMOP'un başarılarının sürdürülebilirliği için son derece önemli olacaktır.

Türkiye'de toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme uygulamalarının yaygınlaştırılması oldukça zordur. Bunun yerine, BMOP çerçevesinde geliştirilen YEEP deneyiminin üzerine bir şeyler ekleyerek, eylem planlarına odaklanmak toplumsal cinsiyet konularına dair önceliklerin tartışılacağı bir platform oluşturmak açısından daha etkili olacaktır. YEEP'ler vasıtasıyla BMOP, yerel eşitlik politikaları için başarılı bir model sunmuştur. Söz konusu model yerel dinamiklere ve süreçlere önem veren bir yaklaşımla formüle edilmiştir. İşte bu yüzden eylem planlarını daha geniş çapta yaygınlaştırmak için çalışmalar yapmak gerekecektir. Bu bağlamda mevcut yerel

eşitlik politika modelinin yaygınlaştırılması ve kurumsallaştırılması süreçlerine İçişleri Bakanlığının da dahil edilmesi önem taşımaktadır.

Kapanış Toplantısı

Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı Kapanış Toplantısı 20 Ocak 2010 tarihinde 250 kişilik katılımı Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Toplantıya, İçişleri Bakanı Sayın Beşir Atalay, BM Mukim Koordinatörü Sayın Shahid Najam, BM Nüfus Fonu Temsilcisi Sayın Peer Sieben, ILO Temsilcisi Sayın Gülay Aslantepe, IOM Temsilcisi Sayın Maurizio Busatti, Sabancı Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Sayın Güler Sabancı katılmışlardır.

Toplantıda altı ilin Vali ve Belediye Başkanları, “Kadın Dostu Kent Çalışmalarını Yaygınlaştırmaya Yönelik Çağrı”yı imzalamıştır. Toplantıda ayrıca, Viyana Belediyesi Proje Yöneticisi Ursula Bauer, Frankfurt Belediyesi Kadın Departmanı Daire Başkanı Gabriele Wenner ve Fin Belediyeler ve Bölgesel İdareler Birliği Kıdemli Uzmanı Sinikka Mikola'nın katılımı ile kadın dostu kent uygulamaları ele alınmıştır.

Viyana'nın Farklı Bir Perspektifi Var! Viyana'da Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Yaklaşımı Tüm Plan ve Politikalara Yerleştiriliyor.

Toplumsal cinsiyet perspektifinin tüm plan ve politikalara yerleştirilmesi; konut, ulaşım, eğitim, sağlık hizmeti, yaşlı ve çocuk bakımı gibi kamu hizmetlerinin sağlanmasında, toplumsal cinsiyete dayalı farklılıkların sistematik olarak hesaba katılması demektir.

Viyana'da kent yönetimi, yukarıdaki hedefe ulaşmak için bir uzman görevlendirmiştir. Söz konusu uzman, spesifik olarak kadınları hedefleyen olumlu ayrımcılık uygulamaları ile toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinin kent yönetiminin tüm birimlerine ve hizmetlerine yerleştirilmesi uygulamalarını birleştirmekle görevlidir.

Viyana'da toplumsal cinsiyet eşitliğinin tüm plan ve politikalara yerleştirilmesi çalışması, üç temel üzerinde yükselmektedir. Bunlardan birincisi, farkındalığın artırılması ve daha sonraki uygulamalar için teknik bilgi üretilmesiyle ilgilidir. İkincisi, süreç hakkında bilgi sağlayan ve aynı zamanda düzenli olarak toplumsal cinsiyet sorun alanlarına değinen bir raporlama sisteminin oluşturulmasıdır. Sonuncusu ise, gelişme ve değişimi pilot projeler aracılığıyla halk için görünür ve anlaşılır hale getirmekle ilgilenir.

Viyana deneyiminden, toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinin yönetimin üst kademelerine yerleştirilmesinin bir çok açıdan yararlı olduğu ispatlanmıştır. İlk olarak, kent yönetiminin kadın-erkek eşitliğinin sağlanması hedefiyle özel olarak ilgilendiği gösterilmiş, dolayısıyla konu, kent gündeminin üst sıralarına yerleştirilmiştir. İkinci olarak, toplumsal cinsiyet eşitliğinin tüm plan ve politikalara yerleştirilmesi çalışması, politika belirleme alanlarında, toplumsal cinsiyetten kaynaklanan eşitsizliklere dikkat çekmiştir. Son olarak, çalışmanın önemli bir parçası olan toplumsal cinsiyet taramaları ek bir kalite kontrolü işlevini görmeye başlamış, dolayısıyla kararlar daha sağlam bir temele oturtulmuştur.

İletişim Bilgileri:

Ursula Bauer

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bakış Açısının Ana Politikalara Yerleştirilmesi Proje Yöneticisi

Email: ursula.bauer@wien.gv.at

Frankfurt Belediyesinde 1989'dan Bu Yana Kadın Departmanı Var!

Frankfurt Belediyesinin Kadın Departmanı, 50 Frankfurt Belediye ofisinden biridir ve 10 çalışanı bulunmaktadır. Eğitim ve Kadın Bölümü altında örgütlenen Kadın Departmanı, Belediye Başkanına hesap verir.

Kadın Departmanı, kadın-erkek eşitliği ve eşit fırsatlar alanında çalışma yapar. Departman çalışmalarının amacı; kadın ve erkekler için şiddetten uzak, bağımsız ve eşit fırsatların sunulduğu bir hayat sağlamaktır. Kadın Departmanının ana çalışma konuları arasında, eğitim ve istihdam, şiddetten korunma, kız çocukları, kültür ve spor, entegrasyon ve şehir gelişimi yer almaktadır.

Kadın Departmanının, Frankfurt'ta yaşayan kadınlar için kavramlar ve tedbirler geliştirmek; eşitsizlikleri ortadan kaldırmak için projeler tasarlamak ve fon sağlamak; kadın ve kız çocukları için hizmet noktası olmak; bilgi ve danışmanlık hizmeti sağlamak ve benzeri görevleri vardır.

Kadın Departmanı aile ve iş yaşamının uyumlaştırılmasına yönelik projelere de fon sağlar; herhangi bir nedenle işinden ayrılan kadınların işlerine geri dönmelerini kolaylaştıracak çalışmalar yapar. Almanya'da çocuk bakımı yasal bir haktır. Belediyeler, kreşler, tamgün okullar ve günlük bakım okulları için fon sağlar ve bu kurumları işletir.

Frankfurt Belediyesinde, Kadın Departmanı yanında, dahili kadın görevliler bulunmaktadır. Bunların görevi, belediye meclisi dahil, belediyede çalışan kadınları desteklemektir. Anılan çalışmaların katkısıyla, Frankfurt Belediye Meclisinin ve karar alma pozisyonlarında kadınların sayısı artmış ve yüzde 30'a ulaşmıştır. Kadın personelin görev tanımını Eşitlik Yasasında yer almakta olup, söz konusu görevliler işe alım süreçlerine de katılmaktadırlar.

Frankfurt Belediyesinin öncelikli çalışma konularından biri göçmen kadınlardır. Kız çocuklarına yönelik kariyer gelişiminden, şiddete karşı korumaya dek uzanan bir yelpazede hizmet sunulmaktadır. Kadına yönelik şiddet, insan ticareti konularında çalışan Belediyenin "Frauennotruf" isimli profesyonel acil destek hattı vardır. Belediye eşcinsellere yönelik ayrımcılıkla mücadele konusunda da çeşitli politikalar üretilmektedir. Fırsat eşitliği alanında başarılı çalışmaları (iki yılda bir) Tony Sender Ödülü ile ödüllendirmektedir.

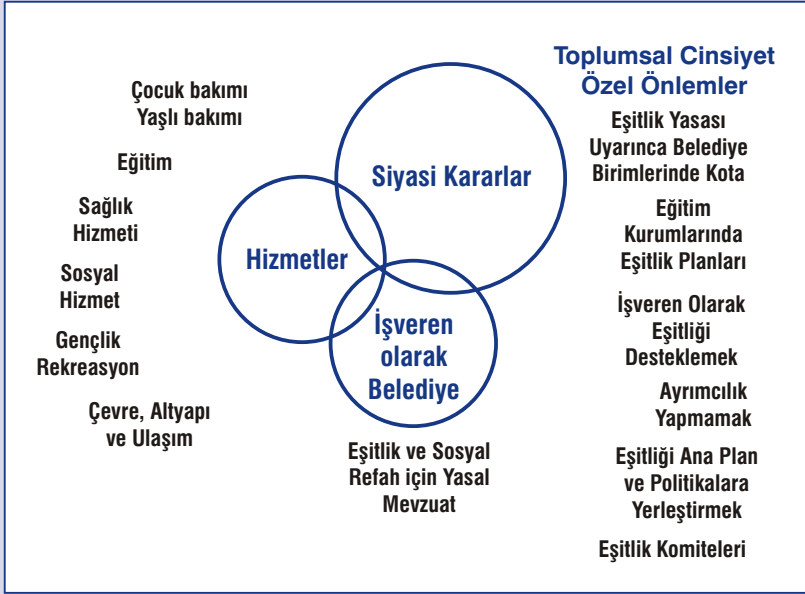
İletişim: Gabriele Wenner

Frankfurt Belediyesi, Kadın Departmanı Daire Başkanı

gabriele.wenner@stadt-frankfurt.de]

Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Geliştiren Kurumlar Olarak Finlandiya Belediyeleri

Yukarıdaki yapılanma, Finlandiya'yı aşağıda özetlenen noktaya getirmiştir:

Belediye meclislerinde kadınların oranı yüzde 36,7'dir.

Bu oran büyük kentlerde daha yüksektir. Helsinki'de yüzde 57,6; Espoo'da yüzde 50,7; Vantaa'da 46,3; Turku'da 43,3; Oulu'da 46,3; Tampere'de yüzde 47,8'dir.

Nüfusu 5500 civarında olan küçük belediyelerde yüzde 34'tür.

100 belediyede, kadınların temsil oranı yüzde 40-49 arasındadır.

İletişim: Sinikka Mikola

Fin Bölgesel ve Yerel Yönetimler Birliği Kıdemli Danışmanı

Sinikka.Mikola@kuntaliitto.fi

8. BMOP HEDEFLERİNE İLİŞKİN TOPLU DEĞERLENDİRME ve ÖNERİLER

BMOP Türkiye'de yerel düzeyde hayata geçirilen ve ilgili tüm ortakların içinde yer aldığı ilk projedir. BMOP'un ulusal ortakları BM, İçişleri Bakanlığı ve Sabancı Vakfı ile Sabancı Üniversitesi'dir. Dört yıllık sürede, İstanbul ve Ankara ve altı ilde 35'i eğitim ve atölye çalışması olmak üzere 77 toplantı gerçekleştirilmiştir. Tutulan kayıtlara göre bu toplantılara 3420 kişi katılmıştır. İllerde yerel ortaklar tarafından yapılan toplantılar bu hesapların dışındadır. BMOP'un günlük uygulamalarında doğrudan veya dolaylı yer alan yerel ortak sayısı 300'ün üzerindedir. Ortak Program kapsamında uygulanan Sabancı Vakfı Hibe Programı ile desteklenen 34 proje aracılığı ile doğrudan ya da dolaylı yaklaşık 300 bin kişiye ulaşıldığı tahmin edilmektedir. Mor Sertifika Programı aracılığıyla ise 1313 lise öğretmene ulaşılmıştır.

Ortak Program yerel eşitlik politikasının ana çerçevesini Yerel Eşitlik Eylem Planları yoluyla çizmekte ve buna uygun kurumsal yapılanmayı öngörmektedir.

Yerel Eşitlik Eylem Planları ve benzeri “tematik planlar” kadın erkek eşitliği gibi bir çok sektörü ilgilendiren veya bir çok sektörü kesen özellikler taşırlar. Tematik planlar, tek bir kamu kurumunun planı olarak şekillendirilemezler, üniversite, sivil toplum ve özel sektör gibi diğer paydaşların sorumluluk almaları gereken alanları da kapsarlar. İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon ve Van'da şeffaf ve katılımcı bir süreçte hazırlanan Yerel Eşitlik Eylem Planları yerel nitelikteki tematik planlardır ve uygulamalarının sürdürülebilir kılınması için kurumlar arası işbirliği, katılım, sahiplenme ve bütçeye ihtiyaç duyarlar. Söz konusu ihtiyaçları gidererek yerel eşitlik politikalarının çerçevesini oluşturan YEEP'leri uygulanabilir kılmak üzere orijinal proje dokümanında yer alan hedeflerin ilerisine geçilmiş, BMOP ile işbirliğini ve ilgili kesimlerin katılımı önceleyen işlevsel bir kurumsal yapılanma şeması ortaya konulmuştur. Yerel Eşitlik Eylem Planlarının uygulanması ve sürdürülebilirliğini sağlayacak kaynak tahsisi için de YEEP'lerin stratejik planlara yerleştirilmesi doğrultusunda çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultudaki ilk adım, Valiliklerden ilgili kurumlara bir genelge gönderilmesi olmuştur. Daha sonra BMOP tarafından düzenlenen iki toplantıda konu, kadın, planlama ve şehircilik uzmanların da katılımı ile tartışılmış, hazırlanan öneriler paketi yerel yönetimlerle paylaşılmıştır. Önerilen çözümlerin yerel yönetimlerce de uygun görülmesi üzerine yerel

eşitlik eylem planları, il genel meclisi ve belediye meclisi stratejik planlarına yerleştirilmeye başlanmıştır. Bu bağlamda, Trabzon, İzmir Büyükşehir, Şanlıurfa Belediyeleri ve İl Özel İdareleri ile Van İl Özel İdaresi stratejik planları “kadın”lara yönelik düzenlemelere yer veren Türkiye'deki ilk örneklerdir.

İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulları

BM Ortak Programının uygulanması sürecinde ilk kurumsallaşma örneği YEPPKOM'lardır. İlk YEPPKOM İzmir Valiliğinin inisiyatifi ile kurulmuştur (1.7.2007). İzmir'i, Nevşehir (30.10.2007), Şanlıurfa (14.1.2008), Kars (29.1.2009), Trabzon (12.5.2008) ve Van (21.5.2008) izlemiştir. YEPPKOM'lar daha sonra görev tanımlarını genişleterek İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurullarına dönüşmüştür. Kurullar, katılımcı yapısı nedeniyle, toplumsal cinsiyet duyarlı hizmet sunumu için ideal bir yapılanmadır.

Kurul, ilgili vali yardımcısının başkanlığında ayda veya iki ayda bir toplanmaktadır. Kurullar genelde tüm yerel paydaşları, özellikle de kadınların ve kız çocuklarının menfaatlerini en iyi şekilde sağlamak adına valilikleri, belediyeleri, il özel idarelerini, kadın kuruluşlarını, taban örgütlerini ve özel sektörü içine alır. Kurulların yapısı aynı zamanda, toplumsal cinsiyet perspektifinin ana plan ve programlara yerleştirilmesi sürecinin etkin işleyişini sağlamak için tüm ilgili birim ve politika alanlarından karar alma yetkisine sahip üst düzey temsilcilerin katılımını mümkün kılar. Anılan kurullar, sivil toplumun anlamlı katılımına da açıktır.

Kurullardan çıkan kararlar etkili sonuçlar yaratmıştır veya yaratma potansiyeli taşımaktadır. Örneğin, İzmir İl Koordinasyon Kurulunun aldığı Karar ile kamu görevlilerine toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi verecek bir eğitici kadro yetiştirilmesi çalışması başlatılmıştır. Yine Kurul Kararı ile İzmir İlçe Belediye Meclislerinde Eşitlik Komisyonlarının kurulmasının önü açılmıştır. Başlangıçta Ortak Programın uygulanmasını kolaylaştırmak üzere oluşturulan YEPPKOM'ların zaman içinde kalıcı bir yapılanmaya dönüştürülmesi gereği yerel yöneticiler tarafından kavranmış, böylece mevcut Komiteler/Kurullar İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurullarına dönüştürülmüştür.

Öneriler

İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulları, İl İnsan Hakları Kurulları benzeri yasal altyapıya kavuşturulabilir ve ülke çapında yaygınlaştırılabilir. Bilindiği üzere, Türkiye'nin de taraf olduğu Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) (1979), Viyana

Dünya İnsan Hakları Konferansı Belgeleri (1993), Birleşmiş Milletler Kadınlara Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması Bildirgesi (1993), BM 4. Dünya Kadın Konferansı Pekin Bildirgesi ve Eylem Platformu (1995), BM CEDAW İhtiyari Protokolü (1999) var olan insan hakları belgelerinin, kadınların özgün sorunlarını tam olarak kapsamadığı ve bu konuda özel düzenlemelere ve önlemlere gereksinim bulunduğu ön kabulüyle hazırlanan ve “kadınların insan hakları” kavramını öne çıkaran uluslararası hukuk düzenlemeleridir. Bu belgeler ayrıca “kadınların bütün insan haklarından tam ve eşit olarak yararlanmalarını sağlamanın” hükümetlerin ve BM'nin öncelikli görevleri arasında olduğunu da belirtmektedir. İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurullarının yerel düzeyde yukarıda sözü edilen sorumluluğun yerine getirilmesinin önemli bir aracı olacağı açıktır. Sağlam bir yasal zemine oturtulacak İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulunun çalışmaları ve raporları ulusal düzeydeki eşitlik kurumlarına (Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ile Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü) yerel düzeyden girdi sağlayacak, dolayısıyla etkin politika tasarımı ve uygulamasına katkıda bulunacaktır.

İl Genel Meclisi ve Belediye Meclislerinde Oluşturulan Kadın Hakları veya Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonları

Yerel düzeydeki en alışılmış eşitlik mekanizması türü, belediye meclisi veya il genel meclislerinde oluşturulan eşitlik komisyonu/komiteleridir. Söz konusu organlar siyasi partilerin temsilcilerinden meydana gelir ve yerel seçimlerin sonucunu yansıtır. Bu komisyonlar, yerel yönetim düzeyinde eşitlik bakış açısının yerleştirilmesi için eşitliğe dair bir eylem planı hazırlanması ve bunun koordinasyonuna yönelik olarak çaba gösterirler. Ayrıca, belediye ve il genel meclislerine eşitlikle ilgili konularda tavsiyelerde bulunabilirler. Diğer bir deyişle, bu komisyonların asıl görevi, toplumsal cinsiyet eşitliğini hedefleyen kararların alınmasına yönelik girişimlerde bulunmak; belediye veya il genel meclislerinden geçen tasarımlar, teklifler, kararlar ve diğer tasarrufları toplumsal cinsiyet perspektifi ile gözden geçirmek, bu kararların uygulamasını izlemek ve değerlendirmek; kadın haklarını savunmak ve eşit fırsatları garanti altına almak için stratejiler ve tedbirler tanımlamak; tavsiyelerde bulunmak; toplumsal cinsiyet ve eşitlik alanında faaliyet gösteren yerel sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapmaktır. Bu komisyonların görevleri arasında, karar alma süreçlerine katılımlarını artırmak için kadınların kamusal alana ve kamu faaliyetlerine katılımını teşvik etmek; durum analizi yapmak ve yerel düzeyde toplumsal cinsiyet eşitliği ihlallerini ortadan kaldıracak tedbirler önermek; her iki cinsiyet için de eşit hakları ve fırsatları savunmak; il veya belediye meclislerindeki diğer komisyonlar ile toplumsal cinsiyet

eşitliğine dair konularda işbirliği yapmak da yer almaktadır. Hepsi de yeni kurulmuş olmalarına rağmen komisyonlar, toplumsal cinsiyet eşitlik birimleri için kaynak tahsisi ile sığınma evleri için arazi tahsis edilmesi ve benzer komisyonların ilçe düzeyinde yaygınlaştırılması konularında aktif rol oynamışlardır.

Öneriler

5393 Sayılı Belediyeler Kanununun 17. Maddesi ile 09 Ekim 2005 tarih ve 25961 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İçişleri Bakanlığı Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 21. Maddesi uyarınca, il ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10 binin üzerindeki belediyelerde plân ve bütçe ile imar komisyonlarının kurulması zorunludur. 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 16. Maddesi ile 09 Ekim 2005 tarihli ve 25961 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İçişleri Bakanlığı İl Genel Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 20. Maddesi uyarınca, plan ve bütçe komisyonu, imar ve bayındırlık komisyonu, eğitim, kültür ve sosyal hizmetler komisyonu ile çevre ve sağlık komisyonunun kurulması zorunludur. 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 15. Maddesi uyarınca imar ve bayındırlık komisyonu, çevre ve sağlık komisyonu, plân ve bütçe komisyonu, eğitim, kültür, gençlik ve spor komisyonu ile ulaşım komisyonunun kurulması zorunludur. Bunun dışında, belediye ve il özel idarelerinde en az üç, en çok beş üyeden, büyük şehirlerde en az beş, en çok dokuz üyeden oluşan ihtisas komisyonları oluşturulabilir. Yukarıda verilen yasal çerçevede, yerel hizmete erişim ve hizmetlerden eşit biçimde yararlanma konusunda en dezavantajlı kesim olan kadınların sorunlarının çözümüne katkıda bulunacak, onların spesifik ihtiyaçlarına cevap verecek yerel hizmet sunumu için belediye ve il genel meclisinde “kadın hakları” veya “kadın-erkek eşitliği komisyonları”nın kurulması ve bu komisyonların kurulması zorunlu komisyonlar arasına alınması önerilmektedir. Özellikle, büyükşehir belediyelerinde “gençlik ve spor komisyonu”nun zorunlu komisyonlar arasında yer aldığı gibi “kadın-erkek eşitliği komisyonu”nun zorunlu komisyonlar arasında yer alması mümkündür. Söz konusu komisyonların kurulması, Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun çalışmalarına yerel katkı sağlaması açısından da önemlidir.

Eşitlik Birimleri

BM Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi (CEDAW) tarafından da tavsiye edildiği üzere, merkezi hükümet ve yerel yönetimler etkin toplumsal cinsiyet eşitliği mekanizmaları kurmak, var olanları güçlendirmekle yükümlüdür. Bu mekanizmalar, merkezi hükümet

ve yerel yönetimlerde mümkün olan en üst düzeyde kurulmuş, yeterli kaynak ve yetki ile donatılmış olmalıdır. Ancak bu şekilde yapılandırıldıklarında, resmi politikaların kadınlar üzerindeki etkisine dair tavsiyelerde bulunabilir; kadınların durumunu derinlemesine izleyebilir; yeni politikaların formüle edilmesine yardımcı olabilir; etkin stratejiler ve önlemler geliştirerek kadınların insan haklarının korunması ve geliştirilmesini sağlayabilirler. Eşitlik mekanizmalarının kurulması, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak için gereklidir ancak yeterli bir strateji değildir. Toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısının mevzuata, kamu politikalarına, programlarına, projelerine ve veri tabanlarına yerleştirilmesi gereklidir. Bunun yanında, planlama ve değerlendirmede kullanılmak üzere cinsiyet tabanlı veri ve bilgi üretme ve yaygınlaştırma da aynı oranda önemlidir. Öte yandan, kadınların ilerlemesi için gerekli koşulları, kadın hareketinin, kadın kuruluşlarının ve taban örgütlerinin faaliyetleri ve etkileri ile kadınların yerel yönetimlerde temsil oranları belirler. Bu kavrayışla, BMOP çerçevesinde kadınların yerel hizmetlere erişimini kolaylaştırmak amacıyla valilikler, il özel idareleri ve belediyelerde toplumsal cinsiyet odak noktaları ve/veya eşitlik birimleri kurulmaktadır. Trabzon Valiliği tarafından yayımlanan Genelge ile Valilikte bir eşitlik birimi oluşturulmuş ve bu yapı ilçelerde-kaymakamlıklarda toplumsal cinsiyet eşitliği birimleri oluşturulması-yaygınlaştırılmıştır. Görev değişikliğini takiben aynı çalışma Şanlıurfa Valiliği tarafından da gerçekleştirilmiştir. Nevşehir, Trabzon ve Kars İl Özel İdareleri eşitlik birimleri veya odak noktaları için mali kaynak sağlamıştır. Van Valiliği BMOP'un hedef ve çıktılarının sürdürülebilirliğini sağlamak için bir personelini eşitlik birimi sorumlusu olarak görevlendirmiştir. Kars Belediyesi de benzer bir yol izlemiş ve bir personelini görevlendirmiştir. Kısa bir süre önce, Şanlıurfa Belediyesi de bu konuya eğilmiş ve çalışma ilgili kurumlarda birer eşitlik biriminin açılmasıyla sonuçlanmıştır.

Öneriler

BMOP kapsamında İzmir, Şanlıurfa, Trabzon Belediye ve İl Özel İdaresi ile Van İl Özel İdaresi stratejik planlarına Yerel Eşitlik Eylem Planları ilke ve hedefleri doğrultusunda düzenlemeler yerleştirilmiş böylece eşitlik konularına kaynak tahsisinin gerçekleştirilmesi yolunda önemli bir adım atılmıştır. Bu uygulamanın tüm illerde yaygınlaştırılması önünde herhangi bir engel yoktur. Belediye ve il özel idarelerinin stratejik planlarının hazırlanması sürecinde, kadın kuruluşlarının görüş ve önerilerini alması ve aşağıdakine benzer düzenlemelere stratejik planlarda yer verilmesi, yerel düzeyde kadın-erkek eşitliği alanı başta olmak üzere tüm eşitsizlik alanlarında önemli atılımlar sağlanabilmesinin temel koşulu olarak görülmelidir.

STRATEJİK PLANLARDA YER ALABİLECEK GENEL DÜZENLEME

Temel Değer/İlke: ... İl Özel İdaresi, Anayasanın 10'uncu Maddesi ile düzenlenen “Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür.” hükmü doğrultusunda, insanlara en yakın yönetim katmanı olarak kadın erkek eşitliği ilkesini hayata geçirmeyi kamusal bir görev olarak tanımlayarak söz konusu hakkı tüm sorumluluk alanları içinde, her türlü ayrımcılığı önleme sorumluluğu da dahil, uygulamakla yükümlü olduğunu temel ilke olarak kabul eder... İl Özel İdaresi kadın erkek eşitliğinin hayata geçirilmesinin önkoşulu olan, kadınların yerel politikaların tasarlanması, geliştirilmesi ve uygulanmasına tam katılımlarını sağlamak için her türlü olanağı kullanır.

BMOP kapsamında, Valilik ve Belediyelerde eşitlik birimlerinin oluşturulmasına yönelik adımlar yerel karar alıcıların inisiyatifi ile gerçekleşmiştir. Bu yöntem söz konusu birimlerin sürdürülebilirliğini garanti altına almaktadır. Bilindiği üzere, norm kadro ilke ve standartları İçişleri Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken belirlenmektedir. Mevzuata göre, belirlenen ilke ve standartlar çerçevesinde norm kadro çalışmasını büyükşehir belediyesi, belediyeler ve il özel idaresi yapar veya yaptırır. Norm kadro ilke ve standartları belirlenirken ünvanlı kadrolar arasına “eşitlik müdürü” veya “kadının statüsü müdürü” kadrosunun yerleştirilmesi sorunun kökten çözümüdür. Bu çözüm mümkün olmadığında büyükşehir belediyesi, belediyeler ve il özel idaresi norm kadro belirleme çalışmalarında ünvanlı müdür kadrolarından birini bu birim için kullanabilir.

2

BÖLÜM

En İyi Örnekler

"Bizler, özel ve meslek hayatımızın değişik safhalarında, kadın ve kız çocuklarımızın değişik sorunlarıyla karşılaştık. Onlara çözümler aradık. Bunları yaparken gördük ki, sorunun çözümü için işbirliğine gidilmelidir. İdarecilerimizden, idare edilenlere, kadın ve erkeklere, gencinden yaşlısına toplumumuzun her kesimine bir farkındalık ve kadın bakış açısı oluşturmak, belki de sorunun çözümü doğrutusunda atılmış en önemli adım olacaktır. Bu projeyi yürütürken; bir annenin evladı, bir kadının hayat arkadaşı, yine bir kadının kardeşi ve bir kız çocuğunun babası olduğumuzu ve kendimizin de, ailece, toplumumuzun bir üyesi olduğumuzu hep hatırd tutarak çalışmaktayız. Bizler, kadınlarımızın sorunlarının çözümüne yürekten inanıyor ve Birleşmiş Milletler Ortak Programının hedeflerinden olan "Kadın Dostu Kent"lerin ülke sathına yayılmasının ümit ve arzusuyla çalışmalarımızı sürdürüyoruz."

Mustafa Çöğün
Daire Başkan Yardımcısı, İçişleri Bakanlığı
BMOP Ulusal Koordinatörü

“Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı, Birleşmiş Milletler Türkiye Ofisinin uyguladığı ilk ortak program. Programın geliştirilmesi, tüm BM kuruluşlarının katıldığı Toplumsal Cinsiyet Tematik Grubu tarafından yapıldı. Tasarlanırken altı ilde pilot çalışma yapılması öngörüldü. Yapmağa niyetlendiğimiz şey karşılıklı diyalogu sağlamaktı. Çünkü biliyoruz ki kadınların sorunlarını en iyi kadınlar anlatabilir ve yerel yönetimlerin bunları dinleyebilmesi için güçlü bir diyalogun oluşması, daha sonra işbirliği içinde çalışma gerekir. Bunu sağlamak için İçişleri Bakanlığı, Valilikler, Belediyeler ve İl Özel İdareleri ile temasa geçtik. Kadın kuruluşlarını çalışmaların merkezine koyduk. Kadınlar ve yerel yönetimlerle birlikte, toplumsal cinsiyet eşitliği, kadın hakları, kadın ve kent ilişkisi konularında bir dizi eğitim yaptık. Bu çalışmalara büyük bir isteklilikle katılım olduğunu gördük. Çalışmaları takiben, yerel yöneticiler ve kadınlar bir araya geldi Yerel Eşitlik Eylem Planlarını hazırladılar. Bu yaklaşık bir yılı aşan bir süreçti. 2007 yılı başlarında hazırlanan Yerel Eşitlik Eylem Planları yerel meclislere sunuldu. Planlar, İl Genel ve Belediye Meclisi tarafından kabul edildi. Bunu daha ileriye götürmek istedik. Sabancı Vakfı ile Hibe Programı başlattık. Bu çalışmada göstermek istediğimiz şey; yerel olarak adım atmak mümkündür, yerelde belirlenen soruna çözümü yerel kaynaklarla uygulayabilirsiniz.”

Dr. Tunga Tüzer
Temsilci Yardımcısı
BM Nüfus Fonu

1. YEREL EŞİTLİK EYLEM PLANLARININ (YEEP) HAZIRLIK VE YEREL MECLİSLERDEN GEÇİŞ SÜREÇLERİ

2007 yılının Nisan ayında İçişleri Bakanlığı, Birleşmiş Milletler ve Sabancı Vakfından oluşan bir heyet BMOP'un yürütüldüğü 6 ilin Vali ve Belediye Başkanlarını ziyaret ederek ve sivil toplum kuruluşları ile bir araya gelerek YEEP taslaklarını tanıttı. 9 Nisan 2007'de Kars'ta başlatılan kent ziyaretleri 30 Nisan'da İzmir'de tamamlandı. BMOP heyeti ziyaretlerinde yerel ortaklar tarafından hazırlanan YEEP taslaklarını ana hatları ile sunarak yerel karar alma makamlarının katkı ve onaylarını istediler. Ziyaretlerin sonunda, YEEP'lerin genel hatları ile olumlu ve uygulanabilir bulunduğu kaydedildi. Hazırlanan taslaklar, illerde yerel ortaklarla birlikte çalışılarak olgunlaştırıldı ve bir yılı aşkın sürede tamamlandı.

İzmir

İzmir YEEP taslağı, Ankara'da 20-22 Aralık 2006 tarihlerinde yapılan YEEP hazırlık atölyesine katılan yerel ortakların temsilcilerinden oluşan dokuz kişilik bir ekibin çalışması sonucu hazırlandı. Daha sonra, ilde yapılan ve kadın kuruluşları temsilcilerinin de bulunduğu geniş katılımlı toplantılarda taslak incelendi, ortakların görüşü alındı. İl (Kadın Hakları) Koordinasyon Kurulunun oluşturulmasından sonra, İzmir YEEP'e son şeklini vermek ve İzmir YEEP kapsamındaki Öncelikli Etkinlikler Tablosu üzerinde çalışmak üzere BMOP'tan sorumlu Vali Yardımcısı, İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü temsilcisi, kadın kuruluşlarından bir temsilci ve BMOP İzmir İl Koordinatöründen oluşan Redaksiyon Kurulu kuruldu. Redaksiyon Kurulunun çalışmaları sonucunda 2008 yılının Mart ayında İzmir YEEP'e ve Eylül ayında Öncelikli Etkinlikler Tablosuna son şekli verildi.

Bundan sonra, İzmir YEEP'in çeşitli toplantılarda ilgili kurum ve kuruluş temsilcilerine tanıtım süreci başladı. İzmir YEEP, düzenlenen toplantılarla İzmir'in 30 ilçesinin Kaymakamına, metropol ilçe Belediye temsilcilerine, kadın kuruluşlarına ve basına tanıtıldı.

“BMOP İzmir'de yetişen nadir çiçeklerden nergise benziyor. Nergis çok narin, güzel ve nadir yetişen bir çiçek. Fakat çok etkili kokar ve sizi büyüler. BMOP'un etkisi, hem sivil toplum kuruluşlarını bünyesinde toplaması, hem de YEEP'ler, Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonları, kamu görevlilerinin eğitimi gibi somut çıktıları olmasıdır.”

Haluk Tunçsu
Vali Yardımcısı, İzmir

İzmir YEEP'in yerel meclislere onaylanmak üzere sunulması öncesinde Meclis üyeleri arasında lobi çalışmaları yürütüldü. Önce İl Genel Meclisi ve Büyükşehir Belediye Meclisinin kadın üyeleriyle görüşmeler yapıldı. Ardından her iki Meclisteki parti gruplarının toplantılarına gidilerek İzmir YEEP anlatıldı ve destekleri istendi. Destek sözü alındıktan sonra, İzmir YEEP ilk olarak İzmir İl Genel Meclisine getirildi.

İzmir YEEP'in kabulü ve Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun kurulması, Meclisin 13 Mart 2008 tarihli oturumunda oybirliği ile kabul edildi. 7 üyeden oluşan Eşitlik Komisyonunun, Meclisteki parti temsilcilerinin ve kadın ve erkek üyelerin yer aldığı karma bir komisyon olarak kurulmasına özen gösterildi. İzmir Büyükşehir Belediye Meclisinde ise 18 Nisan 2008 tarihinde, İzmir YEEP ve Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun kurulması kabul edildi. Dokuz kişiden oluşan bu Komisyonun da karma bir Komisyon olmasına özen gösterildi.

2009 Yerel Seçimlerinden sonra Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonları yeni seçilen üyelerle yeniden oluşturuldu.

İzmir İl Genel Meclisi 10 Aralık 2009 tarihli oturumunda ise geçici olan Komisyonun “zorunlu komisyon” statüsüne kavuşturulması için oybirliğiyle İzmir Valisine yazı yazılması kararı aldı. Yazı, Valinin onayından sonra Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne gönderildi.

İzmir EK 1 : İlçe Kaymakamlarına Yönelik YEEP Tanıtım Toplantısı

İzmir EK 2 : İl Genel Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Yeniden Oluşturulmasına Dair Karar

İzmir EK 3 : Büyükşehir Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Yeniden Oluşturulmasına Dair Karar

İzmir EK 4 : Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne gönderilen İl Genel Meclisi Kararı

İzmir EK 5 : Meclislerin Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonlarının Basına Tanıtım Toplantısı Fotoğrafi

Kars

Kars YEEP yaklaşık bir buçuk yıl süren bir çalışmanın ürünü olarak ortaya çıktı. 15 ve 18 Aralık 2006 tarihlerinde düzenlenen iki ayrı toplantıda Valilik, Belediye, kadın kuruluşları, üniversite ve ilgili tüm kurum temsilcileri bir araya gelerek kadınların ve kız çocuklarının sorunları, ihtiyaçları ve öncelikleri üzerine grup çalışmaları yaptılar. Tüm bu kurumların ilgili temsilcileri 20-22 Aralık 2006 tarihinde Ankara'ya gelerek YEEP hazırlık atölyesine katıldılar. Ankara'da yapılan çalışmalar sonunda Kars YEEP'in ilk taslağı ortaya çıktı.

Hazırlanan taslak, toplantı dönüşünde Kars Valisi ve Belediye Başkanı ile paylaşarak önerileri alındı. Daha sonra, tüm paydaşların bir araya gelmesi ile YEEP çalışma grubu oluşturuldu. Öncelikli çözüm önerileri ve amaçlar belirlenerek bu yönde proje fikirleri geliştirildi. Yapılan ortak çalışmalar ve düzenli toplantılar sonunda Kars YEEP taslağı hazırlandı; Kars Valisinin imzası ile tüm kurumlara son kez incelemeleri ve görüş bildirmeleri amacıyla gönderildi. Kurumlardan gelen geri bildirimler doğrultusunda Kars YEEP Nisan 2008'de son halini aldı.

“YEEP'ler kurumların var olan kaynaklarını nasıl daha aktif ve verimli kullanabileceği konusunda yeni bakış açıları getiren belgeler. YEEP'ler ve planların hayata geçirilen maddeleri BMOP'un en önemli çıktıları. Bunların kalıcılığının sağlanması için ise ulusal düzeyde yasal düzenleme şart.”

Turgut Gülen
Vali Yardımcısı, Kars

Daha sonra, il genelinde tanıtım faaliyetleri yürütüldü. İlgili tüm kurum temsilcilerinin katıldığı Kars YEEP tanıtım toplantıları yapıldı. Kurumlara Kars YEEP metni dağıtılarak, ilgili kurum temsilcileri ile görüşüldü ve Kars YEEP'in hayata geçirilmesi için atılacak adımlar üzerine bir dizi toplantı yapıldı. Kars YEEP, İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi üyelerine de görsel bir sunum ile tanıtıldı. Yürütülen lobi faaliyetleri sonucu, Kars YEEP 3 Nisan 2008 tarihinde Kars Belediye Meclisinde ve 7 Nisan 2008 tarihinde Kars İl Genel Meclisinde oybirliği ile kabul edildi

Kars EK 1 : Belediye Meclisi YEEP Kabul Kararı

Kars EK 2 :İl Genel Meclisi YEEP Kabul Kararı

Nevşehir

Nevşehir YEEP hazırlık süreci, yerel yöneticiler ve kadın kuruluşlarının, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kent ve kadın ilişkisi konularında bilgilendirilmelerine yönelik atölye çalışmaları ve proje döngüsü yönetimi eğitimleri ile başladı. Bu süreç, 20-22 Aralık 2006 tarihlerinde Ankara'da yapılan üç günlük YEEP atölye çalışmalarına İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, İl Millî Eğitim Müdürlüğü, Nevşehir Belediyesi ve kadın kuruluşları temsilcilerinin katılımı ile devam etti. Kent ve kadın odaklı üç günlük çalışma sonunda, Nevşehir YEEP taslağı hazırlandı. Ankara'da yapılan çalışmaların ardından, ortaya çıkan taslak ve projeler üzerinde ilde çalışmalar sürdürüldü. Vali, Belediye Başkanı ve kadın kuruluşlarının taslak üzerine görüşlerinin alınmasının ardından Nevşehir YEEP çalışma grubu, Nevşehir YEEP Öncelikli Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi çalışmalarını başlattı. 31 Ekim 2007 tarihinde Nevşehir Valisi tarafından yazılan resmi yazı ile kurulan İl (Kadın Hakları) Koordinasyon Kurulu ile birlikte Nevşehir YEEP çalışmaları ivme kazandı.

İl (Kadın Hakları) Koordinasyon Kurulu 2007 yılı Aralık Ayı kararları uyarınca son şekli verilen Nevşehir YEEP ile taslak kadın dostu kent kriterleri ekli resmi yazı yerel meclislere gönderildi.

Belediye Meclisinin 1 Şubat 2008 tarihli oturumunda Belediye Başkan Yardımcısı, BMOP kapsamında hazırlanan Nevşehir YEEP'in görüşülmesi ve Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu kurulması önerilerinin getirildiği müzakkereyi okudu ve görüşmeler başlamadan önce Nevşehir YEEP hakkında bilgi verdi. Sunumdan sonra üyeler görüşlerini ifade ettiler ve her iki öneriyi de oylamaya geçtiler. Her iki öneri de üyelerin oybirliği ile kabul edildi. Nevşehir YEEP'in ve Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu kurulmasının kabulünden sonra, üç kişiden oluşan Komisyonun üye seçimi yapıldı.

İl Genel Meclisinde 6 Şubat 2008 tarihinde görüşülen ve üzerinde herhangi bir karar alınamayan Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun kurulması maddesi, 5 Mart 2008 tarihinde toplanan İl Genel Meclisinin ilk gündem maddesi olarak görüşüldü. BMOP ve Nevşehir YEEP'in tanıtıldığı sunumun ardından yapılan görüşmeler sonucu oylamaya geçildi. Nevşehir YEEP oy çokluğu ile İl Genel Meclisinde onaylandı ve beş üyeden oluşan Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu kuruldu.

“Nevşehir YEEP çerçevesinde kurum ve kuruluşların görev ve sorumluluklarını biliyoruz. Bu bağlamda bu görev ve sorumlulukların yerine getirip getirilmediğinin takipçisi olup, aksaklıklar konusunda baskı unsuru olacağız.”

Dilek Güven
Nevşehir Kadın Derneği, Nevşehir

*Nevşehir EK 1: İl Koordinasyon Kurulunun Kurulmasına Dair Yazı
Nevşehir EK 2: İl Genel Meclisi YEEP Kabul Kararı ve Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Kurulmasına Dair Karar*

Şanlıurfa

Şanlıurfa'da BMOP'un hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik en önemli araçlardan biri olan Şanlıurfa YEEP katılımcı süreçler işletilerek; şeffaf bir şekilde bir yılı aşkın bir sürede hazırlandı. Şanlıurfa YEEP hazırlık çalışmaları 20–22 Aralık 2006 tarihlerinde Ankara'da yapılan atölye çalışması ile başlatıldı. Bu atölye çalışmasının ardından, ilde BMOP Şanlıurfa Koordinatörlüğünün koordinasyonu ile Valilik, Belediye, İl Özel İdaresi, kadın kuruluşları ve üniversite temsilcileri düzenli olarak bir araya geldiler ve Şanlıurfa'da kadınların ve kız çocuklarının yaşadıkları sorunları tespit etmeye yönelik çalışmalarda bulunarak sorunlara ilişkin çözüm önerilerinin neler olabileceği konusunda görüş alışverişinde bulundular.

Şanlıurfa YEEP taslağı belirli bir olgunluğa eriştikten sonra yerel karar alma makamlarının görüşlerine sunuldu. Ayrıca BMOP Şanlıurfa Koordinatörlüğü tarafından İl Milli Eğitim Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Emniyet Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, İŞ-KUR İl Müdürlüğü, Halk Eğitim Müdürlüğü, İl Müftülüğü, Harran Üniversitesi, Şanlıurfa Baro Başkanlığı gibi kurumların yöneticileri tek tek ziyaret edilerek YEEP konusunda görüşleri alındı ve çalışma tamamlandı.

Şanlıurfa YEEP, İl Genel Meclisinde 3 Nisan 2008, Belediye Meclisinde ise 1 Eylül 2008 tarihinde oybirliği ile kabul edildi. Şanlıurfa YEEP'in meclislerde kabul edilmesinde İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi bünyesinde kurulan Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonları üyelerinin önemli rolleri oldu. Kadın kuruluşlarının temsilcileri de bu süreci destekleyerek, yerel meclislerde lobi çalışmaları gerçekleştirdiler; Şanlıurfa YEEP'in hayata geçiriliş sürecinde, takibinde ve izlenmesinde de önemli roller üstlendiler. Şanlıurfa YEEP'in hayata geçirilmesini desteklemek üzere Sabancı Vakfı Hibe Programı kapsamında çeşitli projeler yürütüldü ve halen yürütülmeye devam ediyor.

“BMOP'un benim için en önemli çıktısı, kadın kuruluşları ve yerel yönetimlerle ortak çalışma fikrini yerleştirmesi. Bu çıktının kalıcı hale gelmesi için YEEP'ler hayata geçirilmeli. Şanlıurfa'da faaliyet gösteren kadın kuruluşları olarak Şanlıurfa YEEP'in takipçisi ve izleyicisi olacağız.”

Emine Çiftçi
Yaşamevi Kadın Dayanışma Derneği, Şanlıurfa

Şanlıurfa EK 1: İl Genel Meclisi YEEP Kabul Kararı

Şanlıurfa EK 2: Belediye Meclisi YEEP Kabul Kararı

Trabzon

Trabzon YEEP'in taslak çalışmasını yapmak üzere 20-22 Aralık 2006 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen YEEP hazırlık atölye çalışmasına Trabzon'daki yerel yönetimler ve kadın kuruluşları temsilcilerinden oluşan dokuz kişilik bir ekip katıldı. Toplantı dönüşünde tüm paydaşların katılımı ile Ankara'daki çalışmada oluşturulan ve BM danışmanları tarafından belirginleştirilen YEEP taslağının geliştirilmesine ve kente uyarlanmasına yönelik toplantılar düzenlendi. Trabzon YEEP'in içinde yer alan yedi ana başlık üzerinde çalışmak ve Trabzon YEEP'e son şeklini vermek amacı ile yerel yönetimler ve kadın kuruluşları temsilcilerinden oluşan çalışma grupları belirlendi ve Trabzon YEEP ile ilgili düzenli haftalık toplantılar yapılmaya başlandı.

Taslak netleştikten sonra, ilgili il müdürleri ile birebir görüşmeler gerçekleştirilerek detaylar üzerinde fikir alışverişi yapıldı. Trabzon YEEP'e son şeklinin verilmesinin ardından yerel meclislere sunularak onaylanması için lobi çalışmalarına başlandı.

Hazırlanan Trabzon YEEP öncelikle, Belediye ve İl Özel İdaresi bünyesinde oluşturulan Kadın Erkek-Eşitliği Komisyonu üyeleri ile paylaşıldı; Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisi Başkanlarına iletilerek konu hakkında bilgilencmeleri sağlandı. İlgili Belediye Başkan Yardımcıları ve Vali Yardımcıları ile görüşülerek, kendilerine Trabzon YEEP hakkında bilgi verildi ve yerel Meclislerde onaylanması konusunda destek alındı. İl Genel Meclisinde Trabzon YEEP'in tanıtımına yönelik bir sunum gerçekleştirildi. Tüm bu çalışmalar sonunda, Trabzon YEEP, İl Genel Meclisinde 8 Ocak 2008'de, Belediye Meclisinde ise 6 Şubat 2008'de oybirliği ile kabul edildi.

“YEEP ilimizde hem İl Genel Meclisinde hem de Belediye Meclisinde kabul edildi. Seçimle gelen bu organların YEEP’i kabulü bence büyük bir adımdır.”

Mahmut Halal
Vali Yardımcısı, Trabzon

Trabzon EK 1 : İl Genel Meclisi YEEP Kabul Kararı
Trabzon EK 2 : Belediye Meclisi YEEP Kabul Kararı

Van

Van YEEP, Aralık 2006'dan itibaren başlayan ve bir buçuk seneye yayılan bir süreçte hazırlandı. Aralık 2006'da, Van'da kamu kurumları ve kadın kuruluşlarının katılımı ile kentte kadınların yaşadıkları sorunlar ve bunlara yönelik kamusal çözüm önerilerini belirlemeye yönelik iki atölye çalışması gerçekleştirildi. Bu eğitim ve atölye çalışmalarına katılmış olan kamu kurumları, yerel yönetim birimleri ve kadın kuruluşları temsilcileri daha sonra, illerin YEEP taslaklarının hazırlanmasına yönelik olarak BMOP Yönetimi tarafından 20-22 Aralık 2006 tarihlerinde Ankara'da düzenlenen atölye çalışmasına katıldılar.

Ankara atölyesinin çıktılarının paylaşılması amacıyla, 25 Ocak 2007 tarihinde Van'da ilgili Vali Yardımcısının başkanlığında, Belediye, İl Özel İdaresi, ilgili kamu kurumları ve kadın kuruluşları temsilcilerinin katılımıyla bir toplantı gerçekleştirildi. Toplantının ardından, bu kurum ve kuruluşlar ile Yüzüncü Yıl Üniversitesi temsilcilerinden oluşan Van YEEP çalışma grubu kuruldu. BMOP Van İl Koordinatörlüğünün desteğiyle, 1 Şubat-19 Mart 2007 tarihleri arasında düzenli olarak toplanan çalışma grubu, Van YEEP uygulamalarının gerektireceği finansal kaynağı oluşturmak üzere projeler hazırladı.

“BMOP, Valilik, Belediye, kadın kuruluşları, Emniyet Müdürlüğü gibi kurumları ilk defa bir ortak masa etrafında bir araya getirdi. Van YEEP kadın kuruluşlarının da düşünceleri önemsenererek hazırlandı. Biz kadın kuruluşları YEEP uygulamalarının takipçisi olacağız. Ancak İçişleri Bakanlığı da uygulamaları takip etmeli. Belediye veya Valilik yöneticileri değiştğinde YEEP onlara yeniden anlatılmalı.”

Gülmay Gümüşhan
Yaka Kadın Kooperatifi (YAKA-KOOP), Van

BMOP Yönetimi tarafından ana hatlarıyla hazırlanan ve BMOP Van İl Koordinatörlüğü tarafından kente uyarlanarak genişletilen YEEP taslağı, Şubat 2007-Şubat 2008 tarihleri arasında Valilik, Belediye, İl Özel İdaresi, ilgili kamu kurumları, Van merkezde faaliyet gösteren kadın kuruluşları, Yüzüncü Yıl Üniversitesi ve yerel özel sektör kuruluşlarının taslağa ilişkin görüş ve önerileriyle son halini aldı. YEEP metninin son halini alması süreci, YEEP'te yer alan faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde sorumlu ve destekçi olarak görev üstlenen tüm kurum ve kuruluşların aktif katılımıyla ve şeffaf bir ortamda gerçekleşti.

Van Belediye Meclisine ve Van İl Genel Meclisine sunulan Van YEEP metni, Meclis üyeleri tarafından incelendikten sonra 8 Nisan 2008 tarihinde Belediye Meclisi, 2 Mayıs 2008 tarihinde ise İl Genel Meclisi tarafından kabul edildi.

Van EK 1: Belediye Meclisi YEEP Kabul Kararı

Van EK 2: İl Genel Meclisi YEEP Kabul Kararı

2. İL KADIN HAKLARI KOORDİNASYON KURULLARI

İzmir

İzmir İl (Kadın Hakları) Koordinasyon Kurulu 2007 yılının Temmuz ayında ilgili Vali Yardımcısı başkanlığında kuruldu. Kurul, İzmir Büyükşehir Belediyesi, İl Özel İdaresi, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Emniyet Müdürlüğü, kadın kuruluşları ve Ege Üniversitesi Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (EKAM) temsilcilerinin katılımıyla iki ayda bir düzenli olarak toplanma kararı aldı ve uyguladı.

İzmir YEOP'in geliştirilmesi ve ildeki tüm kurumlara, ilçe belediyelerine ve kaymakamlıklarına tanıtılması, İl Genel ve Belediye Meclislerinde Eşitlik Komisyonlarının kurulması, Valilik Eşitlik Biriminin kurulması gibi BMOP kapsamında yapılan tüm ortak çalışmalar ve faaliyetler bu Kurulun kararı ve teşvikiyle yürütüldü. İzmir Valisinin de katılımıyla bir basın toplantısı düzenlendi. Kurulan alt komisyonlarla eğitim ve proje hazırlama çalışmaları yapıldı. Kurulan Eğitim Birimi, 84 öğretmene üç gün boyunca toplumsal cinsiyet eşitliği eğitiminin verilmesi çalışmasını başarıyla yürüttü.

İl (Kadın Hakları) Koordinasyon Kurulu, 2009 yılında, Türkiye Mimarlar ve Mühendisler Odası Birliği (TMMOB), İzmir Barosu ve İzmir Tabip Odası Kadın Komisyonları gibi meslek odaları, yerel Meclislerin Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonları ve daha çok sayıda kadın kuruluşunun temsilcilerinin de katılımıyla genişletildi. Kurulun adı daha sonra alınan kararla İzmir İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulu olarak değiştirildi ve her ay toplanması kararlaştırıldı.

“BMOP ile ilk kez, kadınların ve genç kızların haklarının korunmasını ve geliştirilmesini hedefleyen, sürekliliği olan ve yerel yönetim temsilcileri ile kadın kuruluşları, meslek odaları, üniversitenin kadın araştırmaları merkezi temsilcilerini bir masa etrafında bir araya getiren bir İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulu oluşturuldu.”

Sevgi Binbir
İzmir Kadın Dayanışma Derneği, İzmir

İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulunun kararları ve faaliyetleri arasında:

- Metropol İlçe Belediye Meclislerinde, İzmir YEPP'in görüşülmesi, Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonlarının kurulması ve değişik adlarla kurulmuş olan Eşitlik Komisyonlarının tümünün adının Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu olarak değiştirilmesi tavsiye kararının alınması;
- 30 ilçe Kaymakamlığına ve Metropol İlçe Belediyelerine, İzmir YEPP'in tanıtımı için resmi yazı gönderilmesi;
- Metropol İlçe Belediyeleriyle kadın kuruluşlarının ortak bir toplantı düzenlemesi ve Belediyelerin yaptığı kadın çalışmalarının kadın kuruluşlarına tanıtılması;
- Öğretmenlere toplumsal cinsiyet eğitimleri verilmesi ve
- Meclislerde kurulan Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonlarının geniş katımlı basın toplantıları ile basına tanıtılması bulunuyor.

İzmir EK 6: İl (Kadın Hakları) Koordinasyon Kurulunun Kurulmasına Dair Yazı

İzmir EK 7: İl (Kadın Hakları) Koordinasyon Kurulu Toplantı Gündemi Örneği

İzmir EK 8: İl (Kadın Hakları) Koordinasyon Kurulu Toplantı Fotoğrafi

Kars

Kars İl (Kadın Hakları) Koordinasyon Kurulu, 2008 yılının Ocak ayında ilgili Vali Yardımcısı başkanlığında kuruldu. Kurul, Valilik, Belediye, İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği, İl Genel Meclisi Kadın Erkek Eşitliği Komisyonu, Belediye Meclisi Kadın Erkek Eşitliği Komisyonu, İl İnsan Hakları Kurulu, Mahalli İdareler Müdürlüğü, Kafkas Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, İl Emniyet Müdürlüğü, İl Müftülüğü, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, İŞKUR İl Müdürlüğü, Tarım İl Müdürlüğü, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Halk Eğitim Merkezi, İl Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Kars-Ardahan Bölge Barosu, Muhtarlar Derneği, Engelliler Turizm Kooperatifi, KAMER, Kent Konseyi Kadın Komisyonu, Karşı Girişimci Kadınlar Derneği, Kars Kültürünü Tanıtma ve Kadın Girişimciler Derneği ve Kars Sanayi ve Ticaret Odası temsilcilerinden oluştu. 2008 ve 2009 yıllarında ikişer kez toplanan Kurul, görevini Kars YEPP ile tanımlanan toplumsal cinsiyet eşitliği politikalarını sağlamaya yönelik tüm çalışmaların ve etkinliklerin yönlendirilmesi, koordinasyonu ve yaşama geçirilmesinin izlenmesi olarak tanımladı ve bu yönde çalışmalar gerçekleştirdi.

Kars EK 3: İl (Kadın Hakları) Koordinasyon Kurulunun Kurulmasına Dair Yazı

Nevşehir

Nevşehir'de de aynı şekilde 2007 yılının Ekim ayında ilgili Vali Yardımcısı başkanlığında oluşturulan İl (Kadın Hakları) Koordinasyon Kurulu, Nevşe-

hir YEEP çerçevesinde tanımlanan stratejik politikaları hayata geçirmek için çalışmalarını sürdürüyor (Bakınız Nevşehir EK 1). Kurul tarafından Valilik birimleri bünyesinde Eşitlik Birimi temsilcilerinin görevlendirilmesi, kamu kurumlarının verilerinin cinsiyet ayrımlı tutulması, stratejik plan ve bütçe çalışmalarına kadın kuruluşlarının katılımının sağlanması, toplumsal cinsiyet eşitliği ve aile içi şiddet konularında eğitici eğitimi almış kamu personelinin belirlenmesi, kamuda çalışan kadın personelin profilinin çıkarılmasına yönelik anket uygulanması gibi önemli konularda resmi yazılar çıkartılarak; toplumsal cinsiyet eşitliğinin kentsel politikalara yerleştirilmesine yönelik adımlar atıldı. Kasım 2009'da alınan kararla Kurulun adı İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulu olarak değiştirildi.

Nevşehir EK 3: Stratejik Plan, Performans Programı ve Bütçe Çalışmalarına Kadın Kuruluşlarının Katılımının Sağlanmasına Dair Yazı

Şanlıurfa

Şanlıurfa İl (Kadın Hakları) Koordinasyon Kurulu 14 Ocak 2008 tarihinde ilgili Vali Yardımcısı başkanlığında kuruldu. Kurul; Şanlıurfa Belediyesi, Şanlıurfa İl Genel Meclisi Başkanlığı, Harran Üniversitesi Rektörlüğü, Baro, Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü, İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, İl Müftülüğü, Kent Konseyi Kadın Meclisi Başkanlığı, Yaşamevi Kadın Dayanışma Derneği, Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği, KA-MER, ÇATOM, Kadın, Aile, Eğitim, Kültür Yardımlaşma Derneği, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği ve BMOP Şanlıurfa İl Koordinatörlüğü temsilcilerinden oluşturuldu. Toplantı gündemine göre farklı kurum temsilcilerini de davet eden Kurulun faaliyetleri arasında üyelerinden alınan görüşlerle ilde kadın dostu kent kriterlerinin belirlenmesine yönelik bir çalışma da bulunuyor.

“BMOP çalışmaları sırasında Belediye, kadın kuruluşları, üniversite olarak birlikte çalışmalar yürüttük. Böylece farklı bakış açılarını yakaladık. Katılımcılığın artırılması, beraberinde sahiplenmeyi getiriyor. Sahiplenme ise başarıyı getiriyor.”

Yıldıray Malğaç
Vali Yardımcısı, Şanlıurfa

Şanlıurfa EK 3: İl Koordinasyon Kurulunun Kurulmasına Dair Yazı
Şanlıurfa EK 4: İl Koordinasyon Kurulu Toplantı Fotoğrafları

Trabzon

Trabzon'da, Trabzon YEOP'ın hayata geçirilmesi, Eşitlik Birimi aracılığıyla geliştirilen kent kadın stratejisinin izlenmesi, denetlenmesi ve koordine edilmesinden yükümlü olması planlanan İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulunun kurulması amacıyla çeşitli görüşmeler gerçekleştirildi. Öncelikle ilgili Vali Yardımcısı ile Kurulun gerekliliği ve işlevine yönelik görüşmeler yapıldı. Ardından Kurulun nasıl daha etkili olabileceğine yönelik ilgili kurum müdürleri ile görüşmeler gerçekleştirildi. Ortaya çıkan sonuç doğrultusunda 12 Mayıs 2008 tarihinde Vali Yardımcısı başkanlığında Kurulun ilk toplantısı gerçekleştirildi. İlk toplantı, Trabzon Valiliği, İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği, Trabzon Belediyesi, Başbakanlık Basın ve Enformasyon İl Müdürlüğü, İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Emniyet Müdürlüğü, İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü, İl Halk Eğitim Merkezi, İl Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürlüğü, İl Müftülüğü, Fuhuş Komisyonu, İl İnsan Hakları Kurulu, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon Barosu, Tüm Kadınlar Derneği, Türk Kadınlar Birliği, Türk Anneler Derneği, Trabzon Kadın Sanatçıları Derneği, Karadeniz Kadın Dayanışma Derneği, Trabzon Sanayici ve İş Adamları Derneği, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Trabzon Şubesi, Trabzon Sanayi ve Ticaret Odası, Trabzon Esnaf ve Sanatkarlar Odası ve Çoruh Elektrik Dağıtım A.Ş. temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirildi. Toplantı sonunda Kurulun yılda üç kez toplanmasına ve gerekli olduğu takdirde yalnızca ilgili kurumların katılımıyla toplantı yapılmasına karar verildi. Kurul, Eşitlik Birimlerinin kurulmasına, Kent Konseyinde kadın temsilinin gerçekleştirilmesine, istatistiki verilerin cinsiyet ayrımlı tutulmasına ve kadınların yılda iki defa kanser tarama ünitesinden ücretsiz olarak yararlanmasına yönelik kararların altına imza attı. Kurul bünyesinde, kadın istihdamının artırılmasına yönelik Kadın İstihdamı Çalışma Grubu oluşturuldu.

“BMOP'un diğer projelerden farkları, yereldeki mekanizmaların harekete geçirilmesi; kadın örgütlerinin başrolde olması ve ortaklığın sadece bu proje kapsamında değil, diğer alanlarda da yaygınlaştırılması. Kısaca BMOP ile yerelde kadın kuruluşlarının vazgeçilmez ortaklar olarak görülmesi.”

Cavidan Yılmaz
Yaşam Kadın Merkezi Derneği, Trabzon

Van

Van'da 2008 yılının başında Van YEEP uygulamalarını izlemek üzere Van Yerel Eşitlik Eylem Planı İzleme Komitesi (YEPPKOM) kuruldu. 29 üyesi olan Van YEPPKOM, Van Valiliği, Van Belediyesi, Van İl Özel İdaresi, Valiliğe bağlı ilgili kamu kurumları, kadın kuruluşları, Yüzüncü Yıl Üniversitesi ve ilgili meslek odalarının temsilcilerinden oluştu. 2008 yılının başında kurulan Van YEPPKOM, 2008 yılında üç kez, 2009 yılında ise iki kez olmak üzere toplam beş kez toplandı. YEPPKOM toplantıları BMOP'tan sorumlu Vali Yardımcısı başkanlığında Valilik binasında gerçekleştirildi ve toplantılarda, YEPPKOM'a üye kurum ve kuruluşlar Van YEEP kapsamında yaptıkları çalışmaları birbirleriyle paylaştı. Van YEPPKOM toplantılarında alınan kararlar, Komite temsilcisi kurumların bir sonraki toplantıya kadar yapacağı çalışmalara da ışık tutuyor. Örneğin, Van YEPPKOM'un ikinci toplantısında alınan karar doğrultusunda, Yüzüncü Yıl Üniversitesi kampusuna giden dolmuşların kalktığı noktanın öğrencilerin can güvenliği sağlanacak şekilde ışıklandırılması hususunda, 20 Kasım 2008 tarihinde BMOP'tan sorumlu Vali Yardımcısının imzasıyla Van Gölü Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Bölge Müdürlüğüne bir yazı gönderildi.

“Çok ortaklı yapısıyla BMOP, kamu ve sivil toplum işbirliğini geliştirme noktasında faydalı oldu. Van YEPPKOM'da kamu ve sivil toplum temsilcileri eşit söz hakkına sahip olarak ortak karar verme imkanına kavuştu.”

Ali İpek
Vali Yardımcısı, Van

Öte yandan, 2009'da hazırlanan Van İl Özel İdaresi 2009-2013 Yılı Stratejik Planının “Kadının Statüsünün Geliştirilmesi” başlığına, kadın kuruluşları başta olmak üzere sivil toplum kuruluşları, kamu kurumları ve üniversite temsilcilerinden oluşan İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulunun kurulması maddesi eklendi. Aralık 2009'un ikinci yarısında ise, Valinin oluru ile Van YEPPKOM, İl Kadın Hakları Koordinasyon Kuruluna dönüştürüldü.

Van EK 3: YEPPKOM Toplantı Fotoğrafı

Van EK 4: YEPPKOM'un Van Gölü EDAŞ'a Gönderdiği Yazı

Van EK 5: İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulunun Kurulmasına Dair Yazı

3. VALİLİK VE BELEDİYELERDE EŞİTLİK BİRİMLERİ

3.1. KURULUŞ

Trabzon

Trabzon YEER'in hayata geçirilmesi için yerel yönetimler bünyesinde Eşitlik Birimlerinin kurulması büyük önem taşıyordu. Eşitlik Birimleri, yerel yönetimler tarafından sunulan hizmet modellerinin geliştirilmesinde kadınların sorunlarına ve gereksinimlerine yönelik araştırma ve değerlendirme yapacak; toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik stratejiler geliştirecek; yerel yönetimler, yerel Meclislerdeki Eşitlik Komisyonları ve kadın kuruluşları arasında koordinasyonu ve işbirliğini sağlayacak; düzenli raporlama yapacak; Birim içinde bilgi ve belge merkezi oluşturacak ve böylece toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımını yerel yönetim anlayışına yerleştirmeye araç olacak bağımsız ve özel birimler olarak öngörülmüşlerdi. Bu düşünceden hareketle, Eşitlik Birimlerinin önemi ve işlevleri konusunda Trabzon Valisi ve BMOP'tan sorumlu Vali Yardımcısı bilgilendirildi. Yapılan görüşmeler sonunda Vali, Valilik tarafından çıkartılacak bir genelge ile kurulacak olan Eşitlik Biriminin daha işlevsel olacağı ve kurumlar arasında daha güçlü bir koordinasyon sağlayacağı yönünde görüş belirterek, konuyla ilgili bir genelge çıkartılmasına karar verdi. Trabzon Valiliği tarafından çıkartılan Genelge, il ve ilçelerdeki tüm kamu kurum ve kuruluşlarına gönderildi. 17 Kasım 2008 tarihinde Trabzon Valiliği bünyesinde Eşitlik Birimi kurularak, 2 Aralık 2008 tarihinde Birime personel atandı. İlçelerde ve kamu kurum ve kuruluşlarında da Eşitlik Birimi sorumluları görevlendirildi. Belirlenen sorumlular, resmi yazı ile Valilik bünyesindeki Eşitlik Birimine bildirildi. Vali, Belediye Başkanı ve BMOP Trabzon İl Koordinatörünün sunumlarının yer aldığı bir toplantı düzenlenerek tüm Kaymakamlar, il ve ilçelerdeki kamu kurum ve kuruluşlarının müdürleri, müdür yardımcıları ve Eşitlik Birimi sorumluları, Birimlerin görev ve sorumlulukları hakkında bilgilendirildiler.

“Valilik bünyesinde kurulan Eşitlik Biriminin aktif olarak Genelgeye uygun bir şekilde işlerliğinin sağlanması, BMOP'un çıktılarının kalıcı hale gelmesini ve yaygınlaştırılmasını sağlayabilir. Bu birim kurumsallaşmalı, Birimin işlerliği yöneticilere göre değişmemeli.”

Asuman Çebi
Toplum Merkezleri Müdürü, Trabzon

Trabzon Belediyesinde Eşitlik Masasının kurulmasında ise farklı bir yol izlendi. Sosyal İşler Müdürlüğü, Başkanlık Makamına resmi yazı göndererek, Belediye bünyesinde Eşitlik Masasının kurulması amacıyla gönderdikleri evrakın Mecliste görüşülmesini talep etti. Evrakın Mecliste görüşülüp onaylanmasının ardından Meclis kararıyla Eşitlik Masası kuruldu ve Eşitlik Masasına bir personel atandı.

Trabzon EK 4: Valilik Eşitlik Biriminin Kurulmasına Dair Genelge

İzmir

İzmir Valiliğinde ise BMOP çalışmalarının başlangıcında ve İzmir YEOP doğrultusunda, Kuruma gelen kadınların hizmete ulaşımını kolaylaştırmak amacıyla Tek Adımda Hizmet bürosunda bir kişi görevlendirildi. Valilik Eşitlik Biriminin kurulması çalışmaları daha sonra İzmir İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulu kararıyla yürütüldü. Öncelikle, İçişleri Bakanlığından norm kadro talebinde bulunuldu. Bu talep, Bakanlık tarafından olumlu görülmeince kamu çalışanları arasından görevlendirme yapılarak Kasım 2009'da İzmir Valiliği Kadın-Erkek Eşitlik Birimi ve Kadın Hakları Koordinasyon Kurulu Sekreteryası kuruldu.

“Ülkemizde kadınların yaşam standardının yükseltilmesi amacına temel teşkil edecek mahalli adımların atılmasında BMOP'un çok önemli olduğu düşüncesindeyim. Amaç yaşam kalitesinin yükseltilmesi ise, yerel bazda yapılacaklar, kadınların yaşamlarını doğrudan etkileyecektir. BMOP, ayakları yere basan politika ve stratejiler oluşturulmasına yönelik ve sonuca ulaşmayı hedefleyen bir program.”

Özlem Bozkurt Gevrek
Vali Yardımcısı, İzmir

İzmir EK 9: Eşitlik Birimi Görevlendirme Yazısı

İzmir EK 10: İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulu Tabelası

Kars

Kars'ta Eşitlik Birimi, Kars Belediyesi bünyesinde “Kadın Çalışmaları Birimi” adı ile 5 Kasım 2007 tarihinde kuruldu. Birimin kurulma amacı “BMOP'u desteklemek, Belediye tarafından yapılacak kadın çalışmalarını bir başlıkta toplamak, kadın çalışmalarına bütçe ayırmak, kadın kuruluşları ile işbirliğini arttırmak, ildeki kadın çalışmalarını izlemek, rapor ve öneri sunmak vb. faaliyetleri icra” olarak ifade edildi. Özel Kalem Müdürlüğü

bünyesinde kurulan Birimde üniversite mezunu bir kadın personel görevlendirildi. Görevlinin, Birimde yapılan çalışmalara dair düzenli olarak hazırladığı raporlar Kars Belediyesi internet sayfasında yayımlanıyor. Görevli aynı zamanda, yapılan çalışmalar hakkında Kars İl Kadın Hakları Koordinasyon Kuruluna bilgi vererek, Kars YEEP'in izleme ve değerlendirmesine katkıda bulunuyor.

“Kadın Çalışmaları Biriminin kurulması kadın kuruluşları ile ilişkilerin geliştirilmesini de sağladı. Kadın kuruluşları önceden Belediye geldiklerinde kendilerine direkt muhatap bulmazken, şimdi Birimiz çaldıkları ilk kapı oldu. Belediyeden Birim aracılığı ile her tür faaliyetlerinde destek almaya başladılar. Mahallelerden gelen kadınlar için de Birim ilk adres olmaya başladı. Kadınlar daha önce taleplerini dile getirme imkanını daha zor yakalarken şimdi Birime gelip her türlü taleplerini rahatlıkla iletebiliyorlar.”

Ruken Erdoğan
Belediye Kadın Çalışmaları Birimi Yetkilisi, Kars

Kars EK 4: Belediye Eşitlik Biriminin Kurulmasına Dair Yazı

Nevşehir

Nevşehir'de 2008 yılının Nisan ayında Valiliğin sözlü görevlendirmesi ile İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğünde çalışan bir sosyal hizmet uzmanı Birim personeli olarak görevlendirilerek, Eşitlik Birimi kuruldu. Birimin resmi kuruluşu, İçişleri Bakanlığından norm kadro talebine olumlu yanıt alınmaması üzerine 2009 yılının Aralık ayında gerçekleştirildi. Nevşehir Üniversitesi araştırma görevlilerinden bir kişi haftanın iki tam günü Nevşehir Kadın Hakları Koordinasyon Kurulunun sekretaryasını yürütmek üzere görevlendirildi.

Nevşehir Belediyesi Eşitlik Birimi ise önce Kadın Birimi adıyla kuruldu ve bir personel görevlendirildi. Birim Kapadokya Eğitim Merkezi (KAPEM) bünyesinde restorasyonu tamamlanan ve kadın eğitimlerine ayrılan Han Odasında “Han Odası Kadın Eğitim Birimi” adıyla 2007 yılının Mayıs ayından itibaren çalışmalarına başladı. Nevşehir Belediyesi ayrıca 2009 yılının Haziran ayında sağlık, hukuk ve psikolojik destek alanlarında ilgili kamu kurumları ile işbirliği çerçevesinde kadınlara destek vermek ve toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın hakları konusunda bilinçlendirme çalışmalarını yürütmek amacıyla “Kadın Çalışmaları ve Eğitim Merkezi”ni kurdu. (www.kacem.org)

“Nevşehir Belediyesi kadın kuruluşlarının çalışmalarına her zaman destek olmuştur. YEPP kapsamında Kadın Eğitim Birimi kurulması aslında yapılan çalışmaları tek çatı altında toplamak gibi oldu. Belediye olarak yol ve park yapmanın dışında, halkın ihtiyaçlarına eğitim yolu ile de ulaşılarak mesleki eğitim kursları açıldı.”

Nermin Gürsoy
Belediye Kadın Çalışmaları ve Eğitim Merkezi, Nevşehir

Nevşehir EK 4 : Valilik Eşitlik Birimi Görevlendirme Yazısı

Nevşehir EK 5 : Eşitlik Birimi Tabelası

Nevşehir EK 6 : Belediye Eşitlik Birimi Görevlendirme Yazısı

Şanlıurfa

Şanlıurfa'da Eşitlik Birimi 2009/4 sayılı Valilik Genelgesine istinaden oluşturuldu. Şanlıurfa Valiliği Eşitlik Birimini takiben, Birim ile işbirliği içinde çalışan Harran Üniversitesi, Şanlıurfa Belediyesi, ilçe ve belde Belediyeleri ve Kaymakamlıklar gibi kurumların bünyesinde de Eşitlik Birimleri oluşturularak Birim sorumluları görevlendirildi. Birimlerin oluşturulmasının ardından Şanlıurfa Valiliği Eşitlik Birimi tarafından “Şanlıurfa Eşitlik Biriminin Güçlendirilmesi ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Sağlanması Projesi” hazırlandı. Sabancı Vakfı 2009 Hibe Programı tarafından desteklenmeye değer görülen bu proje kapsamında, Şanlıurfa Valiliği ve Valiliğe bağlı kurumlarda Eşitlik Birimi sorumlusu olarak çalışan 67 kişiye toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi verilerek; her kurumun bünyesinde toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarını yürüten ve bu konuda donanımlı bir Eşitlik Birimi sorumlusunun yetiştirilmesi hedefleniyor. Proje ile ayrıca, Şanlıurfa YEPP çalışmalarının ilçe belediyelerinde de başlatılması amaçlanıyor.

Şanlıurfa EK 5 : Valilik Eşitlik Birimi Genelgesi

Van

Van'da Kadın-Erkek Eşitliği Birimi, Van YEPP'in 3.1.1.3 numaralı maddesi çerçevesinde Temmuz 2009'da Van Valiliği bünyesinde kuruldu. Aralık 2009'da İl Özel İdaresi bütçesi kullanılarak, Birim sorumlusu olarak görev yapmak üzere Kürtçe bilen bir kadın sosyolog görevlendirildi.

3.2. İŞLEYİŞ

Nevşehir

Nevşehir'de Valilik bünyesinde yer alan Eşitlik Biriminin çalışmalarını sistematik bir şekilde yürütebilmesi için, kamu kurumlarından birer kişinin

görevlendirilerek kurumun yaptığı çalışmaları Nevşehir YEEP'e uygun olarak derlemesi, güncellemesi ve gerekli bilgileri sağlaması istendi. Kurumlar tarafından görevlendirilen Eşitlik Birimi temsilcilerine, BMOP Nevşehir İl Koordinatörlüğü tarafından bir bilgilendirme toplantısı düzenlenerek Nevşehir YEEP, ilde sürdürülen çalışmalar ve bu çerçevede Eşitlik Birimi temsilcilerinin görev tanımları aktarıldı. Kurumların verilerini cinsiyet ayrımlı tutmasının kentsel hizmetlere yansıdığı noktalar örneklerle açıklandı.

“Her kurum ve kuruluş, kadınlara ve kız çocuklarına yönelik çalışmalar yapıyor. Ancak yapılan çalışmalar sadece yapan kurumun bilgisi dahilinde oluyor. İletişim eksikliği nedeniyle de aynı çalışmalar tekrarlanabiliyor. BMOP'un yapılacak çalışmalara tüm tarafları katması ve kurumlar arası resmi yazışma prosedürünün bir nebze de olsa kalkması ile işbirliği sağlanıyor; faaliyetler daha etkili ve kalıcı hale geliyor.

Yusuf Kaya
Belediye Başkan Yardımcısı, Nevşehir

Nevşehir EK 7 : Kamu Kurumları Eşitlik Birimi Temsilcileri İş Akışı Şeması

Trabzon

Trabzon Eşitlik Biriminin gerçekleştirdiği ilk çalışma, tüm kurumlardan toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik rapor istemek oldu. Gelen raporlar doğrultusunda kentte yapılan çalışmalar hakkında bilgi edinildi. Raporların her altı ayda bir tekrarlanacak olması kurumları daha etkili çalışmaya yönlendirdi ve toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalığı arttırdı. Bu, İl Defterdarlık Müdürlüğü personelinin toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimleri almayı talep etmeleri ile kendini göstermiş oldu. Kurumun 35 personeli toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alarak, raporlarında aldıkları eğitime yer verdiler.

Eşitlik Biriminin bir diğer etkili çalışması, tüm il ve ilçelerin mahalle kahvelerinde kadına karşı şiddetle mücadele çalışması başlatması oldu. İlk toplantısı Vali, Emniyet Müdürü, Cumhuriyet Savcısı, kadın kuruluşları ve İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü yetkililerinin katılımıyla gerçekleştirilen bu çalışma, erkekler üzerinde kadına yönelik şiddet konusunda farkındalık yaratmak amacıyla Trabzon'da atılan ilk adım olma özelliği taşıyor. Eşitlik Biriminin yaptığı başka bir çalışma ise, Trabzon Belediyesine ve İl Özel İdaresine hazırlamakta oldukları stratejik planlarda toplumsal cinsiyet eşitliği başlığı açmalarına yönelik resmi yazı gönderilmesi oldu.

Gerçekleştirilen lobi çalışmalarının da etkisiyle, stratejik planlarda toplumsal cinsiyet eşitliği başlığı yer aldı. Eşitlik Birimi, kadın kuruluşları ile yerel yönetimler arasında koordinasyonu sağladığı gibi, ortak çalışma bilincinin yaygınlaştırılmasına da katkı sağlıyor.

“BMOP ile tepe yönetici olan Valilerin kadın çalışmalarını önemsemesi; birçok toplantıya önderlik yapması; kamu çalışanlarının önemli bir kısmının toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet gibi çalışmalar konusunda bilgilerini geliştirmesi sağlandı.”

Asuman Çebi
Toplum Merkezleri Müdürü, Trabzon

Trabzon EK 5: Valilik Eşitlik Birimine Kurumlardan Gönderilen Faaliyet Raporu Örneği

Van

Van'da Valilik Kadın-Erkek Eşitliği Birimi sorumlusu, görevlendirilmesinin hemen ardından BMOP kapsamında birlikte çalışılan kadın kuruluşlarını ofislerinde ziyaret etti. Ardından, BMOP Van İl Koordinatörlüğünün desteğiyle, Valilikte kadın kuruluşlarıyla bir araya gelerek Ocak 2010'dan itibaren gerçekleştirilecek Van YEOP uygulamalarına ilişkin bir çalışma takvimi oluşturdu. Van YEOPKOM'un İl Kadın Hakları Koordinasyon Kuruluna dönüştürülmesine ilişkin talep yazısı da, Kadın-Erkek Eşitliği Birimi sorumlusu tarafından hazırlandı ve Valiye sunuldu (Bakınız Van EK 5). Çeşitli işlemleri için Valiliğe gelen kadınların kullanımı için, Kadın-Erkek Eşitliği Biriminde emzirme kabini kurulması ve Birimin yan tarafındaki erkekler tuvaletinin kadınlar tuvaletine dönüştürülmesi planlanıyor.

3.3. NORM KADRO TALEPLERİ

İzmir, Nevşehir, Şanlıurfa ve Trabzon Valilikleri, Valilik bünyesinde kurulan Eşitlik Birimlerinin kurumsallaşması, güçlendirilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla bir resmi yazı ile İçişleri Bakanlığından norm kadro tahsisi talebinde bulundular. İzmir Valiliği tarafından 20 Ağustos 2009, Trabzon Valiliği tarafından 24 Ağustos 2009, Şanlıurfa Valiliği tarafından 2 Eylül 2009 ve Nevşehir Valiliği tarafından 9 Ekim 2009 tarihinde yazılan resmi yazılara henüz olumlu bir yanıt alınamadı.

İzmir EK 11 : Valilik Eşitlik Birimi Norm Kadro Talep Yazısı

Trabzon EK 6 : Valilik Eşitlik Birimi Norm Kadro Talep Yazısı

Şanlıurfa EK 6 : Valilik Eşitlik Birimi Norm Kadro Talep Yazısı

Nevşehir EK 8 : Valilik Eşitlik Birimi Norm Kadro Talep Yazısı

4. YEREL MECLİSLERİ İZLEME GRUPLARI

Trabzon

BMOP kapsamında yürütülen farkındalık çalışmaları sonucu **Trabzon**'daki kadın kuruluşları yerel Meclislerin işleyişi ve aldığı kararların önemi konusunda bilgilendikçe, Meclis kararlarının yakından takip edilebilmesine yönelik strateji geliştirmeye çalıştılar. BMOP Trabzon Koordinatörlüğünün çağrısıyla geniş katılımlı bir toplantı gerçekleştirildi. Kadın kuruluşlarının yanı sıra karma STK'lar, siyasi partiler ve meslek odaları temsilcileri de toplantıya katıldılar. Toplantı sonucunda Meclislerin düzenli olarak izlenmesi ve ilgililerin gerekli müdahaleleri zamanında yapabilmeleri amacıyla Meclis İzleme Birliği kurulmasına karar verildi.

Gönüllü iki kuruluş tarafından taslak bir protokol hazırlandı. Taslak tüm ilgililere gönderilerek; kuruluşları adına İzleme Birliğine sunabilecekleri katkının ifade edilmesi istendi. Tüm bilgiler toparlandıktan sonra protokole son şekli verildi. Protokolün tüm kuruluşlar tarafından imzalanmasının ardından Meclis İzleme Birliği kuruldu. Birliğin koordinatörlüğünün üç aylık dönemler halinde farklı kuruluşlar tarafından yürütülmesi kararı alındı. Ayrıca Trabzon Kadın Platformunun her ay İl Genel Meclisi gündemi hakkında Meclis Basın Bürosu tarafından e-posta yoluyla bilgilendirilmesi sağlandı. Meclis Basın Bürosu Meclis gündemini her ay geniş kitlelerle paylaşıyor. Meclisi takip etmek isteyenler bu yöntemle gündemden haberdar olabiliyorlar.

Trabzon EK 7: Meclis İzleme Birliği Çalışmasından Fotoğraf

İzmir

İzmir'de 16 kadın kuruluşunun katılımıyla düzenlenen toplantıda, İzmir YEOP tarafından öngörülen Meclis İzleme Komisyonunun kurulması görüşüldü ve onaylandı. Bunun üzerine Meclis İzleme Komisyonu kuruldu. Komisyon üyeleri Meclislerin toplantılarına katılmaya başladılar. Ancak bu çalışmanın iletileceği kalıcı bir platform olmaması nedeniyle Komisyon bir süre sonra atıl kaldı.

Kars

Kars'ta kadın kuruluşları bir araya gelerek; Meclis İzleme Grubu oluşturdu- lar ve Meclislerin kadınları ilgilendiren konuların görüşüldüğü oturumları-

na düzenli olarak katılmaya başladılar. Ancak bir süre sonra kadın kuruluşları arasındaki dayanışmanın zayıflaması nedeniyle Meclis İzleme Grubu varlık gösteremeyerek dağıldı.

Nevşehir

Meclis İzleme Grubu **Nevşehir**'de de üç kadın kuruluşundan ikişer kadının katılımıyla oluşturuldu ve belirli dönemlerde Meclis oturumlarına katılmaya başladı. 2009 Yerel Seçimleri sonrası Meclislerde kurulan Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu üyeleri ile bir araya gelen Meclis İzleme Grubu, Nevşehir YEPP çerçevesinde beklentilerini üyelere aktardılar.

Şanlıurfa

Şanlıurfa'da kadın kuruluşları tarafından İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi İzleme Grupları oluşturuldu. Kadın kuruluşlarının Meclisleri izlemeye başlamalarının ardından, kadınların yerel politika ve kararlara katılımında ve ilgilerinde olumlu yönde değişiklikler oldu. Önceleri Meclis kararlarının kendileri ile çok ilgili olmadığını düşünen ve Meclis toplantılarını izlemelerinin gerekliliğine inanmayan kadınlar, daha sonra Meclis kararlarının hayatlarını birinci dereceden etkilediğini fark ederek, toplantılara katılmanın yararını ve gereğini ifade etmeye başladılar. Meclis İzleme Gruplarının oluşturulması Şanlıurfa'da kadınların yerel karar mekanizmalarına katılım konusunda farkındalıklarını geliştiren bir süreç oldu.

Van

Van'da Yerel Meclisleri İzleme Grubu, Mart 2008'de Van YEPP'in 3.1.1.2 numaralı maddesi doğrultusunda kuruldu. İzleme Grubu, Van merkezde faaliyet gösteren altı kadın kuruluşundan oluşuyor. İzleme Grubuna üye kadın kuruluşları, Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisini izleme faaliyetlerini, her bir Meclisi üçer kadın kuruluşu izleyecek şekilde planladı. Her ayın başında, grup üyesi kadın kuruluşları, izlemekle sorumlu oldukları Meclisin gündem ve kararlarını e-posta yoluyla diğer kadın kuruluşlarının temsilcilerine aktarıyor. Yerel Meclisleri İzleme Grubu üyesi kadın kuruluşlarının izleme faaliyetlerinin geliştirilmesi için 2008 yılında Belediye, İl Özel İdaresi ve İl Mahalli İdareler Müdürlüğü tarafından düzenlenen üç toplantı ile kadın kuruluşları temsilcileri yerel yönetimler mevzuatı hakkında bilgilendirildi.

“Van'da yerel meclisleri izlemek için diğer kadın kuruluşlarıyla birlikte Yerel Meclisleri İzleme Grubunu kurduk. BMOP'un bitiminin ardından kadın kuruluşlarına bence daha fazla iş düşecek. Bundan sonra bizler; yerel meclislerin aldığı kararlarda da YEEP'in takipçisi olacağız.”

Madella Ertunç
KAMER Vakfı, Van

Van EK 6 : Yerel Meclisleri İzleme Grubunun İl Genel Meclisindeki Fotoğrafi

Van EK 7 : Kadın Kuruluşlarına Yerel Yönetimler Mevzuatı Eğitiminden Fotoğrafi

5. YEREL MECLİSLERDE KADIN - ERKEK EŞİTLİĞİ KOMİSYONLARI

5.1. KURULUŞ

Trabzon

Trabzon YEYP'in hazırlanması sürecinde, yerel yönetimlerle güçlü ilişkiler kurularak birlikte çalışma deneyimi kazanıldı. BMOP Trabzon İl Koordinatörlüğü, İl Genel Meclisi Başkanının önerisiyle bir Meclis toplantısında kadın hakları ve yerel meclislerde kurulacak eşitlik komisyonlarının önemine dair sunum gerçekleştirdi. Yerel Meclislerin Başkanları ile görüşmeler yapılarak yürütülecek olan eşitlik çalışmalarının kurumsallaşması için Eşitlik Komisyonların önemli araçlar olduğu konusunda fikir birliği sağlandı. Parti grup başkanlarının önerisiyle yerel Meclislere önerge verildi. Önergenin görüşülerek oybirliğiyle onaylanmasının ardından, İl Genel Meclisinde Kadın Hakları Komisyonu, Belediye Meclisinde ise Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu isimleriyle Eşitlik Komisyonları kuruldu. 2009 Yerel Seçimlerinin ardından Komisyonlar yenilendi. İl Genel Meclisi bünyesinde yer alan Kadın Hakları Komisyonu ikisi kadın beş üyeden, Belediye Meclisi bünyesinde yer alan Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu beşi kadın, yedi üyeden oluşturuldu ve her iki Komisyonun başkanlığına kadın üyeler seçildi. Komisyonların sorumlulukları, kadın-erkek eşitliğini sağlamaya yönelik olarak kadın sorunlarının ve gereksinimlerinin yerel meclislere taşınması, alınan kararlara/uygulamalara yansıtılması ve yürütülecek çalışmaların toplumsal cinsiyet eşitliğine uygunluğunun değerlendirilmesi olarak tanımlandı.

“İl Genel Meclisi olarak BMOP çalışmalarına direkt katkı sağlama-ya başladığımızdan bu yana, alınacak her türlü kararın BMOP çerçevesinde olup olmadığına özellikle dikkat ettik. Bütün sosyal konulara yaklaşımımızda BMOP mantığını ve anlayışını kendimize rehber edindik. Komisyon çalışmaları, yatırımların planlanması ve sosyal her türlü girişimlerin planlanmasında BMOP'un fikirleri bize ışık tuttu.”

Haydar Revi
İl Genel Meclisi Başkanı, Trabzon

Trabzon EK 8 : Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Kurulmasına Dair Karar

İzmir

İzmir YEEP'in İzmir İl Genel Meclisi ve İzmir Büyükşehir Belediye Meclisinde kabul edilmesiyle her iki Mecliste de Eşitlik Komisyonları kuruldu. Başlangıçta her iki Mecliste de Komisyonlar Meclis Kadın Komisyonu olarak adlandırıldı. Ardından Komisyonların ilçe Belediye Meclislerinde de kurulması için İzmir Büyükşehir Belediyesi Kadın Danışma Merkezi bünyesinde bir “kolaylaştırıcı grup” oluşturuldu. İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulu da tüm ilçe Belediyelerine, Komisyonların kurulması için tavsiye yazısı gönderdi. İzmir'de kurulan Meclis Eşitlik Komisyonu sayısı 12'ye ulaştı. Daha sonra tüm Komisyonların adı Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu olarak değiştirildi.

“Kadına yönelik kişisel ve toplumsal bakış açıları ile refleksleri değiştirip dönüştürmemiz gerekiyor. İzmir İl Genel Meclisinde bu yıl ilk kez Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunu kurmamızın bu değişim ve dönüşümde önemli bir adım olduğunu söyleyebilirim. Şöyle ki: Meclisteki hemen hemen tüm erkek üyelerimiz beni, eşlerine veya bir diğer kişiye tanıtırken 1. Başkan Vekili olarak değil Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu Başkanı olarak tanıtıyorlar. Bu da beni bu Komisyonun varlığını tanınmaları ve desteklemeleri anlamında daha çok mutlu ediyor.”

Ayla Eğit
İl Genel Meclisi 1.Başkan Vekili
İl Genel Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyon Başkanı, İzmir

İzmir EK 12 : İlçe Belediye Meclislerinden Gelen Cevap Yazıları Örnekleri

Kars

Kars Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisinde 2007 yılında Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonları kuruldu. Kurulan Komisyonlar 2009 Yerel Seçimleri sonrasında yeniden oluşturuldu. Biri kadın, beş üyeden oluşan İl Genel Meclisi Eşitlik Komisyonu görevini, İl Özel İdaresi tarafından yürütülecek kadın çalışmalarının desteklenmesi ve izlenmesi olarak tanımlandı. Biri kadın ve aynı zamanda Komisyon Başkanı olan toplam üç üyeli Belediye Meclisi Eşitlik Komisyonunun görevi ise BMOP kapsamında yürütülen çalışmaların daha etkin bir şekilde devam ettirilmesi için Belediye tarafından yapılacak kadınlara yönelik çalışmaların desteklenmesi ve izlenmesi olarak tanımlandı.

Kars EK 5 : Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Kurulmasına Dair Karar

Kars EK 6 : İl Genel Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Kurulmasına Dair Karar

Kars EK 7 : İl Genel Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Yeniden Oluşturulmasına Dair Karar

Kars EK 8 : Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Yeniden Oluşturulmasına Dair Karar

Nevşehir

Nevşehir'de 2008 yılında yerel meclisler bünyesinde kurulmuş olan Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonları 2009 Yerel Seçimlerinin ardından yenilendi. Nevşehir Belediye Meclisinin 2009 yılının Nisan ayında yaptığı ilk oturumunda beş kişiden oluşan Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu kuruldu. Belediye Meclisine seçilen dört kadın üyeden üçü Komisyonunda yer aldı. İl Genel Meclisinin 2009 yılı Mayıs Ayı oturumunda ise BMOP Nevşehir İl Koordinatörlüğü tarafından bir sunum yapılarak; Meclisin yeni üyelerine BMOP çalışmaları ve Nevşehir YEOP tanıtıldı. Kentsel politikaların üretilmesinde ve yatırımlarda kadın-erkek eşitliğinin gözetilmesinin önemi vurgulandı. Sunumun arkasından gerçekleştirilen oylama ile beş üye Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonuna seçilerek Komisyon oluşturuldu.

Nevşehir EK 9 : Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Yeniden Oluşturulmasına Dair Karar

Nevşehir EK 10 : İl Genel Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Yeniden Oluşturulmasına Dair Karar

Şanlıurfa

Şanlıurfa İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi bünyesinde de Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonları kuruldu. Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu üç kadın üyeden, İl Genel Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu ise beş erkek üyeden oluşturuldu. Komisyonlar, Şanlıurfa YEOP'in hayata geçirilmesini bir hedef olarak benimsediler. Her iki Komisyonun kuruluş sürecinde kadın kuruluşlarının çok büyük katkısı oldu. Komisyonların kurulması ve etkin çalışmalar yürütmeleri konusunda İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi Başkanının yanı sıra birçok ilgili ile görüşmeler yapıldı. Hali hazırda, kadın kuruluşları ile işbirliği içinde çalışan Komisyonlar, Meclis ve kadın kuruluşları arasında bir anlamda köprü görevi görüyorlar.

“BMOP yerel yönetimlerde kadın-erkek eşitliğini ve kadınların yerel yönetimde yer almalarını sağlaması yönünden kadınlara büyük yarar sağladı.”

Aysel Göncü
Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu Başkanı,
Şanlıurfa

Van

Van Belediye Meclisinde Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu 2 Aralık 2008 tarihinde ikisi kadın toplam beş üye ile kuruldu. 2009 Yerel Seçimlerinin ardından yenilenen Belediye Meclisi, 10 Nisan 2009 tarihli kararıyla Komisyonu yeniden bir yıl süreli olarak kurdu. Üçü kadın, beş üyesi olan ve Başkanlığına bir kadın üyenin seçildiği Komisyonun Sekreteryasını Belediye Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü yürütüyor. Van İl Genel Meclisinde ise 5 Mayıs 2009 tarihinde ikisi kadın, beş üyeli Kadın Komisyonu kuruldu. İl Genel Meclisi Kadın Komisyonunun Başkanlığına, aynı zamanda İl Genel Meclisi Başkanı olan kadın üye seçildi. İl Genel Meclisi, Kadın Komisyonuna ek olarak, 7 Ekim 2009 tarihinde Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu da kurma kararı aldı. Biri kadın beş üyeli Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Başkanlığını kadın üye yürütüyor.

“BMOP, eşitlikçi bakış açısının kısmen de olsa yerel meclislerin kararlarına yansımaları sağladı. Örneğin, Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunu önce gereksiz görenler, sonradan bunun kurulması için karar aldılar ve Komisyonun kurulmasının ardından Belediye bu konuda çok takdir aldı. BMOP özellikle yerel meclislerde eşitlik aleyhine psikolojik yanılğı ve takıntuların esnemesini, bu konudaki korkuların azalmasını, Meclis üyelerinin kadın olgusuna toplumsal sorun olarak yaklaşmalarını sağladı.”

Deniz Baş
Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu
Aralık 2008-Mart 2009 dönemi üyesi, Van

Van EK 8: Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Kurulmasına Dair Karar

Van EK 9: Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Yeniden Oluşturulmasına Dair Karar

Van EK 10: İl Genel Meclisi Kadın Komisyonunun Kurulmasına Dair Karar

Van EK 11: İl Genel Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Kurulmasına Dair Karar

5.2. KOMİSYON KARARLARI

İzmir

İzmir İlçe Belediye Meclislerinde kurulan Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonları yaptıkları çalışmalar sonucunda Meclislere teklif götürerek, kadımlarla ilgili konularda bazı kararların alınmasına önayak oldular. Bu teklifler arasında Meclise gelen imar dosyalarının mutlaka eşitlik komisyonundan geçmesi, içki kullanılan yerlere verilecek ruhsatlarda (otobüs durakları arkası ya da kadınların kullanım alanları uzağında olması şartını arayarak) Komisyona danışılması, Belediyenin anaokulu ve sığınma evi açması gibi teklifler bulunuyor. Bu teklifler arasında, Çiğli Belediyesinin anaokulu açması oybirliği ile kabul edilirken aynı Belediye tarafından sığınma evi açılması reddedildi.

“BMOP, kadın-erkek eşitliği kavramının tartışılmasına ve gerekliliğine ilişkin bir sonuç doğurdu. Birçok Belediye Meclis üyesi ve çalışanı ilk kez böyle bir oluşumun gerekli olduğunu ve kadınların farklı ihtiyaçları için farklı hizmetler beklediğini fark etti.”

Pelin Erda

Büyükşehir Belediyesi Kadın Danışma Merkezi Müdürü, İzmir

Şanlıurfa

Şanlıurfa'da Sabancı Vakfı 2007 Hibe Programı desteği ile yürütülen Mevsimlik Tarım İşçisi Kadın ve Kız Çocukların Sağlık Hakkının Korunması ve Geliştirilmesi Projesi kapsamında yapılan gözlem ve araştırmalarda, mevsimlik tarım işçilerine yönelik en etkin sağlık hizmet sunum yönteminin gezici sağlık araçları sağlanması olduğu tespit edildi. Konu, Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı tarafından İl Genel Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu üyeleri ile paylaşıldı ve ortak bir çalışma ile gezici sağlık hizmetinin İl Sağlık Müdürlüğü sistemine entegre edilmesi kararlaştırıldı. Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu üyeleri bu konuda bir önerge hazırlayarak İl Genel Meclisi Başkanlığına sundu. Önergenin Mecliste görüşülerek kabul edilmesi üzerine, İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği tarafından dört adet gezici sağlık aracı alındı. İl Sağlık Müdürlüğü tarafından hizmete sunulan gezici sağlık araçları şu ana kadar toplam 8800 kadına hizmet verdi. Bu çalışma kapsamındaki en önemli gelişmelerden biri Sağlık Bakanlığının gezici sağlık hizmetinin, diğer illerde de yaygınlaşması için genelge yayımlaması oldu.

“BMOP ile kadın hakları konusu İl Genel Meclisimizin gündemine girdi. BMOP çıktılarının kalıcı hale gelmesi için konuyu hep gündemde tutmamız ve kent politikalarını oluştururken bir de kadınların gözünden bakmamız gerektiğini düşünüyorum.”

Uğur Beyazgül
İl Genel Meclisi Başkanı, Şanlıurfa

Şanlıurfa EK 7: İl Özel İdaresi Tarafından Satın Alınan Sağlık Aracı

Van

Van'da Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu, 27 Temmuz 2009 tarihinde, kadın kuruluşlarını Komisyon toplantısına davet ederek, Belediyenin sığınma evi kurması konusunda kadın kuruluşlarının görüşlerini aldı.

6. STRATEJİK PLANLAR

Trabzon

Trabzon Belediyesinin ve İl Özel İdaresinin 2010-2014 Stratejik Plan hazırlık süreçlerinde, stratejik planlara toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımının yerleştirilmesine yönelik çeşitli çalışmalar yürütüldü. Belediye, stratejik plan hazırlık sürecinde kadın kuruluşlarının görüşlerine başvurdu; BMOP Trabzon İl Koordinatörlüğün çağrısıyla kadın kuruluşları ile bir toplantı düzenlendi. Toplantı sonucu hazırlanan ortak metin ile kadın kuruluşları özellikle toplumsal cinsiyet eşitliğinin gerçekleştirilmesine yönelik çalışmaların amaç olarak stratejik planda yer almasını talep ettiler. Her kuruluşun kendi öznel taleplerini de eklemesiyle hazırlanan öneri metni, Belediye Strateji Müdürlüğünün yanında gerekli düzenlemeler yapılarak İl Özel İdaresi Mali İşler Müdürlüğüne de iletildi. Diğer yandan, planın hazırlanma sürecinde, Trabzon Kadın Platformu sık sık toplantı yaparak stratejiler geliştirdi. BMOP Trabzon İl Koordinatörlüğü, Trabzon Kadın Platformu, Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu, Belediye Strateji Geliştirme Müdürlüğü ve İl Özel İdaresi Mali İşler Müdürlüğü arasında düzenli olarak görüşmeler yapıldı. Görüşmeler sonucu ortaya çıkan ve stratejik planlara yerleştirilmesi talep edilen öneriler, Trabzon Valiliği Eşitlik Birimi tarafından resmi bir yazı ile Belediyeye ve İl Özel İdaresine Vali Yardımcısı onayı ile gönderildi.

Diğer yandan, 2 Temmuz 2009 tarihinde BMOP Trabzon İl toplantısı gerçekleştirildi. Toplantının amacı, Yerel Seçimlerden sonra Vali, Belediye Başkanı, Belediye ve İl Genel Meclisi üyeleri, yerel yönetim ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerine BMOP'un hedefleri ve kazanımlarını aktarmak/hatırlatmak ve Belediye ve İl Özel İdaresi stratejik planlarına YEOP'lerin yerleştirilmesini sağlamak üzere stratejiler belirlemektir. Yürütülen çalışmalar başarıyla sonuçlandı. Trabzon Belediyesi ve İl Özel İdaresi 2010-2014 Stratejik Planlarında toplumsal cinsiyet eşitliğinin gerçekleştirilmesi stratejik amaç, Trabzon YEOP'in hayata geçirilmesi de hedef olarak yer aldı.

Trabzon EK 9: Stratejik Planlarda Eşitlik Başlığı Açılmasına Dair Valilik Yazısı

Trabzon EK 10: Belediye Stratejik Planında İlgili Sayfa

Trabzon EK 11: İl Özel İdaresi Stratejik Planında İlgili Sayfalar

İzmir

İzmir'de ise 1-2 Haziran 2009 tarihlerinde düzenlenen BMOP İl Toplantısında, kadınların taleplerinin ele alındığı geniş katılımlı oturumlarda strate-

jik planlar tartışıldı. Kurumlar, kadın kuruluşlarını stratejik planlarla ilgili görüşmelere davet ettiler. Yapılan çalışmalar sonucunda, İzmir Büyükşehir Belediyesi 2010-2014 Stratejik Planında aşağıdaki metin yer aldı:

"Kadın-erkek eşitliği esasıyla kadınların yerel karar alma süreçlerine katılımı teşvik edilecek ve desteklenecektir. Yerel Eşitlik Eylem Planı doğrultusunda, kadınların şiddete maruz kalmaması için eğitim temelli destekler sunulacaktır. Ayrıca kadınların sosyal yaşamda ekonomik açıdan güçlenmesi için de çeşitli branşlarda mesleki kurslar düzenlenecektir. Türkiye'de Yerel Eşitlik Komisyonunu kurarak, faaliyete geçiren ilk kurum olan İzmir Büyükşehir Belediyesi, hayata geçirmeyi planladığı diğer projelerle de Kadın Dostu Kent imajını korumaya devam edecektir."

"Zaten olanaklarımız elverdiği ölçüde kadın kuruluşlarına destek veriyor, taleplerini karşılamaya çalışıyorduk. BMOP ile bu ortak çalışmaya dönüştü. Kadın kuruluşlarıyla birlikte geliştirdiğimiz İzmir YEOP, stratejik planımıza girdi. Bu çok önemli."

Semra Dinç
Büyükşehir Belediyesi Sosyal İşler Müdürü, İzmir

İzmir İl Genel Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu da, İl Özel İdaresi 2010–2014 Stratejik Planı için hazırladığı raporda "toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı hizmet sunumu ve İzmir Yerel Eşitlik Eylem Planının uygulanmasına destek verilmesi" ifadesine yer verdi. Rapor kabul edildi ve bu ifade stratejik plana girdi.

İzmir EK 13 : 2010-2017 Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planında İlgili Sayfa

Şanlıurfa

Şanlıurfa'da, Şanlıurfa YEOP'in stratejik planlara yerleştirilmesi, stratejik planlarda "kadın" ya da "eşitlik" başlığı açılması, bu doğrultuda bütçe kalemlerinin oluşturulması ve stratejik planların hazırlık sürecinde kadın kuruluşlarının görüş ve önerilerinin alınmasına ilişkin 15 Temmuz 2009 tarihli resmi yazı, Şanlıurfa Valisinin imzası ile İl Özel İdaresi Genel Sekreterliğine ve Şanlıurfa Belediyesine gönderildi. Bu girişimler sonucu, Şanlıurfa Belediyesi 2010-2014 Stratejik Planında "kadın" başlığı açarak Şanlıurfa YEOP'i destekleyen stratejik hedeflere yer verdi. Şanlıurfa İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği de 2010-2014 Stratejik Planında Şanlıurfa YEOP'e yer verdi.

“Şanlıurfa İl Genel Meclisi olarak BMOP'tan önce ilimizde faaliyet gösteren kadın kuruluşlarını yeterince tanıımıyorduk. Ancak BMOP sürecinde işbirliği ve diyaloglarımız arttı. Örneğin, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü dolayısıyla Meclis olarak kadın kuruluşları ve üniversiteyle birlikte kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin bir panel düzenledik. Bu işbirlikleri bizim politikalarımıza da etki etti ve 2010 yılı Stratejik Planımızda kadın başlığı açtık. Şanlıurfa YEOP'te yer alan hususlar ilgili başlıklar altında stratejik planımızda yer aldı ve bütçe sağlandı.”

Uğur Beyazgül
İl Genel Meclisi Başkanı, Şanlıurfa

Şanlıurfa EK 8 : Stratejik Planlarda Kadın veya Eşitlik Başlığı Açılmasına Dair Valilik Yazısı

Şanlıurfa EK 9 : İl Özel İdaresi Stratejik Planında İlgili Sayfalar

Van

Van'da 2009 Yerel Seçimlerinin ardından İl Özel İdaresinin stratejik planının yenilenmesi çalışmaları hız kazandı. BMOP Van İl Koordinatörlüğünün desteğiyle, Belediye ve İl Özel İdaresi stratejik planlarında “kadın” ya da “eşitlik” başlığı açılmasına ve stratejik planların hazırlık sürecinde ilde faaliyet gösteren kadın kuruluşlarının görüşlerinin alınmasına dair bir yazı hazırlandı ve 23 Temmuz 2009'da Van Valisi imzasıyla Belediye ve İl Özel İdaresine gönderildi. Yazının İl Özel İdaresine ulaşmasının ardından, İl Özel İdaresi, stratejik plan taslağının değerlendirildiği son toplantıya kadın kuruluşları adına bir temsilci davet etti. Toplantıya, Mavi Göl Kadın Derneği, Van Kadın Derneği, Van KAMER ve Yaka Kadın Kooperatifi adına katılan Van KAMER temsilcisi, Valinin yazısına da atıfta bulunarak, stratejik planda “kadınların güçlendirilmesi” ya da “toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması” başlığı açılması ve benzeri önerilerini dile getirdi. Kadın kuruluşları temsilcileri, İl Genel Meclisinin ilgili oturumlarına da katılarak bu önerilerini, Meclis üyeleriyle paylaştılar.

Ekim ve Kasım 2009'da gerçekleşen Meclis toplantıları sonunda hazırlanan Van İl Özel İdaresi 2009-2013 Yılı Stratejik Planında “Kadının Statüsünün Geliştirilmesi” adlı yeni bir başlık açıldı (**Bakınız: Van EK 11**). Bu başlık altında, İl Özel İdaresinde Eşitlik Birimi, İl Genel Meclisinde Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu ve ilde Kadın Hakları Koordinasyon Kurulu kurulması gibi faaliyetler yer alıyor.

Van EK 12 : Stratejik Planlarda Kadın veya Eşitlik Başlığı Açılmasına Dair Valilik Yazısı

Van EK 13 : 2009-2013 İl Özel İdaresi Stratejik Planında İlgili Sayfalar

7. KADIN ÇALIŞMALARINI İÇİN BÜTÇE TAHSİSİ

Kars

Kars Belediyesi, 2008 yılında kadın ve çocuklara yönelik yapılacak çalışmalar için Özel Kalem Müdürlüğü bütçesinden pay ayırdı. Belediye ise, 2010 yılı bütçesinden ise 50 bin TL pay ayırarak, bu miktarın Kadın Çalışmaları Birimi ve Kadın Dayanışma Merkezi harcamaları ve faaliyetleri için kullanılacağını taahhüt etti. Kars İl Özel İdaresi de 2009 yılı bütçesinden kadın çalışmalarına yönelik olarak 10 bin TL ve 2010 yılı bütçesinden 5 bin TL ayırdı. Böylece, her iki kurum da kadın çalışmalarının sürdürülebilirliği için önemli adımlar atmış oldular.

Kars EK 9 : Kadın Çalışmaları İçin Belediye Bütçe Tahsisi 2008

Kars EK 10 : Kadın Çalışmaları İçin Belediye Bütçe Tahsisi 2010

Kars EK 11 : Kadın Çalışmaları İçin İl Özel İdaresi Bütçe Tahsisi 2009 ve 2010

Nevşehir

Nevşehir İl Özel İdaresi 2009 yılı bütçesi onaylandıktan sonra, Nevşehir Valiliği Eşitlik Birimi harcamaları için ek bütçe talebine yönelik olarak sunulan önergeyi 2008 yılının Aralık Ayı gündemine alan İl Genel Meclisi, Birimin ihtiyaçlarının karşılanması için 10 bin TL pay ayırdı. İl Genel Meclisi, 2010 yılı bütçe görüşmeleri gündemine de Valilik Eşitlik Biriminin harcamalarını alarak, Birim harcamaları için yeniden 10 bin TL pay ayırdı ve bu miktarı İl Özel İdaresi Destek Biriminin ilgili kalemlerine dağıttı.

Nevşehir EK 11 : Kadın Çalışmaları İçin İl Özel İdaresi Bütçe Tahsisi 2009

Nevşehir EK 12 : Kadın Çalışmaları İçin İl Özel İdaresi Bütçe Tahsisi 2010

Şanlıurfa

Şanlıurfa İl Özel İdaresi Stratejik Planına “Stratejik Amaç 4” başlığı ile “İlimizde kadına yönelik hizmet veren sivil toplum kuruluşların güçlendirilmesi” ve “Performans Hedef 4.1” başlığı ile “kadına yönelik amaç ve hedefleri bulunan sivil toplum kuruluşlarına lojistik destek verilmesi” maddeleri yerleştirildi ve kadın kuruluşlarının talep etmeleri durumunda kendilerini güçlendirmeye yönelik çalışmalarına destek sağlanabilmesinin yolu açılmış oldu (**Bakınız: Şanlıurfa EK 9**).

Trabzon

Trabzon'da da BMOP kapsamında verilen cinsiyete duyarlı bütçeleme eğitimlerinin ardından, İl Genel Meclisi Üyeleri ve İl Özel İdaresi Mali İşler Müdürlüğü personeli ile gerçekleştirilen görüşmeler ve kendileri ile yapılan çalışmalar doğrultusunda, İl Özel İdaresi 2009 yılı bütçesinden kadın çalışmalarına fon ayrıldı. Sürdürülen çalışmalar doğrultusunda 2010 yılı bütçesinde de kadın çalışmaları için pay ayrıldı.

Trabzon Ek 12 : YEEP'in Hayata Geçirilmesi İçin İl Özel İdaresi Bütçe Tahsisi 2010

8. KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE

Van

Van'da kadın sığınma evi (kadın konukevi) 2007 yılında İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü bünyesinde kuruldu. 10 kadın kapasiteli bu kadın sığınma evi, ara istasyon olarak faaliyet gösteriyor. Sığınma evinin kurulmasıyla aynı süreçte, Van Valiliği bünyesinde, ilgili kamu kurumlarının katılımıyla Kadına ve Çocuğa Yönelik Şiddeti Önleme İl İzleme ve Koordinasyon Kurulu oluşturuldu. Van YEOP'un 3.1.3.9 numaralı maddesi gereğince, Kurula kadına yönelik şiddet alanında çalışan kadın kuruluşlarının (Van Kadın Derneği, Van KAMER) dahil edilmesine yönelik yazışmalar tamamlandı.

Van'da, Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne ait Aile Danışma Merkezinin yanı sıra, Van Kadın Derneği ve Van KAMER gibi kadına yönelik şiddetle mücadele alanında çalışan kadın kuruluşlarının da birer Kadın Danışma Merkezi bulunuyor. Van Kadın Derneği, BMOP Sabancı Vakfı 2007 Yılı Hibe Programı çerçevesinde gerçekleştirdiği “Kadın Danışma Merkezi İçin Veri Tabanı Oluşturma” projesi ile Kadın Danışma Merkezine başvuran şiddete uğramış kadınlarla ilgili verilerin elektronik ortamda saklanabilir ve kolay ulaşılabilir olmasını sağlayan bir veri tabanı sistemi kurdu.

Aile içi şiddete uğramış kadın başvuru sahiplerinin ifadelerinin alınması için fiziki koşulları uygun olan jandarma karakollarında özel mekanlar ayrılması hususunda, BMOP'tan sorumlu Vali Yardımcısı imzasıyla İl Jandarma Alay Komutanlığına 20 Kasım 2008 tarihinde bir yazı gönderildi. Ayrıca, aile içi şiddete uğramış ve koruma altına alınması gereken kadınların, ilgili kurumlardaki çeşitli işlemlerinin hızlı, sistematik ve gizlilik esaslarına uygun bir biçimde tamamlanması için acil müdahale sistemi oluşturuldu. Acil müdahale sistemi, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Nüfus Müdürlüğü, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürlüğü ve benzeri kamu kurumlarında görevli irtibat kişilerinden oluşuyor ve Van Valiliği koordinasyonunda yürütülüyor.

“Biz kadına yönelik şiddetle mücadele alanında çalışan kadın kuruluşları, devletin kolluk güçleriyle birlikte sahada çalışıyoruz. BMOP ile, kolluk güçlerinin de kadına yönelik şiddetle mücadelenin önemi-ne dair farkındalıklarının artması sağlandı.”

Madella Ertunç
KAMER Vakfı, Van

Van YEEP'in 3.1.3.4 numaralı maddesi kapsamında, Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Aile Danışma Merkezi çalışanları ile kadın kuruluşları temsilcileri, 2008 ve 2009 yıllarında birer kez olmak üzere toplam iki kez bir araya geldi. Bu toplantılarda, kadına yönelik şiddetle mücadelede kamu kurumları ile kadın kuruluşlarının işbirliği olanakları üzerine fikir alışverişinde bulunuldu.

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde öğrenim gören kadın öğrencilerin kampüs alanında yaşadıkları sorunları (aydınlatma yetersizliği, cinsel taciz, güvenlik eksikliği, ulaşım sorunu vb.) dile getirebilmeleri için her fakülteye bildirim/şikayet kutuları kondu. Bu kutular her ay düzenli olarak açılarak, şikayet konuları Üniversite Senatosu toplantılarında ele alınacak.

Van YEEP hazırlık çalışmaları kapsamında oluşturulan ve kamu kurumları, Belediye, kadın kuruluşları ve Yüzüncü Yıl Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi temsilcilerinden oluşan Van YEEP Çalışma Grubu tarafından, kadına yönelik şiddetle mücadele alanında, kamu kurumları, Belediye, kadın kuruluşları ve Yüzüncü Yıl Üniversitesi ortaklığıyla önümüzdeki beş sene boyunca uygulanmak üzere üç öncelikli proje hazırlandı.

Van EK 14 : Kadın Kuruluşlarının Şiddet Kuruluna Üyeliğine Dair Yazışma.

Van EK 15 : Jandarma Karakollarına Gönderilen Yazı

Van EK 16 : Acil Müdahale Sisteminin Oluşturulmasına Dair Yazı

Van EK 17 : Kadın Kuruluşları-Aile Danışma Merkezi İşbirliği Toplantısı Fotoğrafı

Van EK 18 : YYÜ'de Kadın Öğrenciler İçin Hazırlanan İletişim Kutuları

İzmir

BMOP çalışmaları öncesi **İzmir**'de İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğüne ve Aliağa Belediyesine bağlı toplam iki sığınma evi bulunuyordu. 2007'de Karşıyaka Belediyesi Sığınma Evi, 2008'de İzmir Büyükşehir Belediyesi Sığınma Evi, 2009'da Bornova Belediyesi Sığınma Evi açılınca İzmir'deki sığınma evlerinin sayısı beşe ulaşmış oldu. Halihazırda Karşıyaka Belediyesi ikinci sığınma evini açma hazırlıklarına devam ediyor. Buca Belediyesi de geçici barınma merkezi ile kısmen de olsa sığınma evi hizmeti veriyor.

İzmir Büyükşehir Belediyesi daha önce başlattığı Kadın Danışma Merkezi ve sığınma evi açma çalışmalarına BMOP ile hız verdi. 2008 yılında İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından Kadın Danışma Merkezi, 2009 yılında da sığınma evi açıldı. Her iki faaliyet de Büyükşehir Belediyesi tarafından kadın dostu kent olma yolunda önemli bir adım olarak duyuruldu. İzmir Kadın Danışma Merkezi, "Kadın Dostu Kent" Projesi kapsamında geçen yıl Mart ayında açılan merkezde yürütülen çalışmalar hakkında basına bilgi vererek, merkeze başvuran kadınların yüzde 47,3'ünün aile içi şiddete uğradığını,

yüzde 76'sının ekonomik özgürlüğünün olmadığını, yüzde 49'unun ise sosyal güvencesinin bulunmadığını bildirdi.

İzmir'deki kadın kuruluşları da şiddet nedeniyle kendilerine başvuran kadınlara destek sunuyorlar. Kadın Hakları Derneği İzmir Şubesi, sürekli açık olan telefon hattıyla şiddet gören kadınlara destek sağlıyor. İzmir'de şiddetle mücadele alanında yapılan bir başka çalışma, 20 kadın kuruluşu ve siyasi partilerin kadın kolları temsilcilerinin bir araya gelerek kurduğu Şiddete Karşı Kadın Koordinasyonu oldu. Kadın Koordinasyonu, bu alanda çalışma yapan kadın kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamanın yanı sıra, şiddete karşı mücadele etmekle yükümlü kamu kurumlarının da izlenmesi görevini yürütmeyi hedefliyor. Ayrıca, 2007 yılında Sabancı Vakfı desteğiyle Ege Kadın Dayanışma Vakfı (EKDAV) tarafından yürütülen “Sevgiyle Uzanan El” projesi kapsamında erkek çalışanların yoğun olduğu işyerlerinde erkek personele şiddete karşı farkındalık eğitimleri verildi.

İzmir EK 14: “Sevgiyle Uzanan El” Projesi Eğitimlerinden Fotoğraf

Kars

Kars'ta henüz sığınma evi veya ara istasyon bulunmuyor. Bu nedenle, şiddete uğramış kadınlara hizmet sunumunda birçok zorluk yaşanıyor. Valilik, Belediye ve İl Emniyet Müdürlüğü 2008 yılında bu sıkıntıyı gidermeye yönelik olarak Kars'ta şiddete uğramış kadınların ilk anda başvurabileceği bir ara istasyon açılmasını taahhüt ettiler. Yer tahsisinin Valilik tarafından yapılması, kiranın Belediye tarafından karşılanması ve binanın güvenliğinin de İl Emniyet Müdürlüğü tarafından sağlanması yönünde karar alındı. Hali hazırda, yer tahsisine ilişkiler çalışmalar devam ediyor.

Kars EK 12: Belediyenin Ara İstasyon Kirasını Karşılacağına İlişkin Yazısı

Nevşehir

Nevşehir'de ise İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü tarafından 2009 yılının Temmuz ayında şiddet mağduru kadınların koruma altına alındığı ve güçlendirilmelerine yönelik çalışmalar yapıldığı 40 kişi kapasiteli bir sığınma evi açıldı. 2009 yılında 25 Kasım etkinlikleri çerçevesinde Nevşehir Kadın Platformu tarafından sığınma evine yapılan ziyaret sonrasında Kadın Platformu, sığınma evleri çalışmaları yapan ulusal kadın kuruluşları ile irtibat kurarak, kendilerinin bu konuda güçlendirilmeleri için destek istediler.

“Daha önce hayal bile edemediğimiz kadın sığınma evi BMOP ile bizim şehrimizde de açıldı.”

Hayriye Demirbilek
Kapadokya Kadın Dayanışma Derneği, Nevşehir

Şanlıurfa

Şanlıurfa'da Valilik, Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Belediye ve kadın kuruluşlarının ortaklaşa yürüttükleri çalışmalar sonucu Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü bünyesinde 2008 yılının Mart ayında Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezi (ara istasyon) oluşturuldu. Merkez, 5395 sayılı Kanun gereğince haklarında bakım tedbiri alınan 13-18 yaş kız çocuklarına yönelik hizmet veriyor. Yapımı devam eden ve daha donanımlı olan yeni merkez, 2010 yılında 40 kapasite ile hizmete başlayacak.

Trabzon

Trabzon'da sığınma evinin yapılma süreci kadın kuruluşları, Trabzon Belediyesi, İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü ve Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun ortak çalışmaları sonucu başladı. Trabzon Belediyesinin girişimiyle yapımı başlatılan sığınma evi, tamamlandıktan sonra İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü tarafından işletilecek. Trabzon Kadın Platformu, yapımı devam eden sığınma evinin işlevsel olmasını ve ihtiyacı tam olarak karşılayabilmesini sağlamak amacıyla Belediye ve İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü ile ortak çalışma yürütüyor.

9. EŞİTLİK İÇİN FARKINDALIK ARTIRICI ÇALIŞMALAR ve EĞİTİMLER

Van

Van'da merkezde görev yapan 135 sağlık personeli (uzman hekim, pratisyen hekim, ebe, hemşire) düzenlenen altı toplantıyla kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda bilgilendirildi. Bilgilendirme toplantıları, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Van Kadın Derneği ve BMOP Van İl Koordinatörlüğünün uzmanlık desteğiyle gerçekleştirildi. İçişleri Bakanlığı ile Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı arasında imzalanan Protokol çerçevesinde ve Van YEYP'in 3.1.3.5 numaralı maddesinin gereği yerine getirilerek, 2008 yılında Van merkez ve ilçelerinde görev yapan 412 polis memuruna kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda eğitim verildi. Eğitimlerin bir kısmına, BMOP Van İl Koordinatörü de katılarak eğitimcilerle uzmanlık desteği sağladı. İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü bünyesinde çalışan idari personel ile ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan idareci ve öğretmenlere yönelik olarak düzenlenecek kadına yönelik şiddetle mücadele eğitimlerinin ise en kısa sürede tamamlanması planlanıyor.

Van Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Müdürlüğünün BMOP Sabancı Vakfı 2007 Yılı Hibe Programı kapsamında yürüttüğü “Sağlıklı ve Bilinçli Nesillere Doğru” projesiyle, Van merkezde göçle gelen ailelerin yaşadığı altı mahallede 900'ün üzerinde kadın ve erkek, cinsiyet ayrımcılığı ve aile içi şiddete karşı kadınların yasal hakları konusunda bilgilendirildi. Mahallelerde düzenlenen eğitim seminerleri, proje ortakları İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, Van Barosu, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, İl Müftülüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, Kadınlar El Ele Derneği ve BMOP Van İl Koordinatörünün uzmanlık desteğiyle gerçekleştirildi. Proje kapsamında hazırlanan iki broşür ve eğitim notları, eğitimlere katılan mahalleli kadın ve erkeklere ücretsiz olarak dağıtıldı.

“Sabancı Vakfının desteği ile yürüttüğümüz projemizle, göçle Van'a gelmiş ve dezavantajlı konumdaki insanlarımız haklarını, kent hayatına uyum sağlamayı, aile planlamasını, sosyal kurumlara nasıl ulaşabileceklerini, nereye başvurabileceklerini öğrendiler. Kadınlarımız bu projeye eğitimin önemini, kız çocuklarının mutlaka okutulması gerektiğini fark ettiler.”

Muhyettin İnci
Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Müdürü, Van

Van İŞKUR İl Müdürlüğü bünyesindeki mesleki eğitim kurslarına devam eden 100'ün üzerinde kadın ve erkek kursiyere, İl Sağlık Müdürlüğü, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi ve Van Kadın Derneğinden uzmanlar tarafından toplumsal cinsiyet eşitliği ve zorla ve erken evliliğe karşı kadınların yasal hakları konusunda eğitim verildi. Van Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Müdürlüğü bünyesindeki mesleki eğitim kurslarına devam eden 60 kadın kursiyere ise, Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KİHEP) sertifikalı iki Van Kadın Derneği üyesi tarafından, 12 hafta boyunca Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı uygulandı.

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından, üniversitede öğrenim gören 492 öğrenci, toplumsal cinsiyet rolleri ve toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda bilgilendirildi.

Van EK 19 : Sağlık Personeline Yönelik Şiddetle Mücadele Eğitimlerinden Fotoğraf

Van EK 20 : Halk Eğitim Merkezinin Mahalle Eğitimlerinden Fotoğraf

Van EK 21 : Halk Eğitim Merkezinin Kadına Yönelik Şiddet Konulu Broşürü.

Van EK 22 : İŞKUR Kursiyelerine Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitimlerinden Fotoğraf

Van EK 23 : Halk Eğitim Merkezinde Kadının İnsan Hakları Eğitimlerinden Fotoğraf

Van EK 24 : YYÜ'de Toplumsal Cinsiyet Eğitimlerinden Fotoğraf

İzmir

İzmir'de ise İl Kadın Hakları Koordinasyon Kuruluna bağlı olarak kurulan Eğitim Birimi, öğretmenlere yönelik toplumsal cinsiyet eşitliği, kadın hakları ve şiddet konularında eğitim çalışması başlattı. Eğitim üç gün sürdü ve toplam 84 öğretmen yararlandı. Eğitimler, kadın kurulu ve kamu kurumu temsilcileri ile akademisyenlerden oluştu. Eğitimi tamamlayan öğretmenler sertifikalarını aldılar. Çalışma proje haline getirilerek, 2009 yılı Hibe Programından yararlanmak üzere Sabancı Vakfına sunuldu ve kabul edildi. Bu proje ile 45 öğretmen bir haftalık eğitimden geçtikten sonra “formatör öğretmen” sertifikası alarak, aldıkları eğitimi diğer kurumlarda vermeye başlayacaklar. Proje yerel basından da büyük ilgi gördü.

“BMOP süresince yaptığımız İl Kadın Koordinasyon Kurulu toplantıları ve oluşturduğumuz alt komisyonlarda yöneticilerin bazıları, ataerkil yapı, toplumsal cinsiyet eşitliği, feminist mücadele gibi kavramların kendi hayatlarıyla ne kadar bağlantılı olduğu ve toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda kabullenilmiş kalıpların ne kadar hayatlarında olduğu gerçeğiyle yüzleşme fırsatını buldular.”

Derya Şaşman Kaylı

Ege Üniversitesi Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (EKAM), İzmir

İzmir'de kadın kuruluşları da şiddet konusunda farkındalık çalışmaları yürüttüler. Mahallelerde düzenlenen bilgilendirme toplantıları ile kadınlara 4320 sayılı Yasayı anlatarak şiddetin önlenmesi için kampanyalar düzenlediler.

Kars

Kars'ta birçok kamu kurum ve kuruluşu ile sivil toplum kuruluşları farkındalık eğitimleri gerçekleştirdiler. Kars KAMER, Sabancı Vakfı 2008 yılı Hibe Programı kapsamında uyguladığı “Kadınlar Her Yerde” isimli proje ile toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda mahalleli kadınları hedefleyen farkındalık çalışmaları yürüttü. Halk Eğitim Merkezi, kursiyerlerini ve ailelerini kurslar sırasında söyleşi yoluyla toplumsal cinsiyet eşitliği, kadın hakları, aile içi şiddet, vatandaşlık hakları ve anayasal görev ve sorumluluklar konusunda bilgilendirdi. İl Müftülüğü, verdiği vaaz, hutbe ve konferanslarla kadın hakları, aile içi şiddet, kadına yönelik şiddet ve toplumda kadın gibi konularda toplumu bilgilendirme çalışmaları yaptı. İl Milli Eğitim Müdürlüğü, müfredata dahil edilen toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın hakları konularını derslerde işleyerek öğrencilerde farkındalık yaratmayı amaçladı. Rehberlik ve Araştırma Merkezi, öğrenci velilerine aile içi iletişim, çocuk gelişimi ve anne-baba eğitimleri verdi. İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, Kars-Ardahan Bölge Barosu işbirliği ve Toplum Merkezi kanalıyla kadın hakları, toplumda kadının rolü ve kadına yönelik şiddet konularında farkındalık seminerleri düzenledi. İl İnsan Hakları Kurulu bastıracağı broşür ve dağıttığı el ilanlarıyla aile içi şiddet ve toplumsal cinsiyet eşitliği konularında halkı bilgilendirdi. İl Emniyet Müdürlüğü “Kadın Dostu Polis” isimli proje kapsamında toplam 179 personeline hizmet içi eğitim verdi.

“BMOP bütün kurumları bir araya getirip kurumlar arası ilişkileri geliştirirken kadına yönelik şiddetin görünür olmasını, şiddetin konuşulmasını sağladı.”

Arzu Orhankazi
KAMER Vakfı, Kars

Nevşehir

Nevşehir'de gerek kurumlardaki kamu personelinin eğitimine yönelik gerekse sivil toplum kuruluşlarının yapacağı çalışmalara destek vermek amacıyla, kamu kurumları içinde aile içi şiddet ve toplumsal cinsiyet eşitliği konularında eğitici eğitimi almış 33 kamu personeli belirlendi. Öncelik

Nevşehir Valiliği kurumlarında görevlendirilen Eşitlik Birimi temsilcileri ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı personeline olmak üzere, verilecek eğitimlerde oluşturulan eğitici envanterinden yararlanılacak.

Bunun yanında, Nevşehir Belediyesi tarafından Nevşehirli kadınların ilde başvuracakları noktaları tanıtmak amacıyla posterler hazırlandı. Posterler, şehir içinde ve ilçelerde hizmet veren minibüslere asıldı. Posterlerde yer alan bilgiler ise detaylandırılarak, bir broşür hazırlandı. Broşür çoğaltılarak evlere dağıtıldı.

25 Kasım 2009'da Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü etkinlikleri kapsamında Nevşehir Kadın Platformu tarafından "Erkeklerle Beyaz Kurdele Kampanyası" düzenlendi. Valilik binası içinde Nevşehir Valisi başta olmak üzere Vali Yardımcıları, tüm kurum müdürleri ve erkek personeli, kadına ve çocuklara karşı uygulanan şiddete sessiz kalmadıklarını ve kadına karşı şiddetsiz bir dünya vaat ettiklerini simgeleyen beyaz kurdele takılarak günün önemini anlatan el ilanları dağıtıldı.

"Kadınlarımızın çok yönlü ayrımcılığa maruz kaldıkları, şiddete hedef oldukları, haklarının ve temel özgürlüklerinin ihlal edildiği herkes tarafından bilinmekte ve kabul edilmektedir. Cinsler arası temel özgürlüklerin tek taraflı kullanılmasının insan haklarına aykırı olduğu noktasından hareketle birçok konuda ayrımcılığın kaldırılması, kadınların kötü muameleyle maruz kalmamaları konusunda aydınlatılmaları, eğitilmeleri, bilinçlendirilmeleri BMOP'un yenilikçi yönlerini ortaya koyuyor."

Vural Demirtaş
Vali Yardımcısı, Nevşehir

Nevşehir EK 13 : Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğiticilerinin Envanterine Dair Yazı

Nevşehir EK 14 : Kadınlar İçin Başvuru Noktaları Bilgilendirme Posterleri

Nevşehir EK 15 : Kadınlar İçin Başvuru Noktaları Bilgilendirme Broşürü

Nevşehir EK 16 : Nevşehir Kadın Platformu 25 Kasım Basın Bildirisi

Nevşehir EK 17 : Nevşehir Kadın Platformu 25 Kasım Gazete Haberi

Şanlıurfa

Şanlıurfa'da Sabancı Vakfı 2008 Yılı Hibe Programı kapsamında, Harran Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı tarafından alt sosyo-ekonomik düzeyde yer alan toplam 55 mahalle muhtarı ile merkeze bağlı köylerden seçilen yaklaşık 25 muhtara, kadın ve kız çocuklarının haklarının korunması ve desteklenmesi amacıyla eğitim verildi. Proje kapsamında 61 muhtar

beş gün süreyle toplam 30 saat toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi aldı. Ayrıca, muhtarlar eğitim, sağlık, iş beceri kursları gibi sosyal hizmetlerden nasıl yararlanılacağı, kadına yönelik şiddetin ve çok eşliliğin ortaya çıkardığı sonuçlar ve bu yönde neler yapılması gerektiği konusunda bilgilendirildiler.

Şanlıurfa'da BMOP kapsamında Vali Yardımcısı başkanlığında kamu kurumu ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin yer aldığı dört çalışma grubu oluşturuldu. Kendi alanlarında çeşitli çalışmalar yürüten bu gruplardan biri “Yerel Karar Mekanizmalarına Katılım, Şiddet, Zihniyet Değişikliği ve Farkındalık Yaratma” adı ile Yaşamevi Kadın Dayanışma Derneği, KAMER, Baro, Sevgi ve İlgiye Muhtaç Çocukları Koruma Derneği, İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği, İl Emniyet Müdürlüğü, İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü temsilcilerinden oluşturuldu. Grup üyesi olan Yaşamevi Kadın Dayanışma Derneği ve İl Müftülüğü işbirliğiyle “Töre ve Namus Olgusu, Aile Şiddet Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Projesi” hazırlanarak Sabancı Vakfı Hibe Programına sunuldu. Proje, Hibe Programından sağlanan destek ile Şanlıurfa Gazi Lisesinde başlatıldı. Öğrencilere okulda, ailelerine ise camide şiddet konusunda farkındalık eğitimleri verildi.

“BMOP, Şanlıurfa gibi kapalı bir ilimizde kadın ve kız çocuklarının haklarını tartışmaya açtı ve bu konuda bir farkındalık yarattı.”

İmhan Sütpek
Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu
Ocak 2008-Mart 2009 dönemi üyesi, Şanlıurfa

Şanlıurfa EK 10: Muhtar Eğitimlerinden Fotoğraf

Şanlıurfa EK 11: Çalışma Grupları Listesi

Şanlıurfa EK 12: Yaşamevi Kadın Dayanışma Derneğinin Projesinden Fotoğraf

Trabzon

Trabzon'da Eşitlik Birimi koordinasyonunda İl Emniyet Müdürlüğü, İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü ve Trabzon Kadın Platformunun ortaklığıyla “Kahvelere Beyaz Kurdele” kampanyası başlatıldı. 17 ilçe ve merkezi kapsayan, hedef kitle olarak erkeklerin belirlendiği ve kahvehanelerde yürütülecek olan kampanya, yapılan uzman ziyaretleri ve eğitimler yoluyla kadına karşı şiddete yönelik farkındalık yaratılmasını hedefliyor. Ziyaretlerin gerçekleştirildiği ve eğitimlerin yapıldığı kahvehanelere beyaz kurdeleyi temsilen bir plaket verilmesi planlanıyor. Kampanya kapsamındaki ilk kahvehane ziyaretinde, uzman olarak katılan sosyal hizmet uzmanı kadına

yönelik şiddet konusunda bilgilendirme yaparken Cumhuriyet Savcısı ve Emniyet mensupları da sürece yönelik bilgi verdiler. Bunun yanında, kadın kuruluşları da konu ile ilgili deneyimlerini paylaştılar. “Kahvelere Beyaz Kurdele” kampanyasının ilk toplantısının gerçekleştirilmesi için 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü seçildi.

Trabzon'da ayrıca kırsal bölgelerde yaşayan kadınlara seminerler verildi. Türk Anneler Derneği Trabzon Şubesinin önerisiyle, Trabzon Barosu, Trabzon İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü ve Halk Eğitim Merkezi Müdürlükleri arasında işbirliği geliştirildi. İşbirliği sonucu, Türk Anneler Derneği tarafından belirlenen ilçelerde, kadın haklarına yönelik eğitim çalışması gerçekleştirildi. Türk Anneler Derneği tarafından kırsalda yürütülen başka bir çalışma ise, “Kadın Dostu Köylere Yolculuk” projesi kapsamında başlatıldı. Kırsal ve dağlık bölgedeki yerleşimlere gezici araçla gidilerek, uzmanlar eşliğinde kadına yönelik şiddet ve cinsel sağlık konularında bilgilendirme çalışmaları yapılmasını amaçlayan projenin ilk faaliyeti, eğitimlerin başlatılmasından önce belirlenen bölgelerde anketler yapılarak aralarında kadına yönelik şiddetin de yer aldığı konuları araştırmaktı.

Trabzon EK 13 : “Kahvehanelerde Beyaz Kurdele Kampanyası” Açılış Toplantısından Fotoğraf

10. KADIN PLATFORMLARI, KADIN DAYANIŞMASI ve İŞBİRLİKLERİ

Trabzon

BMOP'un başlangıcında **Trabzon**'da dört kadın kuruluşu mevcuttu. Programın sonunda ise bu sayı 11'e yükseldi. Program kapsamında gerçekleştirilen farkındalık çalışmaları, eğitimler ve özellikle Trabzon YEEP'in hazırlanması süreci kadın kuruluşlarının güçlenmelerine ve birlikte çalışma pratiği geliştirmelerine katkı sağladı. Daha hızlı çalışabilmek, kentteki çalışmalardan haberdar olabilmek amacıyla “trabzonkadinplatformu@googlegroups.com” isimli bir e-grup oluşturuldu. Oldukça aktif olan bu e-gruba kadın kuruluşlarının üyelerinin yanında örgütlü olmayan fakat yürütülen çalışmalardan haberdar olmak isteyen kadınlar da üye oldu. Kadın kuruluşları, bu süreçte birbirleriyle olduğu kadar yerel yönetimlerle de birlikte çalışma deneyimi kazandılar. Çalışmalar esnasında, daha etkili olabilmek ve seslerini duyurabilmek amacıyla platform oluşturma ihtiyacı hissedildi. Platform oluşturma fikri 2009 Yerel Seçimleri öncesi başlatılan “40 Mahalle 40 Kadın Muhtar” kampanyasının yürütülmesi sırasında ortaya çıktı. Platform, daha sonra İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile kadınlara vatandaşlık eğitimlerinin verilmesini içeren ortaklık protokolü imzaladı. Gittikçe daha etkin hale gelen platformun tanımı, görevi ve işleyişine dair netlik olmaması çalışmaları zorlaştırmaya başladı. Mevcut sorunların giderilmesi amacıyla BMOP Trabzon İl Koordinatörlüğünün desteği ile Sivil Toplum Geliştirme Merkezinden (STGM) platform çalışmaları için destek istendi. STGM uzmanları, Trabzon'a gelerek kadın kuruluşları ile ikişer günlük iki eğitim gerçekleştirdi. Eğitimler sonucu Trabzon Kadın Platformu kimlik kartı çıkartıldı. Bir yıllık dönemlerle görev yapmak üzere platform sözcüsü, platform sekreteri ve her dernekten bir kişinin katılımıyla oluşturulan yönetim kurulu belirlendi. Platformun kısa vadeli hedefi stratejik planlara toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifini yerleştirmek olarak tanımlandı. Platform, planlı bir çalışma sonucu ilk hedefini başarı ile gerçekleştirdi. Bu başarı platform üyesi tüm kadın kuruluşları için önemli bir motivasyon kaynağı oldu.

Trabzon EK 14: Trabzon Kadın Platformu Kimlik Belgesi Taslağı

Trabzon EK 15: Trabzon Kadın Platformu 8 Mart Etkinliklerinden Fotoğraf

İzmir

İzmir'de BMOP çalışmaları başladıktan sonra Kadın Yazarlar Derneği kuruldu. Ayrıca, pek çok kadın kuruluşu e-grup kurarak düzenledikleri

kampanyalar hakkında duyuru yapabilir ve ortak eylemler örgütleyebilir hale geldiler. Kadına yönelik şiddete karşı oluşturulan Şiddete Karşı Kadın Koordinasyonu İzmir'de kadın dayanışmasının en önemli örneklerinden birini oluşturdu. Kadın örgütlenmesinin başka bir örneği de, bünyesinde 35 kadın kuruluşunu barındıran ve iki yılda bir değişen dönem sözcülüğü yönetimiyle çalışan İzmir Kadın Kuruluşları Birliği (İKKB) oldu.

Kars

BMOP Kars Koordinatörlüğünün desteği ile **Kars**'ta iki yeni kadın kuruluşu faaliyete geçti. 2007 yılında kurulan Karşılı Girişimci Kadınlar Derneği (KAGİKADER) kadın istihdamı alanında projeler yürütürken, yine 2007 yılında kurulan Kars Kültürünü Tanıtma ve Kadın Girişimciler Derneği el sanatları alanında kurslar açarak kadınlara yönelik çalışmalar yapıyor. Kadın kuruluşları oluşturdukları e-grup aracılığı ile haberleşerek ortak etkinlikler düzenliyor.

“Biz BMOP desteği ile kurulan bir derneğiz. Önceden STK nedir, dernek nasıl kurulur, nasıl çalışır gibi konular hakkında en ufak bir fikrimiz yoktu. BMOP kapsamında aldığımız STK, savunuculuk, lobicilik ve proje eğitimleri sayesinde kendimizi geliştirmeye başladık. Böylece, yerel yönetimlerle ilişkiler konusunda da özgüven kazandık. Kadın kuruluşları için tüm kapılar artık daha kolay açılıyor.”

Serap Çağatay
Karşılı Girişimci Kadınlar Derneği, Kars

Nevşehir

Nevşehir'de ise kadınların Yerel Seçimlerde oy kullanma, seçme ve seçilme haklarını almalarının 78. yıldönümünde, Nevşehirli kadın kuruluşları bir basın bildirisini yayımlayarak hem bu güne dikkat çektiler, hem de Nevşehir Kadın Platformunu kurduklarını duyurdular. Önemli günlerde etkinlikler düzenleyerek çalışmalarını sürdüren Nevşehir Kadın Platformu, 2009 yılının Ekim ayında mahalle birimlerinin kurulması için iki mahalle muhtarlığı ile işbirliği protokolü imzalayarak pilot çalışma başlattı. Bunun yanında, 2009 yılının Kasım ayında Nevşehir Kadın Platformu tarafından İl Genel Meclisine verilen bir dilekçe ile İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğüne bağlı olarak çalışan Aile Danışma Merkezinde görev yapan iki psikologun başka bir ile atanmaları nedeniyle boşalan kadrolar için norm kadro tahsisi talep edildi. Platform, ayrıca 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü

etkinlikleri için 10 kurum ve kuruluşla protokol imzaladı.

Neşehir EK 18: Neşehir Kadın Platformunun Kuruluşuna Dair Gazete Haberi

Şanlıurfa

Şanlıurfa'da BMOP, kadın kuruluşlarını güçlendiren bir süreç oldu. BMOP sürecinde yeni kurulan kadın kuruluşları arasında Kadın Aile Eğitim Kültür Yardımlaşma Derneği, Şanlıurfa Girişimci İş Kadınları Derneği ve GAP Kadın Aile Eğitim Kültür Derneği yer aldı. BMOP ayrıca, kadın kuruluşlarının kendi aralarındaki iletişim ve işbirliğini arttırırken Kent Konseyi Kadın Meclisinin de bu süreçten olumlu etkilenmesine vesile oldu.

“BMOP, gerek ilimizde gerekse farklı illerde yapılan eğitim seminerleriyle bilgilenmemize; dernekçilik anlayışımızın gelişmesine; bakış açımızın genişlemesine ve alternatif görüşler üretmemize katkı sağladı.”

Müzeyyen Şansal

Kadın Aile Eğitim Kültür Yardımlaşma Derneği, Şanlıurfa

Van

BMOP'un Van'da kadınların güçlendirilmesi ve kadın-erkek eşitliğinin geliştirilmesine yönelik olarak yarattığı ivme, 2007'de Van merkezde üç yeni kadın kuruluşunun kurulmasına olanak sağladı. BMOP kapsamında Van merkezde birlikte çalışılan kadın kuruluşları, kendi aralarındaki iletişim ve işbirliğini geliştirmek için 2008 yılında “Van Kadın Dayanışma” adlı bir e-grup oluşturdu. Kadın kuruluşları üyeleri, hem kurumsal hem bireysel olarak bu e-gruba üye olabiliyor ve kadın kuruluşlarının tüm ortak etkinliklerinin hazırlıkları ve duyuruları bu e-grup üzerinden gerçekleştiriliyor. E-grubun hali hazırda 15 üyesi bulunuyor.

BMOP, Van'daki kadın kuruluşlarının birbirleriyle ve kamu kurum ve kuruluşlarıyla diyalog ve ortak çalışma deneyimlerini arttırmalarına da olanak sağladı. BMOP Sabancı Vakfı 2008 Yılı Hibe Programı yararlanıcısı Yaka Kadın Kooperatifi ile BMOP Sabancı Vakfı 2009 Yılı Hibe Programı yararlanıcısı Mavi Göl Kadın Derneği, ortak bir büro kiralarak, çalışmalarını bu büroda işbirliği içinde sürdürme kararı aldılar. Kadın kuruluşları temsilcileri, 14 Mayıs 2008 tarihinde Van Ticaret ve Sanayi Odası Başkanını ziyaret ederek, kuruluşlarının çalışmalarını aktardılar. 7 Kasım 2008'de ise Van'ın kadın milletvekilinden biri ile Van Valiliğinde bir araya gelerek

kendisine Van YEOP'i anlattılar ve YEOP'in hayata geçirilmesi için desteğini istediler.

“BMOP önce kadın kuruluşları olarak birbirimizle, sonra kamuyla iletişimimizi ve işbirliğimizi güçlendirdi. Kadın kuruluşları arasında etkileşimi, ortak iş yapmayı ve ortak paydada buluşmayı sağladı.”

Sevner Pekbay
Kadın Girişimciliğini Destekleme Derneği, Van

Van EK 25: Kadın Kuruluşlarının VATSO Ziyaretinden Fotoğraf

Van EK 26: Kadın Kuruluşlarının Kadın Milletvekiliyle Toplantısından Fotoğraf

11. YEREL SEÇİM SÜRECİNDE KADIN KURULUŞLARININ ÇALIŞMALARI

2009 Yerel Seçimleri sürecinde BMOP Program Yöneticisi, İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon ve Van'a giderek İl Koordinatörleri ile birlikte tüm siyasi partilerin belediye başkan adaylarına ziyaretlerde bulundu. Adaylarla yapılan görüşmelerde, seçilmeleri halinde yürütülecek projelere ve izlenecek politikalara toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinin yerleştirilmesi ve hazırlanacak stratejik planlara eşitlik ilkesinin dahil edilmesi yönünde destek alındı.

Şanlıurfa

2009 Yerel Seçimleri sürecinde Şanlıurfa'daki kadın kuruluşları, kadınların yerel siyasete katılımı ve kadın dostu kentsel hizmetler konusunda lobi faaliyetleri ve savunuculuk çalışmaları başlattılar. Bu kapsamda, her hafta düzenli olarak milletvekilleri, siyasi partiler, belediye başkan adayları ve muhtar adayları ile görüşmeler yaptılar. Bağımsız kadınların da Kent Konseyi Kadın Meclisi toplantı salonunda yapılan çalışmalara katılması ve başkan adaylarının izleyecekleri kent politikalarına yönelik sorular sorması, önemli gelişmeler arasında idi. Kadın kuruluşlarının ve bağımsız kadınların yaptığı bu çalışmalar sonunda, belediye başkan adaylarının kadınlar tarafından sunulan önerilere projeleri arasında yer verdikleri görüldü. Ayrıca, bu süreçte Şanlıurfa'da bir siyasi parti tarafından kadın belediye başkanına yer verilmesi, kadınların yerel karar mekanizmalarına katılımı yönünde atılan önemli bir adım oldu.

Şanlıurfa EK 13: Kadın Kuruluşlarının Yerel Seçim Çalışmalarından Fotoğraflar

İzmir

İzmir'deki kadın kuruluşları da 2009 Yerel Seçimleri öncesinde kadınların listelerde seçilebilir yerlere getirilmesi için yoğun çalışmalar yürüttüler; siyasi partileri ziyaret ettiler. Kadın kuruluşları, listelerde kadın adayların yerlerini saptayarak basına duyurdular. Düzenledikleri basın toplantılarında ve Belediye başkan adaylarına yaptıkları ziyaretlerde İzmir YEOP'te yer alan başlıklara dikkat çekerek taleplerini dile getirdiler.

Kars

Kars'ta yürütülen yerel seçim çalışmaları arasında Sabancı Vakfı 2007 Yılı Hibe Programı kapsamında Kars Valiliği Mahalli İdareler Müdürlüğü tarafından uygulanan “Yerel Yönetimlerde Kadın” isimli proje önemli bir yere sahip oldu. Kars'ta yaşayan kadınların yerel karar alma mekanizmalarına katılımlarını arttırmayı amaçlayan projeye iki kadın mahalle muhtarı dahil toplam 58 kadın katıldı. Tüm katılımcılar, Anayasal haklar, Siyasi Partiler Kanunu, seçme ve seçilme hakkı, yerel yönetim tanımına giren kurumların görev ve sorumluluk alanları, köy ve mahalle muhtarlıkları, siyasette kadın kotası, lobicilik ve kampanya yönetimi gibi konularda İlçe Kaymakamları ve akademisyenler tarafından verilen eğitimleri tamamlayarak sertifikalarını aldılar. Katılımcılar arasında, 2009 yerel seçimlerinde yerel meclis üyeliğine ve mahalle muhtarlığına adaylığını koyan toplam dört kadın bulunurken, bunlardan halihazırda mahalle muhtarı olan ikisi yeniden muhtar olarak seçildi.

“Sabancı Vakfının desteğiyle Kars Valiliği Mahalli İdareler Müdürlüğü tarafından yürütülen 'Yerel Yönetimlerde Kadın' adlı projeye biz de katıldık. Siyasi partiler ve bunların yapısı, işleyişi, lobicilik ve kampanya gibi konularda eğitimler alarak siyasete daha çok ilgi duymaya başladık. Aramızdan bazıları Yerel Seçimlerde meclisler ve mahalle muhtarlıkları için aday oldu. Birçok kadının siyasi iradesi bu proje ile ortaya çıkmış oldu.”

Belgin Kesemen
Karşlı Girişimci Kadınlar Derneği, Kars

Kars EK 13: “Yerel Yönetimlerde Kadın” Projesinden Fotoğraf

Nevşehir

Nevşehir'de, Yerel Seçim çalışmaları sürecinde 26 Şubat 2009 tarihinde Türk Kadınlar Birliği Nevşehir Şubesi ve Konrad-Adenauer-Stiftung Vakfı tarafından ortaklaşa düzenlenen “Kadın ve Siyaset” konulu panelde yerel meclislere ve muhtarlıklara aday olan kadınlar tanıtıldı. Nevşehir Kadın Platformu ise Yerel Seçimler öncesinde belediye başkan adaylarını tek tek ziyaret ederek hazırladıkları bildiriye kendilerine ilettiler ve yerel yönetimlerden beklentilerini aktararak seçim sonrasında da yapılacak çalışmaların takipçisi olacaklarını ifade ettiler.

Nevşehir EK 19 : Türk Kadınlar Birliğinin Panelinden Fotoğraf

Nevşehir EK 20 : Nevşehir Kadın Platformunun Yerel Seçimler İçin Hazırladığı Bildiri

Trabzon

2009 Yerel Seçimleri sürecinde **Trabzon**'da “40 Mahalle 40 Kadın Muhtar” isimli bir kampanya yürütülerek, Yerel Seçimlere kadın katılımının artırılması amaçlandı. Kampanyanın hazırlık sürecinde, kadın kuruluşları bir araya gelerek, çalışma planı çıkardılar ve kampanya faaliyetlerini belirlediler. Kampanya, proje konusunda deneyimli bir dernek tarafından projelendirildi ve fon sağlandı. Öncelikle, kadın kuruluşlarında gönüllü olarak çalışan kadınlara eğitici eğitimi verildi. Daha sonra, KA-DER Trabzon Temsilciliği tarafından sağlanan dokümanlar ve katkılarla, eğitim çalışmaları tamamlandı. Ardından, mahallelerde toplumsal cinsiyet eşitliği ve vatandaşlık haklarına yönelik eğitimler verildi. Daha sonraki aşamalarda ise muhtar adayları belirlenerek, kendilerine yönelik özel eğitimler gerçekleştirildi. Belirlenen 12 muhtar adayı arasından bazıları o kadar güçlüydü ki erkek muhtar adayları kadın adaya karşı birleşmek zorunda kaldı.

Trabzon EK 16: “40 Mahalle 40 Kadın Muhtar Kampanyası” Afişi

Van

Van'daki kadın kuruluşları, 2009 Yerel Seçimleri öncesinde Van merkezde Cumhuriyet ve Vali Mithat Bey Mahallelerinin kadın muhtar adaylarıyla bir yemekte buluşarak kadın adaylara desteklerini ifade ettiler. 2009 Yerel Seçimlerinde, Van'da ilk kez bir merkez mahalle muhtarlığına bir kadın aday seçildi. Seçimlerde Van merkez ve ilçelerinde seçilen tek kadın muhtar olan Cumhuriyet Mahallesi muhtarına, muhtarlık bürosunu kurması için, Van Kadın Derneğinin girişimiyle çeşitli sponsorlar tarafından inşaat malzemesi hibe edildi.

Van EK 27: Kadın Kuruluşlarıyla Kadın Muhtar Adaylarının Toplantı Fotoğrafı

12. KADIN KURULUŞLARI-YEREL YÖNETİMLER İŞBİRLİĞİ

Kars

8 Mart 2008 Dünya Kadınlar Günü etkinlikleri kapsamında **Kars**'ta faaliyet gösteren tüm kadın kuruluşları ve kadınların ağırlıklı olarak çalıştığı sivil toplum kuruluşları, Kars Belediyesi ortaklığı ile bir kutlama etkinliği düzenledi. Bu kapsamda, Kafkas Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KSAUM) öncülüğünde Vali, Belediye Başkanı ve Rektörün katılımıyla bir panel düzenledi. Başka bir panel de, İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü tarafından İl Müftüsü, İl Sağlık Müdürü, İl Emniyet Müdür Yardımcısı ve Kars-Ardahan Bölge Barosundan bir avukatın katılımıyla düzenlendi. Kadın kuruluşları, 8 Mart vesilesi ile ayrıca Vali ve eşini ziyaret ettiler. Belediye Meclisi üyelerine de ziyarette bulunarak, Meclis kürsüsünden yapılan kutlamaları kabul ettiler ve Meclis üyelerine kadın çalışmalarına verilen destek için teşekkürlerini sundular.

Kars EK 14: 8 Mart Etkinliğinden Fotoğraf

Nevşehir

Nevşehir YEOP'in Kentsel Hizmetler başlığı altında öngörüldüğü gibi kentsel hizmetlerin mahalle ölçeğinde verilmesi ve yaygınlaştırılmasına dair maddenin hayata geçirilmesinin ilk adımı olarak 16 Ekim 2009 tarihinde Nevşehir Kadın Platformu ile Cumhuriyet ve Memişbey Muhtarlıkları arasında işbirliği protokolü imzalandı. Üç ay sürecek olan pilot çalışma, mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek, Belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği yapmak gibi alanları kapsıyor. Bu çalışma ile pilot çalışma içinde oluşturulan mahalle birimleri modelinin, diğer mahallerde de uygulanması hedefleniyor.

2008 ve 2009 yıllarında Nevşehir Belediyesi ile 8 Mart Dünya Kadınlar Günü kutlamaları için işbirliği yapmış olan Nevşehir Kadın Platformu, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü etkinlikleri için de Belediyenin yanı sıra, İl Millî Eğitim Müdürlüğü, İl Müftülüğü, İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, İl Emniyet Müdürlüğü, Nevşehir Üniversitesi, Kanal K yerel televizyonu, yerel gazeteler (Kent Haber, Kapadokya, Yeni Gün) ve Nevşehir Muhtarlar Derneği ile bir protokol imzaladı.

Nevşehir EK 21: Mahalle Birimleri Protokolü

Nevşehir EK 22: Mahalle Birimlerine Sağlanacak Desteğe Dair Yazı

Şanlıurfa

Şanlıurfa'da BMOP, kadın kuruluşları ile yerel yönetimler arasındaki diyalog ve işbirliği sürecini olumlu yönde etkiledi. Kurumlar bu sayede birlikte çalışma pratiği kazandılar. Bunun bir örneği, İl Genel Meclisi ve kadın kuruluşlarının ortaklaşa çalışmaları oldu. 25 Kasım 2009 tarihinde İl Genel Meclisi Başkanlığı ve kadın kuruluşları ortaklaşa bir panel düzenlediler. Bu panelde, kadın ve kız çocuklarına yönelik olarak sunulması gereken hizmetler tartışılarak geliştirilen öneriler Meclis gündemine alındı.

Şanlıurfa EK 14 : İl Genel Meclisi-Kadın Kuruluşları İşbirliğiyle Düzenlenen 25 Kasım Panelinden Fotoğraflar

Trabzon

Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile Trabzon Kadın Platformu arasında “Kadının Güçlendirilmesi ve Vatandaşlık Eğitimi” işbirliği protokolü imzalandı. Protokol, Trabzon Kadın Platformu dahil tüm sivil toplum kuruluşları gönüllüleri tarafından kadınlara toplumsal cinsiyet, kadının insan hakları, genel ve yerel yönetim ve iletişim becerileri ve benzeri konulu eğitimlerin verilmesini öngörüyor. Ayrıca Vali Yardımcıları ve ilgili müdürlüklerle gerçekleştirilen görüşmeler sonucu, kadın kuruluşlarının kent politikalarının oluşumunda etkili olan Komisyonlarda temsil edilmesine yönelik karar çıkartıldı. Yönetmeliklerin katılıma olanak sağladığı Komisyonlarda kadın kuruluşları temsil edilmeye başlandı.

2008 yılı 8 Mart etkinlikleri Trabzon'da yerel yönetimler ve kadın kuruluşları işbirliğinin güzel bir örneği oldu. Etkinlikler kapsamında Trabzon Belediyesi araçları kadınlara ücretsiz olarak tahsis edildi. Kadın kuruluşlarının önerisiyle Belediye tarafından kadın kuruluşlarına şehrin merkezinde bir mekan tahsis edildi ve kadın kuruluşları açtıkları stantlarda 8 Mart haftası boyunca çeşitlik etkinliklerle kendilerini tanıttılar.

“BMOP, kadın kuruluşlarıyla işbirliğinin önemini farkına varmamızı sağladı. Birlikte çalışıldığı taktirde ne kadar önemli başarılar elde edilebileceğini görmüş olduk. Artık bunun bilincinde hareket ediyor, birlikte çok daha güçlü çalışmalar gerçekleştiriyoruz.”

Hüseyin Turan
Belediye Başkan Yardımcısı, Trabzon

Trabzon EK 17 : Trabzon Kadın Platformu ile İl Milli Eğitim Müdürlüğü Arasında İmzalanan Protokol

Trabzon EK 18 : İl Genel Meclisi Üyeleri ve Kadın Kuruluşları Temsilcilerinin Katılımıyla 8 Mart Etkinlikleri Fotoğrafı

Van

Van'da kadınların mahalleyi ilgilendiren kararlara katılımını ve yerel hizmetlere erişimini kolaylaştırmak için, İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü koordinasyonunda 28 mahallede mahalle komiteleri kuruldu. Her bir mahalle komitesi, İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü personeli bir sosyolog, mahalledeki sağlık ocağında görevli bir ebe veya hemşire, mahalle muhtarı, mahalledeki ilk veya ortaöğretim kurumlarında görevli bir kadın öğretmen ve bir kadın kuruluşu temsilcisinden oluşuyor. Komite çalışmalarına gönüllü mahalleli kadınların da davet edilmesi planlanıyor.

13. KADIN VE KENT

Kars

Toplumsal cinsiyet eşitliğine daha duyarlı bir yerel yönetim anlayışı çerçevesinde **Kars** kent merkezindeki mevcut üç sokağın adı, kanaat önderi Karslı üç kadının isimleri ile değiştirildi. Belediye Başkanının teklifi ile İmar Komisyonunun hazırladığı rapor doğrultusunda Kars Merkez Ortakapı Mahallesi 2.Buzhane Sokağın isminin Yıldız Laçinel Sokak, Kars Merkez Ortakapı Mahallesi 3.Buzhane Sokağın isminin Vasfiye Eriş Sokak, Kars Merkez Ortakapı Mahallesi 4.Buzhane Sokağın isminin Neşe Doster Sokak olarak değiştirilmesi Meclis onayına sunuldu. Teklif yapılan müzakereler ve oylama sonucu oy çokluğu ile kabul edildi.

Kars EK 15 : Belediye Meclisinin Sokaklara Kadın İsimleri Verilmesine Dair Kararı

İzmir

Benzer şekilde, BMOP çalışmalarına başlangıçta **İzmir** Büyükşehir Belediyesi adına katılan Pakize Ateş'in adı, Narlıdere Belediyesi tarafından İlçe açılan kadın danışma merkezine verildi. Merkezin adı Narlıdere Pakize Ateş Kadın Danışma Merkezi oldu.

Nevşehir

Nevşehir'de yerel yönetimlerde görevli kadınların karar verici yerlere gelmesini sağlamak amacıyla hizmet içi eğitim ve teşvik uygulaması yapılmasına yönelik olarak, Valilik kurumlarında çalışan kadın personelin profilinin, ihtiyaçlarının ve kadın personel çalıştırmayan kurumların belirlenmesi için bir anket hazırlanarak 43 kamu kurumuna gönderildi. 1541 kadın personel tarafından yanıtlanan anketin sonuçlarına göre tespit edilen alanlarda gerekli çalışmalar başlatılacak.

Nevşehir EK 23: Kamuda Çalışan Kadınların Profili Anketi ve Sonuçları

Şanlıurfa

Şanlıurfa'da 2009 yılında Şanlıurfa Belediyesi tarafından Halep Çarşısı "Hanımeli Çarşısı" adı ile yeniden düzenlenerek çarşı içinde 50 kadına ücretsiz olarak işyeri sağlandı. Bunun yanında, işyeri sağlanan kadınlardan ihtiyaç duyanlara mikro kredi verildi. Bazı kadınlar çarşı içindeki işyerlerinde kendi ürettikleri ürünlerin satışını yaparken bazıları çorba evi ve

kuaför gibi dükkanları işletiyorlar. Diğer yandan, Belediye kadınlara çarşı içinde işyeri sağlamaya devam ediyor.

“BMOP, 2006 yılından bu güne kadar kadın kuruluşlarına yönelik kapasite geliştirme eğitimleri ve teknik destek eğitimleri konusunda öncülük etmiş ve son derece iyi bir iletişim ağı oluşturmuştur.”

Fevzi Yüce
Belediye Başkan Yardımcısı, Şanlıurfa

Şanlıurfa EK 15: Belediye Hanımeli Çarşısından Fotoğraflar

Trabzon

Trabzon'da BMOP kapsamında gerçekleştirilen eğitim ve toplantılarda, Milli Prodüktivite Merkezi (MPM) Karadeniz Bölge Müdürlüğü katılımcı olarak yer aldı. Bu etkinlikler kapsamında aktarılan bilgiler ve paylaşılan tecrübeler ışığında, kentlerde yaşayan kadınların, sunulan hizmetlerden yararlanma düzeyleri, yaşadıkları sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin geliştirilebileceği bir araştırma projesinin yürütülmesinin, gerek daha önce yapılmış çalışmaları destekleyici olması, gerekse bundan sonra yapılacak çalışmalara ışık tutması açısından kadın çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünüldü. Bu düşünce doğrultusunda, “Kadınların Kentsel Hizmetlerden Yararlanma Düzeyleri, Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Trabzon İli Örneği” konulu bir araştırma projesi gerçekleştirilmesine karar verildi. Projenin uygulama bölümünde yapılacak çalışmaların, kentsel hizmetlerin sunumundaki en önemli aktör olan Belediye ile işbirliği içinde gerçekleştirilmesinin anlamlı olacağı düşünülerek Trabzon Belediyesi ile işbirliği protokolü imzalandı. Anket çalışması tamamlandıktan sonra, ilgili kurum müdürleri ile toplantılar yapıldı ve sorunlar paylaşarak, uygun çözümler üretildi. Çalışmaların tamamlanmasının ardından araştırma kitaplaştırıldı. Araştırma kitabına, Milli Prodüktivite Merkezi Bölge Müdürlüklerinden (İzmir, Gaziantep, Trabzon, İstanbul) ve MPM Genel Merkezinden (Ankara) ulaşılabilir.

“BMOP ile daha önce dikkatimi çekmeyen konular ilgi alanıma girdi. Kent yaşamı ve kırsal yaşamda kalıplaşmış kadın-erkek rolleri hakkında empati kurma, uygulamaların kadınları nasıl etkileyeceği konusunu dikkate alma, bir de o yönden bakma gibi olumlu katkılar sağladı. Kaldırımında yürürken bebek arabası nerden inebilir, dolmuşta nasıl daha rahat binilir gibi yeni bakış açıları geliştirdi.”

Mahmut Halal
Vali Yardımcısı, Trabzon

Bunun yanında, Trabzon Eşitlik Birimi tarafından “Trabzon'da Kadın İstihdamı” isimli bir araştırma yapılarak, kadın istihdamını geliştirmeye yönelik olarak hazırlanacak projenin temelleri atıldı. Bu kapsamda, ilde başlatılan mikro kredi uygulamasına ve istihdam alanında gerçekleştirilecek çalışmalara zemin oluşturulması ve kadına yönelik istihdam politikası geliştirilmesine katkı sağlamak amacıyla 15-65 yaş aralığında 1121 kadına uygulanmak üzere bir anket çalışması hazırlandı. İl Özel İdaresi tarafından 2009 bütçesinde kadın çalışmalarına yönelik ayrılan kaynakla hayata geçirilecek olan proje kapsamında Milli Prodüktivite Karadeniz Bölge Müdürlüğü ve TÜİK Karadeniz Bölge Müdürlüğü ile protokol imzalandı.

Trabzon EK 19: Milli Prodüktivite Merkezi Tarafından Hazırlanan Kitap

Van

Van YEOP'un 3.1.2.2 numaralı maddesi çerçevesinde, göl kıyısında tesisleri olan 10 kamu kurumuna BMOP'tan sorumlu Vali Yardımcısı imzasıyla bir yazı gönderildi. Yazıda, tesislerin haftanın belirli gün ya da günlerinde kadınların kullanımına ayrılması ve benzeri yöntemlerle kadınların gölden yararlanma olanaklarının artırılması istendi.

Van'da Kent Konseyi Kadın Meclisi Geçici Koordinasyon Kurulu, kentteki aktif kadın kuruluşlarının katılımıyla Aralık 2007'de kuruldu. Geçici Koordinasyon Kurulu, kuruluşundan sonraki altı aylık süre içinde Kadın Meclisi Taslak Yönergesini hazırlayarak Kent Konseyi Yürütme Kuruluna sundu. Geçici Koordinasyon Kurulu üyeleri, 25 Ağustos 2008 tarihinde Van Belediyesi Kadınlar Lokalinde düzenledikleri bir basın toplantısıyla, Kadın Meclisi Taslak Yönergesini kamuoyuyla paylaştılar.

“BMOP öncesinde toplumda kadın-erkek farkı olduğunu hiç düşünmemiştim. Oysa şimdi parktaki aydınlatmadan, sokakların güvenliğine kadar her konuda toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin sonuçlarının farkına varıyorum. Sokakta yürürken etrafıma daha çok toplumsal cinsiyet açısından düşünerek bakıyorum.”

Sevnur Pekbay
Kadın Girişimciliğini Destekleme Derneği, Van

2008 yılında Van Belediyesi, kent merkezindeki balıkçılar çarşısını yeniden düzenleyerek “Kadınlar El Emeği Çarşısı”na dönüştürdü. Çarşıda bulunan 32 dükkanda oluşturulan 76 stant, el emeği ürünlerini satmak isteyen kadınlara ücretsiz olarak tahsis edildi. Altı kadın kuruluşuna beşer standın tahsis edildiği çarşının çay ocağı da bir kadın tarafından işletiliyor. Van KAMER, Kadınlar Çarşısında standı olan 10'un üzerinde kadını, düzenlediği beş toplantı ile kadına yönelik şiddete karşı yasal hakları hakkında bilgilendirdi.

Van EK 29 : Kadınların Van Gölünden Yararlanma Olanaklarının Artırılmasına Dair Yazı

Van EK 30 : Kent Konseyi Kadın Meclisi Basın Toplantısı Fotoğrafı

Van EK 31 : Belediye Kadın Çarşısından Fotoğraf

14. SAĞLIK ALANINDAKİ ÇALIŞMALAR

Kars

Kars'ta kadın sağlığı alanında verilen hizmetlerde Kars Devlet Hastanesi bünyesinde 2009 yılı başında kurulan KETEM (Kanser Erken Teşhis Tarama ve Eğitim Merkezi) önemli bir yer tutuyor. KETEM'de, meme kanseri ve rahim ağzı kanseri gibi kadınların sıklıkla yakalandığı kanser türlerini teşhise yönelik tetkikler ücretsiz olarak yapılıyor. KETEM personeli mahallelerdeki kadınlara da muhtarlar aracılığıyla ulaşıyor. Merkezde ücretsiz olarak yapılan kanser tetkiklerinin yanı sıra, kadınlara kendi kendine meme muayenesi de öğretiliyor. Ayrıca, Kars İl Sağlık Müdürlüğü, düzenlediği hizmet içi eğitimlerle personeline toplumsal cinsiyet rolleri, kadının insan hakları, hasta hakları, üreme sağlığı, kendi kendine meme muayenesi, güvenli annelik, aile planlaması ve cinsel sağlık konularında eğitim veriyor. İl Sağlık Müdürlüğü ve Toplum Merkezi işbirliği ile hasta hakları, kadın hastalıkları, genel sağlık bilgisi, sağlıklı beslenme, meme kanseri, rahim ağzı kanseri gibi alanlarda kadınlara yönelik eğitim seminerleri düzenliyor.

Kars EK 16: KETEM'in Açılış Töreni Fotoğrafı

Nevşehir

Nevşehir'de ise Belediye ve İl Sağlık Müdürlüğü işbirliğinde Kapadokya Eğitim Merkezi tarafından açılan farklı branşlardaki kurslara katılan kadınlara, Han Odası Kadın Eğitim Biriminde anne ve çocuk sağlığı, dengeli beslenme, bulaşıcı hastalıklar, kadın hastalıkları, diyabet ve kanser gibi temel sağlık konularında bilgilendirmeler yapılıyor. Her dönem yeni başlayan kadın kursiyerlere bu bilgilendirmeler yapılmaya devam ediliyor.

Şanlıurfa

Şanlıurfa'da 2008 yılının Nisan Ayından bu yana kadın sağlığının korunması alanında AÇSAP Şube Müdürlüğü tarafından “Misafir Anne” isimli proje yürütülüyor. Proje ile gebelerin doğumlarını hastanede gerçekleştirmeleri ve mutlaka bir sağlık personelinin yardımını almaları öngörülüyor. Proje, hastanelerden uzak yerleşim yerlerinde oturan ve özellikle kötü hava şartları nedeniyle hastanelere ulaşımında zorluk yaşayan gebelerin hızlı ve etkili bir şekilde hastanelere ulaştırılması ve doğumlarını hastane koşullarında yapmalarını sağlamayı amaçlıyor. Proje kapsamında hastane ortamı dışında doğum yapma riski taşıyan 1537 gebeye ulaşıldı. Bu gebelerden,

gebeliğinin son dört haftası içine girmiş 313 gebe daha elverişli koşulları olan hastanelere davet edildi. 27 gebe hastaneye gelerek, doğumlarını hastane koşullarında gerçekleştirmeyi kabul etti.

Trabzon

Trabzon'da sağlık alanında yapılan çalışmalar arasında, kadınlara yönelik ücretsiz taşınmalı sağlık taraması yer alıyor. Bu uygulamanın hayata geçmesi için ilk adım, Trabzon Kadın Platformu, İl Sağlık Müdürlüğü ve Trabzon Belediyesi arasında ortaklık kurulması oldu. Daha sonra, kadın kuruluşları üç pilot mahalle belirleyerek, muhtarlarla işbirliği içinde sağlık taraması konusunda duyurular yaptılar. Trabzon Belediyesi tarafından sağlanan ücretsiz otobüsle, sağlık karnesi olmayan kadınlara öncelik tanınarak, kadınlar kanser tarama ünitesine getirildiler. Uygulamada 100'e yakın kadın taramadan geçirildi ve kanser hakkında bilgilendirildi. 8 Mart etkinlikleri kapsamında gerçekleştirilen ancak, başarısı beklenenin altında kalan uygulamanın sistematik olarak hayata geçirilmesi yönünde İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulu kararı alınarak, alınan karar ilgili kuruluşlara resmi yazı ile bildirildi.

Ayrıca, Trabzon Valisinin eşinin önderliğinde ve İl Sağlık Müdürlüğü'nün koordinatörlüğünde Trabzon genelinde bir yıl sürmesi planlanan "Sağlıklı Ailem" isimli proje başlatılarak, kadınların ruh sağlığı, beslenme, çocuk sağlığı, modern doğum kontrol yöntemleri ve kadınlarda görülen kanserlerin tespiti konusunda bilgilendirilmeleri amaçlandı. Bilgilendirme toplantıları, mahallelerde uzmanlar tarafından gerçekleştiriliyor.

Trabzon EK 20: Kadınlara Sağlık Taraması Yapılmasına Dair Valilik Yazısı

15. YEREL ORTAKLARIMIZIN GÖZÜNDEN BM ORTAK PROGRAMI

“BMOP, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin giderilmesi için mücadele eden kadın sivil toplum kuruluşlarıyla kamu yöneticilerini buluşturan, birlikte iş yapmayı olanaklı kılan, kadın yurttaşların kamu hizmetlerinden eşit bir şekilde yararlanmasının önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik çalışmaları hızlandıran yenilikçi bir program.”

Kızbes Aydın
Çiğli Evka 2 Kadın Kültür Evi Derneği, İzmir

“BMOP, toplumsal cinsiyet eşitliği, kentsel kadın sorunları, kadınların insan hakları konularında birlikte program üretme ve uygulamada devlet, yerel yönetim ve sivil toplum kuruluşları işbirliğine örnek oldu.”

Engin Demir
Kadın Haklarını Koruma Derneği İzmir Şubesi Başkanı ve Kadın Dernekleri Federasyonu Ege Bölge Temsilcisi, İzmir

“Toplumsal duyarsızlığın yüksek olduğu bir ortamda kadın haklarına yönelik çalışmaların bu düzeyde ele alınması BMOP'un özgünlüğünün bir ifadesidir.”

Adnan Atakav
İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı, Halk Eğitim Merkezleri Başkanı, İzmir

“BMOP ile kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları birbirleriyle yakınlaştı. BMOP, kurumların asli görevleri dışında yerine getirmeleri gereken sorumlulukları hatırlattı. BMOP sayesinde kurumlar kendilerini sorgulamaya başladılar. Öte yandan, kadınlar kamu kurumlarına taleplerini daha rahat iletebilme olanağı buldular.”

Doğan Gül
İl Sosyal Hizmetler Müdürü, Kars

“BMOP yerel yönetimler-kadın kuruluşları işbirliğine ve kadın-erkek eşitliğine proje ortaklıkları ve program etkinlikleri ile önemli katkılar sağladı.”

Yrd. Doç. Dr. Aysel Güven
Kafkas Üniversitesi KSAUM Müdürü, Kars

“Kadın örgütlenmesini, kadınların sosyal hayata katılımındaki eksikliğini ve her ne kadar kanunlar önünde erkeklerle eşit de olsalar gelecek, gelenekler yüzünden haklarını kullanamadıklarını BMOP sayesinde öğrendik. BMOP kadın sorunlarına çözüm arayışına yönelmemizi sağladı. YEEP'e Nevşehir'de gerçekten ihtiyaç olduğunu BMOP'la fark ettik ve YEEP'te aktif rol aldık.”

Hayriye Demirbilek
Kapadokya Kadın Dayanışma Derneği, Nevşehir

“İlimizde daha önce uluslararası bir kuruluşun desteğinde kadının sosyal durumunun iyileştirilmesi gibi önemli bir konuda çalışma yapılmamıştı. Bu anlamda yenilikçi bir proje olan BMOP'un en önemli çıktısı, sosyal bir sorunu tartışmaya açarak bir plan dahilinde somut çözüm yolları araması, ilgili kamu/sivil kurum ve kişileri bilgilendirme ve sahiplenmeye yönlendirmesidir.”

Erdem Yazgı
**İl Planlama ve Koordinasyon Müdürü Vekili/
Eşitlik Birimi Temsilcisi, Nevşehir**

“BMOP, bölge insanını ve sivil toplum kuruluşlarını yerinde dinleyen, gözleyen ve sorunu çözmede samimi bir program. Sabancı Vakfı hibeleriyle, kadın eğitimi, kadın liderliği ve kadınların istihdamına yönelik birçok proje başarıyla uygulandı.”

Gülşen Hamavioğlu
Türk Ünitersiteli Kadınlar Derneği, Şanlıurfa

“BMOP’un bölgede tanıtılmasının ardından yerel yönetimler ile sivil toplum kuruluşlarının kadın sorunlarına bakış açıları değişti; yerel yönetimler kadınların barınma, eğitim ve kültürel gelişimleri açısından yeni projeleri hayata geçirmek amacıyla çalışmaya başladılar.”

Mehmet Yavuzaslan
İl Genel Meclisi
Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu Başkanı, Şanlıurfa

“BMOP ile toplumsal cinsiyet eşitsizliği gündeme alınmış oldu; rahat konuşulur hale geldi ve YEEP altında yazılı olarak tanımlanmış oldu.”

Zeynep Şimşek
Harran Üniversitesi, Şanlıurfa

“Kurumlar arası işbirliğine önem verilerek çalışmaların yürütülmesi, BMOP’u diğer projelerden ayıran en önemli fark.”

Nuray Kansız
Milli Prodüktivite Merkezi
Karadeniz Bölge Müdürü, Trabzon

“İçişleri Bakanlığı, BM ve kadın kuruluşlarının birlikte olması önemli bir yenilik. BMOP ile kadın-erkek eşitliği meselesi yerel yönetimlerin gündemine girmiş oldu. Eylem planındaki faaliyetlerin hepsi verimli bir şekilde yapılmalı; kadın kuruluşları da fiili olarak faaliyetlerin içine katılmalı. Kadın çalışmaları öyle çalışmalardır ki yapılan çalışmalar kendini büyük bir zaman diliminden sonra gösterir. Yani kadın-erkek eşitliği uzun bir süreçte sağlanabilir. Bu program ile kamu kurumları kadın-erkek eşitliğini sağlamak için bir adım attı.”

Zozan Özgökçe
Van Kadın Derneği, Van

“İlde daha önce kadın konulu bu kadar kapsamlı bir proje yapılmadı. Bu anlamda BMOP yeni bir proje. BMOP, kamu kurumları ve kadın kuruluşlarının bir araya gelmesini sağladı. Kadın konusunda kamu kurumlarının adım atmasını sağladı.”

Saime Sürme
Mavi Göl Kadın Derneği, Van

“BMOP'un ilimizde bir sinerji yarattığını düşünüyorum. Yapılan toplantılarda sivil toplum kuruluşları birbirini tanımaya başladı. Ortak çalışmalar gerçekleşti. BMOP ile ilimizdeki kurum ve kuruluşlar kadın konusundan haberdar oldu.”

Sema Sancak
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Kadın Sorunları Araştırma Ve Uygulama Merkezi Müdürü, Van

“BMOP ile kadın kuruluşları, kamu kurumları ve Belediye aynı çatı altında toplandı. Her iki tarafın birbirine karşı görüşleri BMOP sayesinde değişti. Daha önce, değil kadın kuruluşları, hiçbir sivil toplum kuruluşuyla aynı masada oturup ortak çalışma yapmamıştık.”

Ruşen Alpaslan,
Belediye Yerel Gündem 21 Sorumlusu (2006-2009), Van

“BMOP kapsamında kurulan Eşitlik Komisyonları ve Eşitlik Birimleri gerekli yasal düzenlemelerle kalıcı hale getirilmeli.”

Abdullah Çalm,
Belediye Başkan Yardımcısı (2006-2009), Van

3

BÖLÜM

BM Ortak Program İllerinde Kadının Durumu

1. NÜFUS

Türkiye'nin üçüncü büyük şehri olan İzmir'in toplam nüfusu 3.795.978'dir.¹ Kadın nüfusun (1.898.186) erkek nüfusa (1.897.792) oranı 1.0'dır. Yıllık ortalama nüfus artış oranı yüzde 15,0 ile Türkiye ortalamasının üstündedir.² 28 olan ilçe sayısı, 2008 yılında çıkan yeni Yasayla 2 yeni ilçenin daha eklenmesiyle 30'a ulaşmıştır.

İzmir Büyükşehir Belediye sınırları içinde kalan 21 ilçeden Balçova, Bornova, Buca, Çiğli, Gaziemir, Güzelbahçe, Karşıyaka, Konak, Narlıdere, Bayraklı, Karabağlar'dan oluşan 11 ilçe metropol ilçe olarak tanımlanmaktadır. Metropol ilçeler dışında kalan diğer 10 ilçe ise Aliğa, Bayındır, Foça, Kemalpaşa, Menderes, Menemen, Seferihisar, Selçuk, Torbalı ve Urla'dır.

Kars'ın toplam nüfusu 312.128'dir. Kadın nüfusun (148.450) erkek nüfusa (163.678) oranı 0,9'dur. Merkez ilçe nüfusunun 52.219'unu kadınlar, 58.064'ünü ise erkekler oluşturmaktadır. Türkiye'nin en fazla göç veren illerinden biri olmasının da etkisiyle nüfus artış hızı eksi binde 0,2'dir.³

Kars'ta merkez ilçeye bağlı, 23 mahalle ve 72 köy bulunmaktadır. Kars, merkez ilçe dışında 7 ilçeden oluşmaktadır: Akyaka, Arpaçay, Digor, Kağızman, Sarıkamış, Selim ve Susuz.

Kars, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 2023 yılı için Türkiye Turizm Stratejisi 2023 ve Turizm Stratejisi Eylem Planı kapsamına alınan 15 il merkezinden biridir. Bu proje ile, diğer iller gibi Kars'ın da "Kültür Turizmi Geliştirecek Marka Kent" ilan edilmesi ve geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Kapadokya bölgesinin merkezi Nevşehir'in toplam nüfusu 281.699'dur.⁴ Nüfusun yüzde 50,6'sı kadın (142.674), yüzde 49,4'ü erkektir (139.025). Yıllık ortalama nüfus artış oranı binde 5,8'dir.⁵ İl ve ilçe merkezlerinde yaşayan toplam kadın sayısı 74.324, belde ve köylerde yaşayan kadın sayısı 68.350'dir.

Nevşehir merkez ilçe dışında 7 ilçeden oluşmaktadır: Avanos, Acıgöl, Derinkuyu, Gülşehir, Hacıbektaş, Kozaklı ve Ürgüp. Merkez ilçeye bağlı 30 muhtarlık ve 8 belde bulunmaktadır.

¹ TÜİK 2008, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

² TÜİK 2007-2008

³ 2008 yılı TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

⁴ TÜİK 2008, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

⁵ TÜİK 2007-2008

Nevşehir sığınmacı göçmen kabul eden 30 ilden biridir. BM Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) Mayıs 2009 verilerine göre, Nevşehir'de 343 Sığınmacı ve 196 Mülteci ikamet etmektedir. UNHCR kayıtlarına göre Nevşehir'de 181 kadın sığınmacı yaşamaktadır.

Şanlıurfa'nın toplam nüfusu, 1.574.224'tür. Kadın nüfusu 785.946, erkek nüfusu ise 788.278'dir.⁶ TÜİK 2008 kayıtlarına göre merkez ilçe nüfusunun 334.290'ı kadın, 340.225' i erkektir. Nüfusun 885.929'u şehirde yaşarken, 688.295'i belde ve köylerde yaşamaktadır. Şehirde yaşayanların oranı yüzde 56, köyde yaşayanların oranı yüzde 44'tür. İl geneli nüfus artış hızı bakımından Türkiye sıralamasında 7. sırada yer almaktadır ve binde 33.0'dır.

Dünyanın en büyük entegre bölgesel kalkınma projelerinden biri olan GAP'ın merkezinde yer alan Şanlıurfa'nın 10 ilçesi; Akçakale, Birecik, Bozova, Ceylanpınar, Halfeti, Harran, Hilvan, Suruç, Siverek, Viranşehir'dir.⁷

Trabzon'da 748.982⁸ olan nüfusun, 370.217'si (%49,4) erkek, 378.765'i (%50,6) kadındır. Şehir nüfusu 390.797(% 52,2), köylerin nüfusu ise 358.185'tir (% 47,8). Merkez İlçe nüfusu 283.509'dur. Kentte nüfus artış hızı, binde 11,3'tür.

Trabzon'un 17 ilçesi; Akçaabat, Araklı, Arsin, Beşikdüzü, Çarşıbaşı, Çaykara, Dernekpazarı, Düzköy, Hayrat, Köprübaşı, Maçka, Of, Sürmene, Şalpazarı, Tonya, Vakfikebir ve Yomra'dır.

Van'ın toplam nüfusu 1.004.369'dur. Toplam nüfusun 487.844'ü (% 48,6) kadındır. TÜİK' in 2008 yılı Van ili şehir ve köy nüfusu istatistiklerine göre, Van merkez nüfusu (merkeze bağlı köyler hariç) 342.139'dur. Bu nüfusun hemen hemen yarısını kadınlar (166.515) oluşturmaktadır. Van'da nüfus artış hızı binde 24,9'dur.⁹

Van'ın merkeze bağlı iki beldesi (Bostaniçi, Erçek) ve 11 ilçesi (Bahçesaray, Başkale, Çaldıran, Çatak, Edremit, Erciş, Gevaş, Gürpınar, Muradiye, Özalp, Saray) vardır.

⁶ TÜİK, 2008

⁷ www.sanlıurfa.gov.tr

⁸ 2008 yılı Adrese Dayalı Nüfus Sayımı

⁹ www.van.gov.tr ("Van Rehberi" başlığı altında il istatistikleri)

	İZMİR ¹⁰		KARS ¹¹		NEVŞEHİR ¹²		ŞANLIURFA ¹³		TRABZON ¹⁴		VAN ¹⁵	
	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK
NÜFUS	3.795.978		312.128		281.699		1.574.224		748.982		1.004.369	
	1.898.186	1.897.792	148.450	163.678	142.674	139.025	785.946	788.278	378.765	370.217	487.844	516.525
MERKEZ İLÇE NÜFUSU	2.683.842 (11 Merkez İlçe)		110.283		81.899		674.515		283.509		342.139	
	1.348.592	1.335.250	52.219	58.064	40.483	41.416	334.290	340.225	141.911	141.598	166.515	175.624
NÜFUS ARTIŞ HIZI	Binde 15.0		Binde - 0.2		Binde 5.8		Binde 27.5		Binde 11.3		Binde 24.9	

¹⁰ TÜİK 2008.ADNKS

¹¹ TÜİK 2008.ADNKS

¹² TÜİK 2008.ADNKS

¹³ TÜİK 2008.ADNKS

¹⁴ TÜİK 2008.ADNKS

¹⁵ Van İl Nüfus Müdürlüğü 2008, www.van.gov.tr ("Van Rehberi" başlığı altında il istatistikleri)

2. KARAR VERME MEKANİZMALARINDA KADINLAR

İzmir

İzmir, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde 4'ü kadın 24 milletvekili ile temsil edilmektedir. Kadın milletvekillerinin erkek milletvekillerine oranı yüzde 16,6'dır. İl milletvekillerinin partilere göre dağılımı 9 CHP, 9 AKP, 2 DSP, 4 MHP şeklinde iken, kadın milletvekillerinin partilere göre dağılımı 2 CHP, 1 AKP ve 1 MHP şeklindedir.

29 Mart 2009 Yerel Seçim sonuçlarına göre; İzmir'in 30 ilçesinin belediye başkanları arasında kadın belediye başkanı bulunmamaktadır. 136 üyeli İzmir İl Genel Meclisinin 15 üyesi, 178 üyeli İzmir Büyükşehir Belediye Meclisinin 6 üyesi, 11 merkez ilçenin toplam 315 olan belediye meclisi üyesinin 48'i kadındır. Büyükşehir'e bağlı 21 ilçe belediye meclisine giren toplam kadın üye sayısı ise 88'dir.

2009 Yerel Seçimlerinden sonra yeniden oluşturulan İzmir İl Genel Meclisi Kadın Erkek Eşitliği Komisyonu toplam 5 üyeden oluşmaktadır; üyelerin 3'ü kadın, 2'si erkektir. İzmir Büyükşehir Belediye Meclisi Kadın Erkek Eşitliği Komisyonu toplam 9 üyeden oluşmaktadır; üyelerin 5'i kadın, 4'ü erkektir.

2004-2009 döneminde 45 olan kadın muhtar sayısı 2009 Yerel Seçimlerinde bir miktar artarak 51'e ulaşmıştır.

2009 Kasım itibariyle; İzmir Valiliğinin 225 çalışanının 85'i, 13 vali yardımcısından 1'i kadındır. Valilikteki 10 müdürün 5'i kadındır.

2009 Kasım itibariyle; İzmir Büyükşehir Belediyesinde 786'sı kadın olmak üzere toplam 2.566 personel çalışmaktadır. 5 genel sekreter yardımcısının 3'ü, 2 sivil savunma uzmanının 1'i, 4 hukuk müşavirinin 1'i kadındır. Toplam 69 şube müdürünün 28'i, 19 daire başkanının ise 6'sı kadındır.

İzmir Valiliğine bağlı bazı kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan kadın personelin, karar verici düzeyde çalışan kadınların sayısı aşağıdaki gibidir:¹⁶

- Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünde çalışan toplam 117 personelin 66'sı kadındır. Karar verici düzeyde çalışan kadın personelin 4'ü müdür yardımcısı, şube müdürü konumundadır.
- İl Sağlık Müdürlüğünde çalışan toplam 414 personelin yüzde 53,9'u; müdür yardımcılarının yüzde 20'si, şube müdürlerinin ve birim amirlerinin yüzde 4,9'u kadındır.

¹⁶ Adı geçen kurumlardan elde edilen veriler

- İl Milli Eğitim Müdürlüğünde çalışan 251 personelin 122'si; 28 müdür yardımcısı ve şube müdürünün 1'i kadındır.
- İl Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürlüğünde çalışan toplam 14 personelin 4'ü, Büyükşehir'e bağlı 20 ilçenin vakıflarında ise toplam 141 çalışanın 65'i kadındır, bu kadınlar arasında müdür, şef konumunda olan kadın sayısı 11'dir.

İl Özel İdaresi Genel Sekreterliğinde çalışan toplam 1000 personelin 198'sini kadınlar oluşturmaktadır. 2 Genel Sekreter yardımcısı ve 9 daire başkanı arasında kadın yoktur. 53 müdür arasında ise kadın müdür sayısı 17'dir.

Kars

Kars, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde üç milletvekili (2 AKP, 1 MHP) tarafından temsil edilmektedir. Milletvekilleri arasında kadın bulunmamaktadır.

25 üyeli Kars İl Genel Meclisinde bir kadın üye (BDP) ve 25 üyeli Kars Belediye Meclisinde bir kadın üye (AKP) görev yapmaktadır. İlçe belediye meclislerine giren toplam kadın üye sayısı ise 2'dir. Merkez ilçedeki, 23 muhtar arasında 2 kadın muhtar bulunmaktadır.

2007 yılında kurulan Kars İl Genel Meclisi ve Kars Belediye Meclisindeki Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonları, 2009 Yerel Seçimlerinden sonra yeniden oluşturulmuştur. Beş üyeden oluşan İl Genel Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun bir üyesi kadındır. Üç üyeden oluşan Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun bir kadın üyesi vardır ve Komisyona başkanlık etmektedir.

Yerel yönetim kademelerinde, Valilikte mevcut altı birimden üç birimin yöneticisi kadındır. 2009 yılı Yerel Seçimleri sonrasında oluşturulan belediye kadrosundaki toplam 540 personelin 59'u kadındır. Yeni yönetim, 2 müdür, 2 şef ve 1 yetkili olmak üzere toplam 5 kadını yetkili olarak göreve getirmiştir.

Kars Valiliğine bağlı bazı kamu kurumlarında çalışan kadın personelin ve karar verici düzeyde (şef ve üstü) çalışan kadınların sayısı aşağıdaki gibidir:¹⁷

- İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğünde çalışan toplam 43 personelin 13'ü; karar verici düzeyde çalışan 7 personelin 1'i kadındır.
- İl Sağlık Müdürlüğünde çalışan toplam 89 personelin 32'si; karar verici düzeyde çalışan 9 personelin 4'ü kadındır.
- İl Milli Eğitim Müdürlüğünde çalışan toplam 215 personelin 31'i;

¹⁷ Adı geçen kurumlardan elde edilen veriler

karar verici düzeyde çalışan 83 personelin 10'u kadındır. 1164 öğretmenin 620'si kadın, 544'ü erkektir.

- İl Emniyet Müdürlüğünde çalışan toplam 976 personelin 71'i kadındır. Karar verici düzeyde çalışan 13 personel arasında hiç kadın bulunmamaktadır.
- İŞKUR İl Müdürlüğünde çalışan toplam 11 personelin 3'ü kadındır. Karar verici düzeyde çalışan 1 personel erkektir.
- İl Müftülüğünde çalışan toplam 507 personelin 32'si kadındır. Karar verici düzeyde çalışan 3 personel arasında kadın bulunmamaktadır.
- İl Özel İdaresi Genel Sekreterliğinde çalışan toplam 366 personelin 27'si kadındır. Karar verici düzeyde çalışan 9 personel arasında kadın bulunmamaktadır.
- İl Gençlik ve Spor Müdürlüğünde çalışan toplam 45 personelin 11'i; karar verici düzeyde çalışan 7 personelin 3'ü kadındır.

Nevşehir

Nevşehir, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde üç milletvekili (AKP) ile temsil edilmektedir. Bunların arasında kadın milletvekili bulunmamaktadır.

2004 Yerel Seçimler sonrası Nevşehir ili genelinde, bir kadın muhtar, üç kadın belediye meclisi üyeliğine seçilmiştir. 2009 Yerel Seçimlerinden sonra muhtar sayısı ikiye, belediye meclisi üye sayısı 9'a çıkmıştır. Kadın belediye meclisi üyelerinin partiler arasında dağılımı 7 AKP, 2 CHP'dir. Kadın üyenin olmadığı İl Genel Meclisi, 2009 Yerel Seçimleri sonrasında da durumunu korumuştur. Merkez İlçe Belediye Meclisinde yer alan 4 kadın meclis üyesinden (AKP) üçü aynı zamanda Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunda da görev almıştır ve Komisyon Başkanlığı kadın üye tarafından yürütülmektedir.

Yerel Seçimlerden sonra 5 Kasım 2009 tarihinde yenilenen Kent Konseyinin 7 kişilik yürütme kurulunda yer alan iki kadın üyeden biri Kadın Meclisi Başkanlığını da yapmaktadır. Kent Konseyinin ihtisas komisyonlarında ise kadın kuruluşlarından birer temsilci yer almıştır.

Nevşehir Valiliği ve Valiliğe bağlı 6 kurumda toplam çalışan sayısı 29'dır. Bu sayının 9'unu kadın çalışanlar oluşturmaktadır. Karar verici düzeyde çalışan erkek sayısı 14, kadın sayısı ise 4'dür.

Toplam 363 çalışan personeli olan Nevşehir Belediyesi karar verici düzeyde 14 erkek yer alırken, 32 kadın personel arasında karar verici düzeyde çalışan bulunmamaktadır. Nevşehir Valiliğine bağlı bazı kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan kadın personelin ve karar verici düzeyde (şef ve üstü) çalışan kadınların sayısı aşağıdaki gibidir:¹⁸

¹⁸ Adı geçen kurumlardan elde edilen veriler

- Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünde çalışan toplam 64 personelin 17'si; karar verici düzeyde çalışan 14 personelin 2'si kadındır.
- İl Sağlık Müdürlüğünde çalışan toplam 1.809 personelin 867'si; karar verici düzeyde çalışan 53 personelin 20'si kadındır.
- Milli Eğitim İl Müdürlüğünde çalışan toplam 101 personelin 19'u; karar verici düzeyde çalışan 45 personelin 6'sı kadındır. Merkez ilçeye bağlı 63 okulda çalışan 1597 öğretmenin 729'u kadındır ve bir kadın öğretmen müdür, 5 kadın öğretmen müdür yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Bu sayı il genelinde 13'e çıkmaktadır.
- İl Emniyet Müdürlüğünde çalışan toplam 697 personelin 32'si; karar verici düzeyde çalışan 57 personelin 3'ü kadındır.
- İŞKUR İl Müdürlüğünde çalışan toplam 16 personelin 5'i kadındır. Karar verici düzeyde çalışan 5 personel arasında hiç kadın bulunmamaktadır.
- İl Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürlüğünde çalışan toplam 6 personelin arasında hiç kadın bulunmamaktadır.
- İl Müftülüğünde çalışan toplam 244 personelin 62'si; karar verici düzeyde çalışan 8 personelin 1'i kadındır.
- İl Özel İdaresinin çalışan toplam 326 personelin 14'ü; karar verici düzeyde çalışan 35 personelin 6'sı kadındır.
- İl Gençlik ve Spor Müdürlüğünde çalışan toplam 55 personelin 3'ü; karar verici düzeyde çalışan 5 personelin 1'i kadındır.

Şanlıurfa

Şanlıurfa, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde biri kadın (AKP), 11 milletvekili ile temsil edilmektedir. Milletvekillerinin partilere göre dağılımı şu şekildedir; 9 AKP, 1 BDP, 1 Bağımsız.¹⁹ 2009 Yerel Seçim Sonuçlarına göre; 3 kadın Şanlıurfa Belediyesi Meclisi üyesi olurken, İl Genel Meclisinde kadın üye bulunmamaktadır. Yerel Seçimlerde, 16 kadın Şanlıurfa ilçe belediyelerine meclis üyesi, 1 kadın (BDP) Viranşehir Belediye Başkanı olarak seçilmiştir.

2007 yılında kurulan Şanlıurfa İl Genel Meclisi ve Şanlıurfa Belediye Meclisindeki Kadın Erkek Eşitliği Komisyonları 2009 Yerel Seçimlerinden sonra yeniden oluşturulmuştur İl Genel Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu 5 erkek, Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu 3 kadın üyeden oluşmaktadır.

2009 Yerel Seçimlerinden sonra 15 Temmuz 2009 tarihinde yenilenen Kent Konseyinin yürütme kurulunda yer alan 11 üyeden 2'si kadındır.

Şanlıurfa Valiliğinde görev yapan kadın sayısı 14, erkek sayısı 48'dir. Şanlı-

¹⁹ <http://www.tbmm.gov.tr/milletvekillerimiz>

urfa Valiliğinde müdür ve müdür yardımcısı düzeyinde görev yapan erkek sayısı 5, kadın sayısı 2'dir.²⁰

Şanlıurfa Belediyesinde görev yapan kadın sayısı 24, erkek sayısı 1.244'tür. Şanlıurfa Belediyesinde müdür ve müdür yardımcısı düzeyinde 49 erkek çalışmaktadır. Bu düzeyde kadın çalışan yoktur.²¹

Şanlıurfa Valiliğine bağlı bazı kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan kadın personelin ve karar verici düzeyde (müdür ve müdür yardımcısı) çalışan kadınların sayısı aşağıdaki gibidir:²²

- Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünde çalışan toplam 86 personelin 26'sı; karar verici düzeyde çalışan 9 personelin 1'i kadındır.
- İl Sağlık Müdürlüğünde çalışan toplam 2.717 personelin 1.294'ü; karar verici düzeyde çalışan 54 personelin 7'si kadındır.
- Milli Eğitim İl Müdürlüğünde çalışan toplam 516 personelin 40'ı kadındır. Karar verici düzeyde çalışan 15 personel arasında kadın bulunmamaktadır. İl merkezinde çalışan kadın öğretmen sayısı 1.782, erkek öğretmen sayısı 3.002'dir. İl merkezinde çalışan toplam kadın okul müdürü ve yardımcısı sayısı 15'tir. Erkek okul müdürü ve yardımcısı sayısı 403'tür.
- İl Emniyet Müdürlüğünde çalışan toplam 1.887 personelin 141'i; karar verici düzeyde çalışan 38 personelin 1'i kadındır.
- İŞKUR İl Müdürlüğünde çalışan toplam 18 personelin 4'ü; karar verici düzeyde çalışan 2 personelin 1'i kadındır.
- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürlüğünde çalışan toplam 21 personelin 8'i kadındır. Karar verici düzeyde çalışan 1 personel erkektir.
- İl Özel İdaresi Genel Sekreterliğinde çalışan toplam 771 personelin 36'sı; karar verici düzeyde çalışan 17 personelin 1'i kadındır.
- İl Müftülüğünde çalışan toplam 479 personelin 85'i; karar verici düzeyde çalışan 4 personelin 1'i kadındır.
- İl Gençlik ve Spor Müdürlüğünde çalışan toplam 44 personelin 1'i; karar verici düzeyde çalışan 2 personelin 1'i kadındır.

Trabzon

Trabzon, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde 1 kadın (AKP), 6 erkek milletvekili (5 AKP, 1 CHP) ile temsil edilmektedir. 29 Mart 2009 Yerel Seçim Sonuçlarına göre; 50 üyeli Trabzon İl Genel Meclisi'nde 2 (AKP), 32 üyeli

²⁰ Şanlıurfa Valiliği Özel Kalem Müdürlüğü, Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, İl Yazı İşleri Müdürlüğü, Dernekler Müdürlüğü, İl İdare Kurulu Müdürlüğü, İl Mahalli İdareler Müdürlüğü, İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü, 2009

²¹ Şanlıurfa Belediyesi, 2009

²² Adı geçen kurumlardan elde edilen veriler

Trabzon Belediye Meclisi'nde 5 (2 AKP, 3 CHP) kadın üye bulunmaktadır.

18 ilçede kadın belediye başkanı bulunmamaktadır. 2009 Seçimlerinde, 18 ilçede toplam 10 kadın meclis üyesi seçilmiştir. 476 köy muhtarı içinde kadın muhtar yer almazken, 375 mahalle muhtarı arasında 1 kadın muhtar görev yapmaktadır.

Trabzon Kent Konseyi yönetiminde kadın kuruluşlarını temsilen 1 kadın kuruluğu yer almaktadır. Trabzon Kent Konseyinde, yüzde 33'lük kadın kotası uygulanmasına yönelik tavsiye kararı alınmıştır.

Trabzon Belediyesinde görev yapan erkek sayısı 873 iken kadın sayısı 117'dir. 117 personel içinde şef ve üstü pozisyonunda görev yapan kadın yönetici sayısı 3, erkek yönetici sayısı ise 45'tir.

Trabzon Valiliği bünyesinde yer alan 8 müdürlükte görev yapan erkek sayısı 38 iken, kadın sayısı 16'dır. Şef ve üstü pozisyonunda görev yapan kadın sayısı 3, erkek sayısı 9'dur.

Trabzon Valiliğine bağlı bazı kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan kadın personelin ve karar verici düzeyde (şef ve üstü) çalışan kadınların sayısı aşağıdaki gibidir:²³

- Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünde çalışan toplam 141 personelin 46'sı; karar verici düzeyde çalışan 13 personelin 2'si kadındır.
- İl Sağlık Müdürlüğünde çalışan toplam 248 personelin 99'u; karar verici düzeyde çalışan 48 personelin 11'i kadındır.
- Milli Eğitim İl Müdürlüğünde çalışan toplam 173 personelin 25'i; karar verici düzeyde çalışan 79 personelin 8'i kadındır. İlde 8.175 öğretmenin 3.948'i kadın öğretmen olup, müdür ve müdür yardımcılığını yürüten kadın öğretmen sayısı 40'tır.
- İl Emniyet Müdürlüğünde çalışan toplam 1.163 personelin 57'si; karar verici düzeyde çalışan 77 personelin 1'i kadındır.
- İŞKUR İl Müdürlüğünde çalışan toplam 30 personelin 9'u; karar verici düzeyde çalışan 16 personelin 5'i kadındır.
- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürlüğünde çalışan toplam 9 personelin 4'ü; karar verici düzeyde çalışan 1 personel kadındır.
- İl Gençlik ve Spor Müdürlüğünde çalışan toplam 131 personelin 11'i; karar verici düzeyde çalışan 25 personelin 5'i kadındır.

Van

Van'ı Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde temsil eden 7 milletvekilinden 2'si kadındır (1 AKP, 1 BDP). 2009 Yerel Seçimlerinde İl Genel Meclisine 2 (BDP); Van Merkez Belediye Meclisine 6 (5 BDP, 1 AKP); ilçe ve belde

²³ Adı geçen kurumlardan elde edilen veriler

belediye meclislerine ise 6 kadın (5 BDP, 1 AKP) seçilmiştir. Yine 2009 Yerel Seçimlerinde, Van merkeze bağlı Bostaniçi Beldesi Belediye Başkanlığına ve Van tarihinde ilk kez Van merkeze bağlı bir mahallenin muhtarlığına (Cumhuriyet Mahallesi) bir kadın aday seçilmiştir.²⁴ Öte yandan, Van Belediyesi Kent Konseyi Yürütme Kurulunda 1 kadın üye bulunmaktadır.²⁵

Van Valiliğinde çalışan toplam 62 personelin 26'sı; karar verici düzeyde (şef ve üstü) çalışan 11 personelin 3'ü kadındır.²⁶ Van Belediyesinde çalışan toplam 928 personelin 49'u; karar verici düzeyde (şef ve üstü) çalışan 30 personelin 3'ü kadındır.²⁷

Van İl Özel İdaresinde ve ildeki bazı kamu kurumlarında çalışan kadın personelin ve karar verici düzeyde (şef ve üstü) çalışan kadınların sayısı aşağıdaki gibidir:²⁸

- İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğünde çalışan toplam 86 personelin 31'i; karar verici düzeyde çalışan 14 personelin 2'si kadındır.
- İl Sağlık Müdürlüğünde çalışan toplam 1.892 personelin 892'si; karar verici düzeyde çalışan 144 personelin 37'si kadındır.
- İl Milli Eğitim Müdürlüğünde çalışan toplam 183 personelin 21'i; karar verici düzeyde çalışan 31 personelin 6'sı kadındır. Van il merkezinde görev yapan 3.465 öğretmenin 1.529'u; il merkezindeki ilk ve ortaokullarda müdür ve müdür yardımcısı olarak görev yapan 311 öğretmenin 14'ü kadındır.²⁹
- İl Emniyet Müdürlüğünde çalışan toplam 1.708 personelin 112'si; karar verici düzeyde çalışan 35 personelin 1'i kadındır.
- İl İŞKUR Müdürlüğünde çalışan toplam 22 personelin 6'sı; karar verici düzeyde çalışan 7 personelin 3'ü kadındır.
- İl Sosyal ve Yardımlaşma Dayanışma Vakfı Müdürlüğünde çalışan toplam 26 personelin 5'i kadındır. Karar verici düzeyde çalışan 5 personel arasında hiç kadın bulunmamaktadır.
- İl Müftülüğünde çalışan toplam 406 personelin 50'si; karar verici düzeyde çalışan 8 personelin 1'i kadındır.
- İl Özel İdaresinde çalışan toplam 902 personelin 67'si; karar verici düzeyde çalışan 41 personelin 8'i kadındır.
- İl Gençlik ve Spor Müdürlüğünde çalışan toplam 63 personelin 6'sı kadındır. Karar verici düzeyde çalışan 7 personel arasında hiç kadın bulunmamaktadır.

²⁴ Van İl Mahalli İdareler Müdürlüğü verileri

²⁵ Van Belediyesi verileri

²⁶ Van Valiliği kurumlarından elde edilen veriler

²⁷ Van Belediyesi verileri

²⁸ Adı geçen kurumlardan elde edilen veriler

²⁹ Van İl Milli Eğitim Müdürlüğü verileri

	İZMİR ³⁰		KARS ³¹		NEVŞEHİR ³²		ŞANLIURFA ³³		TRABZON ³⁴		VAN ³⁵	
	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK
MİLLETVEKİLİ SAYISI	4	20	0	3	0	3	1	10	1	5	2	5
BELEDİYE BAŞKANI SEÇİLEN KADIN SAYISI	0	0	0	0	0	0	1 (ilçe)	0	0	0	1 (Büyük)	1
YEREL MECLİSLERE SEÇİLEN TOPLAM KADIN SAYISI	69 (İl Genel ve 11 Merkez İlçe Belediye Meclisleri Toplamı)	11 Merkez İlçe	4 (Merkez: 2 İlçe:2)	2	9 (Merkez: 4 İlçe: 5)	19 (Merkez: 3 İlçe: 16)	17 (Merkez: 7 İlçe: 10)	14 (Merkez: 8 İlçe: ve beldeler: 6)	12 (Merkez: 6 İlçe ve Beldeler: 6)	2	1	5
İL GENEL MECLİSİNE SEÇİLEN KADIN SAYISI	15	1	1	0	0	0	2	1	1	0	1	1
BELEDİYE MECLİSİNE SEÇİLEN KADIN SAYISI	54 (Büyükşehir: 6 11 Merkez İlçe: 48)	3 (Merkez: 1 İlçe: 2)	3 (Merkez: 1 İlçe: 2)	2	9 (Merkez: 4 İlçe: 5)	19 (Merkez: 3 İlçe: 16)	15 (Merkez: 5 İlçe: 10)	12 (Merkez: 6 İlçe ve Beldeler: 6)	12 (Merkez: 6 İlçe ve Beldeler: 6)	2	1	5
KADIN MUHTAR SAYISI	51	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0
KENT KONSEYİ YÜRÜTME KURULUNDAKİ KADIN SAYISI	Büyükşehirde Henüz Kurulmamış, İlçe: 6 var	Kent Konseyi Amif Değil	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
VALİLİK KURUMLARINDA ÇALIŞAN KADIN SAYISI	225	42	42	29	29	62	54	62	54	62	62	62
VALİLİK KURUMLARINDA ÇALIŞAN KADIN SAYISI ve ORANI	85 %38	7 %20	7 %20	9 %31	9 %31	14 %23	16 %30	14 %23	16 %30	16 %30	26 %43	26 %43
VALİLİK KURUMLARINDA KARAR VERGİ DÜZEYİNDE ÇALIŞAN SAYISI	5	5	4	4	4	2	3	2	3	3	3	3
BELEDİYEDE ÇALIŞAN KADIN SAYISI ve ORANI	2.460 %47	540 %10,9	540 %10,9	363 %8,8	363 %8,8	1.292 %32	990 %11,8	990 %32	117 %5,3	928 %11,8	49 %5,3	928 %11,8
BELEDİYEDE KARAR VERGİ DÜZEYİNDE ÇALIŞAN SAYISI	39	60	5	21	0	14	27	49	3	45	3	27

³⁰ İzmir Valiliği, İzmir Büyükşehir Belediyesi, İl Sağlık Md.lüğü, İl Eğitim Md.lüğü, İzmir İl Özel İdaresi, İzmir Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı 2009, SHÇEK İzmir 2009

³¹ Kars Valiliği, Kars Belediyesi

³² Nevşehir Valiliği, Nevşehir Belediyesi, Nevşehir İl Mahalli İdareler Müdürlüğü

³³ Şanlıurfa Mahalli İdareler Müdürlüğü

³⁴ Trabzon Valiliği, Trabzon Belediyesi, Trabzon İl Mahalli İdareler Müdürlüğü

³⁵ Van Valiliği 2009; Van Belediyesi 2009; Van İl Mahalli İdareler Müdürlüğü 2009

3. EĞİTİM

İzmir

İzmir'de 6 yaş üstü okur yazar kadın sayısı 1.398.140'tır. Okur yazar kadın nüfusun toplam kadın nüfusuna oranı yüzde 73,7'dir. İlköğretimde net okullaşma oranı yüzde 99,8 iken, ortaöğretimde net okullaşma oranı yüzde 88,6'dır.³⁶ Yüksek öğrenim ve üstü okullardan mezun kadınların 15 yaş üstü kadın nüfusa oranı yüzde 9,3'tür.³⁷

İzmir'de 4'ü özel (ya da vakıf) olmak üzere toplam 7 üniversite bulunmaktadır. Bunlar, Ege Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, İzmir Ekonomi Üniversitesi, Yaşar Üniversitesi, İzmir Üniversitesi ve Gediz Üniversitesi'dir. Toplam 7 rektörden yalnızca biri kadındır (Ege Üniversitesi Rektörü).

2007 verilerine göre, ilde 30'u resmi olmak üzere toplam 4.247 öğrencinin yararlandığı 132 öğrenci yurdu bulunmaktadır.

Kars

Kars'ta okuryazar kadın nüfusun toplam kadın nüfusuna oranı yüzde 78,7'dir. Okuma yazma bilmeyen kadın sayısı 24.808, okuma yazma bilen ancak bir okul bitirmemiş kadın sayısı 36.894'tür.³⁸ İlköğretimde net okullaşma oranı yüzde 97 olup, orta öğretimde net okullaşma oranı yüzde 40'a düşmektedir. İlköğretim çağındaki kız çocuklarının yüzde 4'ü, orta öğretim çağındaki kız çocuklarının yüzde 62'si okula gitmemektedir.³⁹ Okullaşma oranlarının düşmesinin nedenleri arasında ekonomik nedenler, ailevi nedenler, nüfus yaşı ile fiziki yaşın farklı olması, yaşın küçük olması, öğrencinin engelli olması, özel eğitime alınması, adresinde olmaması, mezun olması ve vefat etmesi gibi nedenler sıralanmaktadır.⁴⁰

1992 yılında kurulan Kars Kafkas Üniversitesinde eğitim ve öğretim faaliyetleri ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeylerinde yürütülmektedir. Üniversite bünyesinde 6 fakülte, 2 yüksekokul, 5 meslek yüksekokulu, 1 devlet konservatuvarı, 3 enstitü, 6 araştırma ve uygulama merkezi olmak üzere toplam 23 akademik birim bulunmaktadır. 468 öğretim elemanına sahip üni-

³⁶ TÜİK 2008

³⁷ TÜİK 2008

³⁸ 2008 TÜİK ADNKS

³⁹ Kars İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2009

⁴⁰ Kars İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2009

versite yaklaşık 14 bin öğrenciyi eğitim olanağı sağlamaktadır.

İlköğretim ve ortaöğretim çağındaki öğrencilerin barınma olanaklarında bakıldığında ilköğretim çağındaki 1690 kız öğrenciyeye karşılık 2010 erkek öğrencinin Yatılı Bölge İlköğretim Okullarında (YİBO) yatılı öğrenim gördüğü ortaya çıkmaktadır. Ortaöğretim çağındaki 811 kız öğrenciyeye karşılık 989 erkek öğrenci de pansiyonlu ortaöğretim kurumlarında öğrenim görmektedir. Kars'ta, Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu bünyesindeki yurt sayısı ise 14'tür. Bu yurtlarda barınan üniversite öğrencilerininin 420'si kadın 590'ı erkektir.⁴¹

Nevşehir

Nevşehir'de TÜİK ADNKS 2008 verilerine göre 6 yaş ve üzeri okur-yazar kadın nüfusunun toplam kadın nüfusuna oranı yüzde 84,9'dur.

Nevşehir'de kız çocuklarının okullaşma oranı yüzde 100'dür. İl Milli Eğitim Müdürlüğü 2009 yılı verilerine göre, toplam kız öğrenci sayısı 27.348, 2009 yılı mezun sayısı 2.787 ve 2008 ÖSYM verilerine göre yüksek öğrenim kurumlarına yerleştirilen kız öğrenci sayısı 337'dir.

Daha önce Erciyes Üniversitesi'ne bağlı fakültelerin olduğu ilde, 2007 Mayıs ayında kurulan Nevşehir Üniversitesi'nin Rektörü, iki Yüksek Okul ve bir Araştırma Merkezi yöneticisi kadındır. Üniversitede 2009 -2010 ders yılında, 4.786 öğrenci öğrenim görmektedir. 2.369 kız öğrencinin 2120'si Nevşehir dışındaki illerden gelmektedir.⁴² İlde, Kredi ve Yurtlar Kurumundan yararlanan kız öğrenci sayısı ise 479'dur.⁴³ Ayrıca İlde, 347 kız öğrenciyeye hizmet veren 2 tane özel yurt bulunmaktadır.

Şanlıurfa

Şanlıurfa'da okuryazar kadın nüfusunun toplam kadın nüfusuna oranı yüzde 71,5'tir. Okuma yazma bile kadın sayısı 408.992'dir.⁴⁴ İlköğretimde net okullaşma oranı yüzde 92'dir. Ortaöğretimde ise net okullaşma oranı yüzde 33'tür.⁴⁵

Şanlıurfa'da; okul öncesi okul sayısı 455, okul başına düşen öğrenci sayısı 44, okul öncesi öğretmen sayısı 423, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 48'dir. Okul öncesi eğitimde Türkiye sıralaması içinde Şanlıurfa'nın yeri

⁴¹ Kars İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2009

⁴² Nevşehir Üniversitesi 2009

⁴³ Nevşehir Kredi ve Yurtlar Müdürlüğü 2008

⁴⁴ TÜİK 2008

⁴⁵ Şanlıurfa Millî Eğitim Müdürlüğü, 2009

74'tür.⁴⁶ Orta öğretimde okul sayısı 57, öğretmen sayısı 1.375, öğrenci sayısı 40.726'dır. Mesleki ve teknik orta öğretim kurumu sayısı 43, öğretmen sayısı 668, öğrenci sayısı 15.007'dir.⁴⁷

1992 yılında kurulan Harran Üniversitesi'nde eğitim ve öğretim faaliyetleri ön lisans ve lisansüstü ve doktora düzeylerinde yürütülmektedir. Üniversite bünyesinde 9 fakülte, 3 yüksek okul, 10 meslek yüksek okulu, 3 enstitü, 10 araştırma merkezi, Rektörlüğe bağlı 4 bölüm bulunmaktadır.⁴⁸

Harran Üniversitesi'nde, bir Rektör Yardımcısı, bir Enstitü Müdürü, bir Sağlık Meslek Yüksek Okulu Müdürü ve bir ana bilim dalı başkanı kadındır.

Şanlıurfa'da öğrencilerin barınma olanaklarına bakıldığında; ilköğretim çağında devlet yurtlarında barınan kız öğrenci sayısı 1246, erkek öğrenci sayısı 3463'tür. Orta öğretim çağında devlet yurtlarından barınan kız öğrenci sayısı 492, erkek öğrenci sayısı 1817'dir.

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu ve Harran Üniversitesi Yurt Müdürlüğüne ait olmak üzere toplam 1.066 kapasiteli kız öğrenci, 722 erkek öğrenci kapasiteli 6 yurt bulunmaktadır.⁴⁹

Trabzon

Trabzon ilinde 2008 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre, okuma yazma oranı erkeklerde yüzde 97,5, kadınlarda ise yüzde 83,8'dir. Trabzon ilinde yaşayan kadın nüfus içinde okuma yazma bilmeyenlerin oranı yüzde 16,2 iken, erkek nüfus için bu oran yüzde 2,5'tir.

Okulöncesi eğitimde okullaşma oranı 4-5 yaş grubunda ise 76,3; 5 yaş grubunda yüzde 92,2'dir. İlköğretimde net okullaşma oranı yüzde 96,5'tir. 6-13 yaş arası okula giden kız çocuğu sayısı 45.821 olup; ilköğretim okuluna gitmeyen kız çocuğu sayısı 1651'dir. Ortaöğretimde net okullaşma oranı yüzde 72'dir. 14-17 yaş arası okula giden kız çocuğu sayısı 22.195 olup; liseye gitmeyen kız çocuğu sayısı 3.307'dir

Van

Van'ın merkez ve ilçelerinde okuryazar kadın nüfusu 257.259; okuryazar kadın nüfusun toplam kadın nüfusuna oranı ise yüzde 52,7'dir.⁵⁰ 2008-2009 öğretim yılında, ildeki 12 Halk Eğitim Merkezi tarafından açılan 1.686

⁴⁶ TÜİK, 2008-2009

⁴⁷ TÜİK, 2008-2009

⁴⁸ www.harran.edu.tr

⁴⁹ Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Şanlıurfa Yurt Müdürlüğü

⁵⁰ Van İl Nüfus Müdürlüğü verileri

mesleki eğitim ve okuma yazma kursuna katılan 40.246 kişinin 25.458'i kadındır.⁵¹

İlköğretim kurumu sayısı 850, lise ve dengi okul sayısı ise 69 olan Van'da⁵², ilköğretimde net okullaşma oranı yüzde 98, ortaöğretimde okullaşma oranı yüzde 46'dır.⁵³ İlde ilköğretim okuluna gitmeyen kız çocuğu sayısı 4.482; ortaöğretim okuluna gitmeyen kız çocuğu sayısı ise 2.773'tür.⁵⁴ Van İl Milli Eğitim Müdürlüğü verilerine göre, 2008 yılında, 4.173 kız çocuğu ilköğretimden, 882 kız çocuğu ortaöğretimden ayrılmıştır.

İldeki 26 pansiyon ve 22 YİBO'da 5.665⁵⁵; YURTKUR Van Bölge Müdürlüğüne bağlı 3 yurttan ise toplam 1.742 kız öğrenci barınmaktadır.⁵⁶

⁵¹ www.van.gov.tr ("Van Rehberi" başlığı altında eğitim istatistikleri)

⁵² <http://van.meb.gov.tr/istatistik/istatistik.html>

⁵³ Van İl Milli Eğitim Müdürlüğü verileri

⁵⁴ Van İl Milli Eğitim Müdürlüğü verileri

⁵⁵ www.van.gov.tr ("Van Rehberi" başlığı altında eğitim istatistikleri)

⁵⁶ YURTKUR Van Bölge Müdürlüğü verileri

	İZMİR ⁵⁷		KARS ⁵⁸		NEVŞEHİR ⁵⁹		ŞANLIURFA ⁶⁰		TRABZON ⁶¹		VAN ⁶²	
	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK
OKUR YAZAR NÜFUS (6 yaş ve üzeri okuma yazma bilen)	1.398.140	1.442.642	91.459	118.638	109.664	117.177	408.922	527.204	276.449	311.049	257.259	358.854
OKUR YAZAR KADIN NÜFUSUN TOPLAMI KADIN NÜFUSUNA ORANI % (6 yaş ve üzeri okuma yazma bilen oranı)	% 73,7		% 78,7		% 84,9		% 71,5		% 63,8		% 52,7	
İLKÖĞRETİMDE NET OKULLAŞMA ORANI	% 99,8		% 97		% 96,4		% 92		% 96,5		% 98	
İLKÖĞRETİMDE OKULLUNA GİTMEYEN KIZ ÇOCUĞU SAYISI	132		1.106		733		8.367		1.651		4.482	
ORTAÖĞRETİMDE NET OKULLAŞMA ORANI	% 88,6		% 40		% 59,6		% 33		% 72		% 46	
ORTAÖĞRETİM OKULUNA GİTMEYEN KIZ ÇOCUĞU SAYISI	Böyle bir kayıt bulunmadı		7.630		3.360		51.188		3.307		2.773	
OKULDAN AYRILAN KIZ ÇOCUĞU SAYISI	Böyle bir kayıt yok		Böyle bir kayıt bulunmuyor		123		6.703		2		5.055	
İLK ve ORTA ÖĞRETİM ÇAĞINDA DEVLET YURTLARINDA BAKILAN (PANSİYONLU ve YİBO) BAKILAN ÖĞRENCİ SAYISI	KIZ	ERKEK	KIZ	ERKEK	KIZ	ERKEK	KIZ	ERKEK	KIZ	ERKEK	KIZ	ERKEK
	839	2.175	2.501	2.999	386	473	1.738	5.280	1.658	2612	5.665	9.135
KREDİ ve YURTLAR KURUMUNA BAĞLI YURT SAYISI	7		14		3		5		3		3	
YURTlardan Yararlanan Öğrenci Sayısı	KIZ	ERKEK	KIZ	ERKEK	KIZ	ERKEK	KIZ	ERKEK	KIZ	ERKEK	KIZ	ERKEK
	Toplam: 9.148		420	590	479	142	1.066	772	3.189	2.669	1.742	1.632

⁵⁷ İzmir İl Millî Eğitim Müdürlüğü 2008-2009, TÜİK Bölgesel İzleme Göstergeleri TR31 İzmir 2008

⁵⁸ TÜİK 2008 ADNKS, Kars İl Millî Eğitim Müdürlüğü

⁵⁹ TÜİK 2008 ADNKS, Nevşehir İl Millî Eğitim Müdürlüğü 2008-2009, Kredi ve Yurtlar Bölge Müdürlüğü

⁶⁰ TÜİK 2008 ADNKS, Şanlıurfa Millî Eğitim Müdürlüğü

⁶¹ Trabzon İl Millî Eğitim Müdürlüğü, Kredi ve Yurtlar Bölge Müdürlüğü

⁶² Van İl Millî Eğitim Müdürlüğü 2008, YURTUKUR Van Bölge Müdürlüğü 2008

4. EKONOMİK GÜÇLENME ve ÇALIŞMA YAŞAMI

İzmir

İzmir'de toplam çalışan sayısı 1,17 milyondur. Bunlardan yüzde 73'ü erkek, yüzde 27'si kadındır. Kadının işgücüne katılma oranı yüzde 24,5' dir, bu oranla Türkiye ortalamasına yakındır.⁶³

İzmir'de çalışan kadınların sektörel dağılımına bakıldığında, yüzde 10,8'inin tarım, yüzde 69,7'sinin hizmet ve yüzde 19,4'ünün sanayi sektöründe çalıştıkları görülür.

2008 yılı verilerine göre, 41.479 kadın, 85.028 erkek İŞKUR'a işsizlik başvurusunda bulunmuştur. Başvuranlar arasından 819 kadın ve 2.887 erkek işe yerleştirilmiştir. 2009 yılına devreden kayıtlı işgücü sayısı kadınlarda 20.782 iken, erkeklerde 43.652'dir. 2008 yılında 357 kadın İŞKUR tarafından açılan kurslardan yararlanmıştır.

Kars

TR2A bölgesi olarak adlandırılan **Kars**, Ağrı, Ardahan, Iğdır bölgesinde çalışan nüfusun 113.000'i kadın iken 202.000'i erkektir. Bölgede, işgücüne katılma oranları kadınlarda yüzde 32,9 erkeklerde yüzde 73,5'tir. Bölgede çalışan kadınların sektörel dağılımına bakıldığında yüzde 92'sinin tarım, yüzde 1,8'inin sanayi ve yüzde 7,1'inin hizmet sektöründe çalıştığı görülür. Bölge verilerine göre, ücretli, maaşlı ve yevmiyeli çalışan kadın sayısı 7.000 iken işveren ve kendi hesabına çalışan kadın sayısı 15.000'dir.⁶⁴

Kars'ta çalışan kadınların yüzde 21'i sosyal güvenlik kurumuna tabidir⁶⁵. 2008 yılı verilerine göre, İŞKUR' a yapılan işsizlik başvurularının 611'i kadınlar tarafından 2.470'i ise erkekler tarafından yapılmıştır. Başvuranlar arasından 30 kadın ve 116 erkek işe yerleştirilmiştir. 2009 yılına devreden kayıtlı işgücü sayısı ise kadınlarda 561 iken erkeklerde 2.288'dir.⁶⁶

İlde kadın istihdamına yönelik çalışmalar arasında kurumlar tarafından sunulan mesleki eğitim kursları bulunmaktadır. İŞKUR tarafından 2008 yılında açılan kurslara toplam 31 kadın katılmıştır.⁶⁷

⁶³ TÜİK 2008 Hane Halkı İşgücü

⁶⁴ TÜİK 2008 Hane Halkı İşgücü İstatistikleri

⁶⁵ Kars sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü, 2009.

⁶⁶ Kars İŞKUR İl Müdürlüğü, 2009.

⁶⁷ Kars İŞKUR İl Müdürlüğü, 2009.

Nevşehir

TR71 bölgesi olarak adlandırılan Kırıkkale, Aksaray, Niğde, **Nevşehir**, Kırşehir bölgesinde çalışan nüfusun 72.000'i kadın iken 287.000'i erkektir. Bölgede, işgücüne katılma oranları kadınlarda yüzde 13,9, erkeklerde yüzde 64,7'dir. Bölgede çalışan kadınların sektörel dağılımına bakıldığında yüzde 51,4'ünün tarım, yüzde 8,3'ünün sanayi ve yüzde 40,3'ünün hizmet sektöründe çalıştığı gözlemlenir. Bölge verilerine göre, ücretli, maaşlı ve yevmiyeli çalışan kadın sayısı 33.000 iken işveren ve kendi hesabına çalışan kadın sayısı 14.000'dir⁶⁸. İlde, SGK 2009 verilerine göre SSK'ya kayıtlı kadın sayısı 4570'tir.

2008 yılında İŞKUR'a kayıtlı kadın sayısı 836'dır. Aynı yıl içinde İŞKUR tarafından açılan 6 kurstan yararlanan erkek sayısı 32 iken, kadın sayısı 11'dir.

Nevşehir ekonomisi tarım ve turizme dayalıdır. Nüfusun büyük çoğunluğu tarım alanında çalışmaktadır. Nevşehir'de faaliyet gösteren 64 tarım kooperatifinin toplam 4.870 kayıtlı üyesinin yüzde 2,8'i kadındır.⁶⁹ İl merkezinde ikinci el araç, gıda ve giyim ticareti çevre ilçelerde ise turizm önde gelen bir istihdam alanıdır.

Nevşehir Defterdarlığı 2008 verilerine göre, merkez ve ilçeler dahil olmak üzere 1.038 kadın vergi mükellefi bulunmaktadır.⁷⁰

Nevşehir Merkez İlçesinde, Tapu Sicil Müdürlüğü taşınmaz mal dağılımı kayıtlarında, 59.418 kadının üzerinde arazi, 5.996 kadınının adına kayıtlı ev, dükkan görülmektedir.⁷¹

Şanlıurfa

TRC2 bölgesi olarak adlandırılan **Şanlıurfa**, Diyarbakır bölgesinde çalışan nüfusun 68.000'i kadın iken 395.000'i erkektir. Bölgede, kadın işsizlik oranı yüzde 4,8, erkek işsizlik oranı yüzde 15,5'tir. İşgücüne katılma oranı erkeklerde yüzde 58, kadınlarda yüzde 8,1'dir. Bölgede çalışan kadınların sektörel dağılımına bakıldığında, yüzde 73,5'i tarım, yüzde 23,5'i hizmet, yüzde 2,9'u sanayi sektöründe çalıştığı görülür.⁷²

2008 yılı verilerine göre, İŞKUR'a yapılan işsizlik başvurularının 3.721'i kadınlar tarafından 14.664'ü erkekler tarafından yapılmıştır. Başvuranlar arasından 99 kadın ve 853 erkek işe yerleştirilmiştir.⁷³ Ayrıca Şanlıurfa

⁶⁸ 2008 Hane Halkı İşgücü İstatistikleri

⁶⁹ Nevşehir Tarım İl Müdürlüğü

⁷⁰ Nevşehir Defterdarlığı

⁷¹ Nevşehir Tapu Sicil Müdürlüğü

⁷² TÜİK,2008

⁷³ Şanlıurfa İŞ-KUR İl Müdürlüğü

Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarına göre 8.183 SSK'lı kadın bulunmaktadır.

İlde kadın istihdamına yönelik çalışmalar arasında kurumlar tarafından sunulan mesleki eğitim kursları bulunmaktadır. İŞKUR tarafından 2008 yılında açılan kurslara başvuran kadın sayısı 1.173'tür. Kadınların kursa yerleştirilme oranı yüzde 43'tür.

Trabzon

TR90 Bölgesi adı verilen **Trabzon**, Ordu, Giresun, Artvin, Gümüşhane, Rize'yi de içine alan TÜİK 2008 verilerine göre, istihdam edilen kadın nüfus yüzde 45,7 iken, erkek nüfus 69,9'dur. İşgücüne katılma oranı ise kadınlarda yüzde 48,2 iken erkeklerde 74,5'tir. SGK verilerine göre çalışan kadınların sektörel dağılımı ise şöyledir; tarım sektöründe çalışan kadın sayısı 135, sanayide çalışan kadın sayısı 3.638 ve hizmet sektöründe çalışan kadın sayısı ise 13.628'dir.

Herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tabi kadın sayısı ise resmi 3.231, özel 14.210 olmak üzere toplamda 17.441'dir.

Van

Van, Devlet Planlama Teşkilatının 2003 yılında iller düzeyinde yaptığı sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına göre, 81 il içerisinde 75. sıradadır.⁷⁴ Van'da, işgücüne katılma oranı kadınlar için yüzde 3,6; erkekler için yüzde 30,2'dir.⁷⁵ Van İŞKUR İl Müdürlüğü tarafından açılan kurslardan yararlanan kadınların sayısı, 2008 yılında 471; 2009'da 718'dir.⁷⁶

Van İŞKUR İl Müdürlüğü verilerine göre, 2008 yılında 2.722 kadın ve 9.523 erkek işsizlik başvurusunda bulunmuş; 56 kadın ve 486 erkek işe yerleştirilmiştir. Öte yandan, ilde herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tabi kadınların sayısı⁷⁷, 2008 yılında 4503 ve 2009 yılında 8702; kendi hesabına çalışan/işveren/ücretli kadınların sayısı⁷⁸ ise 2008 yılında 53, 2009 yılında 114 olarak kaydedilmiştir.⁷⁹

⁷⁴ <http://www.dpt.gov.tr/bgyu/ipp/dogu/vanPER.pdf>

⁷⁵ Van İŞKUR İl Müdürlüğü verileri

⁷⁶ Van İŞKUR İl Müdürlüğü verileri

⁷⁷ Bu sayılara 657 sayılı Kanuna tabi çalışan kadın memurlar dahil değildir.

⁷⁸ Bu sayılara 657 sayılı Kanuna tabi çalışan kadın memurlar dahil değildir.

⁷⁹ Van İl Sosyal Güvenlik Müdürlüğü verileri

	İZMİR ⁸⁰		KARS ⁸¹		NEVŞEHİR ⁸²		ŞANLIURFA ⁸³		TRABZON ⁸⁴		VAN ⁸⁵	
	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK
ÇALIŞAN NÜFUS *	314.000	857.000	113.000	202.000	72.000	287.000	58.000	395.000	639	432	54.000	301.000
İŞ BÜCÜNE KATILMA	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK
	%24,5	%66,8	%32,9	%73,5	%13,9	%64,7	%8,1	%58	%48,2	%74,5	%31,6	%30,2
İSTİHDAM EDİLEN ÇALIŞAN NÜFUS	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK
	%27,0	%73,0	%32,6	%67,5	%12,9	%57,8	%9	%91	%45,7	%69,9	%3,6	%30,2
ÇALIŞAN KADINLARIN SEKTÖREL DAĞILIMI	TARIM	SANAYİ	HİZMET	TARIM	SANAYİ	HİZMET	TARIM	SANAYİ	HİZMET	TARIM	SANAYİ	HİZMET
	%10,8	%19,5	%99,0	%1,8	%7,1	%40,3	%73,5	%2,9	%23,5	%135	%3.638	%13.628
HERHANGİ BİR SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA TABİ KADIN SAYISI	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	162.256	192.256	5.628	5.628	4.570	4.570	8.183	8.183	17.441	17.441	4.503	4.503
ÜCRETLİ, MAASLI VE YEMİNYELİ KADIN SAYISI	(Zorunlu Sigorta)											
	251.000	251.000	7.000	7.000	33.000	33.000	23.000	23.000	1.447	1.447	53	53
İŞVEREN VE KENDİ HESABINA ÇALIŞAN KADIN SAYISI	(44 ve 4b grubuna dahil olanlar)											
	28.000	28.000	15.000	15.000	14.000	14.000	4.000	4.000				
İŞSİZLİK BAŞVURUSU	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK
	41.479	85.028	611	2.470	756	3.005	3.721	14.564	2.808	5.608	2.722	9.523
2008 YILINDA İŞKUR TAPAFINDAN İŞE YERLEŞTİRİLE SAYISI	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK
	819	2.887	30	116	44	267	99	853	182	475	56	486
İŞE YERLEŞTİRİLE ORANI %	%21,9	%21,9	%0,13	%0,13	%0,3	%0,3	%0,4	%0,4	%0,61	%0,61	%0,58	%0,58
	20.782	43.652	561	2.288	807	2.811	3.721	14.564	2.957	7.384	2.722	9.523
2009 YILINDA DEVİRDEN KAYITLI İŞBÜCÜ KURSLARDAN YARARLANAN KADIN SAYISI	357	357	31	31	11	11	504	504	25	25	471	471

⁸⁰ TÜİK Hane Halkı İşgücü İstatistikleri 2008, TÜİK Bölgesel İzleme Göstergeleri TR31 İzmir 2008, SGK, İzmir Kalkınma Ajansı İzmir Mevcut Durum Analizi Haz.2009

⁸¹ TÜİK Hane Halkı İşgücü İstatistikleri 2008, TÜİK Bölgesel İzleme Göstergeleri TR2A (Kars, Ağrı, Ardahan, Iğdır) 2008, Kars İl İŞKUR Müdürlüğü, Kars İl Sosyal Güvenlik Müdürlüğü, Türkiye İŞKUR Genel Müdürlüğü İstatistik Yıllığı 2008

⁸² TÜİK Hane Halkı İşgücü İstatistikleri 2008, TÜİK Bölgesel İzleme Göstergeleri TR71 (Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir) 2008, Nevşehir İl İŞKUR Müdürlüğü, Nevşehir İl Sosyal Güvenlik Müdürlüğü, SGK İstatistik Yıllığı 2008, Türkiye İŞKUR Genel Müdürlüğü İstatistik Yıllığı 2008

⁸³ TÜİK Hane Halkı İşgücü Anketi 2007, Türkiye İŞKUR Genel Müdürlüğü İstatistik Yıllığı 2008, Şanlıurfa İl İŞKUR Müdürlüğü, Şanlıurfa İl Sosyal Güvenlik Müdürlüğü

⁸⁴ Trabzon İŞKUR Müdürlüğü, Trabzon İl Sosyal Güvenlik Müdürlüğü, Türkiye İŞKUR Genel Müdürlüğü İstatistik Yıllığı 2008

⁸⁵ Van İl İŞKUR Müdürlüğü 2008, TÜİK Hane Halkı İşgücü Anketi Sonuçları 2008, Türkiye İŞKUR Genel Müdürlüğü İstatistik Yıllığı 2008, * "Çalışan Nüfus" kategorisinde Van başlığı altında verilen sayılar TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari) toplam sayılardır.

5. SAĞLIK

İzmir

İzmir'de 2008 yılı sağlık verilerine bakıldığında; anne ölüm hızı yüzbinde 13 iken, bebek ölüm hızı binde 9'dur. Modern doğum kontrol yöntemi kullanma oranı yüzde 36,8'dir. Yine 2008 yılı sağlık verilerine göre yeşil karttan yararlanan kadın sayısı 22.225'tir.

İzmir'de 26'sı Sağlık Bakanlığı'na bağlı, 3'ü üniversitelere ait ve 17'si özel olmak üzere toplam 46 hastane bulunmaktadır. Toplam yatak kapasitesi 10.911'dir. 2006 verilerine göre; Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezi sayısı 27'dir⁸⁶.

Kars

Kars'ta kadınlarla ilgili sağlık verilerine bakıldığında aşağıdaki tablo ortaya çıkmaktadır: Kars'ta, doğumda ölen anne sayısı 2008 verilerine göre 3, doğumda ölen bebek sayısı 98'dir. Yine 2008 verilerine göre, anne ölüm hızı yüzbinde 76,5 iken, bebeklerde ölüm hızı binde 16,8'dir. Modern doğum kontrol yönetimi kullanma oranı yüzde 38'dir.⁸⁷

Kars Merkez'de bulunan 11 sağlık ocağında toplam 123, Kars Devlet Hastanesi'nde 367, Kars Doğum ve Çocuk Bakımevinde 141 personel görev yapmaktadır.

Nevşehir

Nevşehir İl Sağlık Müdürlüğü 2008 yılı verilerine göre, Nevşehir genelinde bebek ölüm hızı binde 10,9 iken, anne ölümü yüzbinde 49'dur. Modern doğum kontrol yöntemi kullanan kadın oranı yüzde 39,2'dir. İlde toplam 51.161 yeşil kartın yüzde 50,1' i kadınlar tarafından kullanılmaktadır.⁸⁸

TÜİK 2007 yılı verilerine göre 16-19 yaş arası evlenen kadın sayısı 1.243'tür. Nevşehir kırsalındaki sağlık ocağı kayıtlarından, erken evliliğin yaygın olduğu yerleşim yerleri izlenebilmektedir. Bu bilgilere göre, son 10 yılda 13-18 yaş arası yapılan erken evliliklerin sayıları; Sulusaray Kasabasında: 24 kişi, Kavak Kasabasında: 28 kişi, Çat Kasabasında: 62 kişi olarak

⁸⁶ TÜİK Bölgesel İzleme Göstergeleri 2008, İzmir

⁸⁷ Kars İl Sağlık Müdürlüğü, 2009.

⁸⁸ Nevşehir İl Sağlık Müdürlüğü 2008

belirlenmiştir. Kadınların yüzde 90'ının evlendiği yıl gebe kaldığı yine sağlık ocağı kayıtlarından öğrenilmektedir.

Şanlıurfa

Şanlıurfa'da kadınlarla ilgili sağlık verilerine bakıldığında aşağıdaki tablo ortaya çıkmaktadır. Anne ölüm hızı yüzbinde 25, bebek ölüm hızı binde 18, modern doğum kontrol yöntemi kullanım oranı yüzde 27'dir.⁸⁹

2009 Şanlıurfa doğum istatistiklerine göre canlı doğum sayısı 40.916, bebek ölüm sayısı 702, 15-49 yaş kadın sayısı 356.504, bir yılda anne ölüm sayısı 11, ölü doğan bebek sayısı 29'dur.

Şanlıurfa'da yeşil kart hizmetinden toplam 620.725 kişi yararlanmaktadır. Bu sayı, Şanlıurfa Merkezde 242.102'dir.

Şanlıurfa'da toplam hastane sayısı 16, toplam yatak sayısı 1.974'dür.⁹⁰ Ayrıca Sağlık Müdürlüğüne bağlı olarak, merkeze uzak bölgelerde yaşayan kişilere hizmet vermek üzere faaliyete geçirilen dört tam donanımlı gezici sağlık aracı bulunmaktadır.

Trabzon

Trabzon'da 2008-2009 döneminde Yeşil Kart'tan yararlanan kadın sayısı 336'dır. Bu sayı tek başına ya da çocuklarıyla yaşayan kadınları kapsamaktadır.

Anne ölüm hızının yüz binde 28, bebek ölüm hızının binde 9,5 olduğu ilde doğum hızı binde 9,9'dur. Modern doğum kontrol yöntemi kullanım oranı yüzde 23,3'tür.

Van

Van'da, 2008 yılında kaba doğum hızı binde 25,9; bebek ölüm hızı binde 19,2; anne ölüm hızı ise yüzbinde 43 olarak kaydedilmiştir.⁹¹

Van İl Sağlık Müdürlüğü 2008 yılı verilerine göre, ilde gebeliği önleyici modern yöntem kullanan kadın oranı yüzde 27,9'dur (80.980 kadın).

⁸⁹ Şanlıurfa İl Sağlık Müdürlüğü, 2009

⁹⁰ Şanlıurfa İl Sağlık Müdürlüğü, 2009

⁹¹ Van İl Sağlık Müdürlüğü verileri

	İZMİR ⁹²	KARS ⁹³	NEVŞEHİR ⁹⁴	ŞANLIURFA ⁹⁵	TRABZON ⁹⁶	VAN ⁹⁷
YEŞİL KARTTAN YARARLANAN KADIN SAYISI	22.225	Genel Toplam: 108.934 Merkez içi: 51.307 (Bu veri kadın erkek ayrımlı tutulmamaktadır)	25.519	Genel Toplam: 620.725 Merkez içi: 242.102 (Bu veri kadın erkek ayrımlı tutulmamaktadır)	336 (2008-2009)	Yeşil Kart bürolarında kullanılan program kadın-erkek ayrışmasına elverişli olmadığı için istenilen bilgilere ulaşılamamıştır
ANNE ÖLÜM HIZI	Yüz binde 13	Yüz binde 76,5	Yüz binde 49	Yüz binde 25	Yüz binde 28	Yüz binde 43
BEBEK ÖLÜM HIZI	Binde 9,1	Binde 16,8	Binde 10,9	Binde 18,0	Binde 9,5	Binde 19,2
DOĞUM HIZI	Binde 12,5	Binde 17,6	Binde 15,1	Binde 27	Binde 9,9 (2009)	Binde 25,9
MODERN DOĞUM KONTROL YÖNTEMİ KULLANIMI %	%,36,8 (Evlü + bekar tüm 15-49 yaş kadın grubu)	% 38	% 39,2	% 27	% 23,3	% 29

⁹² İzmir İl Sağlık Müdürlüğü 2008-2009, , İzmir Kalkınma Ajansı İzmir Mevcut Durum Analizi Haz.2009

⁹³ Kars İl Sağlık Müdürlüğü 2008

⁹⁴ Nevşehir İl Sağlık Müdürlüğü 2008

⁹⁵ Şanlıurfa İl Sağlık Müdürlüğü

⁹⁶ Trabzon İl Sağlık Müdürlüğü, Trabzon Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

⁹⁷ Van İl Sağlık Müdürlüğü 2008

6. KADINA YÖNELİK ŞİDDET

İzmir

İzmir'de şiddet verilerine bakıldığında, şiddete uğrayan 3.640 kadının 124'ü 18 yaş altındadır.

İzmir'de 16-19 yaş arası evlenen kız çocuğu/kadın sayısı 5.476 iken, aynı yaş grubunda evlenen erkek çocuk sayısı 587'dir.

Kars

Kars'ta şiddet verilerine bakıldığında 2008 yılında meydana gelen şiddet içerikli 91 vakada, toplam 106 kadın mağdur olmuştur. Suç türleri arasında öldürme, yaralama, kaçırma, tehdit, kötü muamele, ırza tasaddi, intihara teşebbüs, ırza geçme, evlenme vaadiyle cinsel ilişkiye girme, fuhşa teşvik ve kadın ticareti bulunmaktadır.⁹⁸

İl Emniyet Müdürlüğü bünyesinde bulunan Kadın ve Çocuk Ünitesi şiddet mağduru kadınların ilk işlemlerinin gerçekleştirildiği birim olarak hizmet vermektedir.

Neveşehir

Neveşehir'de 2008 yılı içinde kadınlara karşı 119 kasten yaralama, 44 aile içinde kadına karşı kötü muamele olmak üzere toplam 163 olay, 2009 yılının ilk altı ayı içerisinde, kadınlara karşı 64 kasten yaralama, 13 aile içinde kadına karşı kötü muamele olmak üzere toplam 77 olay meydana gelmiştir.⁹⁹

Şanlıurfa

Şanlıurfa İl Emniyet Müdürlüğünden alınan verilere göre, 2008 yılı içinde şiddete uğrayan kadın sayısı 228'dir.

Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı tarafından 2006 yılında Şanlıurfa il merkezinde yapılan bir araştırmada, kadınların yüzde 60,4'ü, çoğunluğu eşinden olmak üzere, fiziksel, sözel ve ekonomik şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Şiddet tiplerine göre incelendiğinde, yüzde 28,2'si eş dayaağı, yüzde 1,7'si ailenin diğeyerlerinden dayak,

⁹⁸ Kars İl Emniyet Müdürlüğü, 2009

⁹⁹ Neveşehir İl Emniyet Müdürlüğü 2008-2009

yüzde 21,5'i başkaları yanında sözel şiddet, yüzde 12,8'i ailenin diğer üyelerinden sözel şiddet, yüzde 25,5'i ekonomik şiddet bildirmişlerdir. Bu çalışmada, kadın ve erkeğin eğitimsiz olması, ailenin yoksul olması, kadının kendi isteği dışında evlendirilmesi ve aile içinde statüsünün düşük olmasının kadına yönelik şiddeti artıran önemli faktörler olduğu saptanmıştır.

2008 yılında Şanlıurfa'da 16-19 yaş evlenen kadın sayısı 4.470'tir. Toplam boşanan kadın sayısı 743'tür.

Trabzon

Trabzon İl Emniyet Müdürlüğünden elde edilen verilere göre 2009 yılında şiddete uğrayan kadın sayısı 167 iken, SHÇEK verilerinde ise 2'dir.

Van

Van İl Emniyet Müdürlüğü verilerine göre, 2008 yılında il merkezindeki ve ilçelerdeki karakollara aile içi şiddet başvurusunda bulunan kadınların toplam sayısı 205'tir. Bunların 35'i 18 yaş altı; 170'i 18 yaş üstüdür. 2009 yılının ilk 10 ayında bu sayı toplam 232 olup, bunların 85'i 18 yaş altı; 147'si 18 yaş üstüdür.

	İZMİR ¹⁰⁰	KARS ¹⁰¹	NEVŞEHİR ¹⁰²	ŞANLIURFA ¹⁰³	TRABZON ¹⁰⁴	VAN ¹⁰⁵
ŞİDDETE UĞRAYAN KADIN SAYISI	Toplam: 3.640 (18 yaş altı: 124)	106	150	228	167 (2009)	205 (ilçeler dâhil) (18 yaş altı: 35)

¹⁰⁰ İzmir İl Emniyet Müdürlüğü 2008, İzmir Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü 2008¹⁰¹ Kars İl Emniyet Müdürlüğü 2008¹⁰² Nevşehir İl Emniyet Müdürlüğü 2008¹⁰³ Şanlıurfa İl Emniyet Müdürlüğü 2008¹⁰⁴ Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü 2009¹⁰⁵ Van İl Emniyet Müdürlüğü 2008

7. KURUMSAL HİZMETLER

İzmir

İzmir'de Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'ne bağlı dört toplum merkezi bulunmaktadır.

SHÇEK verilerinde; toplum merkezlerinden yararlanan kişi sayısı 2005 yılında 1.600; 2007 yılında 2.550 olarak verilmektedir.

İzmir'in 11 merkez ilçesinin 10'unun nüfusu 50.000'inin üstünde olmasına rağmen, belediyelerin büyük çoğunluğunun sığınma evi bulunmamaktadır.

Mevcut sığınma evlerinin sayısı; SHÇEK'e bağlı 1, belediyelere bağlı 4 (Aliağa, Karşıyaka, Büyükşehir ve Bornova) olmak üzere toplam 5'tir. Buca Belediyesine ait Geçici Barınma Evi şiddet gören kadınlara da “destek ve barınma hizmeti” vermektedir.

İzmir Büyükşehir Belediyesi Kadın Danışma Merkezi, şiddete uğramış kadınlara psikolojik ve hukuk desteği vermeyi sürdürmektedir.

Karşıyaka Belediyesinde ikinci sığınma evinin açılması çalışmaları yürütülmektedir.

İzmir Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne bağlı olarak ailelere yönelik koruyucu-önleyici sosyal hizmetlerin verilmesi amacıyla kurulmuş olan bir aile danışma merkezinde aile ve çocuk sorunları, psikolojik sorunlar, aile içi şiddet, kadına yönelik şiddet, evlilik öncesi danışmanlık, sığınma evi talebi, aile danışmanlığı, eğitim programları gibi hizmetler verilmektedir.

İzmir'in tek kız yetiştirme yurdu SHÇEK'e bağlı olan Buca Kız Yetiştirme Yurdudur.

Yaşlı nüfus oranı yüzde 8,1 ile Türkiye ortalamasının (yüzde 6,8) üstündedir.

İzmir'de SHÇEK'e bağlı 4 huzur ve yaşlı bakımevi, İzmir Büyükşehir Belediyesine ait bir ve iki ilçede (Selçuk ve Ödemiş) olmak üzere 3'ü yerel yönetimlere ait, 32'si vakıf ve derneklere, 25'i de özel şahıslara ait huzurevi / yaşlı bakım evi bulunmaktadır.

İzmir Büyükşehir Belediyesi “Engelli Dostu Kent” sertifikası sahibidir ve engelliler için kaldırım düzenlemelerine başlamış, engelli otobüsünü hizmete sokmuştur.

Konak ve Karşıyaka Belediyelerinin açtığı ücretsiz çamaşırhanelerden, gelir düzeyi düşük kadınlar yararlanmaktadır.

İlçe belediyelerinin açtığı semt merkezlerinin 11'inde kadın danışma merkezleri vardır. Belediyelerin ve Halk Eğitim Merkezlerinin verdiği kurslardan yararlananlar arasında kadınlar çoğunluktadır.

Kars

Kars Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü bünyesinde bir Toplum Merkezi, bir Aile Danışma Merkezi ve bir Rehabilitasyon Merkezi bulunmaktadır. Ara istasyon açılması için çalışmalar devam etmektedir. Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, 2008 yılı verilerine göre, toplam 570 engelliye evde bakım ücreti ödemektedir.

İl Sağlık Müdürlüğü'ne bağlı Kars Devlet Hastanesi'nde bulunan KETEM (Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezi) hem hastane içinde, hem de mobil araçlar yoluyla kadınlara ücretsiz tetkikler uygulayarak, kanser türlerinin erken teşhisinde kadınlara özel hizmet sunmaktadır.

Kars Belediyesi bünyesinde kadın çalışmaları birimi bulunmaktadır. Birimin görevi BMOP'u desteklemek, Belediye tarafından yapılacak kadın çalışmalarını bir başlıkta toplamak, kadın çalışmalarına bütçe ayırmak, kadın kuruluşları ile işbirliğini arttırmak, ildeki kadın çalışmalarını izlemek, rapor ve öneri sunmak vb. faaliyetleri icra olarak tanımlanmıştır. Kars Belediyesi tarafından kurulan Kadın Dayanışma Merkezi ise kadınlar için el sanatları kurslarının açıldığı ve kadın faaliyetlerinin organize edildiği bir Merkez olarak hizmet vermektedir. Merkezde bir de kreş bulunmaktadır.

Nevşehir

Nevşehir'de Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne bağlı bir sığınma evi, bir aile danışma merkezi, bir toplum merkezi, yetiştirme yurdu, 7-12 yaş çocuklar için çocuk yuvası, bir huzur evi, zihinsel özürllüler bakım ve rehabilitasyon merkezi bulunmaktadır. Kız çocukları için yetiştirme yurdu bulunmamaktadır. İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğünün özürllü evde bakım hizmetinden yararlanan özürllü sayısı 2009 yılı Ağustos Ayı itibari ile 1.650'dir. Bu hizmet modelinden yararlanan fiziksel, zihinsel ve ruhsal özürllü kadınların sayısı 950'dir. Diğer yandan özürllünün bakımını üstlenenlere yönelik olarak Ürgüp Toplum Merkezinde Özürllü Bakım Sertifika programı yürütülmüş ve şimdiye kadar 45 kadına özel bakım merkezlerinde çalışabileceklerini belgeleyen "Bakım Sertifikası" verilmiştir. Ayrıca, Müdürlük tarafından 2009 yılı Ağustos ayı itibari ile boşanmış, sosyo-ekonomik yoksunluk içinde sürekli bir iş ya da gelirden yoksun, herhangi bir sosyal güvencesi olmayan, çocuklarının temel ihtiyaçlarını akraba, komşu ya da diğer sosyal destek sistemlerince karşılanan 165 kadına her çocuk için 250 TL nakdi yardım ödenmektedir. İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğünün 2009 yılı verileri-

ne göre, Türkiye boşanma oranı binde 13 iken, Nevşehir ilinde boşanma oranı binde 40'tır.

2008 yılında sığınma evi talebiyle Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne başvuran kadınlardan 6'sı sığınma evine yerleştirilmiştir. 2009 yılının ilk altı ayında bu sayı 3'tür. İlde 2009 Temmuz ayında 40 kişi kapasiteli sığınma evi hizmete açılmıştır. 2009 Aralık ayı itibariyle 10 kadın aile içi şiddet nedeni ile bakım ve korunma altına alınmıştır.

372 kadın, 2008 yılı içinde Aile Danışma merkezinden destek almış, 264 kadın eğitim, seminer ve grup çalışmalarına katılmıştır. Mayıs 2009 itibariyle merkezden yararlanan toplam kadın sayısı 314'e ulaşmıştır.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından yardım alan aile sayısı 4.700, şartlı nakit transferinden (ŞNT) yararlanan anne sayısı ise 1.757'dir¹⁰⁶. İlde kadın kuruluşlarınca, üniversitede okuyan genç kızlara burslar verilmektedir.

Nevşehir Belediyesi ve Nevşehir'de faaliyet gösteren özel bir hastane işbirliğinde farklı nedenlere dayalı olarak bedensel, görme, işitme ve beyin engelli olan her yaş grubundan vatandaşlara yönelik olarak "Ön Sağlık Hizmeti" adı altında proje hayata geçirilerek, evlerinde ziyaret edilen engellilere, gerekli görüldüğü takdirde anında pansuman ve ilk tıbbi müdahaleleri de yapılmaktadır. Ayrıca, Nevşehir Belediyesi, şehir merkezindeki tüm engelli vatandaşların hastanelerde gerçekleştirilecek; tedavi hizmetlerinin etkin yürütülmesi yönünden, ulaşımının sağlanması da yine herhangi bir ücret alınmaksızın Nevşehir Belediyesi engelli taşıma aracı kanalıyla yapmaktadır. Nevşehir Belediyesinin İŞKUR hibe programından yararlanarak uygulamaya geçirdiği Bedensel Engelliler Bilgisayar Eğitim Projesinde, 10 bedensel engelli kadın kursu tamamlamıştır.

Şanlıurfa

Şanlıurfa Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne ait bir Toplum Merkezi, bir Yetiştirme Yurdu, bir Sosyal Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi (Ara İstasyon), bir Çocuk ve Gençlik Merkezi, bir Zihinsel Engelliler Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi ve 5 çocuk evi bulunmaktadır. Ayrıca Şanlıurfa Valiliği tarafından 10'u Şanlıurfa İl merkezinde, 5'i İlçede olmak üzere toplam 15 Toplum Merkezi oluşturma çalışmaları devam etmektedir.

Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, 2008 yılı verilerine göre, toplam 4.226 engelliye evde bakım ücreti ödemektedir.

Şanlıurfa Halk Eğitim Müdürlüğü tarafından açılan meslek edindirme amaçlı ve diğer kurslardan yararlanan kadın sayısı 24.100'dür.¹⁰⁷

¹⁰⁶ Nevşehir Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürlüğü

¹⁰⁷ Şanlıurfa İŞ-KUR Müdürlüğü

Şanlıurfa Belediyesine ait 2 Kadın Destek Merkezi, 2 El Sanatları Merkezi, 1 Sürekli Eğitim Merkezi, 1 Gençlik Merkezi bulunmaktadır.

İlde Başbakanlık GAP Bölge Kalkınma İdaresine bağlı olarak çalışan 5 ÇATOM (Çok Amaçlı Toplum Merkezi) faaliyet göstermektedir.

Şanlıurfa İl Özel İdaresine ait bir adet gençlik merkezi bulunmaktadır. Burada gençlere yönelik müzik, tiyatro, satranç ve çeşitli spor alanlarında faaliyetler yürütmektedir. Aynı merkezde, kadınlara yönelik pilates, step vb. spor aktiviteleri de yapılmaktadır.

Trabzon

Trabzon'da Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne bağlı 2'si şube niteliğinde 3 toplum merkezi, 1 aile danışma merkezi, 1 huzur ve yaşlı evi bulunmaktadır. Belediyeye bağlı bir aile yönlendirme merkezi hizmet vermektedir. Trabzon'da kız yetiştirme yurdu bulunmamaktadır.

İlde sığınma evi bulunmamakla birlikte, protokol imzalanarak, sığınma evi inşasına başlanmıştır. Belediye tarafından inşa ettirilen sığınma evi, İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü tarafından işletilecektir.

Halk Eğitim Merkezlerinin verdiği kurslardan yararlanan kadın sayısı 2008-2009 yılı içinde il merkezinde 6.546, il genelinde 45.876'dır.

Van

Van'da Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne bağlı 10 kişi kapasiteli bir kadın sığınmaevi (konukevi) bulunmaktadır. Kuruluşundan itibaren (2007-2009) kadın sığınmaevinden yararlanan toplam kadın sayısı 243'tür. Van'da İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğüne bağlı bir aile danışma merkezi, bir toplum merkezi ve bir kız yetiştirme yurdu bulunmaktadır. 2006-2009 yılları arasında toplum merkezinden yararlanan kişi sayısı 530'dur.¹⁰⁸ Öte yandan, ilde kadına yönelik şiddetle mücadele alanında çalışan iki kadın kuruluşuna (Van Kadın Derneği ve Van KAMER) ait iki kadın danışma merkezi bulunmaktadır.

2009 yılı rakamlarına göre, Van'da evde bakım hizmetinden yararlanan engelli sayısı 1.133'tür.¹⁰⁹ Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına kayıtlı aile sayısı 20.004, şartlı nakit transferinden (ŞNT) yararlanan anne sayısı ise 31.000'dir. Van'da huzur ve yaşlı bakım evi bulunmamaktadır.¹¹⁰

¹⁰⁸ Van İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü verileri

¹⁰⁹ Van İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü verileri

¹¹⁰ Van İl Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürlüğü verileri

	İZMİR ¹¹¹		KARS ¹¹²		NEVŞEHİR ¹¹³		ŞANLIURFA ¹¹⁴			TRABZON ¹¹⁵			VAN ¹¹⁶			
	ŞHÇEK	BELEDİYE	ŞHÇEK	BELEDİYE	ŞHÇEK	BELEDİYE	ŞHÇEK	BELEDİYE	ŞHÇEK	BELEDİYE	ŞHÇEK	BELEDİYE	ŞHÇEK	BELEDİYE	ŞHÇEK	BELEDİYE
EYDE BAKIM ÜCRETİNDEN YARARLANAN ENGELLİ SAYISI	6.246		570		1.800		4.226		2.636		1.133					
TOPLUM MERKEZİ SAYISI	4		1		1		1		3		1					
SIGINMA EVİ SAYISI	1	3	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0
AİLE DANIŞMA MERKEZİ SAYISI	1		1		1		1		1		1		1		1	
KADIN DANIŞMA MERKEZİ SAYISI	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
KIZ YETİŞTİRME YURDU SAYISI	1		0		0		0		0		0		0		1	
HUZUR VE YAŞLI BAKIMI SAYISI	7		0		1		0		1		0		1		0	
SYDV'DA KAYITLI AİLE SAYISI	70.322				4.700		12.000		1.317 (2008-2009)		20.004					
ŞARTLI NAKİT (ŞNT) VERİLEN ANNE SAYISI	6.677				1.757		23.623		999 (2009)		31.000					
HALK EĞİTİM MERKEZİ TARAFINDAN AÇILAN KURSLARDAN YARARLANAN KADIN SAYISI	1.665		2.344 (2008-2009)		17.692 (2008-2009)		24.100 (2008-2009)		İl merkezi:6546 İl Genel:45.676 (2008-2009)		25.458					

¹¹¹ İzmir İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü

¹¹² Kars İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, Kars Halk Eğitim Merkezi

¹¹³ Nevşehir İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, Nevşehir İl Millî Eğitim Müdürlüğü, Nevşehir Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürlüğü

¹¹⁴ Şanlıurfa İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, Şanlıurfa SYDV, Şanlıurfa Halk Eğitim Müdürlüğü

¹¹⁵ Trabzon Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı 2008-2009, Trabzon Halk Eğitim Müdürlüğü 2008-2009, Trabzon İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü

¹¹⁶ Van İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü 2009; Van İl Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürlüğü 2009; www.van.gov.tr ("Van rehberi" başlığı altında eğitim istatistikleri)

8. KADIN ÖRGÜTLENMESİ

İzmir

İzmir'de kadın sivil toplum kuruluşunun sayısının 50 dolayında olduğu tahmin edilmektedir. Kesin sayı vermenin olanaklı olmamasının nedeni ise, kadın alanında çalışma yapmakla birlikte, çoğu kuruluşun adında “kadın” ibaresinin bulunmamasıdır. 38 kadın kuruluşu, İzmir Kadın Kuruluşları Birliği (İKKB) platformuna üyedir. Diğer kadın kuruluşları ve kimi siyasi parti kadın kolları faaliyet temelli platformlarda bir araya gelmektedirler. 20 dolayında kadın kuruluşu, meslek odası/siyasi parti kadın çalışma gruplarının katılımıyla Şiddetle Mücadele Koordinasyon Kurulu faaliyet göstermektedir. Türkiye Mimar ve Mühendis Odaları Birliği, İzmir İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulunun Kadın Çalışma Grubu, İzmir Barosu ve İzmir Tabip Odasının kadın komisyonları mevcuttur.

Kars

Kars'ta 218 sivil toplum kuruluşu faaliyet göstermektedir. Bunlar arasında BMOP çalışmalarına katılan toplam 5 kadın kuruluşu bulunmaktadır: Karşı Girişimci Kadınlar Derneği, Kars Kültürünü Tanıtma ve Kadın Girişimciler Derneği, Türk Anneler Derneği, Kars Kalkınma ve Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Merkezi Derneği ve KAMER. Kadınların ağırlıkta çalıştığı sivil toplum kuruluşları ise Özürlüler Derneği, Korunmaya Muhtaç Çocuklar Derneği ve Engelliler Turizm Kooperatifidir.

Nevşehir

Nevşehir Valiliği İl Dernekler Müdürlüğü 2009 Aralık ayı verilerine göre, il genelinde bulunan 330 sivil toplum kuruluşunun 5'i kadın alanında çalışmalar yürütmektedir. 2005 yılında kurulan Türk Kadınlar Birliği Nevşehir Şubesine, BMOP çalışmaları sürecinde 2006 yılında Kapadokya Kadın Dayanışma Derneği ve 2007 yılında kurulan Nevşehir Kadın Derneği eklenerek; merkez ilçedeki kadın kuruluşlarının sayısı üçe çıkmıştır. Kadın kuruluşları, 2008 Nisan Ayında oluşturdukları “Nevşehir Kadın Platformu” ile ortak çalışmalarını sürdürmektedirler. Yine İl Dernekler Müdürlüğü verilerine göre, il genelinde faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşunun 16'sının yönetim kurulu başkanı kadındır.

Şanlıurfa

Şanlıurfa'da faaliyet gösteren 7 kadın kuruluşu bulunmaktadır. Bunlardan Mevsimlik Tarım İşçilerinin Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Derneği, Kadın, Aile, Eğitim, Kültür Yardımlaşma Derneği ve GAP Kadın Derneği BMOP sürecinde kurulmuştur.

Trabzon

Trabzon ilinde 1.154 sivil toplum kuruluşu bulunmaktadır. Bunlar arasında 3'ü ilçede, 10'u il merkezinde olmak üzere 13 kadın derneği faaliyet göstermektedir. BMOP başladığında 4 olan kadın kuruluşları sayısı 3.5 yıl içinde, Karadeniz Kadın Dayanışma Derneği, Yaşam Kadın Merkezi Derneği, Femin ve Art Trabzon Kadın Sanatçılar Derneği, KADER Trabzon Temsilciliği, Karadeniz İş Kadınları Derneği, Tüm Kadınlar Derneği Akçaabat Şubesi ve Trabzon İş ve Meslek Kadınları Kulübünün kurulması ile 11'e yükselmiştir.

Van

Van'da çalışmalarını sürdüren sivil toplum kuruluşu sayısı merkezde 301, ilçelerde ise 259'dur.¹¹⁷ İl Merkezinde 12, ilçelerde 14 kadın kuruluşu faaliyet göstermektedir. BMOP çalışmaları sürecinde Mavigöl Kadın Derneği, Van KAMER ve Sevgi Kadınlar Derneği kurulmuştur. BMOP kapsamında merkezde aktif olarak faaliyet gösteren 6 kadın kuruluşu ile birlikte çalışılmıştır.

¹¹⁷ Van İl Dernekler Müdürlüğü veriler

	İZMİR ¹¹⁸	KARS ¹¹⁹	NEVŞEHİR ¹²⁰	ŞANLIURFA ¹²¹	TRABZON ¹²²	VAN ¹²³
İLDE ÇALIŞMALARINI SÜRDÜREN STK SAYISI	4.265 (Sosyal, sportif, kültürel amaçlı)	218	330	578	1154	301 (Merkez) 259 (İlçeler)
KADIN STK SAYISI	50 (Tahmini)	5	5 (3 Merkez, 2 İlçe)	7	13 (10 Merkez, 3 İlçe)	26 (12 Merkez, 14 İlçe)

¹¹⁸ İçişleri Bakanlığı Demekler Dairesi Bşk.lığı, İzmir Kalkınma Ajansı İzmir Mevcut Durum Analizi Haz.2009

¹¹⁹ İçişleri Bakanlığı Demekler Dairesi Bşk.lığı

¹²⁰ İçişleri Bakanlığı Demekler Dairesi Bşk.lığı, Nevşehir İl Demekler Müdürlüğü 2009

¹²¹ İçişleri Bakanlığı Demekler Dairesi Bşk.lığı

¹²² İçişleri Bakanlığı Demekler Dairesi Bşk.lığı, Trabzon İl Demekler Müdürlüğü

¹²³ Van İl Demekler Müdürlüğü 2009

4
BÖLÜM

Ekler

CD İÇİNDEKİLER

İzmir

- İzmir EK 1 : İlçe Kaymakamlarına Yönelik YEPP Tanıtım Toplantısı
- İzmir EK 2 : İl Genel Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Yeniden Oluşturulmasına Dair Karar
- İzmir EK 3 : Büyükşehir Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Yeniden Oluşturulmasına Dair Karar
- İzmir EK 4 : Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne gönderilen İl Genel Meclisi Kararı
- İzmir EK 5 : Meclislerin Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonlarının Basına Tanıtım Toplantısı Fotoğrafi
- İzmir EK 6 : İl Koordinasyon Kurulunun Kurulmasına Dair Yazı
- İzmir EK 7 : İl Koordinasyon Kurulu Toplantı Gündemi Örneği
- İzmir EK 8 : İl Koordinasyon Kurulu Toplantı Fotoğrafi
- İzmir EK 9 : Eşitlik Birimi Görevlendirme Yazısı
- İzmir EK 10 : İl Koordinasyon Kurulu Tabelası
- İzmir EK 11 : Valilik Eşitlik Birimi Norm Kadro Talep Yazısı
- İzmir EK 12 : İlçe Belediye Meclislerinden Gelen Cevap Yazıları Örnekleri
- İzmir EK 13 : 2010-2017 Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planında İlgili Sayfa
- İzmir EK 14 : “Sevgiyle Uzanan El” Projesi Eğitimlerinden Fotoğraf

Kars

- Kars EK 1 : Belediye Meclisi YEPP Kabul Kararı
- Kars EK 2 : İl Genel Meclisi YEPP Kabul Kararı
- Kars EK 3 : İl Koordinasyon Kurulunun Kurulmasına Dair Yazı
- Kars EK 4 : Belediye Eşitlik Biriminin Kurulmasına Dair Yazı
- Kars EK 5 : Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Kurulmasına Dair Karar

- Kars EK 6 : İl Genel Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Kurulmasına Dair Karar
- Kars EK 7 : İl Genel Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Yeniden Oluşturulmasına Dair Karar
- Kars EK 8 : Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Yeniden Oluşturulmasına Dair Karar
- Kars EK 9 : Kadın Çalışmaları İçin Belediye Bütçe Tahsisi 2008
- Kars EK 10 : Kadın Çalışmaları İçin Belediye Bütçe Tahsisi 2010
- Kars EK 11 : Kadın Çalışmaları İçin İl Özel İdaresi Bütçe Tahsisi 2009 ve 2010
- Kars EK 12 : Belediyenin Ara İstasyon Kirasını Karşılacağına İlişkin Yazısı
- Kars EK 13 : “Yerel Yönetimlerde Kadın” Projesinden Fotoğraf
- Kars EK 14 : 8 Mart Etkinliğinden Fotoğraf
- Kars EK 15 : Belediye Meclisinin Sokaklara Kadın İsimleri Verilmesine Dair Kararı
- Kars EK 16 : KETEM'in Açılış Töreni Fotoğrafı

Nevşehir

- Nevşehir EK 1 : İl Koordinasyon Kurulunun Kurulmasına Dair Yazı
- Nevşehir EK 2 : İl Genel Meclisi YEER Kabul Kararı ve Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Kurulmasına Dair Karar
- Nevşehir EK 3 : Stratejik Plan, Performans Programı ve Bütçe Çalışmalarına Kadın Kuruluşlarının Katılımının Sağlanmasına Dair Yazı
- Nevşehir EK 4 : Valilik Eşitlik Birimi Görevlendirme Yazısı
- Nevşehir EK 5 : Eşitlik Birimi Tabelası
- Nevşehir EK 6 : Belediye Eşitlik Birimi Görevlendirme Yazısı
- Nevşehir EK 7 : Kamu Kurumları Eşitlik Birimi Temsilcileri İş Akışı Şeması
- Nevşehir EK 8 : Valilik Eşitlik Birimi Norm Kadro Talep Yazısı
- Nevşehir EK 9 : Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Yeniden Oluşturulmasına Dair Karar
- Nevşehir EK 10 : İl Genel Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Yeniden Oluşturulmasına Dair Karar

- Nevşehir EK 11 : Kadın Çalışmaları İçin İl Özel İdaresi Bütçe Tahsisi 2009
- Nevşehir EK 12 : Kadın Çalışmaları İçin İl Özel İdaresi Bütçe Tahsisi 2010
- Nevşehir EK 13 : Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğiticilerinin Envanterine Dair Yazı
- Nevşehir EK 14 : Kadınlar İçin Başvuru Noktaları Bilgilendirme Posteri
- Nevşehir EK 15 : Kadınlar İçin Başvuru Noktaları Bilgilendirme Broşürü
- Nevşehir EK 16 : Nevşehir Kadın Platformu 25 Kasım Basın Bildirisi
- Nevşehir EK 17 : Nevşehir Kadın Platformu 25 Kasım Gazete Haberi
- Nevşehir EK 18 : Nevşehir Kadın Platformunun Kuruluşuna Dair Gazete Haberi
- Nevşehir EK 19 : Türk Kadınlar Birliğinin Panelinden Fotoğraf
- Nevşehir EK 20 : Nevşehir Kadın Platformunun Yerel Seçimler İçin Hazırladığı Bildiri
- Nevşehir EK 21 : Mahalle Birimleri Protokolü
- Nevşehir EK 22 : Mahalle Birimlerine Sağlanacak Desteğe Dair Yazı
- Nevşehir EK 23 : Kamuda Çalışan Kadınların Profili Anketi ve Sonuçları

Şanlıurfa

- Şanlıurfa EK 1 : İl Genel Meclisi YEEP Kabul Kararı
- Şanlıurfa EK 2 : Belediye Meclisi YEEP Kabul Kararı
- Şanlıurfa EK 3 : İl Koordinasyon Kurulunun Kurulmasına Dair Yazı
- Şanlıurfa EK 4 : İl Koordinasyon Kurulu Toplantı Fotoğrafları
- Şanlıurfa EK 5 : Valilik Eşitlik Birimi Genelgesi
- Şanlıurfa EK 6 : Valilik Eşitlik Birimi Norm Kadro Talep Yazısı
- Şanlıurfa EK 7 : İl Özel İdaresi Tarafından Satın Alınan Sağlık Aracı
- Şanlıurfa EK 8 : Stratejik Planlarda Kadın veya Eşitlik Başlığı Açılmasına Dair Valilik Yazısı
- Şanlıurfa EK 9 : İl Özel İdaresi Stratejik Planında İlgili Sayfalar
- Şanlıurfa EK 10 : Muhtar Eğitimlerinden Fotoğraf
- Şanlıurfa EK 11 : Çalışma Grupları Listesi

- Şanlıurfa EK 12 : Yaşamevi Kadın Dayanışma Derneğinin Projesinden Fotoğraf
- Şanlıurfa EK 13 : Kadın Kuruluşlarının Yerel Seçim Çalışmalarından Fotoğraflar
- Şanlıurfa EK 14 : İl Genel Meclisi-Kadın Kuruluşları İşbirliğiyle Düzenlenen 25 Kasım Panelinden Fotoğraflar
- Şanlıurfa EK 15 : Belediye Hanımeli Çarşısından Fotoğraflar

Trabzon

- Trabzon EK 1 : İl Genel Meclisi YEEP Kabul Kararı
- Trabzon EK 2 : Belediye Meclisi YEEP Kabul Kararı
- Trabzon EK 3 : İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulunda Alınan Kararlara Dair Yazı
- Trabzon EK 4 : Valilik Eşitlik Biriminin Kurulmasına Dair Genelge
- Trabzon EK 5 : Valilik Eşitlik Birimine Kurumlardan Gönderilen Faaliyet Raporu Örneği
- Trabzon EK 6 : Valilik Eşitlik Birimi Norm Kadro Talep Yazısı
- Trabzon EK 7 : Meclis İzleme Birliği Çalışmasından Fotoğraf
- Trabzon EK 8 : Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Kurulmasına Dair Karar
- Trabzon EK 9 : Stratejik Planlarda Eşitlik Başlığı Açılmasına Dair Valilik Yazısı
- Trabzon EK 10 : Belediye Stratejik Planında İlgili Sayfa
- Trabzon EK 11 : İl Özel İdaresi Stratejik Planında İlgili Sayfalar
- Trabzon EK 12 : YEEP'in Hayata Geçirilmesi İçin İl Özel İdaresi Bütçe Tahsisi 2010
- Trabzon EK 13 : “Kahvehanelerde Beyaz Kurdele Kampanyası” Açılış Toplantısından Fotoğraf
- Trabzon EK 14 : Trabzon Kadın Platformu Kimlik Belgesi Taslağı
- Trabzon EK 15 : Trabzon Kadın Platformu 8 Mart Etkinliklerinden Fotoğraf
- Trabzon EK 16 : “40 Mahalle 40 Kadın Muhtar Kampanyası” Afişi
- Trabzon EK 17 : Trabzon Kadın Platformu ile İl Milli Eğitim Müdürlüğü Arasında İmzalanan Protokol

- Trabzon EK 18 : İl Genel Meclisi Üyeleri ve Kadın Kuruluşları Temsilcilerinin Katılımıyla 8 Mart Etkinlikleri Fotoğrafi
- Trabzon EK 19 : Milli Prodüktivite Merkezi Tarafından Hazırlanan Kitap
- Trabzon EK 20 : Kadınlara Sağlık Taraması Yapılmasına Dair Valilik Yazısı

Van

- Van EK 1 : Belediye Meclisi YEEP Kabul Kararı
- Van EK 2 : İl Genel Meclisi YEEP Kabul Kararı
- Van EK 3 : YEEPKOM Toplantı Fotoğrafi
- Van EK 4 : YEEPKOM'un Van Gölü EDAŞ'a Gönderdiği Yazı
- Van EK 5 : İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulunun Kurulmasına Dair Yazı
- Van EK 6 : Yerel Meclisleri İzleme Grubunun İl Genel Meclisindeki Fotoğrafi
- Van EK 7 : Kadın Kuruluşlarına Yerel Yönetimler Mevzuatı Eğitiminden Fotoğraf
- Van EK 8 : Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Kurulmasına Dair Karar
- Van EK 9 : Belediye Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Yeniden Oluşturulmasına Dair Karar
- Van EK 10 : İl Genel Meclisi Kadın Komisyonunun Kurulmasına Dair Karar
- Van EK 11 : İl Genel Meclisi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonunun Kurulmasına Dair Karar
- Van EK 12 : Stratejik Planlarda Kadın veya Eşitlik Başlığı Açılmasına Dair Valilik Yazısı
- Van EK 13 : 2009-2013 İl Özel İdaresi Stratejik Planında İlgili Sayfalar
- Van EK 14 : Kadın Kuruluşlarının Şiddet Kuruluna Üyeliğine Dair Yazışma
- Van EK 15 : Jandarma Karakollarına Gönderilen Yazı
- Van EK 16 : Acil Müdahale Sisteminin Oluşturulmasına Dair Yazı

- Van EK 17 : Kadın Kuruluşları-Aile Danışma Merkezi İşbirliği Toplantısı Fotoğrafı
- Van EK 18 : YYÜ'de Kadın Öğrenciler İçin Hazırlanan İletişim Kutuları
- Van EK 19 : Sağlık Personeline Yönelik Şiddetle Mücadele Eğitimlerinden Fotoğraf
- Van EK 20 : Halk Eğitim Merkezinin Mahalle Eğitimlerinden Fotoğraf
- Van EK 21 : Halk Eğitim Merkezinin Kadına Yönelik Şiddet Konulu Broşürü
- Van EK 22 : İŞKUR Kursiyelerine Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitimlerinden Fotoğraf
- Van EK 23 : Halk Eğitim Merkezinde Kadının İnsan Hakları Eğitimlerinden Fotoğraf
- Van EK 24 : YYÜ'de Toplumsal Cinsiyet Eğitimlerinden Fotoğraf
- Van EK 25 : Kadın Kuruluşlarının VATSO Ziyaretinden Fotoğraf
- Van EK 26 : Kadın Kuruluşlarının Kadın Milletvekiliyle Toplantısından Fotoğraf
- Van EK 27 : Kadın Kuruluşlarıyla Kadın Muhtar Adaylarının Toplantı Fotoğrafı
- Van EK 28 : Mahalle Komitelerinin Oluşturulmasına Dair Yazı
- Van EK 29 : Kadınların Van Gölünden Yararlanma Olanaklarının Artırılmasına Dair Yazı
- Van EK 30 : Kent Konseyi Kadın Meclisi Basın Toplantısı Fotoğrafı
- Van EK 31 : Belediye Kadın Çarşısından Fotoğraf

SABANCI VAKFI

Almanya

Danimarka

Finlandiya

Fransa

Hollanda

İngiltere

İsveç

İsviçre

Kanada

Norveç